

ရန်ကုန်တိုင်း

ဒဂုံပြောနယ်၊ ပြောကျောင်းလမ်း

စိန်ရတနာ ဓမ္မဝရီယ တသင်တိုက် နှင့် ဓမ္မပိမာန် တို့၏

ပတန် နာယက ဆရာတော်

ဘဒ္ဒန္တ သာသနဝပ်

ရန်ရတနာ ပါဉိသင်နည်း

အတွဲ(၁)

ဒုတိယအကြိမ်

သာသန

၂၀၁၅

ကောဇ်

၁၃၇၃

ခရစ်

၂၀၁၁

ଶ୍ରୀଜୁଗଃତାକୀ ତିର୍ତ୍ତଠନତହାଁ ଗୁଫାଯେଥର୍ମା

ଲେଖାଵର୍ଣ୍ଣଯୁପଦ୍ୟଶ୍ରୀପିକ

(୭)ଲାତ୍ତୁଙ୍କିଃ ପିତ୍ରିଅର୍ଦ୍ରେ କୋଣଃକୋଣଃ ରାଜ୍ଞି
ଆମଳ୍ପିଲୟାନ୍ ॥

ပုံနှိပ်ခြင်း

၂၀၁၁-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးဦးဝင်းနိုင်
(မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၀၃၈၄၃/၀၂၄၀၅)က ထုတ်ဝေ၍
သာသနာရေးဦးစီးဌာနအတွက်
ဒေါ်မြင့်မြင့်ကြား (မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၀၈၁၀၈)
မိုးကောင်းကင်ပုံနှိပ်တို့က
၃၂ (၃၇)၊ ၄၄-လမ်း၊ ပိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့၊ ပုံနှိပ်သည်။

ရန်ကုန်တိုင်း
ဒရံမြို့နယ်၊ မြို့မတေသာင်းလမ်း
ခိုင်းပုဂ္ဂနာ မွေ့ချို့ယ စာသင်တိုက် နှင့် မွေ့မာန်တို့၏
ပဓာန နာယက ဆရာတော်
ဘဒ္ဒန္တ သာသနဝရ

၅

မိန်ရတနာ ပါ့၌သင်နည်း

အတွဲ (၁)

ဒုတိယအကြိမ်

သာသန
၂၀၁၁

ကောဇာ
၁၃၃၃

ခရစ်
၂၀၁၁

နိဂုံး

ပါ၌အစ ငယ်ဆရာတ ။ ။ မိမိသည် မန္တလေးတိုင်း မြင်းခြားနယ် ကံတော်ရွာ
အတိ ဖြစ်၏။ ကံတော်ရွာသည် အိမ်ခြေ (၅)အိမ်များသာ
ရှိ၏။ ရွာကား သေး၏၊ သို့သော် အထင်မသေးထိုက်သော ရွာတစ်ရွာ ဖြစ်၏။
အကြောင်းမှာ ထိုကံတော်ဆိုတဲ့ ရွာကလေးမှ ဓမ္မာစရိယဘဲ့ရ ရဟန်းတော် (၅)ပါး
ထွက်ရှိထားခြင်းနှင့် ရွာဦးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းကြီးက အလွန် ခမ်းနား
ထည်ဝါခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုကျောင်းကြီး၏ အမည်ကား ထန်းပင်ခြေကျောင်း
ဖြစ်၏။ ထိုထန်းပင်ခြေကျောင်းကြီးကား အဆောက်အအုံသာ ခမ်းနားထည်ဝါသည်
မဟုတ်၊ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့ကြသော ဆရာတော်ကြီးများကလည်း အလွန်
ကြည်ညံဖွယ်ကောင်းလှသည်။ ထိုဆရာတော်ကြီးများကား (၁) ဆရာတော် ဘဒ္ဒန်
အဂ္ဂံးသာ (၂) ဆရာတော် ဘဒ္ဒန် တောနိယနှင့် (၃) ဆရာတော် ဘဒ္ဒန် စန္ဒဗာတို့
ဖြစ်ကြသည်။ ထိုဆရာတော်ကြီး (၃)ပါးကား မိမိ၏ ဆရာရင်းများ ဖြစ်တော်မူကြသည်။
မိမိအား ပါ၌ဘာသာကို ပထမဦးဆုံး သင်ပြပေးတော်မူခဲ့သော ဆရာတော်ကား ဘဒ္ဒန်
တောနိယ ဖြစ်တော်မူသည်။

မြောင်းမြေ ပါ၌သင်နည်း။ ။ ထိုမှ တစ်ဆင့် မိမိသည် (၁၅)နှစ်သား အရွယ်တွင်
မြောင်းမြေး၊ တိုက်သစ်ပဇ္ဇာတာရုံစာသင်တိုက်ကြီးသို့
ရောက်ရှိခဲ့သည်။ တိုက်သစ်ပဇ္ဇာတာရုံစာသင်တိုက်ကြီးကား ပါ၌အသင်အပြ
အလွန်ကောင်းသော စာသင်တိုက်ကြီး ဖြစ်၏။ ထိုစာသင်တိုက်ကြီး၏ ပါ၌သင်နည်းကား
(၁) နာမ်ဂိုက်း၊ အာချာတ်ဂိုက်းတို့ကို အထူးကျေစေခြင်း၊ (၂) လိုင်၊ ဂိုက်း၊ ကာရန်၊
ဂိုဘတ် မပြတ် ခွဲစေခြင်း၊ (၃) နေ့စဉ် စာစပ်စေခြင်း၊ (၄) နေ့စဉ် ပါ၌စီစေခြင်း၊
(၅) ပါ၌အခြေခံ ရလာသောအခါ ဂါထာစီစေခြင်း၊ (၆) အရတ္တာ အရက္ဗ္ဗာတို့ကို ကျေနွား
ရှုံးပြခြင်း၊ (၇) အစိုးရစာမေးပွဲ၏ ပါ၌ဘာသာဖြင့် ဖြေဆိုစေခြင်း-စသည်တို့ ဖြစ်သည်။
ထိုသင်နည်းများကား ပါ၌ဘာသာတတ်မြောက်ကျေမးကျင်ရေးအတွက် အလွန်
ထိရောက်လှသည်။ ထိုနည်းများဖြင့် ပါ၌ကျေမးကျင် တတ်မြောက်ခဲ့ကြသော
ပါ၌ပညာရှင်များ များစွာ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပြီ။ ထိုနည်းများဖြင့် ပါ၌ဘာသာ တတ်မြောက်
ကျေမးကျင်ခဲ့ကြ၍ စာသင်တိုက် တည်ထောင်ခြင်း-စသည်ဖြင့် သာသနာပြနိုင်သော
သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များ များစွာ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပြီ။

မြန်မာနိုင်ငံ ပါဋ္ဌာသင်နည်း ॥ ॥ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အများစုကား ပါဋ္ဌာသာသင်ကြသည်။ ရေးနည်း၊ ပြောနည်း၊ နားထောင်နည်းတို့ကိုကား မသင်ကြပေ။ သို့အတွက် ကိုယ်တိုင် ရေးဖို့ ပြောဖို့ နားထောင်ဖို့ ကြံ့လာသောအခါ၍ အခက်တွေကြရသည်။ ထိုမျှမက တကယ် ကျမ်းကျင်မှုဘက်မှုလည်း အားနည်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုပြင် စာသင်သားအများစုကား စာမေးပွဲ အောင်ဖို့လောက်သာပန်းတိုင်ထားကြသည်။ ပါဋ္ဌာတတ်ဖို့ စိတ်မဝင်စားကြ။ အကြောင်းအရာလောက်ကိုသာကျက်မှုတ်ကြသည်။ ပါဋ္ဌာသာကို ကောင်းစွာ မသင်ယူကြပေ။ အချိန်ကုန်မှု၊ ပင်ပန်းမှု ဟူသော အရင်းအနှစ်းနှင့်စာလျှင် တတ်မြောက်ကျမ်းကျင်မှု-ဟူသောအကျိုးအမြတ်ကား နည်းနေကြပေသည်။ အရင်းအနှစ်းနှင့် အကျိုးအမြတ် ညီမျှအောင်ပြပြင်နည်းကား လွယ်ပါ၏၊ မခက်ပါ၊ ပြပြင်ဖို့သာ လိုပါသည်။ ထိုနည်းကား အခြားမဟုတ်၊ စားမေးပွဲ၏ ပါဋ္ဌာသာကို ဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် ပြုကာန်းခြင်းတည်း။ ဥပမာ- လောကီကျောင်းတို့၌ မြန်မာစာ၊ အက်လိပ်စာတို့ကို ဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် ပြုကာန်းသကဲ့သို့တည်း။ ထိုပါဏ်သာသရပ်၏ အရေး၊ အဖတ်၊ အပြော၊ အတွေး၊ အဆုံးအဖြတ် စသည်ဖြင့် စုလင်အောင် မေးရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် တတ်နိုင်သော ပုဂ္ဂလိကစာမေးပွဲအသင်းများက ပါဏ်သာသစာမေးပွဲ သီးသန့် ကျင်းပပေးလျှင်လည်း ယခု လက်ရှိ အခြေအနေထက် ပါဏ်သာသာ များစွာ တိုးတက်လာနိုင်စရာ ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဘက်က ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး စသည်မှာ နိုင်ငံတကာနှင့် ရင်ပေါင်တန်းနိုင်အောင် နိုင်ငံတော်က ဦးဆောင်၍ ခေတ်အဆက်ဆက်ပြပြင်ကြသည်။ လူဘက်နှင့် စာလျှင် ဘုန်းကြီးဘက်က ပြပြင်မှုနည်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤအချက်ကို သတိမှုကာ ဘုန်းကြီးဘက်ကလည်း သာသနူးသွေးပောင်ဆရာတော်ကြီးများ ဦးဆောင်လျက် ခေတ်နှင့် တစ်ပြီးညီတည်း နိုင်ငံတကာနှင့် ရင်ပေါင်တန်းနိုင်အောင် ပြပြင်သင့်ကြပြီ။

စိန်ရတနာ ပါဏ်သင်နည်း ॥ ॥ စိန်ရတနာ ပါဏ်သင်နည်းကား မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေတ်အမြဲးအမြဲး၊ ရှုံးတန်းအရောက်အဲး စာရင်းတွင် ပါဝင်သော မြောင်းမြေပါဏ်သင်နည်းကိုပင် မိမိ၏ အတွေ့အကြံများဖြင့် မွမ်းပံ့ခြုံသာထားခြင်း ဖြစ်၏။ သို့သော် စာမျက်နှာ (၉)၌ ဖော်ပြထားသော ကြံ့ယာ (၆)မျိုး အသုံးပြန်လည်း၊ စာမျက်နှာ (၆၇)၌ ဖော်ပြထားသော အရတူ အရကဲ့ကြံ့ဆနည်း

စာမျက်နှာ (၈၀)၌ ဖော်ပြထားသော စာစပ်မှန်အောင် ကြံဆနည်း-စသည်တို့သည်ကား စိန်ရတနာ ပါဋ္ဌာသင်နည်၏ တစ်မှု ထူးရှု လျာသစ်လွှင်သော အသွေးအရောင်လေးများ ဖြစ်၏။ ထိုပြင် တာချို့ ဖော်ပြချက်များကား သင်ရှိုးသွှေ့ကျမ်းများ၏ အဆိုနှင့် မတူတတ်ပေ။ ဥပမာ - စာမျက်နှာ (၁၀၅)၌ ဘာယတိနှင့် ယုံးရှုံး အပါဒါန်သာ မက ဒုတိယာကံနှင့် ဆုံးကံတို့ကိုပါ သုံးပြထားခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ဤ၌ သင်ရှိုးသွှေ့ကျမ်းများ၏ အဆိုနှင့် မတူဘဲ ဒုတိယာကံ၊ ဆုံးကံတို့ကိုပါ သုံးပြထားခြင်းသည် ပါဋ္ဌာတော်၊ အငွေကထာ၊ နှီကာများနှင့် အညီ သုံးပြထားခြင်း ဖြစ်၏။ ဤအချက်မျိုးကို ထောက်ဆ ခြင်းအားဖြင့် ဤကျမ်းစာ၏ အနေအထားကို ခန့်မှန်းနိုင်လောက်ပါသည်။ ဤကျမ်းစာ သည် ပမာဏအားဖြင့် သေးငယ်သော်လည်း အကျိုးပြုမှုအားဖြင့် မသေးငယ်သော ကျမ်းစာ တစ်စောင် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လိုအပ်နေသော ကွက်လပ်တစ်ခုကို ဖြည့်ဆည်းပေးသော ကျမ်းစာ တစ်စောင်လည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဤကျမ်းစာကို စိတ်ဝင်တစား ကျွန်သေချာစွာ လေ့လာသင်ယူမည်ဆိုပါက (၆)လအတွင်း ပါင့်အခြေခံ ကောင်းကောင်းရရန် အာမခံပါသည်။

တိုက်တွေ့န်းချက်

- ၁။ နာမ်ပုဒ်အပိုင်း၊ ဆယ့်သုံးဂိုဏ်း၊ ဒိုင်းဒိုင်းပြေးအောင် ကျက်။
- ၂။ အာချာတ်ပုဒ်ပိုင်း၊ ဂိုဏ်း ရှစ်ဂိုဏ်း၊ ဒိုင်းဒိုင်းပြေးအောင် ကျက်။
- ၃။ စာစပ်ဆိုရှိုး၊ အမျိုးမျိုး၊ ဒီးလို့မွေကာ ကျက်။
- ၄။ ပါဋ္ဌာစိခန်း၊ လေ့ကျင့်ခန်း၊ ကျင့်စမ်း မပျက်ကွက်။
- ၅။ လိုချင်စိတ်ရှို့ ကြိုးစားဘို့ ပါဋ္ဌာ တတ်မည်တွေက်။
- ၆။ ပါဋ္ဌာလိုလား၊ အမျိုးသား၊ ကြိုးစား မြန်သွာက်သွာက်။

အရှင်သာသနဝရ
၁၄၁၂၊ ၂၀၀၇

အမြတ်ဆုံးအလှူ။

သဗ္ဗာဒါနံ ဓမ္မဒါနံ မိနာတိ၊
 သဗ္ဗာရသံ ဓမ္မရသော မိနာတိ။
 သဗ္ဗာရတိံ ဓမ္မရတိ မိနာတိ၊
 တဏ္ဍာက္ခာယော သဗ္ဗာဒုက္ခာ မိနာတိ။
 တရားအလှူ၏သည် အလှူအားလုံးကို အောင်နိုင်၏။
 တရားအရသာ၏သည် အရသာ အားလုံးကို အောင်နိုင်၏။
 တရားဦးမွေ့လျှော်ခြင်းသည် မွေ့လျှော်ခြင်းအားလုံးကို အောင်နိုင်၏။
 တဏ္ဍာကုန်ရာ အရဟတ္ထဖိလ်သည် အလုံးစုံဆင်းရဲကို အောင်နိုင်၏။

(ဓမ္မပဒ)

ဓမ္မဒါနကုသိုလ်ရှင်

ဖခင်ကြီး (ဉီးတင်လှ) နှင့် မိခင်ကြီးဒေါစန်းရီ ကို
 အမှုးထား၍
 ဒေါက်တာခင်ခင်ရီ မိသားစု ကောင်းမှု။

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နိဒါန်း ----- က

အခန်း(၁)

စာစပ်ခြင်းနှင့် ပါဋ္ဌီဖိ လေ့ကျင့်ခြင်း	၁
ပုံစံကြီးလေးပုံစံ	၂
စာစပ်နည်း အရေးကြီးပုံ	၃
ပထမာရိဘတ် စာစပ်	၄
၁။ တူလျှတ် + လိုင်တ်	၅
၂။ သညီနာမီ + သညာနာမ	၆
၃။ ဂုတ္တကတ္တား + ကြိယာ	၇
၄။ ကြိယာ ၆-မျိုး	၈
၅။ ပကတီ ဝိကတီကတ္တား + ကြိယာ	၁၀
၆။ ဂုတ္တကံ + ကြိယာ	၁၂
၇။ အာလုပ်	၁၄
ဒုတိယာရိဘတ် စာစပ်	၁၅
၁။ အဝါတ္တကံ + ကြိယာ	၁၅
၂။ ပကတီ ဝိကတီကံ + ကြိယာ	၁၉
၃။ ကာလအစွဲသံယောဂ + သံယောဂဝန္တာ	၂၀
၄။ အခွဲ အစွဲသံယောဂ + သံယောဂဝန္တာ	၂၁
၅။ ကမ္မပ္မဝစနီယယူတ္တာ + ကမ္မပ္မဝစနီယယ်	၂၂
၆။ ကာရိတ်ဆိုင်ရာ	၂၃
၇။ ကြိယာရိသေသန + ဝိသေသျ	၂၅
တတိယာရိဘတ် စာစပ်	၂၆
၁။ ကရိုက်း + ကြိယာ	၂၆
၂။ သဟယောဂ + သဟယောဂဝန္တာ	၂၇
၃။ သဟာဒီယောဂ + သဟာဒီယောဂဝန္တာ	၂၀
၄။ သဟတ္တယောဂ + သဟတ္တယောဂဝန္တာ	၂၁

၅။ အဝတ္ထကတ္ထား + ကြိယာ	၃၂
၆။ ကတ္ထားဟော ကံဟော အပြန်အလှန် ပြောင်းနည်း	၃၄
၇။ ဟိတ် + ဖိုလ်	၃၅
၈။ အဂ်ဂိုကာရဲလက္ခဏာ + လကျွဲ	၃၆
၉။ ကူးကိုနှာတလက္ခဏာ + လကျွဲ	၃၇
၁၀။ ဘိန္ဒာမိကရဏာဝိသေသန + ဝိသေသျွဲ	၃၈
၁၁။ အဘိန္ဒာဝိသေသန + ဝိသေသျွဲ	၃၉
၁၂။ ကြိယာဝိသေသန + ဝိသေသျွဲ	၄၀
၁၃။ နာမဝိသေသန + ဝိသေသျွဲ	၄၁
၁၄။ သရှုပက္ခာဝိသေသန + ဝိသေသျွဲ	၄၂
စတုတ္ထီဝိဘတ်စာစပ်	၄၄
၁။ သမွှဒါန် + သမွှဒါနီ	၄၅
၂။ တဒတ္ထသမွှဒါန် + ကြိယာ	၄၆
၃။ တုမထဲသမွှဒါန် + ကြိယာ	၄၇
ပုံမီဝိဘတ်စာစပ်	၄၀
၁။ အပါဒါန် + အပါဒါနီ	၄၀
၂။ ဝိဘတ္ထအပါဒါန် + အပါဒါနီ	၄၂
၃။ ဟိတ် + ဖိုလ်	၄၃
ဆဋ္ဌီဝိဘတ် စာစပ်	၄၅
၁။ သမွှန် + သမွှန့်	၄၆
၂။ နိမ့်ရကာသမွှဒါယ် + နိမ့်ရက်ယ်	၄၈
၃။ အနာဒရ စသော လေးချက်	၅၀
သတ္တီမီဝိဘတ် စာစပ်	၅၃
၁။ အာဓာရ + အာဓေယ်	၅၃
၂။ နိမိတ် + နိမိတ္ထဝန်	၅၅
၃။ အပေါင်းအာဓာရ + အစိတ်အာဓေယ်	၅၆
၄။ လက္ခဏာ စသော င့်ချက်	၅၇
၅။ အရတူ အရကွဲ ကြံဆနည်း	၅၈

အထွေထွေ စာစဉ်	၃၁
၁။ ကြိယာပိသေသန + ပိသေသျ	၃၁
၂။ တုလျာခိကရကာပိသေသန + ပိသေသျ	၃၂
၃။ အာကာရ + အာကာရဝန်	၃၄
၄။ နိဒဿန + နိဒဿနဝန်	၃၅
၅။ နိဒဿတ္ထ + နိဒဿန	၃၆
၆။ သရှပ + သရှပဝန်	၃၇
၇။ စာစပ်မှန်အောင် ကြီးဆနည်း	၃၀
အာချာတ် ပဋိမိဂိုလ်	၃၂
အာချာတ် သတ္တာမိဂိုလ်	၃၃
အဇ္ဇာနိဂိုလ်	၃၅
ဘဝိသုန္တိဂိုလ်	၃၇
မာနှင့် ယျှဉ်သော ကြိယာ	၃၉
ကတ္တားဟော ကိတ်ကြိယာ	၉၁
ကံဟော ကိတ်ကြိယာ	၉၃
စာစပ်ညက်ရည် စမ်းသပ်ခြင်း	၉၆

အခန်း(၂)

အချို့ကြိယာများ အသုံးပြုပုံ	၉၈
၁။ ပိုဒဟတိ၊ ထကေတိ၊ ပိုဝရတိ	၉၈
၂။ ပစတိ၊ ဘူးတိ၊ ခါဒတိ၊ ပိုဝတိ	၉၉
၃။ ထောမေတိ၊ ဝဏ္ဏာတိ၊ ပသံသတိ	၁၀၂
၄။ ဂရဟတိ၊ နိန္ဒာတိ	၁၀၂
၅။ ပသီဒတိ၊ ပိုဟယတိ၊ ပိုယာယတိ	၁၀၃
၆။ ဝါစေတိ၊ ဥဂ္ဂဏာတိ စသည်	၁၀၄
၇။ ဘာယတိ၊ ဥတ္တသတိ	၁၀၅
၈။ ဗိုလ်တိ၊ တုသုသတိ	၁၀၆
၉။ ခမတိ၊ တိတိက္ခတိ၊ ကုန္တတိ	၁၀၇
၁၀။ ဥပဋိဌာတိ၊ ပဋိဇ္ဇာတိ စသည်	၁၀၈
၁၁။ ဥမ္မာ့လတိ၊ ဥမ္မာ့လေတိ စသည်	၁၀၉

၁။။ ဝိဇယတ်၊ ပရာဇ်တိ စသည်	၁၀၀
၁၃။ ယဇတ်၊ ပူဇော် စသည်	၁၀၁
၁၄။ ကျွန်ုင်၊ ဂက္ဗာတိ စသည်	၁၂၂
၁၅။ သောဘတ်၊ ပူရတ်၊ ဂက္ဗာတိ	၁၁၃
၁၆။ အာရာဘတ်၊ ပဋိပေတိ- စသည်	၁၁၅
၁၇။ အနုယူဇူတ်၊ မူဇူတ်၊ ပရိပတ်တိ	၁၁၆
၁၈။ ပိဋ္ဌန္တတ်၊ ဂန္တတ် စသည်	၁၁၇
၁၉။ ဝိသေသနတစ်ခု ဝိသေသျများစွာ	၁၁၈
၂၀။ ကံ ကတ္တားများစွာ ကြိယာတစ်ခု	၁၁၉
၂၁။ ဉာဏ်စမ်းမေးခွန်းများ	၁၂၀
၂၂။ ပါ့ဌ့ဖတ်စာ	၁၂၄

အခန်း(၃)

နာမ်ဂိုဏ်း (၁၃) ဂိုဏ်း	၁၃၀
------------------------	-----

အခန်း(၄)

အာချာတ်ဂိုဏ်း (၄) ဂိုဏ်း	၁၄၃
--------------------------	-----

နောက်ဆက်တွဲ (၁)

အသုံးများသော ကြိယာများ

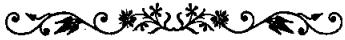
(က) ကတ္တားဟော အာချာတ်ကြိယာများ (ပါ့ဌ့ + မြန်မာ)	၁၄၄
(ခ) ကတ္တားဟော အာချာတ်ကြိယာများ (မြန်မာ + ပါ့ဌ့)	၂၀၂
(ဂ) ကတ္တားဟော ကိတ်ကြိယာများ (ပါ့ဌ့ + မြန်မာ)	၂၀၉
(ဃ) ကတ္တားဟော ကိတ်ကြိယာများ (မြန်မာ + ပါ့ဌ့)	၂၀၁
(င) ကံဟော အာချာတ်ကြိယာများ (ပါ့ဌ့ + မြန်မာ)	၂၁၃
(စ) ကံဟော အာချာတ်ကြိယာများ (မြန်မာ + ပါ့ဌ့)	၂၁၇
(ဆ) ကံဟော ကိတ်ကြိယာများ (ပါ့ဌ့ + မြန်မာ)	၂၂၁
(ဇ) ကံဟော ကိတ်ကြိယာများ (မြန်မာ + ပါ့ဌ့)	၂၂၆

နောက်ဆက်တွဲ (၂)

(က) အသုံးများသော နာမ်ပုဒ်များ (ပါ့ဌ့ + မြန်မာ)	၂၃၁
(ခ) အသုံးများသော နာမ်ပုဒ်များ (မြန်မာ + ပါ့ဌ့)	၂၃၈

မိန့်ရတနာ ပါဌိသင်နည်း

ဗုဒ္ဓ ပူဇော်။

ဓမ္မ ပူဇော်။

သယံ ပူဇော်။

ဗုဒ္ဓ- မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်- ပူဇော်ပါ၏ ဘုရား။

ဓမ္မ- တရားတော်မြတ်ကို ပူဇော်- ပူဇော်ပါ၏ ဘုရား။

သယံ- သယာတော်မြတ်ကို ပူဇော်- ပူဇော်ပါ၏ ဘုရား။

၁။ မြတ်တရားဟောကြား၊ မြတ်ဘုရား၊ ဦးဖျားထိပ်ဝယ်တင်။

၂။ မြတ်ဘုရားဟောကြား၊ မြတ်တရား၊ ဦးဖျားထိပ်ဝယ်တင်။

၃။ မြတ်ဘုရား တပည့်သား၊ မြတ်သယာများ၊ ဦးဖျားထိပ်ဝယ်တင်။

၄။ မြတ်ဘုရားဟောကြား၊ မြတ်စကား၊ ရေးသားပြုစီရင်။

၅။ မြတ်ဘုရား၏၊ မြတ်စကားများ၊ မြတ်နိုဗ္ဗာန်၊ အမှုန် ရောက်ကြောင်းပင်။

၆။ မြတ်နိုဗ္ဗာန်၊ ရောက်လိုကာ၊ မုချ ကြိုးစားသင်။

အဓန်း (၁)

ဓာတ်ပြင်းနှင့် ပါဌိမီ ဓလ္လကျင့်ပြင်း

အကွဲရာ (၄၁) လုံး

ပါဌိဘာသာ၌ အကွဲရာ (၄၁) လုံး ရှိသည်။ ထိုအကွဲရာ (၄၁)လုံးမှာ -

အ အာ လူ ဤ၍ ဤ၌ အ က ခ က ယ င, စ ဆ ဇ စ ၈ ဥ, နှ ငြ ခ ပ က,

တ ထ ဒ မ န, ပ ဖ ဓ သ မ ယ ရ လ ဝ သ ဟ ဋ အံ - ဘို့ ဖြစ်သည်။

ပုဒ်ကြီး (၄) ပုဒ်

အကွာရာ နှစ်လုံး၊ သုံးလုံး၊ လေးငါးလုံး - စသည်ဖြင့် ပေါင်းစုထားသော အကွာရာ အစုအဝေးကို ပုဒ်-ဟု ခေါ်သည်။ ထိုပုဒ်များမှာ (၁) နာမ်ပုဒ်၊ (၂) အာချာတ်ပုဒ်၊ (၃) နိပါတ်ပုဒ်နှင့် (၄) ဥပသာရပုဒ်ဟု (၄)မျိုး ရှိသည်။

ထို (၄) မျိုးအနက် ဥပသာရပုဒ်များကား (၂၀) ရှိသည်။ ထိုဥပသာရပုဒ် (၂၀)ကား - ပ၊ ပရာ၊ နို့၊ နို့၊ ဉာဏ်၊ ဉာဏ်၊ သုံး၊ သံ၊ သံ၊ စိုး၊ စိုး၊ အနုံ၊ ပရိုး၊ အမိုး၊ အဘိုး၊ ပတိုး၊ သူ့၊ အာ၊ အတိုး၊ အပိုး၊ အပ်၊ ဥပ - တို့ ဖြစ်သည်။

နိပါတ်ပုဒ်များကား ဟို၊ စ၊ ပန် - စသည်ဖြင့် များစွာ ရှိသည်။

ထိုဥပသာရပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်များကား ပုံစံ တစ်မျိုးစီသာ ရှိသည်။ ပုံစံအာမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲသွားခြင်း မရှိပေး။ သို့ဖြစ်၍ ငှင်းတို့ကို ပုဒ်သေများ-ဟု ခေါ်သင့်သည်။ ထိုဥပသာရပုဒ်၊ နိပါတ်ပုဒ်များအနက် ဥပသာရပုဒ်များကို နာမ်ပုဒ်၊ အာချာတ်ပုဒ်တို့နှင့် ယဉ်တွဲ၍သာ သုံးရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ငှင်းတို့ကို သီးသန့်ပြွဲယ် မလိုပေ။

နိပါတ်ပုဒ်များကား ပုဒ်တို့၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးမှာ နေတတ်ကြသည်။ ရှေ့နောက်ဝါကျတို့၏ ဆက်စပ်ပုံ - စသော ခက်ခဲ နက်နဲ့သော အနက်များကိုလည်း ပြတတ်ကြသည်။ ငှင်းတို့ကို အသုံးပြုရေးသားနည်းမှာလည်း ခက်ခဲ နက်နဲ့သည်။ ပါဋ္ဌာမြောင် အတော်ရင့်သန်ပြီးသား ပုဂ္ဂိုလ်များသာ နားလည်နိုင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ငှင်းနိပါတ်ပုဒ်များ အသုံးပြုပုံကို အတွဲ (၂) ကျမှ ပြဆိုပါမည်။

အာချာတ်ပုဒ်များကား ဘူဝါဒိရိက်းဝင်ပုဒ်-စသည်ဖြင့် (၈) မျိုး ရှိသည်။ ထို (၈) မျိုး၌ ပါဝင်သော ပုဒ်တစ်မျိုးတစ်မျိုးသည် ပုံစံ (၉၆) မျိုးအထိ ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ အချို့ပုဒ်များကား ပုံစံ (၉၆)မျိုးမက ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ အချို့ပုဒ်များကတော့ နည်းနည်းပါးပါးသာ ပြောင်းလဲကြသည်။ ပြောင်းလဲနိုင်သော ပမာဏကား အာချာတ်ပုဒ်အားလုံး၌ တန်းတူညီမျှ ရှိကြသည် မဟုတ်ပေး။ ထိုသို့ပြောင်းလဲနိုင်ပုံကို အခန်း (၄) ၌ အာချာတ်ရိုက်းများဖြင့် ပြဆိုပါမည်။

နာမ်ပုဒ်များကား ပုံရိသာဒိရိက်းဝင်ပုဒ်-စသည်ဖြင့် (၁၃)မျိုး ရှိသည်။ ထို (၁၃)မျိုး၌ ပါဝင်သော ပုဒ်တစ်မျိုး တစ်မျိုးသည် ပုံစံ အနည်းဆုံး (၁၆)မျိုးအထိ ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ ထိုသို့ ပြောင်းလဲနိုင်ပုံကို အခန်း (၃)၌ နာမ်ရိုက်းများဖြင့် ပြဆိုပါမည်။

ပထမာဝိဘတ် ခာခ် (၁)

တုလျှတ်+လိုက်တ် ။ ။ [ဒသော မေ သတ္တာ။] ဒသော-ဤသူသည်၊ မေ-
ငါ၏၊ သတ္တာ-ဆရာတည်း။ ဒသော-ကား “သည်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်
သတ္တာ-၌ တုလျှတ်၊ သတ္တာ-ကား လိုက်တ်။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ဒသော မေ အာစရိယော။
- ၂။ ဒသော မေ ပုံတ္တာ။
- ၃။ ဒသော မေ သီသော။
- ၄။ ဒသော မေ ဒါသော။
- ၅။ ဒသော မေ ဂါမော။
- ၆။ ဒသော မေ ရှုကွော။

ပါဋ္ဌာန်

- (က) ဤဟာသည် ငါ၏ သပိတ်။
- (ခ) ဤဟာသည် ငါ၏ လက်။
- (ဂ) ဤဟာသည် ငါ၏ ခြေထောက်။
- (ဃ) ဤဟာသည် ငါ၏ ရွာ။
- (ဃဃ) ဤသူသည် ငါ၏ တပည့်။

ကြည့်ရရန်

လိုက်တ်ပုဒ်နှင့် အရတူသော ပုဒ်ကို တုလျှတ် ပုဒ်-ဟူ ခေါ်သည်၊ လိုင်အနက်မှုသာ ရှိသော ပုဒ်ကို လိုက်တ်ပုဒ်-ဟူ ခေါ်သည် (ကြိုယာဖြင့် အဆုံးမသတ်ဘဲ နာမ်ပုဒ်ဖြင့် အဆုံးသတ်ထားသော ဝါကျကို တုလျှတ် လိုက်တ်ဝါကျ-ဟူ ခေါ်သည်။) အာစရိယော-
ဆရာ၊ ပုံတ္တာ-သား၊ သီသော-တပည့်၊ ဒါသော- ကျွန်း၊ ဂါမော- ရွာ၊ ရှုကွော-
သစ်ပင်၊ ပတ္တာ- သပိတ်၊ ဟတ္တာ- လက်၊ ပါဒေါ- ခြေထောက်။

[ဆောင်] ကြိုယာဆုံးမသတ်၊ နာမ်ဆုံးသတ်၊ တုလျှတ် လိုက်တ် မြှုမှုတ်ပါ။

အနက်များ

နာမ်ပုဒ်တို့၏ အနက်တို့သည် တူလျှတ် အနက်-စသည်ဖြင့် (၄)မျိုး ရှိသည်။ အာချာတ်ပုဒ်တို့၏ အနက်တို့သည် ကတ္တားအနက်၊ ကံအနက်၊ ဘောအနက်အားဖြင့် (၃)မျိုး ရှိသည်။ ထိုအနက်များကို စာစပ်ခန်း၌ အပြည့်အစုံ ပြဆိုသွားပါမည်။

ဝါကျ (၄) မျိုး

ပုဒ်တို့ကို ငှုံးတို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဆီလျှော်စွာ စုဝေးထားသော ပုဒ်အစုံအဝေးကို ဝါကျ-ဟူ ခေါ်သည်။ ထိုဝါကျများကား ကတ္တားဟော ဝါကျ၊ ကံဟော ဝါကျ၊ ဘောဟော ဝါကျနှင့် တူလျှတ် လိုင်းတိဝါကျ-ဟူ (၄)မျိုး ရှိသည်။ ငှုံး (၄)မျိုးအနက် ဘောဟောဝါကျကား ကျမ်းဂန်တို့၌ မရှိသလောက် ရှားပါးသည်။ သို့ဖြစ်၍ ငှုံးဘောဟောဝါကျကို မပြဆိုဘဲ ကျန် ဝါကျသုံးမျိုးကို သာ ပြဆိုသွားပါမည်။ ယင်း ကျန်ဝါကျ (၃)မျိုးကိုလည်း စာစပ်ပုံကို ပြဆိုခြင်းဖြင့်ပင် ပြဆိုသွားပါမည်။

စာစပ်နည်း အရေးကြီးပုံ

စာစပ်ဟူသည် အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဆီလျှော်စွာ ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ပုဒ်တို့၏ အဆက်အစပ်ကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်၏။ ပါဋ္ဌဘာသာရှိ ပုဒ်များကို ဆီလျှော်စွာ စပ်မည့်ပုဒ်၊ အစပ်ခံမည့်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ယူဉ်တွဲ တည်ဆောက်ရာ ရေးသားရသည်။ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဆီလျှော်၍ သဘာဝကျသော ဆက်စပ်မှုရှိရသည်။ ထိုသို့ ဆက်စပ်မှု မရှိဘဲ ပါဋ္ဌပုဒ်များကို မတည်ဆောက်ရာ မရေးသားရပေ။ ပါဋ္ဌဝါကျ တစ်ခုသည် ငှုံးဝါကျအတွင်းရှိ ပုဒ်များ စာစပ်ဆီလျှော်မှုရှိမှ မှန်ကန်သည်။ စာစပ် ဆီလျှော်မှုမရှိက မှန်ကန်တော့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ စာစပ်သည် ပါဋ္ဌဘာသာ၌ အလွန် အရေးကြီး၏။ စာစပ် ကျမ်းကျင်မှ ပါဋ္ဌ ကျမ်းကျင်နိုင်သည်။ စာစပ်မကျမ်းကျင်က ပါဋ္ဌ မကျမ်းကျင်နိုင်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ စာစပ် ကျမ်းကျင်ရန် ယခုပြဆိုမည့် စာစပ် နည်းများကို အထူး ကျော်နေအောင် လေ့လာမှတ်သား ဆောင်ထားသင့်ကြပါသည်။

သင်နည်းမှတ်ချက် ။ ။ စာစပ်ဆိုရှိုးကို အရကျက်ပါစေ။

ပါဉိပုံစံများကို မြန်မာအနက်ပြန်ဆိုရုံသာမက ပါဉိဖတ်၊
အနက်ပေး၊ စာစပ်ပါစေ။ ဝိဘတ်ခွဲခြင်း၊ ဂိုဏ်း၊ လိုင်၊ ကာရန်ခွဲခြင်းတို့ကိုလည်း
အခြေခံ အနုအရင်ကြည့်၍ သင့်တော်သလောက် ပြုလုပ်ပါစေ ဤသင်ခန်းစာများကို
မပို့ချမှု အနည်းဆုံး ပုရိသာဖိဂိုဏ်း၊ စိတ္တာဖိဂိုဏ်း၊ ကညာဖိဂိုဏ်း၊ တူမှုသစ္စာ
အမှုသစ္စာနှင့် ကိုသစ္စာ ရုပ်စဉ်ပုံတို့ကို ကြိုတင်၍ ပို့ချထားသင့်ပါသည်။

နှုန်း နှုန်း နှုန်း နှုန်း နှုန်း

ပထမာဝိဘတ် စာစိ (၂)

သညီနာမီ + သညာနာမ ။ ။ [အငြ အက္ခရာ သရာ နာမ] အငြအက္ခရာ-ရှစ်လုံးကုန်သော အက္ခရာတိသည်၊ သရာ နာမ-သရတိမည်၏။ အငြအက္ခရာ-ကား “တိသည်”ဟူ၍ အနက် ပေးသောကြောင့် သရာ နာမ-၌ သညီ နာမီ ဖြစ်သော တူလျှတ်၊ သရာနာမ-ကား သညာနာမ ဖြစ်သော လိုက်၏။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ အယံ သာမကောရော ကုသလော နာမ။
- ၂။ ကောနာမော တေ ဥပမ္မာယော။
- ၃။ ဥပမ္မာယော မေ အာယသွာ တိသော နာမ။
- ၄။ တွဲ ကိန္ဒာမော။
- ၅။ အဟံ ဗုဒ္ဓရကိုတော နာမ။
- ၆။ အယံ ဒါရိကာ ကိန္ဒာမာ။
- ၇။ အယံ ဒါရိကာ သုမနာ နာမ။

ပါဋ္ဌီဒီရန်

- (က) သင်သည် အဘယ်အမည်ရှိသနည်း။
- (ခ) တပည့်တော်သည် ဒုတေသနပါ၏။
- (ဂ) ဤကိုရင်သည် အဘယ်အမည်ရှိသနည်း။
- (ဃ) ဤကိုရင်သည် ပဏီတမည်ပါ၏။

ကြည့်ရန်

အမည်ရှိသော ပုဒ်ကို သညီနာမီ တူလျှတ်-ဟု ခေါ်သည်၊ အမည်မျာသာ ဖြစ်သော ပုဒ်ကို သညာနာမ လိုက်တ်-ဟု ခေါ်သည်။ ကောနာမော- အဘယ်အမည်ရှိ ဥပမ္မာယော- ဥပမ္မာယ်ဆရာ၊ အယံ ဒါရိကာ- ဤကလေးမ၊ သာမကောရော- ကိုရင်။

ပထမာဝိဘတ် စာစပ် (၃)

ဂုဏ္ဍကတ္ထား + ကြိယာ ။ ။ [ပုရိသော ဂုဏ္ဍတိ။] ပုရိသော-ယောက်ားသည်၊ ဂုဏ္ဍတိ-သွား၏။ ပုရိသော-ကား “သည်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဂုဏ္ဍတိ-ဖို့ ဂုဏ္ဍကတ္ထား၊ ဂုဏ္ဍတိ-ကား ထိုကတ္ထား၏ ကြိယာ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ပုရိသော ဂုဏ္ဍတိ။
- ၂။ ပုရိသာ ဂုဏ္ဍနှိုး။
- ၃။ တွဲ ဂုဏ္ဍသီ။
- ၄။ တူမှေ့ ဂုဏ္ဍထု။
- ၅။ အဟံ ဂုဏ္ဍာမိ။
- ၆။ မယံ ဂုဏ္ဍာမာ။

[ဆောင်] ဂုဏ္ဍကတ္ထား သူဖြစ်ရာ၊ ကြိယာ စနှစ်လုံး။ (တိ + အနီး)
 ဂုဏ္ဍကတ္ထား သင်ဖြစ်ရာ၊ ကြိယာ လယ်နှစ်လုံး။ (သီ + ထ)
 ဂုဏ္ဍကတ္ထား ငါဖြစ်ရာ၊ ကြိယာ ဆုံးနှစ်လုံး။ (မိ + မ)
 ဂုဏ္ဍကတ္ထား ဇကဂုံစ်လား၊ ကြိယာ ဇကဂုံစ်။
 ဂုဏ္ဍကတ္ထား ဗဟိုဂုံစ်လား၊ ကြိယာ ဗဟိုဂုံစ်။
 တို့များ ကုန်ကြား၊ မပါရာ မှတ်ကြား ဇကဂုံစ်။
 တို့များ ကုန်ကြား၊ ပါစေရာ မှတ်ကြား ဗဟိုဂုံစ်။

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ပုရိသာ အာဂုဏ္ဍာနှိုး။
- ၂။ ဗုဒ္ဓခြော ဥပ္ပါဇွဲတိ။
- ၃။ တွဲ ပစ်သီ။
- ၄။ အဟံ သယာမိ။
- ၅။ မယံ ဝန္တာမာ။
- ၆။ တူမှေ့ ပူဇော်။

ပါဋ္ဌာန်

- (က) ယောကျားသည် လာ၏။
- (ခ) သင်သည် သွား၏။
- (ဂ) ငါသည် ချက်၏။
- (ဃ) သင်တို့သည် အိပ်ကြ၏။
- (င) ငါတို့သည် လာကြ၏။

ကြည့်ရောင်

ပြခြင်းအမူအရာကို ဖြစ်စေ၊ ဖြစ်ခြင်း အမူအရာကို ဖြစ်စေ ပြသော ပုဒ်ကို ကြိယာ-ဟု ခေါ်သည်၊ မြန်မာလို ၏-ဆုံးသောပုဒ်များ-ဟု အလွယ် မှတ်ထားပါ၊ ပါဋ္ဌာလို တိ၊ အန္တာ သီ၊ ထာ မိ၊ မ- စသော အာချာတိဝိဘတ်များ ဆုံးသွေ့ကြိယာ-ဟု မှတ်သားထားပါ၊ (အာချာတိဝိဘတ် အမျိုးမျိုးကို နောက်၌ သိရလဲတဲ့။) ကြိယာနှင့် အရတူသော ကတ္တားကို ဝိဇ္ဇာကတ္တားဟု ခေါ်သည်၊ ထိုဝိဇ္ဇာကတ္တားသည် အမြဲ ပထမာတိဘတ်ဖြင့် ရှိ၏၊ သို့ဖြစ်၍ ပထမာတိဘတ်ရှိသော ကတ္တားကို ဝိဇ္ဇာကတ္တားဟု မူသေ မှတ်ထားပါ။ အာဂစ္စတိ- လာ၏၊ ဥပုဇွဲတိ- ဖြစ်၏၊ ပစတိ- ချက်၏၊ သယတိ- အိပ်၏၊ ဝန္တတိ- ရှိခိုး၏၊ ပူဇော်တိ- ပူဇော်၏။

အေ အေ အေ အေ အေ

ကြီးယာ ၆-မျိုး

(အရကျက်ရန်)

- ၁။ ဘဝတိ။
 ၂။ ဘဝတိ နှုံး။
 ၃။ ဘဝတိ နန္ဒုံး။
 ၄။ န ဘဝတိ။
 ၅။ န ဘဝတိ နှုံး။
 ၆။ န ဘဝတိ နန္ဒုံး။

ဘဝတိ- ဖြစ်၏၊ ဘဝတိ နှုံး- ဖြစ်သလော၊ ဘဝတိ နန္ဒုံး- ဖြစ်သည်-
 မဟုတ်လော၊ န ဘဝတိ- မဖြစ်၊ န ဘဝတိ နှုံး- မဖြစ်ဘူးလော၊ န ဘဝတိ နန္ဒုံး-
 မဖြစ်ဘူး မဟုတ်လော။

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ဘဝတိ နှုံး သာမဏေရော။ သာမဏေရော ဘဝတိ။
 ၂။ ဂါစ္စသီ နှုံး တွဲ။ အဟံ ဂါစ္စာမို့။
 ၃။ အာဂါစ္စထ နှုံး တွဲမော့။ မယံ အာဂါစ္စာမ်း။
 ၄။ ပစတိ နှုံး ကညာ။ ကညာ ပစတိ။
 ၅။ ဝန္တသီ နှုံး တွဲ။ အဟံ ဝန္တာမို့။
 ၆။ ပူဇော် နန္ဒုံး သာမဏေရော။
 ၇။ ပစတိ နန္ဒုံး ကညာ။
 ၈။ ဂါစ္စသီ နန္ဒုံး တွဲ။
 ၉။ သယထ နန္ဒုံး တွဲမော့။
 ၁၀။ နိုသီဒတိ နန္ဒုံး ဥပါသကော။
 ၁၁။ သာမဏေရော န ပူဇော်။
 ၁၂။ ကညာ န ပစတိ။
 ၁၃။ အဟံ န ဂါစ္စာမို့။
 ၁၄။ မယံ န သယာမ်း။

၁၅။ ဥပါသကော နဲ့ နိုင်သိတဲ့။
 ၁၆။ နဲ့ ပူဇော် နှင့် သာမဏေရော့။
 ၁၇။ နဲ့ ပစ်တဲ့ နှင့် ကညာ့။
 ၁၈။ နဲ့ ဂျွဲသိ နှင့် တွဲ။
 ၁၉။ နဲ့ သယထ နှင့် တူမျှ။
 ၂၀။ နဲ့ နိုင်သိတဲ့ နှင့် ဥပါသကော။

ပါဉ္စမီရိုင်

- (က) သင်သည် အိပ်သလော။
- (ခ) ငါသည် မအိပ်။
- (ဂ) လူတို့သည် မလာကြဘူးလော။
- (ဃ) လူတို့သည် မလာကြ။
- (င) ကိုရင်သည် မပူဇော်ဘူးမဟုတ်လော။
- (စ) ကိုရင်သည် ပူဇော်။
- (ဆ) သင်သည် သွားသလော။
- (ဇ) ငါသည် မသွား။
- (ဈ) ကလေးတို့သည် အိပ်ကြသလော။
- (ည) ကလေးတို့သည် မအိပ်ကြ။

ကြည့်ရှုရိုင်

နုပါသော ကြိယာ နှနုပါသော ကြိယာတို့ကို ဝါကျ ရွှေမှာ ထားရသည်၊
 ကျမ်းကန်ကြီးတို့၌ကား နှင့် သက်သက် ဝါကျရွှေဆုံးမှာ တွေ့ရော်။

[ဆောင်] ကြိယာပဒာ နဲ့ ယုဉ်ကာ ဝါကျ ရွှေမှာထား။

ပထမအိဘတ် စာစပ် (၄)

ပကတိ ပိုကတိ ကတ္တား + ကြိယာ ။ ။ [သာမဏေရော ဥပသမ္မန္တာ
ဟောတိ။] သာမဏေရော-ကိုရင်သည် ဥပသမ္မန္တာ- ရဟန်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။
သာမဏေရော-ကား “သည်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဟောတိ-၌
ပကတိဝိုတ္တကတ္တား၊ ဥပသမ္မန္တာ-ကား “သည်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်
ဟောတိ-၌ ပိုကတိဝိုတ္တကတ္တား၊ ဟောတိ-ကား ထိုပကတိ ပိုကတိ ကတ္တားထို၏
ကြိယာ။

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ဒါရကော သာမဏေရော ဟောတိ။
- ၂။ သာမဏေရော ပဏ္ဍာတော ဟောတိ။
- ၃။ ပုရိသော ဗာလော ဟောတိ။
- ၄။ ကော ဗုဒ္ဓိ ဟောတိ။
- ၅။ သိဒ္ဓတ္ထာ ဗုဒ္ဓိ ဟောတိ။
- ၆။ ကော ဥပသမ္မန္တာ ဟောတိ။
- ၇။ သာမဏေရော ဥပသမ္မန္တာ ဟောတိ။

ပါဋ္ဌခြားရန်

- (က) သင်သည် လူမိုက် ဖြစ်၏။
- (ခ) ကိုရင်တို့သည် ပညာရှိများ ဖြစ်ကြ၏။
- (ဂ) ငါသည် ကိုရင် ဖြစ်၏။
- (ဃ) ငါတို့သည် လူများ ဖြစ်ကြ၏။
- (ဃ) ဘယ်သူသည် လူမိုက် ဖြစ်သနည်း။

ကြည့်ရရန်

မူလကတ္တားကို ပကတိကတ္တားဟု ခေါ်သည်၊ တစ်မျိုးတစ်ဖုံး ပြောင်းလဲသွားသော
ကတ္တားကို ပိုကတိကတ္တားဟု ခေါ်သည်။ ပဏ္ဍာတော့- ပညာရှိ၊ ဗာလော့- လူမိုက်။

ပထမာဂီဘတ် အာမပါ (၅)

ဝိဇ္ဇကံ + ကြိယာ ။ ။ [မဂ္ဂို ဂုဏ်ယတေ။] မဂ္ဂို-ခရီးကို ဂုဏ်ယတေ-သွားအပ်၏။ မဂ္ဂို-ကား “ကို”ဟူ၍ အနုက် ပေးသောကြောင့်၊ ဂုဏ်ယတေ-၌ ဝိဇ္ဇကံ၊ ဂုဏ်ယတေ-ကား ထိုက်၏ ကြိယာ။

* * * *

ကံမဟာ ဝိဘတ်နှင့် ကြိယာ

တေ၊ အန္တာ၊ သေ၊ တွေ၊ ဓာ၊ မေး။

ပူဇီယတေ၊ ပူဇီယန္တာ -----

[ဆောင်] ဝိဇ္ဇကံမှာ၊ သူဖြစ်ရာ၊ ကြိယာ စနှစ်လုံး။
ဝိဇ္ဇကံမှာ၊ ဇကဝှစ်လာ၊ ကြိယာ ဇကဝှစ်။
ဝိဇ္ဇကံမှာ၊ ဗဟိုဝှစ်လာ၊ ကြိယာ ဗဟိုဝှစ်။

မြန်မာမြန်ရဲနှင့်

- ၁။ ပုံဖွေ့ ပူဇီယတေ။
ပုံခွဲ ပူဇီယန္တာ။
- ၂။ ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
ဓမ္မာ ဒေသီယန္တာ။
- ၃။ သံယာ ဝန္တီယတေ။
သံယာ ဝန္တီယန္တာ။
- ၄။ ကမ္မာ ကရီယတေ။
ကမ္မာနှင့် ကရီယန္တာ။
- ၅။ ဒါနာနှင့် ဒီယတေ။
ဒါနာနှင့် ဒီယန္တာ။
- ၆။ ကထာ ကထီယတေ။
ကထာယာ ကထီယန္တာ။

ကြိုလ်ရှုရို

ကြိုယာနှင့် အရတ္တ၏ ပြုလုပ်ခြင်းကို ခံရသော ကံသည် ဝုတ္တကံ ဖြစ်၏၊
ပူဇီယတေ-၌ ပူဇော်အပ်သူဟူသည် ပူဇော်ခံရသူ ဖြစ်၏၊ ပုံခွဲ့ပူဇီယတေ-၌
ပူဇီယတေအရ ပူဇော်ခံရသူကို ပြပါဆိုလျှင် ဘုရားကို ပြရမည် ဖြစ်၏၊ ပုံခွဲ့ပူဇီယတေ-၌
ပြပါဆိုလျှင်လည်း ဘုရားကိုပင် ပြရမည် ဖြစ်၏၊ “ပူဇော်ခံရသော ဘုရား၊
ပူဇော်ခံရသူသည် ဘုရား ဖြစ်၏”ဟူလည်း စဉ်းစား ကြည့်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ ပုံခွဲ့-
ဟူသော ကံပုဒ်သည် ကြိုယာနှင့် အရတ္တသည်၊ ထိုကြောင့် ဝုတ္တ-ဟု အမည်ရသည်။
ပူဇော်မှုကို ခံရသောကြောင့် ကံ-ဟု အမည်ရသည်၊ နှစ်ခု ပေါင်းသောအခါ ဝုတ္တကံ-
ဟု အမည်ရလေသည်၊ ဝုတ္တကံပုဒ်ကို ပထမအိဘတ်ဖြင့် မူသေ ရေးရသည်၊ ကံကို
ပစာနအားဖြင့် ဟောသော ကြိုယာကို ကံဟောကြိုယာ-ဟု ခေါ်သည်၊ အပ်-
ဟူသော အနက်သည် ခံရဟူသော အနက်နှင့် တူရကား ကံကို ပစာနအားဖြင့်
ဟောပုံမှာ ထင်ရှုးသည်၊ ကံဟောကြိုယာကို တေ အနော- စသော ဝိဘတ်များဖြင့်
ရေးရသည်၊ သူ ဝုတ္တကံအတွက် တေ အနော- ဟူသော အစ နှစ်လုံး၊ သင် ဝုတ္တကံ
အတွက် သေ ထွေ-ဟူသော အလယ်နှစ်လုံး၊ ငါ ဝုတ္တကံ အတွက် အ မေ့-ဟူသော
အဆုံးနှစ်လုံးကို သုံးရသည်၊ သို့သော သင်နှင့်ငါ ဝုတ္တကံမှာ အလွန်အသုံးနည်း၍
၌ ပြုပြုပါ။ နောင်အခါ အလိုအလောက် နားလည်လာပါလိမ့်မည်။

ဒေသီယတေ- ဟောအပ်၏၊ ဝန္တီယတေ- ရှိခိုးအပ်၏၊ ကရီယတေ- ပြုအပ်၏၊
ဒီယတေ- ပေးအပ်၏၊ ကထီယတေ- ပြောအပ်၏။ ကြိုယာ၌ အပ်-ဟု ပါလျှင်
ကံဟော-ဟု သက်တမှတ် မှတ်ထားပါ။

ပထမဘဝီဘတ် စာစပ် (၆)

အာလုပ်။ ၁။ [ဘော ပုရိသ ဂ္ဗ္ဗာ] ဘော ပုရိသ-အိုယောကျား၊ ဂ္ဗ္ဗားလေ့။ ဘော ပုရိသ-ကား သင့်အာလုပ်ပုဒ်တည်း။ (အသက်မရှိသော အာလုပ်ပုဒ် ဖြစ်လျှင် နိမ့်အာလုပ်ပုဒ်တည်း-ဟု ဆိုပါ။)

* * * *

မြန်မာမြန်ရှိ

၁။ ဘော ပုရိသ ကော အာဂ္ဗ္ဗာတိ။
ဘော သာမဏေရ ဗုဒ္ဓိ အာဂ္ဗ္ဗာတိ။
၂။ ဘောတိ ကညော ကာ ပစတိ။
ဘော ဒါရက အဟံ ပစာမိ။
၃။ ဘော သာမဏေရ ကော ဒေသေတိ။
ဘော သမကာ ဗုဒ္ဓိ ဒေသေတိ။
၄။ ဘော ဒါယက ကို ဒီယတော်။
ဘော သမကာ ဒါန် ဒီယတော်။
၅။ ဘော သာမဏေရ ကော သယတိ။
ဘော ပုရိသ ဒါရကော သယတိ။

ပါဌ္ဇာနှုန်

- (က) အိုသတိုသမီး ဘယ်သူသည် သွားသနည်း။
အိုယောကျား ကလေးသည် သွားပါ၏။
- (ခ) အို ကလေး ဘယ်သူသည် ချက်သနည်း။
အို ကိုရင် သတိုသမီးသည် ချက်ပါ၏။
- (ဂ) အို ကလေးမ ဘယ်သူတိုသည် အိပ်ကြသနည်း။
အိုယောကျား ကိုရင်တိုသည် အိပ်ကြပါ၏။

ကြည့်ရရန်

ခေါ်သောပုဒ်ကို အာလုပ်ပုဒ်-ဟူ ခေါ်သည်၊ အသက်ရှိသော အာလုပ်ပုဒ်ကို သီ္မံအာလုပ်ပုဒ်-ဟူ ခေါ်သည်၊ အသက်မရှိသော အာလုပ်ပုဒ်ကို နို့ဝိုင်အာလုပ်ပုဒ်-ဟူ ခေါ်သည်။

**ခုံပေါင်းစလေကျင့်ခန်း
မြန်မာပြန်ရန်**

- ၁။ ဒသော မေ ဂါမော။
 ၂။ ဒသော မေ ဂါမော ဟောတိ။
 ၃။ အဟံ ဘဏ္ဍာ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော နာမ။
 ၄။ အမှာကံ ဂါမော ကံတော် နာမ။
 ၅။ ဘော သာမဏောရ ကော ဗုဒ္ဓိ ဟောတိ။
 ၆။ ဘောတိ ကညော ကာ ပစတိ။
 ၇။ ဘော ပုရိသ ကော ပူဇီယတော။
 ၈။ သယသိ နဲ တွဲ။
 ၉။ အဟံ ဘဏ္ဍာ န သယာမိ။

ပါ့မြှိမ်းရန်

- (က) ဉာဏ်သည် ငါ၏ သစ်ပင်။
 (ခ) ဉာဏ်သည် ငါ၏ တပည့် ဖြစ်၏။
 (ဂ) ငါရှင်တို့ သင်တို့ အဘယ်အမည်ရှိကြသနည်း။
 (ဃ) အိုကလေး ဘယ်သူသည် လာသနည်း။
 (င) အိုကိုရင် ယောက်ဌားသည် လာ၏။
 (စ) အိုကိုရင်တို့ ဘယ်သူသည် ရဟန်း ဖြစ်သနည်း။
 (ဆ) အိုး ဆရာ ဘာကို ပြုလုပ်အပ်သနည်း။
 (ဇ) သင်သည် သွားသလော။
 (ဈ) အိုကိုရင် ငါတို့သည် မသွားကြ။

* * * * *

ကြည့်ရရန်

အာဝါသော- ငါရှင်၊ ငါရှင်တို့။ အာဝါသော ဟူသော ပုဒ်သည် နိပါတ်ပုဒ်
 ဖြစ်၏။ (နိပါတ်ပုဒ်များ အကြောင်းကို နောင်အခါ သိရလဲတဲ့ !) အာဝါသော ဟူသော
 ပုဒ်ကို စကုဝှစ် ပဟုဝှစ် နှစ်မျိုး သုံးစွဲနိုင်သည်။

ခုတိယာဝိဘတ် စာစပ် (၁)

အဝါတ္ထကံ + ကြိယာ ။ ။ [မရှု ဂစ္ဆတိ။] မရှု-ခရီးကို ဂစ္ဆတိ-သွား၏။
မရှု-ကား "ကို"ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဂစ္ဆတိ-၌ အဝါတ္ထကံ၊ ဂစ္ဆတိ-ကား
ထိုက်၏ ကြိယာ။

* * * *

မြန်မာမြန်ရှိ

- ၁။ ဗုဒ္ဓိ ဓမ္မံ ဒေသတိ။
- ၂။ ပုရိသော ဂါမံ ဂစ္ဆတိ။
- ၃။ ကညာ ဘတ္တံ့ ပစတိ။
- ၄။ အဟံ နကရုံ ဂစ္ဆမိ။
- ၅။ တွဲ ဗုဒ္ဓံ ပူဇော်။
- ၆။ တုမော သံယံ ဝန္တယာ။
- ၇။ မယံ ဘတ္တံ့ ဘူးရွာမာ။
- ၈။ သာမကောရာ ဓမ္မံ စရွှေ့။
- ၉။ ဥပါသကော သီလံ ရက္ခတိ။

ပါဉ္စခီရှိ

(က) ဘုရားတို့သည် တရားကို ဟောတော်မူကြကုန်၏။

(ခ) သင်သည် ရွာသို့ သွား၏။

(ဂ) ဝါတို့သည် သီလကို တောင့်ရှောက်ကြ၏။

(ဃ) သင်တို့သည် ဘုရားကို ရှိခိုးကြ၏။

(င) လူတို့သည် မြို့သို့ သွားကြ၏။

ကြည့်ရှုရှိ

ကြိယာနှင့် အရမတူသော ကံကို အဝါတ္ထကံ-ဟု ခေါ်သည်၊ ဂစ္ဆတိ-
သွား၏သည် သွားတတ်၏နှင့် ညီမျှ၏၊ သွားတတ်၏- အရကား သွားတတ်သူပင်

ဖြစ်၏၊ သွားတတ်သူ အရ မဂ္ဂီဟုတ်ရကား မဂ္ဂီသည် ကဗျာတိ- ဟူသော ကြိယာနှင့် အရမတူချေ၊ ထို့ကြောင့် အဝါတ္ထာ အပြုခံရသောကြောင့် ကံ၊ နှစ်ခုပေါင်းသောအခါ အဝါတ္ထာကံ-ဟု အမည်ရသည်၊ ကြိယာနှင့် အပ်ဟူသော အသံမပါလျှင် ကတ္ထားဟော ကြိယာဟု သက်တမှတ် မှတ်ထားပါ၊ ကံမဟောကြိယာ-ဟူလည်း အပြန်အားဖြင့် မှတ်ထားပါ၊ ကြိယာက မဟောသော ကံသည် အဝါတ္ထာကံဖြစ်၍ ထိုအဝါတ္ထာကံပုဒ်ကို ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ရေးရသည်ဟု မူသော မှတ်ထားပါ။

၁၁၁

ဒုတိယာဝိဘတ် စာစပ် (၂)

ပကတိ ဝိကတိ က + ကြိယာ။ ။ [သုဝဏ္ဏံ ကန့်က ကရောတိ။] သုဝဏ္ဏံ-ရွှေကို၊ ကန့်ကံ-လက်ကောက်ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။ သုဝဏ္ဏံ-ကား “ကို”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရောတိ-၌ ပကတိ အဝါတ္ထကံ၊ ကန့်ကံ-ကား “ကို”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရောတိ-၌ ဝိကတိ အဝါတ္ထကံ၊ ကရောတိ-ကား ထိုပကတိ ဝိကတိကံ-တို့၏ ကြိယာ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ပုရိသော ကင့် အဂါရဲ ကရောတိ။
- ၂။ အဟံ ပုရိသံ တိုင့်နဲ့ ပသာမီ။
- ၃။ ပသာသီ နဲ့ တွဲ သာမကောရဲ ဂါးနဲ့။
- ၄။ မယံ သာမကောရဲ သယ္နဲ့ ပသာမ။
- ၅။ တူမှေ ဒါရကေ နိသီဒ္ဓာ န ပသာထာ။
- ၆။ မယံ သာမကောရဲ ဗုဒ္ဓ ဝန္တနဲ့ ပသာမ။
- ၇။ ပသာထ နှင့် တူမှေ ပုရိသံ ဂါမ အာဂါးနဲ့။

ပါဋ္ဌခိုရန်

- (က) သင်သည် ကိုရင် အိပ်နေသည်ကို မြင်သလော။
- (ခ) ငါသည် ကိုရင် အိပ်နေသည်ကို မမြင်ပါ။
- (ဂ) သင်တို့သည် ယောက်ဗျား လာနေသည်ကို မြင်ကြသလော။
- (ဃ) ငါတို့သည် ယောက်ဗျား လာနေသည်ကို မြင်ကြ၏။
- (ဤ) ငါသည် ကိုရင် သွားနေသည်ကို မြင်၏။

ကြည့်ရှုရန်

ပကတိ ဝိကတိ ကံသဘောမှာ ပကတိ ဝိကတိ ကတ္ထားတုန်းကနှင့် တူဖြီ ဗုဒ္ဓကို ဝန္တနဲ့-၌ စပ်၊ ဂါမကို အာဂါးနဲ့-၌ စပ်။ ကင့်-ထင်း၊ အဂါရဲ- မီးကြီးခဲ့။

၁၁ ၁၁ ၁၁ ၁၁ ၁၁

ခုတိယာဝီဘတ် စာမပ် (၃)

ကာလအစွမ်းသံယောဂ + သံယောဂဝန် ။ ။ [မှာသံ ဘူးတိ။] မှာသံ-
တစ်လပတ်လုံး၊ ဘူးတိ-စား၏။ မှာသံ-ကား “ပတ်လုံး”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်
ဘူးတိ-၌ ကာလအစွမ်းသံယောဂ၊ ဘူးတိ-ကား ကာလအစွမ်းသံယောဂဝန်။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ အာယသွာ အာနန္ဒာ တိယာမရထိုံး ရတနပရိတ္တံး ဘဏတိ။
- ၂။ ပုံဖွဲ့ တယော မှာသေ အဘိဓမ္မံး အေသေတိ။
- ၃။ မနုသာ သတ္တာဟံး ဗုဒ္ဓံ ပူဇော်။
- ၄။ သမဏာ သတ္တာဟံး ပဋ္ဌာနံး ပဋ္ဌာန်ံး။
- ၅။ ပုံဖွဲ့ သတ္တာဟံး နိသိဒတိ။
- ၆။ ပုံဖွဲ့ သတ္တာဟံး စက်မတိ။
- ၇။ မနုသာ ဝသာသတံး နှ ဦးဝန်ံး။

ပါဉ္စစီရန်

- (က) သင်တို့သည် ပဋ္ဌာန်ံးကို တစ်လပတ်လုံး ရွတ်ကြသလော။
- (ခ) ငါတို့သည် ပဋ္ဌာန်ံးကို တစ်လပတ်လုံး မရွတ်ကြ။
- (ဂ) သင်သည် တစ်လပတ်လုံး အိပ်သလော။
- (ဃ) ငါသည် တစ်လပတ်လုံး မအိပ်။
- (င) ဘယ်သူသည် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး စကြံးလျှောက်သနည်း။
- (စ) ဘုရားသည် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး စကြံးလျှောက်၏။

ကြည့်ရှုရန်

ကာလနှင့် မြိုင်၊ ဂုဏ်၊ ကြိုယာတို့ မပြတ် ယူဉ်စပ်ခြင်း အနက်ကို
ကာလအစွမ်းသံယောဂ-ဟု ခေါ်သည်။

တိယာမရထိုံး- ညျဉ်သုံးယံပတ်လုံး၊ တယော မှာသေ- သုံးလတို့ပတ်လုံး၊
သတ္တာဟံး- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဝသာသတံး- အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး။

အုတိယာဂိဘတ် စာမပ် (၄)

အဖွဲ့အစွဲနှစ်သံယောဂ + သံယောဂဝန္တ။ ။ [ယောဇ် ဒီယော] ယောဇ်-
တစ်ယူအနာတိုင်တိုင်၊ ဒီယော-ရှည်၏။ ယောဇ်-ကား “တိုင်တိုင်”ဟူ၍
အနုက်ပေးသောကြောင့် ဒီယော-၌ အဖွဲ့အစွဲနှစ်သံယောဂ၊ ဒီယော-ကား အဖွဲ့အစွဲနှစ်
သံယောဂဝန္တ။

* * * *

မြန်မာမြန်ရန်

- ၁။ အဟံ ယောဇ် မေတ္တာသုတေ သဏ္ဌာယာမိ။
- ၂။ အဟံ ကောသံ ဂစ္စာမိ။
- ၃။ မရှို ဂါဂိုလ် ဒီယော ဟောတိ။
- ၄။ ဗုဒ္ဓိ ဒွေ ဂါဂိုလ်ဘန် ဂစ္စာတိ။

ပါန့်ခိုရန်

- (က) သင်တို့သည် တစ်ယူအနာတိုင်တိုင် သွားကြသလော။
- (ခ) ပါတို့သည် တစ်ယူအနာတိုင်တိုင် မသွားကြ။
- (ဂ) လမ်းခရီးသည် တစ်ယူအနာတိုင်တိုင် ရှည်၏။
- (ဃ) သင်သည် တစ်ဂါဂိုလ်တိုင်တိုင် သွားသည် မဟုတ်လော။
- (င) ပါသည် တစ်ဂါဂိုလ်တိုင်တိုင် သွား၏။

ကြည်ရရန်

ခရီးအတိုင်းအတာနှင့် ဖြပ်၊ ဂုဏ်၊ ကြိယာ-တို့ မပြတ်ယူဉ်ခြင်းကို
အဖွဲ့အစွဲနှစ်သံယောဂ-ဟု ခေါ်သည်။

ဤနေရာ၌ “ဆယ်ဆုံးလုပ်နှင့် ခြောက်နှင့် တစ်မှုယော၊ လေးမှုယော
တစ်လက်သစ်၊ ရှုစ်လက်သစ် တစ်မိုက်၊ သုံးမိုက် တစ်တောင်၊ လေးတောင် တစ်လံ၊
ခုနစ်တောင် တစ်တာ၊ နှစ်ဆယ်တာ တစ်ဥုသာ၊ နှစ်ဆယ် ဥသာ တစ်ကောသာ
လေးကောသာ တစ်ဂါဂိုလ်၊ လေးဂါဂိုလ် တစ်ယူအနာ၊ တာတစ်ထောင်လျှင်
တစ်တိုင်ဖြစ်၏၊ ခြောက်တိုင်နှင့် တာလေးရာကို တစ်ယူအနာ ခေါ်၏” ဟုသော
ရှုံးအဆိုကို ပသုသုတာအဖြစ် မှတ်သားသင့်၏။

ခုတိယာဝီဘတ် စာစပ် (၅)

ကမ္မပွဲဝစနီယယူတ္ထ + ကမ္မပွဲဝစနီယ ။ ။ [ပွဲဖိတ် အနုပွဲဖိသူ။]
ပွဲဖိတ် အနု-ဘူရားအလောင်း ရဟန်းပြုလတ်သော ပွဲဖိသူ-ရဟန်းပြုကြောန်ပြီ။
ပွဲဖိတ်-ကား အနု-၌ ကမ္မပွဲဝစနီယယူတ္ထ အနု-ကား ကမ္မပွဲဝစနီယ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ ဗာလော နိရယ် ဥပပဇ္ဇာတိ။
၂။ မနုသာ ဂါမံ ဥပဝသန္တာ။
၃။ ပုံရိသာ ဂါမံ ဥပဝသတိ။
၄။ အဟံ ဂါမံ အာဝသာမိ။
၅။ တုမေ့ အဂါရုံ အဣ္မာဝသထု။
၆။ မယ် ဝိဟာရုံ အဣ္မာဝသာမာ။

ပါမြို့စီရန်

- (က) ကိုရင်တို့သည် ကျောင်း၌ နေကြ၏။
- (ခ) သင်သည် မြို့၌ နေသလော။
- (ဂ) ငါသည် မြို့၌ မနေပါ။
- (ဃ) အဘယ်သူသည် ငရဲ့၌ ဖြစ်သနည်း။
- (င) သင်သည် ရွှေ၌ နေသည် မဟုတ်လော။

ကြည့်ရှုရန်

ကြိယာကို ဟောဖူးသော ဥပသာရပွဲ နိပါတ်ပုဒ်တို့သည် ကမ္မပွဲဝစနီယမည်၏။
ထိုကမ္မပွဲဝစနီယနှင့် ယျဉ်သော ပုဒ်သည် ကမ္မပွဲဝစနီယယူတ္ထ မည်၏။
နိရယ်- ငရဲ့၌ ဂါမံ- ရွှေ၌ အဂါရုံ- အိမ်၌ ဝိဟာရုံ- ကျောင်း၌ ဥပပဇ္ဇာတိ-
ဖြစ်၏။ ဥပဝသတိ၊ အာဝသတိ၊ အဣ္မာဝသတိ- နေ၏။

ခုတိယာဝိဘတ် စာစပ် (၆)

ကာရိတ်ဆိုင်ရာ ။ ။ [သာမိကော ဒါသံ ဂါမံ ဂမယတီ။] သာမိကော-
သခင်သည်၊ ဒါသံ-ကျွန်ုကို ဂါမံ-ရွှာသို့ ဂမယတီ-သွားစေ၏။ သာမိကော-ကား
“သည်”ဟူ၍ အနက် ပေးသောကြောင့် ဂမယတီ-၌ ကာရိတ်ဝှက်ကတ္တား၊ ဂမယတီ-
ကား ထိုကတ္တား၏ ကြိယာ။ ဒါသံ-ကား “တို့”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဂမယတီ-
ကာရိတ်ကံ၊ ဂမယတီ-ကား ထိုကံတို့၏ ကြိယာ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ဗုဒ္ဓိ သတ္တာ မွေ့ ဗောဓိ။
- ၂။ သာမဏေရော ဒါရက် ဘတ္တာ ဘောတော်။
- ၃။ အာစရိယာ သိသော မွဲ ပါငြေတီ။
- ၄။ ပုရိသော ဒါသံ ကမ္မာ ကာရေတီ။
- ၅။ သာမိကော ဒါသံ ဘတ္တာ ပါစေတီ။

ပါဉ္စမီရန်

- (က) ဆရာသည် တပည့်ကို ဘာကို ဖတ်စေသနည်း။
- (ခ) ဆရာသည် တပည့်ကို ဝိနည်းကို ဖတ်စေ၏။
- (ဂ) သခင်သည် ကျွန်ုကို မြို့သို့ သွားစေ၏။
- (ဃ) သင်သည် ကလေးမကို ထမင်းကို ချက်စေ၏။
- (င) ဆရာတို့သည် တပည့်တို့ကို တရားတို့ကို သိစေကုန်၏။

ကာရိတ်ဆိုင်ရာ ဓာတ်ပုဒ်များ

- ၁။ သာမန်မူရာ၊ ဓာတုသာ၊ စေမှာ ကာရိတာ။
- ၂။ သည်ပေးလေဘို့ စေပိ၏၏ ကာရိတ ကတ္တာ။
- ၃။ ကိုပေး လေဘို့ စေပိ၏၏ ကာရိတ ကမ္မာ။
- ၄။ သည်-ဟု ပေးလတ်၊ ဓာတ်မှာစပ်၊ ဓာတ်ကတ္တား-ဟု ခေါ်။
- ၅။ ကို သို့ ပေးလတ်၊ ဓာတ်မှာစပ်၊ ဓာတ်ကံပုဒ်ဟုခေါ်။

၆။ သခင်သည် စေ ကျွန်ကိုစေ သွားပေ ရွှာသို့သာ။

၇။ ကာရိတ် ကတ် ကံ၊ ဓာတ်၏ကံ၊ တွေးကြံနည်းတူသာ။

- ကာရိတ်ကံကား၊ ဓာတ်ကဲ့ကား၊ မပြား၊ ဝါထွေ အဝါတွေတည်း။

- ကာရိတ်ကံမှာ၊ ဒုတိယာနှင့်၊ တတိယာ ဆုံး၊ သုံးလီဝိဘတ်၊ သက်တုံးလတ်-ဟု၊ ကျွမ်းမြတ် ဤသို့ မိန့်သတည်း။

- ထိုသုံးပါးမှာ၊ တတိယာ၊ ကျွမ်းလာ အရှိ များသတည်း။

ကြည်ရှာရန်

ဗောဓောတိ- သိဓော၏၊ ဘောဇာတိ- ဘားဓော၏၊ ပါငြေတိ- ရွှေတ်ဖတ်ဓော၏၊
ကာရေတိ- ပြုဓော၏၊ ပါဓောတိ- ချက်ဓော၏၊ ဝိနယော- ဝိနည်း။

ဒုတိယာဝိဘတ် စာစပ် (၇)

ကြိယာဝိသေသန + ဝိသေသျှ ။ ။ [အကမန္တံ့ နိသီဒတီ။] အကမန္တံ့-သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ၊ နိသီဒတီ-ထိုင်၏။ အကမန္တံ့-ကား “စွာ”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် နိသီဒတီ-၌ ကြိယာဝိသေသန၊ နိသီဒတီ-ကား ကြိယာဝိသေသျှ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ သာမကောရာ ပရီမဏ္ဍာလံ နိဝါသေတီ။
- ၂။ သာမကောရာ ကာယပွဲစာလက် န ဂ္ဗ္ဗို။
- ၃။ တွဲ သီသပွဲစာလက် ဂ္ဗ္ဗို။
- ၄။ သာမကောရာ သက္ကတံ့ ပိဏ္ဍာပါတ် ဘုဇ္ဇို။
- ၅။ သာမကောရာ သူရှုသူရှုကာရက် န ဘုဇ္ဇို။
- ၆။ ဒါရကာ သီယံ ဂ္ဗ္ဗို။
- ၇။ ဒါရိကာယော သက္ကတံ့ ဂ္ဗ္ဗို။
- ၈။ အဟံ သူခံ ဝိဟရာမို။
- ၉။ တုမော ဒုက္ခံ ဝိဟရထု။

ပါဉ္စမြို့ရန်

- (က) ဝါသည် ဘုရားကို ရှိသေစွာ ရှိခိုးပါ၏။
- (ခ) သင်တို့သည် လျှင်မြန်စွာ သွားကြ၏။
- (ဂ) ကိုရင်သည် ဖြေးနေးစွာ လာ၏။
- (ဃ) နတ်တို့သည် ချမ်းသာစွာ နေကြ၏။
- (င) သတ္တဝါတို့သည် ဆင်းရွှေ့ အိပ်ကြ၏။

ကြည်ရောင်

ကြိယာကို ထူးအောင် ပြုသော ပုဒ်သည် ကြိယာဝိသေသန မည်၏။

ပရီမဏ္ဍာလံ - အဝန်းညီစွာ၊ ကာယပွဲစာလကံ - ကိုယ်ကို လှုပ်၍၊
သီသပွဲစာလကံ - ဉီးခေါင်းကို လှုပ်၍၊ သဏ္ဌာန့် - ရိုသေစွာ၊ သုရှုသုရှုကာရက် - ရှုရှ
ရှုရှုအသံကို ပြု၍၊ သီယံ - လျှင်မြန်စွာ၊ သကိုကံ - ဖြေးနှေးစွာ၊ ဒေဝါ - နတ်။

နှော နှော နှော နှော နှော

ဓမ္မပေါင်းလေ့ကျင့်ခန်း

- ၁။ ဗုဒ္ဓိ ဘဏ္ဍာ တယော မာသေ အဘိဓမ္မ ဒေသတိ။
- ၂။ အဟံ ဘဏ္ဍာ သာမကောရု သီယံ သီယံ ဂုဏ် ပသာမိ။
- ၃။ ဗုဒ္ဓိ ဘဏ္ဍာ သက္ကစ္စ ဝန္တိယတေ။
- ၄။ ဓသော မေ ဘဏ္ဍာ အာစရိယော ဟောတိ။
- ၅။ အဟံ ဘဏ္ဍာ ယောအနု ဂုဏ်ဗုမိ။
- ၆။ အာစရိယော ဘဏ္ဍာ သီသံ ဓမ္မ ဟောခေတိ။
- ၇။ အဟံ ဘဏ္ဍာ ဝိဟာရု အန္တာဝသာမိ။
- ၈။ ဝိဟာရသိ နှင့် အာဂုသော တွဲ သူခံ။
- ၉။ အဟံ ဘဏ္ဍာ သူခံ နှင့် ဝိဟာရာမိ။

ပါဇွန်ချိန်

- (က) အဘယ်သူသည် ရွာသို့ လာသနည်း။
- (ခ) ယောက်ဗျားသည် ရွာသို့ လာ၏။
- (ဂ) သင်သည် ဆင်းရွှေ့ မနေရဘူးမဟုတ်လော့။
- (ဃ) မှန်ပါ၊ တပည့်တော်သည် ဆင်းရွှေ့ မနေရပါ။
- (င) ကိုရင်သည် တစ်လပတ်လုံး တရားကို ဟော၏။
- (စ) သင်သည် ကလေးကို ကျောင်းသို့ သွားစေ၏။
- (ဆ) သင်တို့သည် တစ်ဂိုဏ်တိုင်တိုင် လျှင်မြန်စွာ သွားကြ၏။
- (ဧ) ငါသည် ကျောင်း၌ ချမ်းသာစွာ နေ၏။
- (၅) ကိုရင်သည် ကလေး ကျောင်းသို့ လာနေသည်ကို မြင်၏။

တတိယာဝိဘတ် အာဓိပါ (၁)

ကရိုက်း + ကြိယာ ။ ။ [ဒေတ္တန ဝိဟို လုနာတိ။] ဒေတ္တန-တံစည်ဖြင့်၊ ဝိဟို-ကောက်စပါးကို လုနာတိ-ရိတ်ဖြတ်၏။ ဒေတ္တန-ကား “ဖြင့်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် လုနာတိ-၌ ကရိုက်း၊ လုနာတိ-ကား ကရိုက်း၏ ကြိယာ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ဗာလော ကာယေန ပါပံ ကရောတိ။
- ၂။ ဗာလော ဝါစာယ ပါပံ ကရောတိ။
- ၃။ ဗာလော စေတသာ ပါပံ ကရောတိ။
- ၄။ အဟံ ဗုဒ္ဓံ သိရသာ ဝန္တာမိ။
- ၅။ မန္တသာ ပါဒေန ဂစ္ဆို။
- ၆။ ပုရိသာ သကဇ္ဇန ဂါမံ ဂစ္ဆို။
- ၇။ မယံ နာဝါယ နဂုရံ အာဂစ္ဆာမ။
- ၈။ မယံ ယန္တနာဝါယ မန္တလေးနဂုရံ ဂစ္ဆာမ။
- ၉။ အာစရိယာ ဝါယုယာနေန မန္တလေးနဂုရံ ဂစ္ဆိုတိ။

ပါဋ္ဌီရန်

- (က) ဝါတိုသည် ဘုရားကို ဦးခေါင်းဖြင့် ရှိခိုးကြ၏။
- (ခ) သင်သည် လူည်းဖြင့် ရွာသို့ သွားသလော။
- (ဂ) ဝါသည် လူည်းဖြင့် ရွာသို့ မသွားပါ။
- (ဃ) ဆရာသည် ဘာဖြင့် မန္တလေးမြို့သို့ သွားသနည်း။
- (င) လူမှုက်တိုသည် နှုတ်ဖြင့် မကောင်းမှုကို ပြကြ၏။
- (စ) ကလေးမသည် စိတ်ဖြင့် ဘုရားကို ရှိခိုး၏။

ကြည်ရန်

ပြုလုပ်ကြောင်း ပုဒ်ကို ကရိုက်းဟု ခေါ်သည်၊ ကာယော- ကိုယ်၊ ဝါစာ-စကား(နှုတ်)၊ စေတော့- စိတ်၊ ပါပံ- မကောင်းမှု၊ သိရော- ဦးခေါင်း၊ ပါဒေါ- ခြော သကဋ္ဌံ- လူည်း၊ နာဝါ- လျှော့၊ ယန္တနာဝါ- သဘော့၊ ဝါယုယာနံ- လေယာဉ်ပုံး။

တတိယာဝိဘတ် စာစပ် (၂)

သဟယောဂ + သဟယောဂဝန္တီ ။ ။ [သံပေါ်န သဟ။] သံပေါ်န-သံပေါ်နနှင့် သဟ-တက္ခာ။ သံပေါ်န-ကား “နှင့်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သဟ-နှင့် သဟယောဂ၊ သဟ-ကား၊ သဟယောဂဝန္တီ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရုံး

- ၁။ အာစရိယာ သီသောဟိ သဟ ဝိဟရတီ။
- ၂။ ဥပါသကော ဉာဏ်ကောဟိ သဟ ဝိဟာရုံ အာဂစ္စတီ။
- ၃။ ပုရိသော သဟာယကောဟိ သဟ နိဂရုံ ဂစ္စတီ။
- ၄။ အဟံ သာမကောရောဟိ သဟ ဝိဟရာမိ။
- ၅။ တွဲ ဗာလေန သဟ ဝိဟရသီ။
- ၆။ မယ် မီရေန သဟ ဝိဟရာမ။
- ၇။ အဟံ ဘန္တီ တိသရကောန သဟ ပဋိသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ။

ပါဋ္ဌာန်

- (က) သင်သည် သူငယ်ချင်းနှင့် အတူ နေသလော။
- (ခ) ငါသည် ပညာရှိနှင့် အတူ နေ၏။
- (ဂ) ပညာရှိသည် လူမှုက်နှင့် အတူ မနေ။
- (ဃ) ဆရာသည် ကိုရှင်တိနှင့် အတူ နေ၏။
- (င) သင်သည် ကလေးမနှင့် အတူ သွား၏။
- (စ) ကလေးသည် ဆရာနှင့် အတူ နေ၏။
- (ဆ) ငါတို့သည် ဆွဲမျိုးတို့နှင့် အတူ လာကြ၏။

ကြည်ရုံး

သဟနှင့် ယျဉ်သော ပုဒ်ကို သဟယောဂဟု ခေါ်သည်။
ဉာဏ်ကော- ဆွဲမျိုး၊ သဟာယကော- သူငယ်ချင်း၊ မီရော- ပညာရှိ၊
ယာစတီ- တောင်း၏။

* * * * *

တတိယာဝီဘတ် စာမပ် (၃)

သဟာဒီယောဂ + သဟာဒီယောဂဝန္တ။ ။ [သံယောန သံ့ဗြို့] သံယောန-သံယာနှင့် သံ့ဗြို့-တက္ခာ။ သံယောန-ကား “နှင့်”ဟူ၍ အန်ဂျာပေးသောကြောင့် သံ့ဗြို့ သဟာဒီယောဂ၊ သံ့ဗြို့-ကား သဟာဒီယောဂဝန္တ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ပုံဖွဲ့ သံယောန သံ့ဗြို့ ဝိဟရတိ။
- ၂။ သမကော မာတုဂါမေန သံ့ဗြို့ န ဂစ္စတိ။
- ၃။ အာစရိယာ သံသောဟိ သံ့ဗြို့ ဝိဟရတိ။
- ၄။ ဥပါသကော ပုံတွေဟိ သံ့ဗြို့ ဝိဟာရုံ အာဂစ္စတိ။
- ၅။ ဒါရကော ဒါရကောဟိ သံ့ဗြို့ ကိုင့်တိ။
- ၆။ ပဏ္ဍာတော ဗာလေန ဝိနာ ဝိဟရတိ။

ပါဋ္ဌာန်

- (က) မာတုဂါမသည် မာတုဂါမနှင့် အတူ နေ၏။
- (ခ) ငါသည် ဂုဏ်ရှိသူနှင့် အတူ မနေ။
- (ဂ) ငါတို့သည် သတိရှိသူနှင့် အတူ နေကြ၏။
- (ဃ) ဆရာသည် တပည့်နှင့် အတူ သွား၏။
- (ဃ) ငါသည် လူမှိုက်နှင့် ခွဲ၍ နေ၏။

ကြည့်ရရန်

သံ့ဗြို့၊ သမံ့၊ နာနာ၊ ဝိနာ၊ အလံ၊ ကို-တို့ဗြို့နှင့် ယျှဉ်သော ပုံဖို့ သဟာဒီယောဂ-ဟု ခေါ်သည်။

မာတုဂါမာ- မိန်းမ၊ ဂုဏ်ပါ- ဂုဏ်ရှိသူ၊ သတိမာ- သတိရှိသူ။

တတိယာဂိဘတ် စာစပ် (၄)

သဟတ္ထယောဂ + သဟတ္ထယောဂဝန္တီ ။ ။ [သံယေန ပဝိသတိ။]
သံယေန-သံယာနှင့်(တက္က)၊ ပဝိသတိ-ရှင်လာ၏။ သံယေန-ကား “နှင့်”ဟူ၍
အနက်ပေးသောကြောင့်(တက္က)-ဟူသောအနက်၌ သဟတ္ထယောဂ၊ (တက္က)ဟူသော
အနက်ကား သဟတ္ထယောဂဝန္တီ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ကညာ ကညာယ ဝိဟရတိ။
- ၂။ မာတုဂါမော မာတုဂါမေန ဝိဟရတိ။
- ၃။ ဒါရကော ဒါရကေန ဝိဟရတိ။
- ၄။ ပဏ္ဍာတော ပဏ္ဍာတေန ဝိဟရတိ။
- ၅။ ဗာလော ဗာလေန ဝိဟရတိ။

ပါဉ္စခီရန်

- (က) သင်သည် ငါနှင့် (အတူ) နေ၏။
- (ခ) ငါသည် သင်နှင့် (အတူ) နေ၏။
- (ဂ) ဆရာသည် တပည့်နှင့် (အတူ) နေ၏။

ကဏ္ဍရန်

သဟ သိုံး- စသည် မပါဘ နှင့်-ဟု မြန်မာ ပြန်ဆိုရသော ပုဒ်ကို
သဟတ္ထယောဂ-ဟု ခေါ်သည် သဟတ္ထ(အတူဟူသော အနက်)၌ ၌ စပ်သင့်သောကြောင့်
ဖြစ်၏။

တတိယာဝိဘတ် မာစပ် (၅)

အဝါတ္ထကတ္ထား + ကြိယာ ။ ။ ပုရိသေန ဂ္ဗိုယတေ။] ပုရိသေန-
ယောကျားသည်၊ ဂ္ဗိုယတေ-သွားအပ်၏။ ပုရိသေန-ကား“သည်”ဟူ၍
အနက်ပေးသောကြောင့် ဂ္ဗိုယတေ-၌ အဝါတ္ထကတ္ထား၊ ဂ္ဗိုယတေ-ကား
ထိကတ္ထား၏ ကြိယာ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ပုဒ္ဓန ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
ပုဒ္ဓဟိ ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
တယာ ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
တုမောဟိ ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
မယာ ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
အမောဟိ ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
- ၂။ ပုဒ္ဓန ဓမ္မာ ဒေသီယန္တာ။
ပုဒ္ဓဟိ ဓမ္မာ ဒေသီယန္တာ။
တယာ ဓမ္မာ ဒေသီယန္တာ။
တုမောဟိ ဓမ္မာ ဒေသီယန္တာ။
မယာ ဓမ္မာ ဒေသီယန္တာ။
အမောဟိ ဓမ္မာ ဒေသီယန္တာ။

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ တယာ ဘတ္တံ့ ပစ္စတေ။
၂။ မယာ ဒါန် ဒီယတေ။
၃။ အမောဟိ ကုသလံ ကရိယတေ။
၄။ ဗာလေဟိ ပါပံ ကရိယတေ။
၅။ အမောဟိ စိုးရာနှီ လဲဗ္ဗန္တာ။
၆။ တုမောဟိ ပတ္တာ လဲဗ္ဗတေ။
၇။ တယာ ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။

ပါဉိမီရန်

- (က) သင်တို့သည် ထမင်းကို ချက်အပ်၏။
- (ခ) ပါတို့သည် တရားကို ဟောအပ်၏။
- (ဂ) ကိုရင်တို့သည် ရွာသို့ သွားအပ်၏။
- (ဃ) လူတို့သည် ကုသိုလ်ကို ပြုအပ်၏။
- (ဃ) သင်တို့သည် စည်းစိမ်ကို ရအပ်၏။

ကတ္တားဟော ကံဟော ဆောင်ပုဒ်များ

- ၁။ ကြိယာမှာ၊ အပ်မပါ၊ မှတ်ပါ ကတ္တားဟော။
- ၂။ ကြိယာမှာ၊ အပ်-ဟုပါ၊ မှတ်ပါ ကံကိုဟော။
- ၃။ ကတ္တား ပထမာ၊ ကံ ဒုတိယာနှင့်၊ ကြိယာမှာ ကတ္တားတူ၊ မှတ်ယူ ကတ္တားဟော။
- ၄။ ကတ္တား တတိယာ၊ ကံ ပထမာနှင့်၊ ကြိယာမှာ၊ ကံနှင့်တူ၊ မှတ်ယူ ကံကိုဟော။
- ၅။ ကတ္တား ဝိတ္ထာ၊ ရှိလတ်က၊ ကံက အဝိတ္ထာ။
- ၆။ ကံမှ ဝိတ္ထာ၊ ရှိလတ်က၊ အဝိတ္ထာ ကတ္တားသာ။
- ၇။ ကြိယာမှာ၊ အပ်မပါ၊ သည်မှာ ပထမာ။
ကြိယာမှာ၊ အပ်ဟုပါ၊ သည်မှာ တတိယာ။
ကြိယာမှာ၊ အပ်ဟုပါ၊ ကိုမှာ ပထမာ။
ကြိယာမှာ၊ အပ်မပါ၊ ကိုမှာ ဒုတိယာ။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ ကတ္တားဟော ကံဟော ကျမ်းကျင်ရေးသည် ပါဉိဘာသု၍ အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သဖြင့် အထက်ပါဆောင်ပုဒ်များကို အထူး ကျေအောင် ကျက်ထားပါ။

ကြည့်ရှုရန်

ကြိယာနှင့် အရမတူသော ကတ္တားကို အဝိတ္ထာ ခေါ်သည်၊
ထိုအဝိတ္ထာ ကတ္တားကို တတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ရေးရသည်။
ပစ္စတော်- ချက်အပ်၏၊ ဒီယတော်- ပေးအပ်၏၊ ကရိယတော်- ပြုအပ်၏၊
လွှဲတော်- ရအပ်၏၊ ဒေသီယတော်- ဟောအပ်၏။

**ကတ္တားဟော ကံဟော အပြန်အလျှန် ပြောင်းနည်း
[ဆောင်] ကတ္တာကမ္မာ ပြောင်းပြီးမှာ ပြောင်းက ကြိယာ။**

ကတ္တားဓဟာမှု ကံဓဟာသို့

- (ကတ္တားဟော) အဟံ ဓမ္မာ ဒေသေမိ။
(ကံဟော) မယာ ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။

ကံဓဟာမှု ကတ္တားဓဟာသို့

- (ကံဟော) မယာ ဘတ္တာ ပစ္စတေ။
(ကတ္တားဟော) အဟံ ဘတ္တာ ပစ္စမိ။

အောက်ပါတို့ကို ကံဟောသို့ ပြောင်းပါ။

- ၁။ ပုရိသာ ဂါမံ ဂုဏ်။
၂။ မယ် ဘတ္တာ ပစ္စမ။
၃။ မယ် ဘောဂံ လဘာမ။
၄။ တူမှု သုခံ လဘထု။
၅။ ဗုဒ္ဓိ ဓမ္မာ ဒေသီ၍။

အောက်ပါတို့ကို ကတ္တားဟောသို့ ပြောင်းပါ။

- (က) ဗုဒ္ဓိဟို ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
(ခ) တယာ ဘတ္တာ ပစ္စတေ။
(ဂ) မယာ ကုသလံ ကရိယတေ။
(ဃ) တယာ ဒါနံ ဒီယတေ။
(င) သာမကောရေဟို ဂါမာ ဂုဏ်ယတေ။

ဘတိယာဝိဘတ် စာစပ် (၆)

ဟိတ် + ဖိုလ် ॥ [အန္တာန ဝသတိ။] အန္တာန-အစာကြောင့်၊ ဝသတိ-နေ၏။ အန္တာန-ကား “မကြောင့်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်၊ ဝသတိ-၌ အကြောင်းဖြစ်သော ဟိတ်၊ ဝသတိ-ကား အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ သတ္တာ ဒါနေန ဘောဂံ လဘန္တိ။
- ၂။ မယံ သီလေန သူခံ လဘာမာ။
- ၃။ မန့်သာ ဘာဝနာယ နိဗ္ဗာန် ပါပုဏ္တိ။
- ၄။ ဗာလာ ပါပေန နိရယံ ပါပုဏ္တိ။
- ၅။ ပဏ္ဍာတာ ပုညေန သရိုံ ဂုဏ္တိ။
- ၆။ တွဲ ကေန သယသီ။
- ၇။ တုမေ့ ပုညေန ကို လဘထာ။

ပါဋ္ဌဓိရန်

- (က) သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် နေသနနည်း။
- (ခ) ငါသည် တရားကြောင့် နေပါ၏။
- (ဂ) လူတို့သည် အဘယ့်ကြောင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြသနည်း။
- (ဃ) သင်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ချမ်းသာကို ရကြသနည်း။
- (င) ငါတို့သည် ကောင်းမှုကြောင့် ချမ်းသာကို ရကြ၏။

ကြည့်ရှုရန်

အကြောင်းပြပုဒ်ကို ဟိတ်ပုဒ်-ဟု ခေါ်သည်။

ဘောဂေါ်- စည်းစိမ်၊ လဘတိ- ရ၏၊ ဘာဝနာ- စိတ်ကောင်းတိုးအောင် ထုံးမွှေ့များများခြင်း၊ ပါပုဏာတိ- ရောက်၏၊ နိရယော- ငရဲ၊ ပုညံ- ကောင်းမှု၊ သရိုံ- နတ်ပြည်။

တတိယာဝိဘတ် စာမပါ (၇)

အင်္ဂါကာရ လက္ခဏ + လကျ ။ ။ [အကိုနာ ကာကော] အကိုနာ-မျက်စိဖြင့် ကာကော-ကန်းသူ။ အကိုနာ-ကား “ဖြင့်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကာကော-၌ အင်္ဂါကာရ လက္ခဏ၊ ကာကော-ကား အင်္ဂါကာရလကျ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ အယံ ပုရီသော အကိုနာ ကာကော ဟောတိ။
 ၂။ အဟံ ဟတ္ထန ကုဏ်း ပသာမိ။
 ၃။ ပါဒေန ခွဲ့ နိသီဒတိ။

ပါဋ္ဌာန်ရန်

- (က) သင်သည် မျက်စိကန်းသူကို မြင်သလော။
- (ခ) ငါသည် မျက်စိကန်းသူကို မမြင်။
- (ဂ) ငါတို့သည် လက်ကောက်နေသူကို မြင်ကြ၏။
- (ဃ) ခြေခွင်သူသည် မသွား။

ကြည့်ရှုရန်

ကိုယ်လက်အရိုချို့တဲ့ပုံကို မှတ်သားကြောင်း ပုဒ်သည် အင်္ဂါကာရလက္ခဏ မည်၏။

ဟတ္ထန ကုဏ်း- လက်ဖြင့် ကောက်ကွေးသူ၊ လက်ကောက်ကွေးသူ၊ ပါဒေန ခွဲ့- ခြေဖြင့် ခွင်သူ။

၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅

တတိယာဝိဘတ် စာစပ် (၈)

လူထဲမျှတလက္ဗဏာ + လကျွေ။ ။ [ဥဇ္ဈိကာယ ရွှေတိ။] ဥဇ္ဈိကာယ-ပြိုင်စွာ ရယ်လျက် ရွှေတိ-သွား၏။ ဥဇ္ဈိကာယ-ကား “လျက်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ရွှေတိ-၌ လူထဲမျှတ လက္ဗဏာ ရွှေတိ-ကား လူထဲမျှတလကျွေ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ကညာ အသုပုဇ္ဈိဟို နေတွေ့ဟို ရောဒတိ။
- ၂။ သာမကောရာ ပါသာဒီကေန ကူရိယာပထေန ဂါမံ ရွှေတိ။
- ၃။ ကာဌး နာမ ဒါသီ ဘိန္ဒြန သီသေန ဝအတီ။
- ၄။ သာမကောရာ ဥက္ခိတ္ထကာယ အန္တရယရေ ရွှေနှိုး။
- ၅။ သာမကောရာ ပလ္လတ္ထာယ အန္တရယရေ နိသီဒ္ဓိ။

ပါဋ္ဌစီရန်

- (က) ကိုရင်တို့သည် ကြည်ညိုဖွယ်ကို ဆောင်သော ကူရိယာပုထိဖြင့် သွားကြ၏။
- (ခ) ကလေးမသည် မျက်ရည်ပြည့်သော မျက်စိတိဖြင့် ငိုကြေး၏။
- (ဂ) အဘယ်သူသည် သက်န်းကို မြောက်ပင့်၍ ရွာထဲ၌ သွားသနည်း။

ကြည်ရရန်

ထူးခြားသူကို မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော ပုဒ်သည် လူထဲမျှတလက္ဗဏာ မည်၏။

အသုပုဇ္ဈိဟို နေတွေ့ဟို- မျက်ရည်ပြည့်သော မျက်စိတိဖြင့်၊ ရောဒတိ- ငိုး၏၊ ပါသာဒီကေန ကူရိယာပထေန- ကြည်ညိုဖွယ်ကို ဆောင်သော ကူရိယာပုထိဖြင့်၊ ဘိန္ဒြန သီသေန- ကွဲသော ဦးခေါင်းဖြင့်၊ ဒါသီ- ကျွန်မ၊ ဥက္ခိတ္ထကာယ- သက်န်းကို မြောက်ပင့်၍၊ ပလ္လတ္ထာယ- လက်၊ အဝတ်တို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပတ်ဖွဲ့၍၊ အန္တရယရေ- ရွာတွင်း၍။

တတိယာဓိဘတ် စာချုပ် (၉)

ဟိန္ဒာဓိကရဏဝိသေသန + ဝိသေသူ။ ။ [ဂေါတ္ထာန ဂေါတမော။]
ဂေါတ္ထာန-အနွယ်တော်အားဖြင့်၊ ဂေါတမော-ဂေါတမ မည်တော်မှုသော ဘုရား။
ဂေါတ္ထာန-ကား “အားဖြင့်” ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဂေါတမော-၌
ဟိန္ဒာဓိကရဏဝိသေသန၊ ဂေါတမော-ကား ဟိန္ဒာဓိကရဏဝိသေသူ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ဗုဒ္ဓိ ဂေါတ္ထာန ဂေါတမော နာမ ဟောတိ။
- ၂။ ဗောဓိသတ္တာ နာမေန သိဒ္ဓတ္တာ နာမ ဟောတိ။
- ၃။ သိဒ္ဓတ္တာ နာမ ကုမာရော ဝဏ္ဏာန အဘီရှုပေါ်။
- ၄။ အယ် ဒါရကော ဝယ်သာ သောင့်သဝသောာ။
- ၅။ အယ် သာမဏေရော အာစာရေန နိပုဏော။
- ၆။ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော နာမ သာမဏေရော ဝိစာယ သခိလော။

ပါဋ္ဌာန်ရန်

- (က) ဝါသည် နာမည်အားဖြင့် ကသာပ မည်၏။
- (ခ) ဤကလေးမသည် အရွယ်အားဖြင့် ဆယ့်ခြာက်နှစ် ရှိ၏။
- (ဂ) ဤကိုရင်သည် အကျင့်အားဖြင့် သိမ်မွှုံ၏။
- (ဃ) သင်သည် နာမည်အားဖြင့် အဘယ်အမည်ရှိသနည်း။
- (ဃ) ဝါသည် နာမည်အားဖြင့် တိသု မည်၏။

ကြည့်ရှုရန်

ဝိသေသူနှင့် အရက္ခိသော ဝိသေသနကို ဟိန္ဒာဓိကရဏ ဝိသေသနဟု ခေါ်သည်၊ ဂေါတ္ထာန အရ အနွယ်ကို ရှု ဂေါတမော အရ ဘုရားကို ရသည်၊ ဤသို့ အရက္ခိပုံကို သိပါ။ မှန်၏၊ ဂေါတမမည်သူကို ပင့်ခဲ့ပါဆိုလှုင် ဘုရားကိုသာ ပင့်ရမည်၊ အနွယ်ကို မပင့်၏။

ကုမာရော- မင်းသား၊ ဝဏ္ဏာ- အဆင်း၊ ဝယော- အရွယ်၊
သောင့်သဝသောာ- ဆယ့်ခြာက်နှစ်ရှိ၏၊ အာစာရော- အကျင့်၊ နိပုဏော-
သိမ်မွှုံ၏၊ ဝါစာ- စကား၊ သခိလော- ပြောပြစ်၏။

တတိယာရီဘတ် စာစဉ် (၁၀)

အဘိန္ဒိရိသေသန + ရိသေသျ ။ ။ ။ [ပရမတ္တတော စတုဓာ။]
ပရမတ္တတော-ပရမတ္တအားဖြင့် စတုဓာ-လေးပါး ပြားကုန်၏။ ပရမတ္တတော-ကား
“အားဖြင့်”ဟူ၍ အနက် ပေးသောကြောင့် စတုဓာ-၌ အဘိန္ဒိရိသေသန၊ စတုဓာ-
ကား အဘိန္ဒိရိသေသျ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ မမွား ခန္ဓုဝသေန ပွဲရိပာ ဟောနှိုး။
- ၂။ မမွား အာယတန်ဝသေန ဒွါဒသရိပာ ဟောနှိုး။
- ၃။ မမွား ဓာတုဝသေန အငြာရသရိပာ ဟောနှိုး။
- ၄။ မမွား သစ္စဝသေန စတုပွဲပာ ဟောနှိုး။
- ၅။ မမွား နာမရူပဝသေန ဒုရိပာ ဟောနှိုး။
- ၆။ ဗုဒ္ဓဝစန် ပိဋကာသေန တိဝိစံ။
- ၇။ ဗုဒ္ဓဝစန် နိကာယဝသေန ပွဲရိပံ့။

ပါဠိစီရန်

- (က) တရားတော်သည် အာယတနာအားဖြင့် ဆယ်နှစ်ပါးရှိ၏။
- (ခ) တရားတော်သည် ဓာတ်အားဖြင့် ဆယ်ရှစ်ပါးရှိ၏။
- (ဂ) တရားတော်သည် ပိဋကအားဖြင့် သုံးပါးရှိ၏။

ကြည့်ရရန်

ရိသေသျနှင့် အရမကွဲသော ရိသေသနကို အဘိန္ဒိရိသေသနဟု ခေါ်သည်။

နှေ့ နှေ့ နှေ့ နှေ့ နှေ့

တတိယာဝိဘတ် စာခပ် (၁၁)

ကြိယာဝိသေသန + ဝိသေသူ။ [သမန စာဝတီ။] သမန-ညီညွတ်သဖြင့် စာဝတီ-ပြေး၏။ သမန-ကား “သဖြင့်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် စာဝတီ-၌ ကြိယာဝိသေသန၊ စာဝတီ-ကား ကြိယာဝိသေသူ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ သာမဏေရော ပဋိနိကာယေ ပါဌိုဝသေန စ အတ္ထုဝသေန စ ဥဂ္ဂဏာတိ။

- ၂။ ဘဂဝါ ပြာဟ္မာကံ နာမန အာလပတီ။
- ၃။ ကုလပုတ္ထာ သခ္ဗာရေ အနိစ္စဝသေန ဝိပသာတီ။
- ၄။ ယောဂါဝစရော ခန္ဓာ ရောဂဝသေန ဝိပသာတီ။
- ၅။ ပုရိသော ဓမ္မန ဒိုိကံ ကပ္ပါတီ။
- ၆။ ပဏ္ဍာတာ ဓမ္မန ဓန် ဂဝေသနှိုး။

ပါဌိုဝရန်

- (က) လူမိုက်သည် ဘုရားရှင်ကို နာမည်အားဖြင့် ခေါ်၏။
- (ခ) ပညာရှိသည် ဘုရားရှင်ကို နာမည်အားဖြင့် မခေါ်။
- (ဂ) သင်သည် ဂါထာကို အနက်အားဖြင့် သိသလော။

ကြည့်ရန်

ကြိယာကို အထူးပြုသော ပုဇွဲသည် ကြိယာဝိသေသန မည်၏။
ဥဂ္ဂဏာတိ- သင်ယူ၏၊ အာလပတိ- ခေါ်၏၊ ဝိပသာတိ- ရှု၏၊ ဒိုိကံ ကပ္ပါတိ- အသက်မွေး၏။

နှု နှု နှု နှု နှု

တတိယာဝိဘတ် စာစပ် (၁၂)

နာမဝိသေသန + ဝိသေသျှ ။ ။ ။ [ယေဘုယျန မတ္ထိကာ။]
 ယေဘုယျန- များသောအားဖြင့် မတ္ထိကာ- မြို့လွင်တည်း။ ယေဘုယျန-ကား
 “အားဖြင့်” ဟူ၍ အနုက်ပေးသောကြောင့် မတ္ထိကာ-၌ နာမဝိသေသန၊ မတ္ထိကာ-
 ကား နာမဝိသေသျှ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ဗုဒ္ဓဝစ်နံ ပိဋကဝသေန တိဝိခံ။
- ၂။ ဗုဒ္ဓဝစ်နံ နိကာယဝသေန ပွဲဝိခံ။
- ၃။ ဗုဒ္ဓိ နာမေန ကသာပေါ် နာမ။
- ၄။ အယံ ဒါရိကာ နာမေန သူမနာ နာမ။
- ၅။ အဟံ နာမေန တိသေသာ။
- ၆။ သိဒ္ဓတ္ထာ နာမ ကုမာရော ဇတိယာ ခတ္ထိယော။

ကြည့်ရရန်

နာမ်ပုဒ်ကို အထူးပြုသော ဝိသေသနသည် နာမဝိသေသန မည်၏။

၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅

တတိယာဝိဘတ် စာမပ် (၁၃)

သရုပက္ခာဝိသေသန + ဝိသေသျှ။။ [ပဋိသန္တဘဝ်စုတိဝသေန တိကိစ္စာနိ။]
| ပဋိသန္တဘဝ်စုတိဝသေန- ပဋိသန္တ၊ ဘဝ်၊ စုတိတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိကိစ္စာနိ-
သုံးကိစ္စ ရှိကုန်၏။ ပဋိသန္တဘဝ်စုတိဝသေန-ကား “အားဖြင့်”ဟူ၍
အနက်ပေးသောကြောင့် တိကိစ္စာနိ-၌ သရုပက္ခာဝိသေသန၊ တိကိစ္စာနိ-ကား
သရုပက္ခာ ဝိသေသျှ။။

* * * * *

မြန်မာမြန်ရုံ

- ၁။ ဓမ္မာ နာမရှုပဝသေန ဒုဝါးစော။
- ၂။ ရတနာ ဗုဒ္ဓဓမ္မသံယဝသေန တိပိုး။
- ၃။ သစ္စာနိ ဒုက္ခသမုဒယန်ရောဓမဂ္ဂဝသေန စတုပိုးစာနိ။
- ၄။ ပရမတာ စိတ္တစေတသံကရှုပနိုးဗာန်ဝသေန စတုပိုးစာ။
- ၅။ ဝေဇနာ သုခုက္ခသောမနသီဒေါမနသီဉာဏ်ဝသေန ပွဲပိုးစာ။

ပါ၌၌ရုံ

- (က) ရတနာတို့သည် ဘုရားတရားသံယာအားဖြင့် သုံးပါးရှိကုန်၏။
- (ခ) အကုသလမှုလတို့သည် လောဘ ဒေါသ မောဟအားဖြင့် သုံးပါးရှိကုန်၏။
- (ဂ) ဟိတ်တို့သည် လောဘ ဒေါသ မောဟ အလောဘ အဒေါသ အမောဟ
အားဖြင့် ခြောက်ပါးရှိကုန်၏။

ကြည့်ရုံရုံ

သရုပကို ပြောပြသော ဝိသေသနသည် သရုပက္ခာဝိသေသနမည်၏။ **ဤ၌**
အထူးမှတ်ရန်ကား- အကိုကာရလက္ခဏာမှ သရုပက္ခာဝိသေသနတိုင်အောင်သော
ပုံးပို့တို့သည် ဝိသေသန ပုံးပို့ချည်းသာ ဖြစ်၏။ ထိုတွင် “အားဖြင့်”ဟု အနက်ပေး၍
နာမ်ပုံးပို့၌ စပ်ရသော ဝိသေသနသည် နာမဝိသေသနမည်၏။ “အားဖြင့်”ဟု
အနက်ပေး၍ ကြိယာ၌ စပ်ရသော ဝိသေသနသည် ကြိယာဝိသေသန မည်၏။

[ဆောင်] အားဖြင့် ပေးလတ်၊ နာမ်မှာ စပ်၊ မှတ်လေ နာမဝိုံ။

အားဖြင့် ပေးလတ်၊ ကြိယာစပ်၊ မှတ်လေ ကြိယာဝိုံ။

၁၁ ၁၁ ၁၁ ၁၁ ၁၁

ခုပေါင်းခလ့်ကျင့်ခန်း

၁။ အာဂစ္စသီ နှင့် အာဂုသာ တွဲ ရန်ကုန်နာရုံ ဝါယုယာနေနာ
၂။ နာဟံ ဘဏ္ဍာ ရန်ကုန်နာရုံ ဝါယုယာနေနာ အာဂစ္စမိ။
၃။ သာမဏေရော ဒါရေကေန သဟ ဂါမံ ဂစ္စတိ။
၄။ ဗုဒ္ဓိ သံယေန သွီးနာရုံ အာဂစ္စတိ။
၅။ အမှုဟံ ဥာတကေဟံ သွီးနာရုံ ဂုဒ္ဓိယတေ။
၆။ သတ္တာ ဘဏ္ဍာ သီလေန သုခံ လဘနှိုး။
၇။ အဟံ ဘဏ္ဍာ ဂါတမံ နာမ ဗုဒ္ဓိ မန်သာ သက္ကစ္စံ ဝန္တာမိ။
၈။ သာမိကော ဒါသ ဂါမံ ပါဒေန သီယံ ဂမယတိ။
၉။ အဟံ ပုရိသံ ဂါမံ သက္ကဇူနံ ဂစ္စတိ ပသာမိ။
၁၀။ သာမဏေရာ ဥုဇ္ဈိကာယ ဝိဟရနှိုး။

ပါဉိမီရန်

- (က) ငါသည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ရထားဖြင့် လာ၏။
- (ခ) သင်သည် ရွာသို့ ခြေဖြင့် သွားသလော့။
- (ဂ) ကိုရင်တို့သည် ကလေးတို့နှင့် အတူ မြို့သို့ ကားဖြင့် သွားကြ၏။
- (ဃ) ဆရာသည် တပည့်တို့ကို တရားကို သီစေ၏။
- (င) ဘုရားရှင်သည် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ပဋိနှစ်းကို ဟောတော်မူ၏။
- (စ) ငါသည် တစ်လပတ်လုံး တရားကို ဟောအပ်၏။
- (ဆ) ကိုရင်တို့သည် အဝန်းညီစွာ ဝတ်ကြ၏။
- (ဇ) အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘာဝနာကြောင့် နိုဗာန်သို့ ရောက်ကြ၏။
- (ဈ) ဥပါသကာသည် သားတို့နှင့် အတူ ကျောင်းသို့ လှည်းဖြင့် လာအပ်၏။
- (ည) ကိုရင်တို့သည် တစ်ယူအနာတိုင်တိုင် ခြေဖြင့် သွားကြ၏။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန်

ရထား- ရထား၊ မောတော်ယာနံ- မောတော်ယာဉ်၊ မောတော်ကား၊ ကား။

စတူထွေးပိဘတ်စာစပ် (၁)

သမ္မဒါန + သမ္မဒါနီ ။ ။ [ဘိကျူသာ ဒဒါတိ။] ဘိကျူသာ- ရဟန်းအား ဒဒါတိ-ပေးလျှော်။ ဘိကျူသာ-ကား “အား”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဒဒါတိ-၌ သမ္မဒါနီ၊ ဒဒါတိ-ကား သမ္မဒါနီ။

[ဆောင်] ဒဒါတိ ဒေသတိ စော အာရာရေတိ စ ကုမ္ပဏီ။

ရှုစွဲတိ ခမတိ စော ဆာဒေတိ ဓာရေတိ တထာ။

ပိဟယတိ နမောယောဂော သမ္မဒါနပုံ ကရော။

* * * * *

မြန်မာမြန်ရန်

၁။ အနာထပိကြိုကာ ဗုဒ္ဓသာ ပိဟယရုံ ဒဒါတိ။

၂။ ဗုဒ္ဓဒွေး အနာထပိကြိုကာသာ ဓမ္မု ဒေသတိ။

၃။ အာစရိယာ သိသာန် ဓမ္မကထံ အာရာရေတိ။

၄။ ဒေဝဒတ္ထာ ဗုဒ္ဓသာ ကုမ္ပဏီ။

၅။ ရှုစွဲတိ သံယသာ သစ္စံ။

၆။ ခမတိ သံယသာ ကုမ္မာ။

၇။ ဆာဒေတိ ဒါရကသာ ဘတ္တံ့။

၈။ သိသော အာစရိယသာ ဆတ္တံ့ ဓာရေတိ။

၉။ ဒလိဒွေး အနာထပိကြိုကာသာ ကုက် ဓာရေတိ။

၁၀။ ဒေဝမနှုသာ ဗုဒ္ဓသာ ပိဟယနှုံး။

၁၁။ အဟံ ဗုဒ္ဓသာ နမော ဓမ္မသာ နမော သံယသာ နမော။

ပါ့မြှုပ်ရန်

(က) ငါသည် ကိုရင်အား သက်န်းကို ပေးလျှော်။

(ခ) ကိုရင်သည် ငါအား တရားကို ဟော၏။

(ဂ) သင်တို့သည် ငါတို့အား တရားစကားကို ပြောကြားကြ၏။

(ဃ) ငါအား မှန်သောစကားသည် နှစ်သက်၏။

- (c) သံယာအား ကံသည် ခဲ့၏။
- (d) ကိုရင်အား ထမင်းသည် ဆာ၏။
- (e) နတ်တိသည် ဘူရားအား ထိုးကို ဆောင်းပေးကြ၏။
- (f) လူတို့သည် အနာထပိက်သူငွေးအား အားကျကြ၏။
- (g) တပည့်တို့သည် ဆရာအား ရှိခိုးကြ၏။

* * * *

ကြည့်ရှုရန်

အပေးခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမ္မဒါန်မည်၏။ ဒဒါတိ၊ ဒေသေတိ၊ အာရာရေးတိ၊ ကုမ္ပဏီ၊ ရုစွဲတိ၊ ဓမ္မတိ၊ ဆာဒေတိ၊ ဓရရေတိ၊ ပိဟယတိ၊ နမော-စသည်တိနှင့် ယုဉ်ရာ၌ အပေးခံရသူ- စသည်ကို သမ္မဒါန်အဖြစ်ဖြင့် ရေးရသည်။ ကံအဖြစ်ဖြင့် မရေးရा (ကုမ္ပဏီ- စသည်နှင့် ယုဉ်ရာ၌ အချို့အရာဝယ် ကံအဖြစ်ဖြင့်လည်း ရေးသေး၏။) ဒဒါတိ- ပေး၏၊ ဒေသေတိ- ဟော၏၊ အာရာရေးတိ- ပြောကြား၏၊ ကုမ္ပဏီ- စိတ်ဆိုး၏၊ အမျက်ထွက်၏၊ ရုစွဲတိ-နှစ်သက်၏၊ ဓမ္မတိ- ခဲ့၏၊ နှစ်သက်၏၊ ဆာဒေတိ- ဆာ၏၊ ဓရရေတိ- ဆောင်းပေး၏၊ ဆပ်ပေး၏၊ ပိဟယတိ- မြတ်ဆိုး၏၊ အားကျ၏၊ နမော- ရှိခိုးပါ၏။

ရုစွဲတိ သံယာသူ သစ္စာ- သံယာအား မှန်သောစကားသည် နှစ်သက်၏။ ဓမ္မတိ သံယာသူ ကမ္မား- သံယာအား ကံသည် ခဲ့၏၊ နှစ်သက်၏။ ဆာဒေတိ ဒါရကသာ ဘတ္တာ- ကလေးအား ထမင်းသည် ဆာ၏-ဟု အနက်ပေး၊ မြန်မာလို ဆိုလိုသည်မှာ- “သံယာသည် မှန်သော စကားကို နှစ်သက်၏။ သံယာသည် ကံကို နှစ်သက်၏။ ကလေးသည် ထမင်းကို ဆာ၏”ဟု ဖြစ်၏။ ဤသုံးဝါကျကား မြန်မာနှင့် အသွားမတူသော ဝါကျများဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ဤသုံးဝါကျကို ပါ့်ပော အနက်ပါ အထူး ကျော်ခေါ်ကျက်ထားပါ။

စတုထ္ထီပါဘတ်စာစပ် (၂)

တဒတ္ထသမ္မဒါန + ကြိယာ ။ ။ [ဗုဒ္ဓသု အတ္ထာယ ဒီဝိတံ ပရိစွဲအမိ။]
ဗုဒ္ဓသု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ ဒီဝိတံ-အသက်ကို၊ ပရိစွဲအမိ-
စွန်ပါ၏။ အတ္ထာယ-ကား “ငှါ”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ပရိစွဲအမိ-၌
တဒတ္ထသမ္မဒါန၊ ပရိစွဲအမိ-ကား တဒတ္ထသမ္မဒါန၏ ကြိယာ။

* * * *

မြန်မာမြန်ရန်

- ၁။ ဗုဒ္ဓိ ဒေဝမနုသုံးနံ အတ္ထာယ ဉာဏ်တိ။
၂။ ဗုဒ္ဓိ ဒေဝမနုသုံးနံ ဟိတာယ ဓမ္မ ဒေသေတိ။
၃။ ဓမ္မာ ဒေဝမနုသုံးနံ သုခါယ ဟောတိ။

* * * *

ပါဉ္စီစိရန်

- (က) ဘုရားရှင်တိသည် နတ်လူတိ၏ ချမ်းသာခြင်းငှာ ပွင့်တော်မူကြုန်၏။
(ခ) ဆရာသည် တပည့်တိ၏ အကျိုးငှာ ဉာဏ်ဝက် ပေး၏။
(ဂ) ဝါသည် မိမိ၏ အကျိုးငှာ အလုပ်မလုပ်။
သူတစ်ပါးတိ၏ အကျိုးငှာ အလုပ်လုပ်၏။

* * * *

ကြည့်ရရန်

ကြိယာ၏ အကျိုးဖြစ်သော သမ္မဒါနသည် တဒတ္ထသမ္မဒါန မည်၏။
ဟိတာယ- အစီးအပွားအလိုင်း၊ သုခါယ- ချမ်းသာခြင်း။

နှေ နှေ နှေ နှေ နှေ

စတုတ္ထီဝိဘတ်စာစပ် (၃)

တုမတ္တသမ္မဒါန + ကြိယာ ။ ။ ။ [ပသံသိတု အရဟတိ] ပသံသိတု-
ခီးမွမ်းခြင်းငါး၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ပသံသိတု-ကား “ငါ”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်
အရဟတိ-၌ တုမတ္တသမ္မဒါန်၊ အရဟတိ-ကား တုမတ္တသမ္မဒါန၏ ကြိယာ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ အဟံ ဓမ္မ သောတု ကျွန်ာမိ။
၂။ မယ် ဓမ္မ ဝန္တိတု ဝိဟာရု အာဂ္ဗာမ။
၃။ အဟံ နဂုရု ဂန္း ကျွန်ာမိ။
၄။ ကျွန်ာသိ နှု တွဲ ဒါန် ဒါတု။
၅။ နာဟံ ဒါန် ဒါတု ကျွန်ာမိ။
၆။ ဒါယကော ပုညဲ့ ကာတု ကျွန်ာတိ။

* * * *

ပါ၌၌ရန်

- (က) သင်သည် တရားကို နာခြင်းငှာ အလိုရှိသလော။
- (ခ) ကလေးမသည် ထမင်းကို ချက်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏။
- (ဂ) ကလေးသည် ထမင်းကို စားခြင်းငှာ အလိုရှိ၏။
- (ဃ) ကလေးတို့သည် ကစားခြင်းငှာ အလိုရှိကြ၏။
- (င) ကိုရင်တို့သည် ရွာသို့ သွားခြင်းငှာ အလိုရှိကြကုန်၏။

* * * *

ကြည့်ရရန်

တုပစ္စည်း၏ အနက်ကို ဟောသော သမ္မဒါနသည် တုမတ္တသမ္မဒါနမည်၏။
ငှာ-ဟု အနက်ပေးရ၍ တုပစ္စည်းဖြင့် တည်ဆောက်နိုင်သော သမ္မဒါနသည်
တုမတ္တသမ္မဒါနလည်း မည်၊ တဒတ္တသမ္မဒါနလည်း မည်၏။ ငှာ-ဟုသာ အနက်
ပေးရ၍ တုပစ္စည်းဖြင့် မတည်ဆောက်နိုင်သော သမ္မဒါနသည် တဒတ္တသမ္မဒါနသာ

မည၍ တုမထွေသမ္မဒါန မမည်၊ ဉ်ကျမ်း၌ကား လွယ်ကူစေခြင်း၏ တံပစ္စည်းကိုပင် တိုက်ရှိက်သုံးထားသည်။

သောတံ- နာခြင်း၏၊ ကူစာတံ- အလိုရှိ၏၊ ဝန္တတံ- ရှိခိုးခြင်း၏၊ ဒါတံ- ပေးလှုခြင်း၏၊ ကာတံ- ပြုခြင်း၏၊ ပစိတံ- ချက်ခြင်း၏၊ ဘုရှိတံ- စားခြင်း၏၊ ကီးဌာနတံ- ကစားခြင်း၏၊ ဂနဲ့- သွားခြင်း၏။

မြန်မာ အမျိုးအစား အမျိုးအစား အမျိုးအစား အမျိုးအစား

ခုခံပါင်းခလုကျော်ခန်း

- ၁။ အဟံ ဘဏ္ဍာ ဗုဒ္ဓသု စီဝရံ ဒါတု ကူစာမိ။
 ၂။ ဗုဒ္ဓိ တယော မာသေ ဒေဝါနံ အသီဓမ္မံ ဒေသေတီ။
 ၃။ သိသာ အာစရိယသု အတ္ထာယ ဇီဝိတံ ပရိစွဲနှစ်။
 ၄။ မနှုသာ ဓမ္မံ သောတု ပိဟာရု သကဇောန အာဂ္ဂနှစ်။
 ၅။ မနှုသာ ပုတ္ထာနံ အတ္ထာယ ကမ္မံ ကရောနှစ်။
 ၆။ သမဏာ ဘာဝနာယ နိုဗ္ဗာနံ ပါပုဏ္ဍာနှစ်။
 ၇။ ဗုဒ္ဓန ဒေဝမနှုသာနံ အတ္ထာယ ဓမ္မံ ဒေသီယတေ။
 ၈။ သာမကောရာ ပိဏ္ဍာယ ဂါမံ ဂစ္စနှစ်။
 ၉။ ဗုဒ္ဓိ သံယေန သုဒ္ဓံ ပိဏ္ဍာယ ဂါမံ ပဝိသတီ။

* * * *

ပါဋ္ဌာန်

- (က) သင်တို့သည် လူတို့အား တရားကို ဟောကြ၏။
 (ခ) သင်တို့သည် လူတို့အား တရားကို ဟောအပ်၏။
 (ဂ) ဆရာတို့သည် တပည့်တို့အား တရားစကားကို ပြောကြ၏။
 (ဃ) ငါသည် မြတ်စွာဘုရားတို့အား ရှိခိုးပါ၏။
 (ဃ) ကိုရင်တို့သည် ဆွမ်းအလိုကာ ဖြို့သို့ ဝင်ကြ၏။
 (၁) လူတို့သည် သံယောအား အလူ၍ကို ပေးလှ၍ခြင်းငှာ ကျောင်းသို့ မော်တော်ကားဖြင့် လာကြ၏။
 (၂) တပည့်တို့သည် ဆရာအား ထိုးကို လက်ဖြင့် ဆောင်းပေးကြ၏။
 (၃) သင်တို့သည် ကျောင်းသို့ လှည်းဖြင့် လာအပ်၏။
 (၄) ငါတို့သည် လူမိုက်တိုနှင့် အတူ မနေကြ။
 (၅) ကိုရင်တို့သည် သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ထိုင်နေကြ၏။

* * * *

ပဋိမီဒီဘတ်စာစပ် (၁)

အပါဒါန + အပါဒါနီ ။ ။ [ဂါမာ အာဂ္ဗာနီ။] ဂါမာ- ရွာမှု၊ အာဂ္ဗာနီ- လာကြ၏။ ဂါမာ-ကား “မှု”ဟူ၍ အနက် ပေးသောကြောင့် အာဂ္ဗာနီ-၌ အပါဒါနီ၊ အာဂ္ဗာနီ-ကား အပါဒါနီ။

[ဆောင်] အာဂ္ဗာနီ နိဂုံစာတိ၊ ဉာဏ်ရောဟတိ စ ပတတိ။

ဘာယတိ ဝိရမတိ စ ဝုဋ္ဌဟတိ စ မူစွာတိ။

ဗျာအာသန္တသံယောဂေါ် အပါဒါနပဒ် ကရော။

* * * * *

မြန်မာမြန်ရုံ

၁။ မနုသာ ဂါမာ ဝိဟာရုံ အာဂ္ဗာနီ။

၂။ ပုရိသာ ဂါမာ နိဂုံစာတိ။

၃။ သမဏာ ပွဲတာ ဉာဏ်ရောန္တီ။

၄။ ဒါရကော ဂေဟာ ပတတိ။

၅။ ကညာယော ဗာလေဟိ ဘာယန္တီ။

၆။ သာမဏေရာ ပါကာတိပါတာ ဝိရမန္တီ။

၇။ ပုရိသာ အာသင် - ဝုဋ္ဌဟတိ။

၈။ အေရိယာ ဒုက္ခာ မူစွာန္တီ။

၉။ ဂါမော နိဂုံရာ ဗျာရော။

၁၀။ ဝိဟာရော ဂါမာ အာသန္တာ။

ပါ့မြှိမ်ရုံ

(က) သင်သည် မြို့မှ လာသလော။

(ခ) ငါသည် ရွာမှ လာ၏။

(ဂ) သင်တို့သည် ငါတို့မှ ကြောက်ကြသလော။

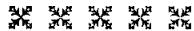
(ဃ) ငါတို့သည် သင်တို့မှ မကြောက်ကြ။

- (c) သင်တို့သည် လူမိုက်တို့မှ ရှောင်ကြံ့ကြံ့သလော။
- (d) ငါတို့သည် လူမိုက်တို့မှ ရှောင်ကြံ့ကြံ့၏။
- (e) ကလေးတို့သည် သစ်ပင်ပေါ်မှ ဆင်းကြကုန်၏။
- (f) ဘုရားရှင်တို့သည် ဒုက္ခမှ လွှတ်မြောက်ကြကုန်၏။
- (g) ငါတို့သည် အပိန္ဒာဒါနမှ ရှောင်ကြံ့ကြံ့၏။
- (h) ကိုရင်တို့သည် နေရာမှ ထကြကုန်၏။

အလုပ်ရှုရန်

ထွက်ခွာခဲ့ရာအရပ်ကို အပါဒါန်-ဟူ ခေါ်သည်။

နိဂုစ္စတိ- ထွက်သွား၏၊ သွော်ဟတိ- သက်ဆင်း၏၊ ပတ်တိ- ကျော်၏၊ ဘာယတိ- ကြောက်၏၊ ဝိရမတိ- ရှောင်ကြံ့၏၊ ဝုဇ္ဇဟတိ- ထ၏၊ မုစ္စတိ- လွှတ်၏၊ ဒူရော- ဝေး၏၊ အာသန္တာ- နီး၏၊ ဂေဟံ- အိမ်၊ ပွဲတောာ- တောင်၊ အာသနံ- နေရာ။

ပဋိမီဒီဘတ်စာစပ် (၂)

ဝိဘတ္တအပါဒါန် + အပါဒါနီ ။ ။ [ဝိနယတော့ ပက္ခိတတရော နတ္ထိ။]
ဝိနယတော့-ဝိနည်းတရားတော်ထက်၊ ပက္ခိတတရော- သာ၍ မြတ်သော
တရားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။ ဝိနယတော့-ကား “ထက်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်
ပက္ခိတတရော-၌ ဝိဘတ္တ အပါဒါန်၊ ပက္ခိတတရော-ကား ဝိဘတ္တအပါဒါန်။

* * * * *

မြန်မာမြန်ရန်

၁။ သာမကောရော မနုသေဟိ ပက္ခိတတရော ဟောတိ။

၂။ သမကော သာမကောရေဟိ ပက္ခိတတရော ဟောတိ။

၃။ ဗုဒ္ဓိ သမကောဟိ ပက္ခိတတရော ဟောတိ။

၄။ သမကာ ဗုဒ္ဓတော့ ဟီနာ ဟောနှိုး။

၅။ သာမကောရာ သမကာတော့ ဟီနာ ဟောနှိုး။

၆။ မနုသာ သာမကောရုတော့ ဟီနာ ဟောနှိုး။

ပါဉ္စီရန်

(က) ယောက်းသည် မာတုဂါမထက် မြတ်၏။

(ခ) မာတုဂါမသည် ယောက်းအောက် ယူတုည့်၏။

(ဂ) ကလေးသည် ကိုရင်အောက် ယူတုည့်၏။

(ဃ) ကိုရင်သည် ကလေးထက် မြင့်မြတ်၏။

ကြည့်ရရန်

ပင်ကိုက ကွဲပြီးသားကိုပင် (ကောင်းဂုဏ် မကောင်းဂုဏ်အားဖြင့်) ထပ်မံ၍
ခွဲခြားခြင်းသည် ဝိဘတ္တမည်၏။ ထိုသို့ ခွဲခြားခြင်းခံရသော ပုဒ်ကို ဝိဘတ္တအပါဒါန်-
ဟု ခေါ်သည်။

ပိုနော့- ယူတုည့်သည်။

ပွဲမိဝိဘတ်စာစဉ် (၃)

ဟိတ် + ဖို၍ ။ ။ [အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သခ္ပါရာ သမ္မဝန္တာ] အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ-အပိုဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့် သခ္ပါရာ- သခ္ပါရတိသည် သမ္မဝန္တာ-ဖြစ်ကုန်၏-အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ-ကား “ကြောင့်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္မဝန္တာ-ဖြစ်အကြောင်း ဖြစ်သော ဟိတ်၊ သမ္မဝန္တာ-ကား အကျိုးဖြစ်သော ဖို၍။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ သတ္တာ ဒိန်တော့ ဘောဂံ လဘန္တိ။
- ၂။ မနှုသာ သီလတော့ သူခံ လဘန္တိ။
- ၃။ အရိယာ ဘာဝနာတော့ နိုဗ္ဗာနံ ပါပုဏ္တိ။
- ၄။ မနှုသာ ပါပတော့ အပွဲ့ယုဗာ ဟောန္တိ။
- ၅။ မနှုသာ ပုညျတော့ ဒီယာယုဗာ ဟောန္တိ။
- ၆။ မနှုသာ ဒေါသတော့ ဒုဗ္ဗာရှာ ဟောန္တိ။
- ၇။ မနှုသာ မေတ္တာယ အဘိရှုပါ ဟောန္တိ။

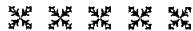
ပါဋ္ဌီရန်

- (က) လူတို့သည် အဘယ်ကြောင့် စည်းစိမ်ကို ရကြသနည်း။
- (ခ) လူတို့သည် ဒိန်ကြောင့် စည်းစိမ်ကို ရကြ၏။
- (ဂ) လူတို့သည် သီလကြောင့် ဘာကို ရကြသနည်း။
- (ဃ) သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် ကျောင်းသို့ မလာသနည်း။
- (င) ဝါတို့သည် ရဟန်းတို့မှ ကြောက်ကြ၏။ ထိုကြောင့် ကျောင်းသို့ မလာကြ။
- (စ) သင်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်းတို့မှ ကြောက်ကြသနည်း ရဟန်းတို့သည် တရားကို ကျင့်ကြကုန်သည် မဟုတ်လော့။

ကြည်ရရန်

အကြောင်းအနက်ဟောသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟိတ်ပုဒ်-ဟူ ခေါ်သည်။

အပျို့ယူကော- အသက်တို့သည်၊ ဒီယာယူကော- အသက်ရှုည်သည်၊
ဒုပ္ပနော- အဆင်းမလှ၊ အဘိရှုပေါ့- အဆင်းလှသည်။

ခုခံပါင်းခလုကျင့်ခန်း

- ၁။ တုမေ့ အာဝုသော ကုတော ကသွာ ကေန ပိုဟာရုံ အာဂစ္စထု။
- ၂။ မယံ ဘန္တ္တ သံယသု ဒါနံ ဒါတု သကင္္တန ဂါမာ ပိုဟာရုံ အာဂစ္စာမာ။
- ၃။ သီလံ ဒါနတော ဝရု ဟောတိ။
- ၄။ ဘာဝနာ သီလတော ဝရာ ဟောတိ။
- ၅။ မနုသုာ ဒါနတော ဘောဂံ လဘန္တံ။
- ၆။ အမှုဟို သီလတော သုခံ လူဗ္ဗတော။
- ၇။ ဂုဏ်ဝန္တံ ပသုန္တံ အနာ။
- ၈။ ဗုဒ္ဓန မာသံ ဓမ္မာ ဒေသီယတော။
- ၉။ သာမကေရာ ပရီမဏ္ဍာလံ နိဝါသုန္တံ။
- ၁၀။ ဒလိဒ္ဒိ ဇော်ကသာ ကူး မာရေးနံ။

ပါဋ္ဌမီရိနံ

- (က) ငါရှင်... သင်သည် ဘယ်သူအား အလျှောက် ပေးသနည်း။
- (ခ) အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်သည် ဘုရားအား အလျှောက် ပေးလျှောပါ၏။
- (ဂ) ဘုရားသည် ရဟန္တာထက် မြတ်၏။
- (ဃ) ငါတို့သည် ရွာမှ မြို့သို့ မော်တော်ကားဖြင့် လာကြ၏။
- (င) ဆရာသည် တပည့်တို့အား အဘိဓမ္မာက် ဟော၏။
- (စ) လူတို့သည် သံယာအား သက်နှုန်းကို ပေးလျှောကြ၏။
- (ဆ) ငါသည် ဘုရားအား ရှိခိုးပါ၏။
- (ဇ) ကလေးတို့သည် ရွာမှ ကျောင်းသို့ ခြေဖြင့် လာအပ်၏။
- (ဈ) ငါသည် ပါကာတိပါတမှ ရွှောင်ကြည်ပါ၏။
- (ည) ကလေးတို့သည် သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ထိုင်နေကြ၏။

ဆွဲပိတေသန ဘာစပ် (၁)

သမ္မန် + သမ္မန္ဒြီ ။ ။ [သာမကောရသု ပတ္တာ။] သာမကောရသု-
သာမကော၏၊ ပတ္တာ-သပိတ်။ သာမကောရသု-ကား “၏”ဟူ၍
အနုက်ပေးသောကြောင့် ပတ္တာ-၌ သမ္မန် ပတ္တာ-ကား သမ္မန္ဒြီ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ အယံ သာမကောရသု ပတ္တာ ဟောတိ။

၂။ ကူးဖံ့း သမကာသု စီဝရံ ဟောတိ။

၃။ အယံ ဗုဒ္ဓသု သိသော ဟောမိ။

၄။ ဗုဒ္ဓဗျာ မေ အာစရိယော ဟောတိ။

၅။ အယံ မေ ပုတ္တာ ဟောတိ။

၆။ အယံ မေ ဟတ္တာ ဟောတိ။

၇။ အယံ မေ ပါဒေါ ဟောတိ။

၈။ အယံ မေ ဂါမာ ဟောတိ။

၉။ အယံ မေ ဝိဟာရော ဟောတိ။

၁၀။ ကူးဖံ့း မေ ရော် ဟောတိ။

ပါဉ္စီရန်

(က) ဤဟာတိသည် ငါ၏ သက်န်းများ ဖြစ်ကြ၏။

(ခ) ဤဟာသည် ပဏ္ဍာတ၏ သက်န်း ဖြစ်၏။

(ဂ) ဤသူသည် ငါ၏ သူငယ်ချင်း ဖြစ်၏။

(ဃ) ငါသည် သင်တို့၏ ဆရာ ဖြစ်၏။

(င) သင်တို့သည် ငါ၏ တပည့်များ ဖြစ်ကြ၏။

(စ) ငါတို့၏ ဆရာသည် မြို့သို့ သွား၏။

(ဆ) ငါတို့၏ ဆရာသည် ရွှာမှု လာ၏။

- (၅) ကိုရင်တို့သည် ဝါတို၏ ရွှေသို့ သွားကြ၏။
(၆) ဥပါသကာသည် ဝါတို၏ ကျောင်းသို့ လာ၏။

ကြည့်ရရန်

သက်ဆိုင်သူ ပိုင်ဆိုင်သူကို သမ္မန်-ဟု ခေါ်သည်။
ဟတ္ထာ- လက်၊ ရေဟံ- အိမ်၊ သဟာယကော- သူငယ်ခြင်း။

နေ နေ အ အ အ

ဆန္ဒီဝိဘတ် စာစပ် (၂)

နိဒ္ဒီရဏသမုဒ်ပါယ + နိဒ္ဒီရဏီယ ။ ။ [ဂါရိနံ ကဏ္ဍာ။] ဂါရိနံ-နွားမတို့တွင် ကဏ္ဍာ-နွားနက်မ။ ဂါရိနံ-ကား “တို့တွင်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကဏ္ဍာ-၌ နိဒ္ဒီရဏသမုဒ်ပါယ၊ ကဏ္ဍာ-ကား နိဒ္ဒီရဏီယ။

[ဆောင်] ခွဲထုတ်ဖို့ရာ၊ အပေါင်းမှာ၊ မှတ်ပါ နိဒ္ဒီရဏသမုဒ်ပါယ။

ခွဲထုတ်အပ်ပြား၊ အစိတ်များ၊ မှတ်သား နိဒ္ဒီရဏီယ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ သာမဏေရာနံ ကုသလော သဂ္ဗာဟံ သဗ္ဗာယတီ။

၂။ သာမဏေရာနံ ဝါသဝါ ဝါယမတီ။

၃။ သာမဏေရာနံ ဥထ္ထမော ဗုဒ္ဓံ ဝန္တတီ။

၄။ သာမဏေရာနံ ပဏ္ဍာတော သယတီ။

၅။ ဒါရကာနံ မောင်ဒွေးဒါရကော ဝိဟာရု အာဂစ္စတီ။

၆။ ကညာနံ မအေး ဘတ္တံ ပစတီ။

၇။ မနုသာနံ ကိုတ်ပြီး ရှုကုံ ဆိန္ဒီတီ။

၈။ ဘိက္ခာနံ အာယသွာ သာရိပုတွော ပညာဝါ ဟောတီ။

၉။ ဘိက္ခာနံ အာယသွာ အာနန္တာ ဓမ္မံ ဒေသတီ။

ပါဉ္စီရန်

(က) ကလေးမတို့တွင် မအေးသည် လျ၏။

(ခ) ကိုရင်တို့တွင် ပညီန္တသည် ဝိနည်းကို ကျက်၏။

(ဂ) ရဟန်းတို့တွင် အရှင်ကုသလသည် ပဋ္ဌာန်းကို ရွှေတ၏။

(ဃ) ကလေးတို့တွင် မောင်အေးသည် ဘုရားကို ရှိခိုး၏။

(င) ရဟန်းတို့တွင် အရှင်အာနန္တာသည် ဘုရားရှင်အား ပြုစုလ်ကျွေး၏။

(၁) ကိုရင်တို့တွင် တိသုသည် ကြီးဘား၏။

(၂) ကိုရင်တို့တွင် ဒဗ္ဗာသည် အိပ်၏။

ကြည့်ရရန်

သုတေသနပါ- ကျက်, အံ၏၊ ဝါယမတိ- ကြီးဘား၏၊ ဆိန္တတိ- ဖြတ်၏၊ ပညာပါ-
ပညာရှိ၊ ဥပဇ္ဈဟတိ- ပြုစုလုပ်ကျွေး၏။

၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉

ဆုံးပို့ဘတ် စာစပ် (၃)

အနာဒရ-စသော င-ချက် ။ ။ [ဒါရကသု ရှုဒ္ဓသု ပိတာ ပွဲဖတိ။]
ဒါရကသု-ကလေးသည်၊ ရှုဒ္ဓသု-ငိုနေစဉ်၊ ပိတာ-အဖသည်၊ ပွဲဖတိ-
ရဟန်းပြု၏။

ဒါရကသု-ကား “သည်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ရှုဒ္ဓသု-၌
အနာဒရိယဝဏ္ဏဝိတ္ထကတ္ထား၊ ရှုဒ္ဓသု-ကား အနာဒရိယကြိယာ။

ရှုဒ္ဓသု-ကား “စဉ်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ပွဲဖတိ-၌ အနာဒရိယ၊
ပွဲဖတိ-ကား အနာဒရာ။

ပိတာ-ကား “သည်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ပွဲဖတိ-၌
အနာဒရဝဏ္ဏဝိတ္ထကတ္ထား၊ ပွဲဖတိ-ကား အနာဒရကြိယာ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ အာစရိယသု ဝိဇ္ဇာမာနသု သာမကောရာ ကိုင့်စိုး။
- ၂။ အာစရိယသု ဉာဝါး ဒဒ္ဓသု သီသာ သယနှိုး။
- ၃။ ဝေသုန္တရသု ပေကွဲတော့ ဗုဒ္ဓကော ဒါရကေ နေတိ။
- ၄။ မဟာအနသု ပေကွဲမာနသု မစွဲ ဂိုလာနံ နေတိ။

ရိုးရိုးပါကျ ပြောင်းပုံ

- ၁။ အာစရိယော ဝိဇ္ဇာတိ၊ သာမကောရာ ကိုင့်စိုး။
- ၂။ အာစရိယော ဉာဝါး ဒဒ္ဓတိ၊ သီသာ သယနှိုး။
- ၃။ ဝေသုန္တရော ပေကွဲတိ၊ ဗုဒ္ဓကော ဒါရကေ နေတိ။
- ၄။ မဟာအနော ပေကွဲတိ၊ မစွဲ ဂိုလာနံ နေတိ။

အနာဒရပါကျ, ရိုးရိုးပါကျ နှစ်မျိုး ပါ၌မြတ်စီရန်

- (က) ဆရာသည် ရှိနေစဉ် ကိုရင်တို့သည် စာမကျက်ကြကုန်။
- (ခ) ဆရာသည် ကြည့်နေစဉ် ကိုရင်တို့သည် ဆောကြကုန်၏။
- (ဂ) ဆရာသည် ဉာဝါး ပေးနေစဉ် ကိုရင်တို့သည် ငိုက်နေကြကုန်၏

ကြည့်ရှု၏

မလေးမစားပြုမူသော ကတ္တားကို အနာဒရဝန်ကတ္တားဟု ခေါ်သည်၊
မလေးမစားပြုမူခြင်းခံရသော ကတ္တားကို အနာဒရိယဝန်ကတ္တားဟု ခေါ်သည်၊
အနာဒရိယဝန်ဝတ္ထကတ္တားနှင့် အနာဒရိယကြိယာတိုကို ဆနို့၊ သတ္တမီ ဝိဘတ်တို့ဖြင့်
ရေးရသည်၊ အနာဒရိယကြိယာကို များသောအားဖြင့် အန္တ မာနပစ္စည်းတို့ဖြင့်
ရေးရသည်။

ဝိဇ္ဇာနော၊ ဝိဇ္ဇာ-ရှိ၏၊ ပေကွဲနော၊ ပေကွဲတိ- ကြည့်ရှု၏၊ မဟာဇနာ-
များစွာသော လူအပေါင်း၊ မစွဲ- သေမင်း၊ ဂိုလာနော- လူမမာ။

မှန် မှန် မှန် မှန် မှန်

ဗုဒ္ဓပါဒ်းမလူကျင့်ခန်း

- ၁။ မမ အာစရိယာ နိဂရု မော်တော်ယာနေန ဂုဏ်တိ။
 ၂။ မမ ပုတ္တာ အဂိုရထေန ဂါမာ နိဂရု ဂုဏ်တိ။
 ၃။ ပုရိသော ပုတ္တာန သွံး အမှာကံ ဝိဟာရု အာဂုဏ်တိ။
 ၄။ သာမဏေရာနဲ့ ကုသလော ဉာဏ်မေန သွံး သယတိ။
 ၅။ အာစရိယသု ဝိဇ္ဇာနသု သာမဏေရာ န သွေးယနှိုး။
 ၆။ အမှာကံ အာစရိယာ မနှုသာနဲ့ မံ့ ဒေသေတိ။
 ၇။ မနှုသာနဲ့ အနာထပိကြီးကော ဗုဒ္ဓသု ဝိဟာရု ဒေတိ။
 ၈။ သာမဏေရာနဲ့ ဉာဏ်မော မျှော်သီနိဂရု ဂုဏ်တိ။
 ၉။ သာမဏေရာနဲ့ တိသောန ဂါမာ ဂုဏ်ယတေ။

ပါဉ္စီရုန်

- (က) ငါတို့၏ ဆရာသည် ရွှာမှ မြို့သို့ ခြေဖြင့် သွား၏။
 (ခ) ငါသည် ငါ၏ ဆရာနှင့် အတူ နေ၏။
 (ဂ) ငါတို့သည် သီလကြောင့် ချမ်းသာကို ရကြ၏။
 (ဃ) ငါတို့၏ ရွာသည် မြို့မှ တစ်ယူအနာ ဝေး၏။
 (င) သင်သည် ငါတို့၏ ဆရာကို သိသလော။
 (စ) ငါသည် သင်တို့၏ ဆရာကို မသိပါ။
 (ဆ) ကိုရင်တို့တွင် တိသုသည် မန္တလေးမြို့သို့ မီးရထားဖြင့် ကြသွား၏။
 (ဇ) ဆရာသည် တပည့်တို့ကို အလုပ်ကို လုပ်စေ၏။
 (ဈ) အဘယ်သူသည် ငါတို့၏ ကျောင်းသို့ လာသနည်း။
 (ည) မြတ်စွာဘုရားသည် ငါတို့၏ ကျောင်းသို့ ကြွလာ၏။

သတ္တုမီရိဘတ် စာစပ် (၁)

အာဓာရ + အာဇာယ် ။ ။ [ပါပသိုံး ရမတိ။] ပါပသိုံး-မကောင်းမှု၍၊ ရမတိ-မွှေ့လျော်၏။ ပါပသိုံး-ကား “၌”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ရမတိ-၌ အာဓာရ၊ ရမတိ-ကား အာဇာယ်။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ သာမဏေရာ ဝိဟာရေ ဝိဟရနှိုး။
 ၂။ ဒါရကာ ဂါမေ ဝသနှိုး။
 ၃။ ပဏ္ဍာတာ ဗုဒ္ဓေ ပသီဒနှိုး။
 ၄။ ဒါရကာ သယနေ သယနှိုး။
 ၅။ ကညာယော ဂေဟေ ဝသနှိုး။
 ၆။ ဗာလာ ပါပသိုံး ရမနှိုး။
 ၇။ မနှုသာ အာသနေ နိသီဒနှိုး။
 ၈။ ပုံရိသာ ဘူမိယံ တို့နှိုး။

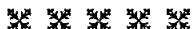
ပါဠိခိုရန်

- (က) လူမိုက်သည် ဘူရား၌ ကြည်ညိုသလော။
- (ခ) လူမိုက်သည် ဘူရား၌ မကြည်ညိုပါ။
- (ဂ) ကလေးမတို့သည် အိမ်၌ နေကြ၏။
- (ဃ) သင်တို့သည် ကျောင်း၌ နေကြ၏။
- (င) ပညာရှိတို့သည် ဘူရား၌ ကြည်ညိုကြ၏။
- (စ) ကလေးမသည် အိပ်ရာ၌ အိပ်နေ၏။
- (ဆ) ငါတို့သည် မြို့၌ နေကြ၏။

ကြည့်ရရန်

တည်ရာငွာနကို အာဓာရဟူ ခေါ်သည်၊ တည်တတ်သော (ထားအပ်သော) ကြိယာကို အာဓာရယျဟူ ခေါ်သည်။

ပသီဒတိ- ကြည်ညို၏၊ ရမတိ- မွှေလျှော်၏၊ နိသီဒတိ- ထိုင်၏၊ ဘူမိ-မြေ၊ တိဋ္ဌတိ- ရပ်၊ တည်၏။

သတ္တမီပိဘတ် ၇၁၆ (၂)

နိမိတ် + နိမိတ္ထဝန္တ။ ။ [စမွှေသူ ဟည်တော်။] စမွှေသူ- အရေတို့ကြောင့် ဟည်တော်- သတ်အပ်၏။ စမွှေသူ-ကား “တို့ကြောင့်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဟည်တော်-၌ နိမိတ်၊ ဟည်တော်-ကား နိမိတ္ထဝန္တ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ဒီပိ စမွှေသူ ဟည်တော်။
- ၂။ မနုသာ ဒေါ်သူ ကုဋ္ဌရုံ ဟန်နှိုး။
- ၃။ မနုသာ ဝါလေသူ စာမရုံ ဟန်နှိုး။
- ၄။ မနုသာ သိုံးသူ သရား ဟန်နှိုး။

ပါဉ္စခီရန်

- (က) လူတို့သည် အသားတို့ကြောင့် နွားကို သတ်ကြ၏။
- (ခ) လူတို့သည် အသားတို့ကြောင့် ဝက်ကို သတ်ကြ၏။
- (ဂ) လူတို့သည် အသားတို့ကြောင့် ကြက်ကို သတ်ကြ၏။
- (ဃ) လူတို့သည် အသားတို့ကြောင့် ဆိတ်ကို သတ်ကြ၏။
- (င) လူတို့သည် အသားတို့ကြောင့် မြင်းကို မသတ်ကြ။

ကြည့်ရှုရန်

အကြောင်းပြသော ပုဒ်ကို နိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။

ဒီပိ- ကျားသစ်၊ ဒေါ်သူ- အစွဲယ်၊ ကုဋ္ဌရော့- ဆင်၊ ဟန်တိ- သတ်၏၊ စာမရုံ- စာမရုံသားကောင်၊ ဝါလေသူ- မြို့ဆံ၊ သိုံးသူ- သရား၊ ဂေါကော့- နွား၊ သူကရော့- ဝက်၊ ကုဏ္ဏရွှေ့- ကြက်၊ အဇော်- ဆိတ်၊ အသော့- မြင်း။

သဲ့မီခိုဘတ် စာစပ် (၃)

အပေါင်းအာဓရ + အစိတ်အာဇာယ် ။ ။ ။ [ရှကျွေ သာခါ] ရှကျွေ-
သစ်ပင်၌ သာခါ- သစ်ခက်။ ရှကျွေ-ကား “၌” ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်
သာခါ-၌ အပေါင်း အာဓရ၊ သာခါ-ကား အစိတ် အာဇာယ်။

* * * *

မြန်မာမြန်ရှိ

- ၁။ ကာယေ သီသံ ဥတ္တမဲ့။
- ၂။ ကာယေ ဟတ္ထာ သောဘတိ။
- ၃။ ကာယေ ပါဒေါ ဟီနော။
- ၄။ လူမသွေး ဂါမေ လူဒဲ့ ဂေဟံ ရမဏီယံ။

ပါဋ္ဌာန်ရှိ

- (က) ဝါသည် သစ်ပင်၌ သစ်ခက်ကို မြင်၏။
- (ခ) ကိုယ်၌ လက်တို့သည် တင့်တယ်ကုန်သလော။
- (ဂ) လူတို့သည် သစ်ပင်၌ အနှစ်ကို ရှာကြ၏။

ကြည့်ရရန်

သီသံ- ဦးခေါင်း၊ ဥတ္တမဲ့- မြတ်၏၊ သောဘတိ- တင့်တယ်၏၊ ဟီန-
ယုတ်ညုံး၏၊ ရမဏီယံ- မွှေ့လျှော်ဖွယ် ကောင်း၏။

အေ အေ အေ အေ အေ

သတ္တမီဒိဘတ် စာစပ် (၄)

လက္ခဏ-စသော င့်ချက်။။။ [ဂေါသူ ဒုယူမာနာသူ ပုရိသော ဂစ္စတိ။]
ဂေါသူ-နှားမတို့ကို ဒုယူမာနာသူ- နှို့ညွှန်အပ်ကုန်သော်၊ ပုရိသော-ယောက်ဗျားသည်၊
ဂစ္စတိ-သွား၏။

ဂေါသူ-ကား “တို့ကို”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဒုယူမာနာသူ-၌
လက္ခဏဝန္တဝိတ္ထက်၊ ဒုယူမာနာသူ-ကား လက္ခဏ ကြိယာ။

ဒုယူမာနာသူ-ကား “ကုန်သော်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဂစ္စတိ-၌
လက္ခဏ၊ ဂစ္စတိ-ကား လကျွဲ။

ပုရိသော-ကား “သည်”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဂစ္စတိ-၌
လကျွဲဝန္တဝိတ္ထက် ကတ္တား၊ ဂစ္စတိ-ကား လကျွဲကြိယာ။

[ဆောင်] မှတ်ကြောင်းကြိယာ လက္ခဏာ၊ အမှတ်ခံရ လကျွဲပါ။

ကံ ကတ္တားမှာ ဝန္တပါ၊ အနည်းငယ်မျှ ထူးသည်သာ။

သော် လတ်သော်မှာ၊ လက္ခဏာ၊ နောက်ကြိယာ လကျွဲပဒါ။

တို့ကို ဖြုတ်ချာ ထည့်ရှုမျှ၊ အန္တာ မာနမှာ။

လက္ခဏ လကျွဲ၊ ရ မတူက၊ ရေးရ သတ္တာမှာ။

လက္ခဏ လကျွဲ၊ ရတူက၊ ရေးရ ပထမာ။

* * * *

အရတူ ကြိုးဆန်ည်း ဆောင်ပုဒ်များ

၁။ ကြိုးယာ ကတ္တား၊ ဟောတုံးပြားက၊ ကတ္တားမည်ပုဒ်၊
ကြိုးယာပုဒ်၊ နှစ်ပုဒ် အရတူ။

ကြိုးယာ ကတ္တား၊ ဟောတုံးပြားက၊ ကတ္တားမည်ပုဒ်၊
ကြိုးယာပုဒ်၊ လိုင် ဝုစ် ဝိဘတ်တူ။

၂။ ကြိုးယာ ကံ၊ ဟောတုံးပြန်က၊ ကံမည်သောပုဒ်၊
ကြိုးယာပုဒ်၊ နှစ်ပုဒ် အရတူ။

ကြိုးယာ ကံ၊ ဟောတုံးပြန်က၊ ကံမည်သောပုဒ်၊
ကြိုးယာပုဒ်၊ လိုင် ဝုစ် ဝိဘတ်တူ။

အရှင့် ရှိုးရှိုးပါကျနှင့် လက္ခဏဝါကျများ

- ၁။ ကုသလော ဂါမဲ ဂစ္စတိ၊ ကုသလော ပို့လွှာ လဘတိ။
 ကုသလော ဂါမဲ ဂစ္စနော ပို့လွှာ လဘတိ။
- ၂။ ကူန္တာဘာသော ပိုဟာရေ ပိုဟရတိ၊ ကူန္တာဘာသော သင်ဟံ
 သျောယတိ။
 ကူန္တာဘာသော ပိုဟာရေ ပိုဟရနော သင်ဟံ သျောယတိ။
- ၃။ ပဏီတော ပါဌ် ဥဂ္ဂဏာတိ၊ ပဏီတော နိဒ္ဒိုယတိ။
 ပဏီတော ပါဌ် ဥဂ္ဂဏေနော နိဒ္ဒိုယတိ။
- ၄။ ဥတ္တမော စိန်ရတနာပိုဟာရေ ပိုဟရတိ၊ ဥတ္တမော ပါဌ် ဥဂ္ဂဏာတိ။
 ဥတ္တမော စိန်ရတနာပိုဟာရေ ပိုဟရနော ပါဌ် ဥဂ္ဂဏာတိ။

အရမတ္ထ ရှိုးရှိုးပါကျနှင့် လက္ခဏဝါကျများ

- ၁။ ကုသလော ဂစ္စတိ၊ ကူန္တာဘာသော တို့ငြတိ။
 ကုသလေ ဂစ္စနော ကူန္တာဘာသော တို့ငြတိ။
- ၂။ ကူန္တာဘာသော တို့ငြတိ၊ ပဏီတော နိသီဒတိ။
 ကူန္တာဘာသေ တို့ငြနော ပဏီတော နိသီဒတိ။
- ၃။ ပဏီတော နိသီဒတိ၊ ဥတ္တမော သယတိ။
 ပဏီတေ နိသီဒနော ဥတ္တမော သယတိ။

ပါဌ်စိရှုံး

- (က) ဥတ္တမသည် သွားလတ်သော် ပဏီတသည် ရပ်နေ၏။
 (ခ) ပဏီတသည် ရပ်လတ်သော် ကူန္တာဘာသသည် ထိုင်နေ၏။
 (ဂ) ကုသလသည် ရွာသို့ သွားလတ်သော် သက်န်းကို ရ၏။
 (ဃ) ကူန္တာဘာသသည် ကျောင်း၌ နေလတ်သော် သပိတ်ကို ရ၏။

ကြည့်ရှုရန်

ပိဏ္ဍာ- ဆွမ်း၊ ဥဂ္ဂဏာတိ- သင်ယူ၏၊ နိဒ္ဒိုယတိ- အိပ်ငိုက်၏။

ကံ့ဓဟာ ပါကျများ

၁။ ဗုဒ္ဓန ဓမ္မ အေသီယမာနေ ဘိက္ခာ။ ဘာဝန် ဘာဝန်။
 ၂။ ကညာယ ဘတ္ထာ ပစိယမာနေ ပုရိသော ပိဟာရု ဂွ္ဗတိ။
 ၃။ ကုသလေန ဂါမံ ဂစ္ဆန္တန် ပိဏ္ဍား လူဗ္ဗတေ။

ဇူဇာပါဝ်းဓလ္လကျင့်စန်း

၁။ သာမကောရာ ပိဟာရေး ဘိက္ခာဗိုလ် သွေ့ဗိုလ် ပိဟာရွှေး။
 ၂။ ဒါရကော သယနေ မာတုယာ သဟ သယတိ။
 ၃။ ပဏ္ဍားတာ ပုလေး ရမန်း။
 ၄။ မနုဿာ ဂါဝါ မံသေသူ ဟန်း။
 ၅။ ကူးနွေးဘာသေ ဂါမံ ဂစ္ဆန္တေ ကုသလော ပိဟာရေး ပိဟာရတိ။
 ၆။ ကူးနွေးဘာသော ဂါမံ ဂစ္ဆန္တေ ပိဏ္ဍား လာဘတိ။
 ၇။ ကူးနွေးဘာသေနဲ့ ဂါမံ ဂစ္ဆန္တေနဲ့ ကုသလော ပိဟာရေး ပိဟာရတိ။
 ၈။ ကူးနွေးဘာသေနဲ့ ဂါမံ ဂစ္ဆန္တေနဲ့ ပိဏ္ဍား လူဗ္ဗတေ။
 ၉။ သာမကောရာနဲ့ ကုသလော ဗုဒ္ဓုံး သက္ကုံး ဝန်းတိ။
 ၁၀။ အမှာကံ အာစရိယာ တုမှာကံ ဓမ္မ အေသေတိ။
 ၁၁။ ဗုဒ္ဓိ အေဝမနုဿာနဲ့ အတ္ထာယ လောကေ ဥပ္ပါဒ္ဒတိ။
 ၁၂။ အမှာကံ အာစရိယာ အမှာကံ ပိဟာရေး မာသံ ပိဟာရတိ။

ပါမြို့စီရင်း

- (က) ကိုရင်တို့သည် ငါ၏ ကျောင်းမြှုံး နေကြ၏။
- (ခ) ငါတို့၏ ဆရာသည် ကိုရင်များနှင့် အတူ ဖြော်ပြု နေ၏။
- (ဂ) သင်သည် ဘုရားမြှုံး မကြည်ညိုဘူးလေား။
- (ဃ) ငါသည် ဘုရားမြှုံး ကြည်ညိုပါ၏။
- (င) ဆရာသည် ပြုတို့ ပေးနေစဉ် ကိုရင်တို့သည် ဆေ့နေကြကုန်၏။
- (စ) ငါသဝသည် ဘုရားရှိခိုးလတ်သော ဂိုလာသသည် သရှိယ်ကို ကျက်၏။

- (ဆ) ဘာဝနာသည် သီလထက် မြတ်၏။
- (ဇ) ငါတို့သည် ဆရာ၏ အကျိုးလှ အသက်ကို စွန်းကြ၏။
- (ဈ) လူတို့သည် ကောင်းမှုကို ပြခြင်းလှ ကျောင်းသို့ လာကြ၏။
- (ည) ဆရာသည် တပည့်တိန္ဒင့် အတူ ဖြို့သို့ မီးရထားဖြင့် သွားအပ်၏။

မြန်မာ မြန်မာ မြန်မာ မြန်မာ မြန်မာ

အထွေထွေ စာစပ် (၁)

ကြိယာဝိသေသန + ဝိသေသျှ ။ ။ [ပစိတ္တာ ဘူးတိ။] ပစိတ္တာ-ချက်၍၊
ဘူးတိ-စား၏။ ပစိတ္တာ-ကား “၍”ဟူ၍ အနက် ပေးသောကြောင့် ဘူးတိ-၌
ကြိယာဝိသေသန၊ ဘူးတိ-ကား ကြိယာဝိသေသျှ။

* * * *

မြန်မာမြန်ရုံ

- ၁။ ကညာယော ဘတ္တံ့ ပစိတ္တာ ဘူးနှီး။
- ၂။ မနုသာ ဝိဟာရုံ အာဂန္ဗာ ပုညံ ကရောနှီး။
- ၃။ ပုရိသာ နိဂုရုံ ကန္တာ ကမ္မံ ကရောနှီး။
- ၄။ မနုသာ ပုညံ ကတ္တာ သရံ့ ပါပုဏာနှီး။
- ၅။ မနုသာ ဓမ္မံ သုတ္တာ ပုညံ ကရောနှီး။

ပါဋ္ဌီးရုံ

- (က) ငါသည် မြို့သို့ သွား၍ သက်န်းကို ရ၏။
- (ခ) ငါတို့သည် ရွှေတိဂုံစေတီသို့ သွား၍ ကောင်းမှုကို ပြုကြ၏။
- (ဂ) ကိုရင်တို့သည် ကျောင်း၌ နေ၍ စာကို ကျက်ကြကုန်၏။
- (ဃ) သတ္တဝါတို့သည် ကောင်းမှုကို ပြု၍ ချမ်းသာကို ရကြ၏။
- (င) ငါတို့သည် တရားကို နာ၍ ကုသိလ်ကို ပြုကြ၏။

ကြည်ရုံ

ကြိယာကို အထူးပြုသော ပုဒ်သည် ကြိယာဝိသေသနမည်၏။

အာဂန္ဗာ- လာ၍၊ ရန္တာ- သွား၍၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ သုတ္တာ- ကြားနာ၍၊
ရွှေတိဂုံစေတီယံ့- ရွှေတိဂုံစေတီ၊ ဝသိတ္တာ- နေ၍။

၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅

အဆွဲဆွဲ ဘာဝါ (၂)

တုလျှောမိကရကပိသေသန + ဝိသေသျှ ။ ။ ။ [မဟန္တာ ပုရိသော။] မဟန္တာ-မြတ်သော၊ ပုရိသော-ယောကျား၊ မဟန္တာ-ကား “သော”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ပုရိသော-၌ တုလျှောမိကရက ဝိသေသန၊ ပုရိသော-ကား တုလျှောမိကရက ဝိသေသျှ။

[ဆောင်] သောပေးသောပုဒ်၊ စပ်ရာပုဒ်၊ နှစ်ပုဒ် အရတူ။
သောပေးသောပုဒ်၊ စပ်ရာပုဒ်၊ လိုင် ဂုစ် ဝိဘတ်တူ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ မဟန္တာ ပုရိသော ဝိဟာရု အာဂစ္စတီ။
၂။ မဟန္တး ကုလံ ပုည့် ကရောတီ။
၃။ မဟန္တး ကညာ ဒါန် ဒေတီ။
၄။ မဟန္တာ ဗုဒ္ဓိ မဟန္တး ဓမ္မ မဟန္တန မူခေန မဟန္တာနံ ဘိက္ခာနံ ဒေသေတီ။
၅။ မဟတာ ဗုဒ္ဓသွာ တိတိယာ ပရာဇ္ဈိုး။
၆။ အဟံ မဟန္တသု ဗုဒ္ဓသု ပါဒေ ဝန္တာမိ။
၇။ မယံ မဟန္တ ဗုဒ္ဓ ပသီဒါမ။

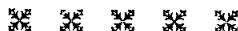
ပါဋ္ဌာန်

- (က) ငါသည် မြတ်သော ဘုရားကို ရှိခိုးပါ၏။
- (ခ) မြတ်သော ဘုရားသည် တရားအား ^{ပျော်} ပော့အပ်၏။
- (ဂ) ငါတို့သည် မြတ်သော ဘုရားအား သက်န်းကို ပေးလျှော်၏။
- (ဃ) ငါသည် မြတ်သော ဘုရား၏ မြတ်သော တရား၌ ကြည်ညို၏။
- (င) သင်တို့သည် မြတ်သော ဘုရားအား ရှိခိုးကြ၏။

ကြည့်ရရန်

ဝိသေသုနှင့် အရတူသော ဝိသေသနကို တုလျာခိုကရဏဝိသေသနဟု ခေါ်သည်။ မြတ်သော ယောက်ဗျားလာပါ ဆုံလျှင် မြတ်သော ဂုဏ်ရော ယောက်ဗျားပါ လာမည် ဖြစ်၏။ မြတ်သော ဂုဏ်ကို ယောက်ဗျားနှင့် ခွဲထားခဲ့၍ မရပေ၊ ထိုကြောင့် မြတ်သောသည် ယောက်ဗျားနှင့် အရတူ၏။ သောဟု အနက်ပေးရသော ပုဒ်မှန်သမျှ ဤနည်းချည်းတည်း၊ ထိုတုလျာခိုကရဏဝိသေသနသည် ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်လုံးဖြင့် ရှိနိုင်၏။

[ဆောင်] သွားနာမ်ပုဒ်၊ တွဲဘက်ပုဒ်၊ နှုစ်ပုဒ် အရတူ။
သွားနာမ်ပုဒ်၊ တွဲဘက်ပုဒ်၊ လိုင်ဝုစ်ဝိဘတ်တူ။

အထွေထွေ စာစပ် (၃)

အာကာရ + အာကာရဝန်။။ [ပုံမွကရဏန္တီ ဝှစ်တိ။] ပုံမွကရဏန္တီ-
ပုံမွကရဏ ဟူ၍၊ ဝှစ်တိ-ဆိုအပ်၏။ ပုံမွကရဏန္တီ-ကား “ဟူ၍”ဟု အနက်ပေးသောကြောင့်
ဝှစ်တိ-၌ အာကာရ၊ ဝှစ်တိ-ကား အာကာရဝန်။

* * * *

မြန်မာမြန်ရန်

၁။ လောကော ဟေတူတိ ဝှစ်တိ။
၂။ ရွှေပဲကွဲနောတိ ဝှစ်တိ။
၃။ စိတ္တံ့ နာမန္တီ ဝှစ်တိ။
၄။ နိဗ္ဗာနံ နာမန္တီ ဝှစ်တိ။
၅။ ရာဟုလဖွေရော ရွှေပဲ အနိစ္စန္တီ ပသာတိ။
၆။ “လောကော သတ္တာနံ”မာစေရော”တိ ဝါန္တီ။
၇။ အမှာက် ဗုဒ္ဓိ ဂေါတမောတိ ဝှစ်တိ။

ပါဋ္ဌာန်

- (က) အလောဘကို ဟိတ်ဟု ဆိုအပ်၏။
- (ခ) စေတသိက်ကို နာမ်ဟု ဆိုအပ်၏။
- (ဂ) ပါတို့၏ ဆရာကို အရှင်တိသာဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏။
- (ဃ) ပါသည် “ဝေဒနာကား အနိစ္စ”ဟု ရှု၏။
- (င) ဒေါသကို အကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ကြည်ရျရန်

အခြင်းအရာကို ဖော်ပြသော စကားသည် အာကာရ မည်၏။

[ဆောင်] တွာမသက်သေး ဟူ၍ပေး မှတ်ရေး အာကာရ။

အထွေထွေ စာမပ် (၄)

၄။ နိဒဿန+နိဒဿနဝန္တ။။ [ကုတိ စတုဓာ။] ကုတိ-ဤသို့ စတုဓာ-လေးပါးပြားကုန်၏။ ကုတိ-ကား “ဤသို့”ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် စတုဓာ-၌ နိဒဿန၊ စတုဓာ-ကား နိဒဿနဝန္တ။

* * * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ပရမတ္တဓမ္မာ စိတ္တံ့ စေတသိက် ရှုပံ့ နိဗ္ဗာနခွဲတိ စတုပြီးစာ ဘဝန္တိ။
- ၂။ ဝေဒနာ သုခံ ဒုက္ခံ ဥပေက္ခာတိ တို့ဝိုးစာ ဘဝန္တိ။
- ၃။ ဟေတူ လောဘော ဒေါသော မောဟော အလောဘော အဒေါသော အမောဟော စာတိ ဆုံးစာ ဘဝန္တိ။
- ၄။ ခန္ဓာ ရှုပက္ခာန္တာ ဝေဒနာက္ခာန္တာ သညာက္ခာန္တာ သံဃာရက္ခာန္တာ ဝိညာဏက္ခာန္တာ စေတိ ပွဲပြီးစာ ဘဝန္တိ။
- ၅။ အဓိပတိ ဆန္ဒာဓိပတိ ဝိရိယာဓိပတိ စိတ္တာဓိပတိ ဝိမံသာဓိပတိ စေတိ စတ္တာရော ဟောနှိုး။
- ၆။ တိသော ဒေတ္တာ စာတိ ဒွေ သာမကောရာ ဂါမံ ဂုဏ်နှိုး။
- ၇။ တိသော ဒေတ္တာ နာဂါရိ စာတိ တယော သာမကောရာ ပို့နှာယ ဂါမံ ပဝိသနှိုး။
- ၈။ တိသော ဒေတ္တာ နာဂါရိ ကုသလော စာတိ စတ္တာရော သာမကောရာ မကတော သယနှိုး။

ပါးမြို့ခိုင်

- (က) ဝိစာရ ဝိမလ ပေါင်း ကိုရင် နှစ်ပါးတို့သည် မြို့သို့ သွားကြကုန်၏။
- (ခ) ဝိစာရ ဝိမလ ဝိလာသ ပေါင်း ကိုရင်သုံးပါးတို့သည် ဘုရားကို ရိုးကြကုန်၏။
- (ဂ) ဝိစာရ ဝိမလ ဝိလာသ ဝိစိတ္တ ပေါင်း ကိုရင် လေးပါးတို့သည် ဆွမ်းခံ သွားကြကုန်၏။
- (ဃ) ဝိစာရ ဝိမလ ဝိလာသ ဝိစိတ္တ ဝိသုံးတ ပေါင်း ကိုရင် ငါးပါးတို့သည် သပြောပို့ကို ကျက်ကြကုန်၏။

မြန်မာမြန်ရန်

- ၁။ တိသော ဒက္ခာ စာတိ ဖွံ့ဖြိုးပေါ် သာမကောရေဟို ပုံဖွဲ့ ဝန်းယတေ။
- ၂။ တိသောန ဒက္ခာန စာတိ ဖွံ့ဖြိုးပေါ် သာမကောရေဟို ပုံဖွဲ့ ဝန်းယတေ။
- ၃။ အဟံ ပတ္တံ စီဝရွှာတိ ငွေ့ ပစ္စာယေ သံယာသာ ဒဗ္ဗို။
- ၄။ အဟံ ပတ္တံ စီဝရွှာတိ ငွေ့ ပစ္စာယေ သံယာသာ ဒဗ္ဗို။
- ၅။ အဟံ ကုသလသာ စော ကူးနွှာဘာသာသာ စာတိ ဖွံ့ဖြိုး သာမကောရာန် စီဝရံ ဒေမိ။
- ၆။ အဟံ ကုသလော စော ကူးနွှာဘာသာသာ စာတိ ဖွံ့ဖြိုး သာမကောရာန် စီဝရံ ဒေမိ။

* * * *

ပါဋ္ဌာန်

- (က) ဓမ္မာစာရ တေနော်ယ ပေါင်း ကိုရင် နှစ်ပါးတို့အား ဝါသည် သဝိတ်ကို ပေးလျှော်။
- (ခ) ဉာဏ်ဇေ ဉာဏ်ဝံသ ပေါင်း ကိုရင် နှစ်ပါးတို့သည် မြို့သို့ သွားအပ်၏။
- (ဂ) ဝါသည် ဝိမလ ဝိစက္ခက ကိုရင်နှစ်ပါးတို့နှင့် အတူ နေ၏။
- (ဃ) ဝါသည် ဝိလာသ သုဇာတ ကိုရင်နှစ်ပါးတို့ကို သိ၏။

ကြည့်ရရန်

ညွှန်ပြသော ပုံးကို နိဒသာန-ဟူ ခေါ်သည်။
ကတော့- တပြိုင်နက်၊ ကူးတိ- ကြုံသို့ (ပေါင်း)။

၁၁၁

အထွေထွေ စာစင် (၅)

နိဒဿာတ္ထ + နိဒဿန ။ ။ [စိတ္တံ့ စေတသိကံ ရှုပံ့ နိဗ္ဗာနမီတိ။] စိတ္တံ့-စိတ္တလည်းကောင်း၊ စေတသိကံ-စေတသိကံ လည်းကောင်း၊ ရှုပံ့-ရှုပ်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနံ-နိဗ္ဗာနလည်းကောင်း၊ ကူတိ-ကျိုသိ။ စိတ္တံ့-ကား “လည်းကောင်း”ဟူ၍ အနက် ပေးသောကြောင့်၊ ကူတိ-၌ နိဒဿာတ္ထ၊ ကူတိ-ကား နိဒဿန။

ပါးမြို့မြန်မာ ပုံစံများမှာ အထွေထွေ စာစင် (၄)နှင့် တူပြီ။

အမှာ အမှာ အမှာ အမှာ အမှာ

အထွေထွေ စာမပ် (၆)

သရှပ + သရှပဝန္တ။ ။ [ဒွေ ဓမ္မာ နာမံ ရှုပံ့။] နာမံ-နာမ်လည်းကောင်း၊ ရှုပံ့-ရှုပ်လည်းကောင်း၊ ဒွေ-နှုတ်ပါးကုန်သော့၊ ဓမ္မာ-တရားတို့။ နာမံ-ကား "နာမ်လည်းကောင်း"ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဒွေ-၌ သရှပ၊ ဒွေ-ကား သရှပဝန္တ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

၁။ စတ္တာရော အာသဝါ ကာမာသဝါ ဘဝါသဝါ ဒီဇွာသဝါ အဝိဇ္ဇာသဝါ။
၂။ စတ္တာရော ဉာယာ ကာမောယာ ဘဝါယာ ဒီဇွာယာ အဝိဇ္ဇာယာ။
၃။ စတ္တာရော ယောဂါ ကာမောယာဂါ ဘဝါယာဂါ ဒီဇွာယာဂါ အဝိဇ္ဇာယာဂါ။

ပါမြို့စီရန်

- (က) ဟိတ်ခြောက်ပါးကား လောဘ ဒေါသ မောဟ အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့တည်း။
- (ခ) ကူးနှေး ဝါးပါးကား သဒ္ဓိနှေး ဝိရိယိနှေး သတိနှေး သမာဓိနှေး ပညီနှေး တို့တည်း။
- (ဂ) ပိုလ်ဝါးပါးကား သဒ္ဓိပိုလ် ဝိရိယိပိုလ် သတိပိုလ် သမာဓိပိုလ် ပညာပိုလ် တို့တည်း။

ကြည့်ရှုရန်

သရှပ်ကို သရှပဟု ခေါ်သည်၊ သရှပ်ရှိသော ပုဒ်ကို သရှပဝန္တဟု ခေါ်သည်။

မြန်မာ မြန်မာ မြန်မာ မြန်မာ

ခုပေါင်းခလ့ကျော်ခန်း

- ၁။ ဗုဒ္ဓန သတ္တာဟံ စမ္း အသီယတေ။
 ၂။ သာမဏေရန် ဂါမံ ဂ္ဗ္ဗန္တန် ပို့နှော လူဗျာတေ။
 ၃။ ပသီဒသီ နဲ တွဲ ဗုဒ္ဓေ။
 ၄။ အဟံ သာမဏေရု ဂ္ဗ္ဗန်း ပသာမို့။
 ၅။ ပုံ့ဗုံးသမယေ သာမဏေရာ ပို့နှောယ ဂါမံ ပဝိသန္တိ။
 ၆။ အဟံ ဝါယုယာနေန မန္တလေးနိုင်ရု ဂ္ဗ္ဗာမို့။
 ၇။ သာမဏေရေသူ ဗုဒ္ဓေ ဝန္တန္တသူ ဘို့ကျိုး မွေ့ သဖြာယန္တိ။
 ၈။ မယံ ဂါမာ နိုင်ရု အဂိုရတေန အာဂ္ဗာမာ။
 ၉။ သာမဏေရာနဲ့ တိသော ဥပဇ္ဈာယသာ သန္တိကံ ဂ္ဗ္ဗတိ။
 ၁၀။ မယံ အတူလံ သမ္မာသမ္မာ့ သက္ကစ္စာ ဝန္တာမာ။

ပါဉ္စမိရန်

- (က) သင်တို့သည် ရွာသို့ သွားကြသလော။
 (ခ) သင်တို့၏ ဆရာသည် ဝါကို သိသလော။
 (ဂ) ဘယ်သူသည် တရားကို ဟောအပ်သနည်း။
 (ဃ) ဝါတို့သည် ရွာသို့ လူည်းဖြင့် သွားကြ၏။
 (င) အမေသည် သမီးနှင့် အတူ နေ၏။
 (စ) ဝါတို့သည် ဘုရားအား အလျှောက် ပေးလျှောက်၍ ပေးလျှောက်၏။
 (ဆ) လူတို့သည် အလျှောက် ပေးလျှောက် စည်းစိမ်ကို ရကြ၏။
 (ဇ) ဝါသည် သီလကြောင့် ချမ်းသာကို ရ၏။
 (ဈ) သင်သည် ဆရာ၏ အကျိုးငှာ အသက်ကို စွန့်သလော။
 (ည) ဉာဏ်ကသည် အိပ်လတ်သော် စန္ဒီမာသည် ထိုင်၏။

ကြည့်ရှုရန်

ပုံ့ဗုံးသမယော- နံနက်အခါ ဝါယုယာ့နဲ့ လေယာဉ်ပုံ့ဗုံး ဥပဇ္ဈာယော-
 ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၊ သန္တိကံ- အထံ၊ အတူလော- အတူမရှိသော၊ မာတာ- အမေ
 မိတာ- သမီး။

စာစပ်မှန်အောင် ကြံးဆနည်း

စပ်လိုသော ပုဒ်၏ ဝိဘတ်နက်ကို ဖော်ထားပါ။ အစပ်ခံမည့် ပုဒ်တို့၏ ဝိဘတ်နက်ကို ဖျောက်ထား၍ တစ်ပုဒ်ချင်း လိုက်စပ်ကြည့်ပါ။ စာစပ် မမှန်သေးသည့် ပုဒ်တို့၏ စပ်ကြည့်က ဆီလျှော်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် မထွက်သေးဘဲ စာစပ်မှန်မည့် ပုဒ်၌ စပ်ကြည့်က ဆီလျှော်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် ထွက်လာပါလိမ့်မည်။ ဆီလျှော်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် မထွက်သေးက စာစပ် မမှန်သေးပါ။ ဆီလျှော်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် ထွက်လာမှ စာစပ်မှန်ပါသည်။

ပုံစံ။ ပုံစွဲ၏ တယော မာသေ ဒေဝါနံ အဘိဓမ္မံ ဒေသတိ။

ဘုရားသည် သုံးလ နတ်လူတို့ အဘိဓမ္မာ ဟော။

အထက်ပါ ပုံစံ၌ ဘုရားသည် သုံးလ-ဟူ စပ်ကြည့်က ဆီလျှော်သော အဓိပ္ပါယ် မထွက်သေးပါ။ ထိုအတူ ဘုရားသည် နတ်လူတို့ဟူ စပ်ကြည့်လျှင်လည်း ဆီလျှော်သော အဓိပ္ပါယ် မထွက်သေးပါ။ ဘုရားသည် အဘိဓမ္မာ-ဟူ စပ်ကြည့်လျှင်လည်း ဆီလျှော်သော အဓိပ္ပါယ် မထွက်သေးပါ။ ဘုရားသည် ဟော-ဟူ စပ်မှသာ ဆီလျှော်သော အဓိပ္ပါယ် ထွက်ပေါ်လာသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပုံစွဲသည် ဒေသတိ-၌ စပ်မှ စာစပ်မှန်သည်၊ တခြားပုဒ်များကိုလည်း နည်းတူ ကြံးဆကြည့်ပါ။

[ဆောင်] စပ်လိုတုံးလတ်၊ ဝိဘတ်နက်ဖော်။

အစပ်ခံအပ်၊ ဝိဘတ် မဖော်။

စပ်၍ကြည့်က၊ နက်ရ ဆီလျှော်။

အဓိပ္ပါယ်ရှို့ မှန်၏-ဟူ၍ ပျော်။

တိုက်တွန်းချက်

ပါဉ္မာဘသာ၌ စာစပ်သည် အလွန် အရေးကြီး၏၊ ခက်ခဲ နက်နဲ့သော ပါဉ္မာတော် အငြေကထာ ငြိုကာကြီးများ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို ကြံးဆရာ၌ စာစပ်မှန်အောင် ကြံးဆနိုင်မှ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန်အောင် ကြံးဆနိုင်ပေသည်။ စာစပ်မှန်အောင် မကြံးဆနိုင်က အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန်အောင် မကြံးဆနိုင်တော့ပေါ့ သို့ဖြစ်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော စာစပ်ဆိုရှို့များနှင့် စာစပ်မှန်အောင် ကြံးဆနည်းတို့ကို အထူး ကျော်မှန်အောင် လေ့လာမှတ်သား ဆောင်ထားကြပါကုန်။

ပါဋ္ဌဘသံ ဉာဏ်ကာမော်
ဓမ္မခြာ ပါဋ္ဌယာ ဋိတ်။
ပဒသမွန် စာရောယျ။
သမ္မာယေယျ ပုန်ပါး။
စာစပ် ဖြီးဖြီး ။ ။

အာရာတော် ပွဲမြို့ပို့ဘတ် (အရကျက်ရန်)

“အာကတ္ထာသံငြေနှုတ်ကာလေ ပွဲမြို့” ဟူသော သုတေနှင့် အညီ စေခိုင်းခြင်း၊ တောင်းတခြင်းအနက်တိုကို ဟောသော ကြိယာကို “တူ အနှစ်၊ ဟို ထဲ မဲ မ တံ အနှစ် သူ တွေ၊ ဒေ အာမသော” ဟူသော ပွဲမြို့ပို့ဘတ်ဖြင့် ရေးရာ၏။ ပုံစံကား- ကရောတူ ကုသလံ၊ သူခံ တေ ဟောတူ- စသည်တည်း။ ကုသလံ- ကုသိုလ်ကို၊ ကရောတူ- ပြုပါ၊ တေ- သင့်အား၊ သူခံ- ချမ်းသာသည်၊ ဟောတူ- ဖြစ်ပါစေ။

[ဆောင်] စေခိုင်းတောင့်တာ ဤနှစ်ဝါ ရေးရ ပွဲမြို့။

* * * * *

မြန်မာမြန်ရန်

- ၁။ တွဲ ဂါမဲ ဂါးဗာဟို။
- ၂။ တွဲ ဝိဟာရဲ အာဂါးဗာဟို။
- ၃။ တွဲ ကမ္မာ ကရောဟို။
- ၄။ ဗုဒ္ဓိ မေ့ ဒေသေတူ။
- ၅။ တူမေ့ မေ့ သူဏာထု။
- ၆။ တွဲ သီလံ ရက္ခာဟို။
- ၇။ တူမေ့ ဝိပသုန်း ဘာဝေထု။
- ၈။ အဟံ ဗုဒ္ဓိ ဟောမို့။
- ၉။ အဟံ ရာဇာ ဟောမို့။
- ၁၀။ အဟံ အဝေရော ဟောမို့။
- ၁၁။ အဟံ ပြဟွာ ဟောမို့။
- ၁၂။ အဟံ ဒေဝါ ဟောမို့။

ပါ့မြို့မြို့ရန်

- (က) သင်သည် မြို့သို့ သွားပါ။
- (ခ) သင်ဝို့သည် ဘုရားကို ရှိခိုးကြပါ။

- (က) သင်တို့သည် ဘုရားကို ပူဇော်ကြပါ။
- (ယ) ကိုရင်တို့သည် အလုပ်ကို လုပ်ကြပါ။
- (ဇ) သင်တို့သည် ကောင်းမှုကို ပြကြပါ။
- (စ) ငါသည် သူငြေး ဖြစ်ရပါလို၏။
- (ဆ) ငါသည် ယောကျား ဖြစ်ရပါလို၏။
- (ဇ) ငါသည် ရဟန်း ဖြစ်ရပါလို၏။
- (ဈ) ငါသည် ပညာရှိ ဖြစ်ရပါလို၏။

* * * *

အချာတ် သတ္တမိမိဘတ် (အရကျက်ရန်)

“အနုမတီပရီကပွဲတွေသူ သတ္တမိ”ဟူသော သုတ်နှင့် အညီ ခွင့်ပြုခြင်း၊ ကြံစည်ခြင်းအနက်တိုကို ဟောသော ကြိယာကို “ဧယ့် ဧယျာ၊ ဧယာသီ ဧယာထ၊ ဧယာမိ ဧယာမ၊ ဧထ ဧရံ၊ ဧထော ဧယာတွေ၊ ဧယျာ ဧယာမေ့”ဟူသော သတ္တမိမိဘတ်ဖြင့် ရေးရ၏။ ပုံစံကား- တွဲ ဂါမံ ဂဇ္ဇာယျာသီ၊ ကိမဟံ ကရေယျာမိ- စသည်တည်း။ တွဲ- သင်သည်၊ ဂါမံ- ရွာသီး၊ ဂဇ္ဇာယျာသီ- သွားချင် သွားတော့၊ အဟံ- ငါသည်၊ ကို- ဘာကို၊ ကရေယျာမိ- ပြုရပါအဲနည်း။

[ဆောင်] ခွင့်ပြု ကြံစည်၊ ဉှုနှစ်လီ၊ သတ္တမိဖြင့် ရေး။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ တွဲ နိုင်ရံ ဂဇ္ဇာယျာသီ။
- ၂။ တုမေ့ ကူးမသီး ဝိဟာရေ ဝသေယျာထ။
- ၃။ တွဲ အန္တာနိုင်ရံ ဂဇ္ဇာယျာသီ။
- ၄။ အယံ ပုံရီသော ပဏ္ဍာတော့ ဘဝယျာ။
- ၅။ အယံ မနုသော အာစရီယော ဘဝယျာ။

၆။ အယံ သိကျွဲ အာယသွာ အာနန္တာ ဘဝေယျ။
 ၇။ အယံ ဥပါသီကာ ဝိသာခါ ဘဝေယျ။

ပါဋ္ဌာန်

- (က) သင်တို့ ရွှေတိဂုံစေတိသို့ သွားချင်သွားကြ။
- (ခ) သင်သည် ဤကျောင်း၌ နေချင်နေပါ။
- (ဂ) သင် အိပ်ချင်အိပ်ပါ။
- (ဃ) ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် သိကြားမင်း ဖြစ်တန်ရာ၏။
- (င) ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် နတ် ဖြစ်တန်ရာ၏။
- (စ) ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရား ဖြစ်တန်ရာ၏။
- (ဆ) ဤဥပါသကာသည် အနာထပ်က် ဖြစ်တန်ရာ၏။

ကြည်ရရန်

အန္တာနာရုံ- မြို့တွင်း ဥပါသီကာ- ဥပါသီကာမ (ဒကာမ)၊ ရွှေတိဂုံစေတိယံ-
 ရွှေတိဂုံစေတီ၊ သက္ကာ- သိကြားမင်း၊ အနာထပ်ကြိုက်- အနာထပ်က်။

အဇူတနိဝိဘတ်

(အရကျက်ရန်)

“သမီပေါ်တန်”ဟူသော သုတေသနင့် အညီ အတိတ်ကာလဟောသော ကြိယာကို
“၌၊ ၈၊ ၂။ မှ ၂။ မှ ၂။ အာ ၂။၊ သေ ၃။၊ အ မှ”ဟူသော အဇူတနိဝိဘတ်ဖြင့်
ရေးရန်။ ပုံစံကား- သော ဂါမ် အဂမိ-စသည်တည်း။ သော- ထိုသူသည် ဂါမ်-
ရွာသို့ အဂမိ- သွားခဲ့ပြီ။

[ဆောင်] အတိတ်ကာလ၊ ဖော်ညန်းပြု၊ ရေးရ အဇူတန်။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ အဟံ တံ နှဂရံ အဂစ္စံ။
 ၂။ ဗုဒ္ဓိ လောကေ ဥပ္ပါး။
 ၃။ ဗုဒ္ဓိ ဓမ္မ အဒေသယိုး။
 ၄။ သာမကေရာ့ ဗုဒ္ဓိ အဝန်း။
 ၅။ ပုရိသော သံယသု ဒါန် အဒါသိုး။
 ၆။ ကညာ သံယသု အတ္ထာယ ဘတ္တံ အပစိုး။
 ၇။ အဟံ တသွေး နှဂရေ စီရံ အဝသီး။

ပါဏ္ဍာန်

- (က) ငါတို့သည် ရွာသို့ သွားခဲ့ကြပြီ။
 (ခ) သင်တို့သည် ဘုရားကို ရှိခိုးခဲ့ကြပြီ။
 (ဂ) ငါသည် ထိုကျောင်း၌ တစ်လုပတ်လုံး နေခဲ့ပြီ။
 (ဃ) ဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငှာ လောက၌ ပွင့်တော်မူခဲ့ပြီ။
 (င) ငါသည် ရန်ကုန်မြို့သို့ သွားခဲ့ပြီ။
 (စ) ရဟန်းတို့သည် တရားကို နာခဲ့ကြကုန်ပြီ။
 (ဆ) လူတို့သည် ကျောင်းသို့ လာခဲ့ကြကုန်ပြီ။

ကြည့်ရရန်

ဖြစ်ခဲ့ပြီးသော ကာလကို အတိတ်ကာလဟု ခေါ်သည်၊ ဥပုဒ္ဓိ- ဖြစ်တော်မူ
(ပွင့်တော်မူ)ခဲ့ပြီ၊ အဒါသိ- ပေးလျှော့ခဲ့ပြီ၊ အသုတေသု- နာခဲ့ကြပြီ။

အမြတ် အမြတ် အမြတ် အမြတ် အမြတ်

ဘဝိသန္တီရိဘတ်
(အရကျက်ရန်)

“အနာဂတေ ဘဝိသန္တီ”ဟူသော သုတေသန့် အညီ အနာဂတ်ကာလကို
 ဟောသော ကြိယာကို “သတိ သန္တီ၊ သာသီ သထ၊ သာမိ သာမ၊ သာတေ
 သန္တီ၊ သာသေ သာရွှေ၊ သံ သာမှေ”- ဟူသော ဘဝိသန္တီရိဘတ်ဖြင့် ရေးရ၏။
 ပုံစံကား- သော ဂါမံ ဂမိသတိ၊ တေ ဂါမံ ဂမိသန္တီ- စသည်တည်း။ သော-
 ထိသူသည်၊ ဂါမံ- ရွှေသို့ ဂမိသတိ- သွားလတ္တံ့၊ တေ- ထိသူတိသူသည်၊ ဂါမံ- ရွှေသို့
 ဂမိသန္တီ- သွားကုန်လတ္တံ့။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ မနုသာ ဗုဒ္ဓ ဝန္တီတု ဝိဟာရု အာဂမိသန္တီ။
- ၂။ သာမကောရာ ပိဏ္ဏာယ ဂါမံ ဂမိသန္တီ။
- ၃။ ဥပါသကာ ဓမ္မ သောတု ဝိဟာရု ဂမိသန္တီ။
- ၄။ ဥပါသီကာယော သံယသ ဒါနံ ဒါတု ဝိဟာရု အာဂမိသန္တီ။
- ၅။ အာဇရိယော ဓမ္မ ဒေသေတု ဂါမံ ဂမိသတိ။
- ၆။ သာမကောရာ ပါဌး ဥရွှေကျတု ကူမသို့ ဝိဟာရေ ဝသီသန္တီ။
- ၇။ စောရာ စန် စောရေတု ဂါမံ ဂမိသန္တီ။

ပါဋ္ဌစီရန်

- (က) လူတိသည် ရွှေတိဂုံဘားကို ဖူးမြင်ခြင်းငှာ ရန်ကုန်သို့ လာကြကုန်လတ္တံ့။
- (ခ) ငါတိသည် တရားကို နာခြင်းငှာ ကျောင်းသို့ သွားကြကုန်အဲ့။
- (ဂ) ငါသည် ပါဌးကို သင်ယူခြင်းငှာ ဤကျောင်းတိုက်၌ ဤသုံးလပတ်လုံးနေအဲ့။
- (ဃ) ဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငှာ လောက၌ ပွင့်တော်မူလတ္တံ့။
- (င) ကိုရင်တို့သည် သံယာ၏ အကျိုးငှာ ဆွမ်းကို ချက်ကုန်လတ္တံ့။

ကြည်ရရှိ

မရောက်သေးသော ကာလကို အနာဂတ်ကာလဟု ခေါ်သည်။ အာဂမိသာတိ-
လာလတ္ထံ၊ ဂမိသာတိ- သွားလတ္ထံ၊ ဝသီသာတိ- နေလတ္ထံ၊ ပသီတုံ- ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊
ညပ္ပနိသာတိ- ပွင့်တော်မူလတ္ထံ။

မျှ မျှ မျှ မျှ မျှ

မာနှင့် ယူဉ်သော ကြီယာ
(အရကျက်ရန်)

“မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေ စ”ဟူသော သုတိနှင့် အညီ မာ-ဟူသော နိပါတ် ပုဒ်နှင့် ယူဉ်ရာ၏ ကြီယာကို ပွဲမိဝိဘတ်, ဟိယျတ္ထနိဝိဘတ်, အဇ္ဇတနိဝိဘတ်တို့ဖြင့် ရေးရ၏။ ပုံစံကား- မာ ဂစ္ဆာဟို, မာ ဂမာ, မာ ဂမီ-စသည်နည်း၊ မာ ဂစ္ဆာဟို, မာ ဂမာ, မာ ဂမီ-မသွားနှင့်။ တစ်ခါတစ်ရု သတ္တမိဝိဘတ်ဖြင့်လည်း ရေးနိုင်၏။ ပုံစံကား- မာ ဘဝေယံ့- မဖြစ်ရပါလို- စသည်တည်း။

* * * *

ဖြန်မာမြန်ရန်

- ၁။ မာ တွဲ ပါပဲ ကရောဟို။
- ၂။ မာ တွဲ ဂါမဲ ဂုံး။
- ၃။ မာ တွဲ အကုသလံ ကရောဟို။
- ၄။ မာယသွား သမဂ္ဂသု သံယသု ဘေဒါယ ပရက္ခမီ။
- ၅။ မာ တူမေ့ အအန္တာနိုင်ရု အဂါမိတ္ထား။
- ၆။ တွဲ အာဂုသော ဉာဏ်ရန် မာ ပစာ။
- ၇။ ဘဝါဘဝေ အဟံ ဗာလော မာ ဘဝေယံ့။

ပါ့္မာမြန်ရန်

- (က) သင်သည် မြို့သို့ မသွားနှင့်။
- (ခ) သင်တို့သည် မကောင်းမှုကို မပြုကြနှင့်။
- (ဂ) သင်သည် ရွာသို့ မသွားနှင့်။
- (ဃ) သင်သည် ဤကျောင်း၌ မနေနှင့်။
- (ဃ) သင်သည် ငါကို မဆဲရေးနှင့်။
- (စ) သင်သည် ငါ၏ သက်နှုန်းကို မယူနှင့်။
- (ဆ) သင်တို့သည် ထမင်းကို မချက်ကြနှင့်။

ကြည့်ရှုရန်

မာ-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်သည် ပဋိသေခ (တားမြစ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ “မပြုနှင့်၊ မပြုလင့်၊ မပြုနဲ့”စသည်ဖြင့် မြန်မာပြန်ရသည်၊ မာ နိပါတ်ကို ရိုးရိုးဝါကျွှု အများအားဖြင့် ဝါကျော၏ အစမှာ ထားရသည်၊ ရံခါ ကြိယာ၏ ရွှေမှာ ထား၏၊ အလုပ်နှင့် အခြားနိပါတ်များ ဝါကျရွှေမှာ ပါနေသော ဝါကျမျိုး၌ အများအားဖြင့် ကြိယာ၏ ရွှေမှာ ကပ်ထားရသည်။

သမဂ္ဂ- ညီညွတ်သော ပရက္ခမတိ- အားထူတ်၏၊ ဘဝါဘဝ- ဘဝတိုင်း၊ ဘဝတိုင်း၌ အကြောသတိ- ဆဲရေး၏။

ကတ္ထားဟော ကိတ်ကြီယာ
(အရကျက်ရန်)

- ၁။ ကြီယာ ကတ္ထား၊ ဟောတံ့ပြားက၊ ကတ္ထားမည်ပုဒ်၊ ကြီယာပုဒ်၊ နှစ်ပုဒ်
 အရတူ။
- ၂။ ကြီယာ ကတ္ထား၊ ဟောတံ့ ပြားက၊ ကတ္ထား မည်ပုဒ်၊ ကြီယာပုဒ်၊ လိုင်
 ပုစ် ဝိဘတ် တူ။

* * * *

မြန်မာပြန်ရန်

- ၁။ ပုရိသော ဂါမံ ရတောာ။
- ၂။ ပုရိသာ ဂါမံ ရတာ။
- ၃။ ကုလံ ဂါမံ ရတံ။
- ၄။ ကုလာနိ ဂါမံ ရတာနိ။
- ၅။ ကညာ ဂါမံ ရတာ။
- ၆။ ကညာယော ဂါမံ ရတာ။
- ၇။ ဗုဒ္ဓိ ဓမ္မံ ဇေသိတောာ။
- ၈။ ကညာ ဘတ္တံ့ ပစ်တာ။
- ၉။ ဗုဒ္ဓိ သတ္တာနံ အတ္ထာယ ဥပ္ပန္နာ။
- ၁၀။ ပုထုဇာနာနံ စိတ္တံ့ ပါပသိုံး ရတံ့။

ပါဉိသိရန်

- (က) ကိုရင်တို့သည် ရွာသို့ သွားကြ၏။
- (ခ) ရဟန်းသည် တရားကို ဟော၏။
- (ဂ) မင်းသည် မြို့မှ ထွက်ခဲ့ပြီ။
- (ဃ) အမေသည် ထမင်းကို ချက၏။
- (င) အဖေသည် တောသို့ သွား၏။
- (စ) သတို့သမီးသည် ဘုရားကို ရှိခိုး၏။

ကြည့်ရရှိ

ဂတော- သွား၏၊ သွားပြီ၊ ဒေသိတော- ဟော၏၊ ဟောပြီ၊ ပစိတာ- ချက်၏၊
ချက်ပြီ၊ ညပ္ပန္နာ- ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီ၊ ရတံ- မွှဲလျှို့၏၊ မွှဲလျှို့ပြီ၊ နိဂုတော-
ထွက်ခဲ့ပြီ၊ ပစိတာ- ချက်၏။

၁၁၁ ၁၁၁ ၁၁၁ ၁၁၁ ၁၁၁

ကံဟော ကိတ်ကြီယာ
(အရကျက်ရန်)

၁။ ကြီယာကံ၊ ဟောတုံပြန်ကာ၊ ကံမည်သော ပုဒ်၊ ကြီယာပုဒ်၊ နှစ်ပုဒ် အရတူ။
 ၂။ ကြီယာ ကံ၊ ဟောတုံ ပြန်ကာ၊ ကံမည်သော ပုဒ်၊ ကြီယာ ပုဒ်၊ လိုင်ဝါး
 ဝိဘတ်တူ။

* * * * *

ဖြန့်မာပြန့်ရန်

၁။ ဘိက္ခာနာ ဓမ္မာ စရိတပွား။
 ၂။ ဘိက္ခာနာ ဓမ္မာ စရိတဗွား။
 ၃။ ဘိက္ခာနာ သီလံ ရက္ခာတဗုံး။
 ၄။ ဘိက္ခာနာ သီလာနို ရက္ခာတဗွာနိုး။
 ၅။ ဘိက္ခာနာ ဘာဝနာ ဘာဝေတဗွား။
 ၆။ ဘိက္ခာနာ ဘာဝနာယော ဘာဝေတဗွား။
 ၇။ ကညာယ ဘတ္ထံ ပစိတဗုံး။ .
 ၈။ ကညာယ ဗုဒ္ဓိ ဝန့်တပွား။
 ၉။ သာမဏေရေဟို မေတ္တာ ဘာဝေတဗွား။
 ၁၀။ ဘိက္ခာဟို ဓမ္မာ ဒေသေတပွား။

ပါဉ္စီရန်

- (က) ဝါသည် တရားတို့ကို ကျင့်ထိုက်ကုန်၏။
- (ခ) သင်သည် ဘူရားကို ရှိခိုးထိုက်၏။
- (ဂ) ကိုရင်တို့သည် ကောင်းမှုကို ပြုထိုက်၏။
- (ဃ) သင်တို့သည် မေတ္တာကို ပွားထိုက်၏။
- (င) ကိုရင်တို့သည် တရားကို ဟောထိုက်၏။
- (စ) ရဟန်းတို့သည် ဘူရားကို ပူဇော်ထိုက်၏။
- (ဆ) လူတို့သည် တရားကို နာထိုက်၏။

ကြည့်ရောင်

စရိတ္ထဗွာ- ကျင့်အပ်, ကျင့်ထိုက်၏။ (အပ်နှင့် ထိုက်သည် အမိပါယ် တူ၏
ကံဟော အနက်များချည်း ဖြစ်၏။) ရက္ခိတ္ထဗွာ- စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ ဘာဝတ္ထဗွာ-
ပွားများထိုက်၏၊ ပစိတ္ထဗွာ- ချက်ထိုက်၏၊ ဝန္တိတ္ထဗွာ- ရှိခိုးထိုက်၏၊ ဒေသေတ္ထဗွာ-
ဟောထိုက်၏၊ ကာတ္ထဗွာ- ပြုထိုက်၏၊ ပူဇောတ္ထဗွာ- ပူဇော်ထိုက်၏၊ သောတ္ထဗွာ၊
သုက္ပိတ္ထဗွာ- နာထိုက်၏။

စုပေါင်းလေ့ကျင့်ခန်း

- ၁။ တွဲ ကူမဆီး ပိဟာရေ ကူမံ တေမာသံ ဝသာဟို။
- ၂။ သာမကေရာ ကမ္မာ ကရောနဲ့။
- ၃။ အဟံ သေး၌ ဟောမိုး။
- ၄။ တုမေ့ ရွှေတိဂုံစေတိယံ ဂဇ္ဈာယာထာ။
- ၅။ မယံ မန္တလေးနဂုံ အဂမိမှာ။
- ၆။ အဟံ စစ်ကိုင်းပွဲတေ အဝသီး။
- ၇။ အနာဂတေ တုမေ့ ပဏ္ဍာတာ ဘဝိသာထာ။
- ၈။ အဟံ ပိဏ္ဍာယာ ဂါမံ ဂမိသာမိုး။
- ၉။ မာ တုမေ့ ပါပံ အကရိတ္တာ။
- ၁၀။ တွဲ အာဝုသော ဂါမံ မာ ဂမိုး။
- ၁၁။ သာမကေရာ မနုသာနံ မံ့ ဒေသီတာ။
- ၁၂။ ဘိက္ခာ။ ဗုံး ဒုံး ဇွဲ့ ဇေတဝန် နာမ ပိဟာရုံ အာဂတာ။
- ၁၃။ ဘိက္ခာ၍ ဖေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။
- ၁၄။ သာမကေရေဟံ သီလံ ရက္ခာတဗ္ဗာ။

ပါဋ္ဌဓိရန်

- (က) ကိုရင်တို့သည် သံယာ၏ အကျိုးငှာ ဆွမ်းကို ချက်ထိုက်၏။
- (ခ) လူတို့သည် မိမိ၏ အကျိုးငှာ အလုပ်ကို လုပ်ထိုက်၏။
- (ဂ) ရဟန်းတို့သည် သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးငှာ အလုပ်ကို လုပ်ထိုက်၏။
- (ဃ) သင်သည် မြို့တွင်းသို့ သွားချင်သွားလေ့။
- (ဃ) ငါသည် ပညာရှိ ဖြစ်ရပါလို၏။
- (စ) သင်တို့သည် အကုသိုလ်ကို မပြုကြနှင့်။
- (ဆ) လူတို့သည် ကောင်းမှုကို ပြုခြင်းငှာ ကျောင်းသို့ လာကြလိမ့်မည်။
- (ဇ) ငါတို့သည် ပါဋ္ဌကို သင်ယူခြင်းငှာ မြို့သို့ သွားကြကုန်စို့။
- (ဈ) ငါတို့သည် ဘုရားရှင်၏ တရားတော်ကို သင်ယူခြင်းငှာ စိန်ရတနာ ကျောင်းသို့ လာခဲ့ကြပြီ။
- (ဉာ) ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငှာ တရားတော်ကို ဟောကြား တော်မူခဲ့ပြီ။

ဘစပ်ဉာဏ်ရည် စမ်းသပ်ခြင်း

ပြဿ္ပြီးသော ဘစပ်နည်းများကို လေ့လာပြီးနောက် မိမိ၏ ဘစပ်ဉာဏ် မည်မျှ ရင့်သန်နေသည်ကို သိရှိနိုင်ရန် အောက်ဖော်ပြပါ ဂါထာများကို ဘစပ်ကြည့်ပါ။

- * သာသနသု စ လောကသု၊ ဝုခို ဘဝတူ သွားဒါ။
သာသနမျိုး စ လောကခွဲ၊ ဒေဝါ ရက္ခန္တာ သွားဒါ။
- * သိမြဲး ဟောန္တာ သုခို သွေး၊ ပရိတိရေဟို အတွေ့နော်။
အနိယာ သုမနာ ဟောန္တာ သဟ သွေးဟို ဉာတိဘိုး။
- * ကတာ မေ ရက္ခာ၊ ကတံ မေ ပရိတ်း၊
ပဋိက္ခမ္မန္တာ ဘူတာနိုး။
သောဟု နမော ဘဂဝတော်၊
နမော သတ္တုန္တာ သမ္မတ္မာနိုး။
- * ထောရသု သာရိပုတ္တသု၊ လောကနာထေန ဘာသိတံဃာ။
ကပ္ပါဒာယိုး မဟာတော်း ပရိတ်း တံဃာ ဘကာမ ဟော။
- * အရပေါ် ရှုက္ခမူလေ ဝါ၊ သုညာဂါရေ ၁ ဘိက္ခဝေါ။
အနုသုရေထ သမ္မတ္မာ၊ ဘယံ တူမှာက နော သိယာ။
- * ဓဝံ ဗုဒ္ဓာ သရန္တာနိုး၊ ဓမ္မံး သံယွှေး ဘိက္ခဝေါ။
ဘယံ ဝါ ဆိုတ္တုံး ဝါ၊ လောမဟံဃာသော န ဟောသုဝါ။
- * ဝိပသိသု စ နမတ္တာ၊ စက္ခုမန္တသု သိရှိမတော်။
သိခိုသုပိ စ နမတ္တာ၊ သွာ့ဘူတာနှင့်ကမ္မာနိုးနော်။
- * ဝစသာ မနသာ စေဝါ ဝန္တာမေးတော် တထာဂတော်။
သယနေ အာသနေ ဌာနေ၊ ဂမနေ စာပိ သွားဒါ။
- * အဘိုဝါဒနသိလိသု၊ နိုင့် ဝုမျာပစာယိုနော်။
စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝမ္မန္တာ၊ အာယု ဝက္ခာရာ သုခံ ဗလံး။
- * ဇကသံး သမယေ နာထော၊ မောဂ္ဂလ္လာန္တာ ကသုပံး။
ဂိုလာနေ ဒုက္ခိုတေ ဒီသွား၊ ဟောမျှဂ် သတ္တု ဒေသယိုး။

- * တေ စ တံ အဘိန္ဒိတ္ထာ၊ ရောဂါ မူစိုးသူ တွဲကော်။
မတေန သစ္စဝင္ဇာ၊ သောတို့ တေ ဟောတူ သဗ္ဗာဒီ။
- * မကဒါ ဓမ္မရာဇာပါ၊ ဂလေသေနာ'ဘိပိုင်းတော်။
စုနှစ်တွေရေန တံယေဝ၊ ဘဏာပေတ္တာန သာဒရုံ။
- * သမ္မာဒီတ္ထာန အာာာဓာ၊ တမ္မာ ဂုဏ္ဍာသီ ဌာနသော်။
မတေန သစ္စဝင္ဇာ၊ သောတို့ တေ ဟောတူ သဗ္ဗာဒီ။
- * ဒါနံ ဒဒန္မာ သစ္စားပါယ၊ သီလံ ရက္ခန္မာ သဗ္ဗာဒီ။
ဘာဝနာဘီရတာ ဟောန္မာ၊ ဂစ္ဆာန္မာ ဒေဝတာ'ဂတာ။
- * ဘဝတူ သဗ္ဗာမဂ်လံ၊ ရက္ခန္မာ သဗ္ဗာဒေဝတာ။
သဗ္ဗာဗုဒ္ဓိနှုဘာဝနာ၊ သဒါ သူခီ ဘဝန္မာ တေ။

အခန်း(၂)

အချို့ကြီးယာများ အသုံးပြုပုံ

၁။ ပိဒေသတိ၊ ထကေတိ၊ ဝိဝရတိ။

၁။ သာမဏေရော ဒွါရံ ပိဒေသတိ။

၂။ ဒါရကော ကလ္လာ ပိဒေသတိ။

၃။ ပုရိသော မရှုံး ပိဒေသတိ။

၄။ ကညာ မူခ ပိဒေသတိ။

၅။ ဘိက္ခာ ပတ္တာ ဟတ္ထာန ပိဒေသတိ။

၆။ ပုရိသော ဒွါရံ ထကေတိ။

၇။ ဘိက္ခာနာ ဝါတပါနာ ထကေတ္ထာ။

၈။ အဟံ ဒွါရံ ဝိဝရမိ။

၉။ ဒါရကော မူခ ဝိဝရတိ။

၁၀။ အာစရိယော အတ္ထာ ဝိဝရတိ။

ပါဋ္ဌာန်

(က) သင်သည် တံခါးကို ပိတ်ပါ။

(ခ) သင်၏ ပါးစပ်ကို ပိတ်ထားပါ။

(ဂ) ကလေးမသည် နားကို ပိတ်ထား၏။

(ဃ) သင်တို့သည် သပိတ်ကို မပိတ်ကြနှင့်။

(င) သင်သည် ပြတင်းပေါက်ကို ဖွင့်ထားပါ။

(စ) လူမှိုက်တို့သည် လမ်းကို ပိတ်ထားကြ၏။

(ဆ) သင်သည် ပြတင်းပေါက်ကို ပိတ်အပ်၏။

ကြည့်ရရန်

ပိဒေသတိ ထကေတိ- ပိတ်၏၊ ဝိဝရတိ- ဖွင့်၏၊ ဒွါရံ- တံခါး၊ ကလ္လာ- နား၊
ဝါတပါနံ- ပြတင်းပေါက်။

၂။ ပစတိ၊ ဘူးတိ၊ ခါဒတိ၊ ပိဝတိ။

၁။ ကညာ ဘတ္တံ့ ပစတိ။
 ၂။ သာမကေရာ ယာဂုံး ပစတိ။
 ၃။ ဒါယိကာ ဉာဒနံ ပစတိ။
 ၄။ ဥပါသိကာ ခါဒနီယံ ပစတိ။
 ၅။ ဘိက္ခာ ပိဏ္ဏပါတံ သတ္တုစွံ ဘူးတိ။
 ၆။ သာမကေရာ ဘောဇ် ဘူးတိ။
 ၇။ ဒါရကော ဘတ္တံ့ ဘူးတိ။
 ၈။ ဘိက္ခာ ခါဒနီယံ ခါဒနှိုး။
 ၉။ သာမကေရာ ပူဝံ ခါဒနှိုး။
 ၁၀။ ဂေါကော တိကံ ခါဒတိ။
 ၁၁။ ဝါနရော ဖလာနီ ခါဒတိ။
 ၁၂။ ဒါရိကာ ဥဒကံ ပိဝတိ။
 ၁၃။ ဘိက္ခာ ပါနီယံ ပိဝတိ။
 ၁၄။ မဟာထေရာ ယာဂုံး ပိဝတိ။
 ၁၅။ ဗာလာ သူရုံ ပိဝနှိုး။

ပါဠိမိရှင်

- (က) ကိုရင်သည် ယာဂုံကို ကျို၏။
- (ခ) ကိုရင်တို့သည် ယာဂုံကို ကျိုအပ်၏။
- (ဂ) ကိုရင်တို့သည် ဆွမ်းကို ရို့သေစာ စားကြ၏။
- (ဃ) သင်တို့သည် ခဲဖွယ်ကို ခဲစားကြ၏။
- (င) သင်တို့သည် ခဲဖွယ်ကို ခဲစားအပ်၏။
- (စ) မျာ်က်တို့သည် အသီးကို စားကြ၏။
- (ဆ) ဂါတို့သည် ယာဂုံကို သောက်ကြ၏။
- (ဇ) နွားတို့သည် မြှက်ကို စားကြ၏။
- (ဈ) သင်သည် မုန်ကို မစားနှင့်။

ကြည်ရရှိ

ခါဒနီယံ- ခဲဖွယ်၊ ပူဝါဒ- မုန့်၊ တိကံ- မြက်၊ ဖလံ- အသီး၊ ပါနီယံ- သောက်ရေ၊
သူရာ- သောရည်။

မြန်မာ အမျိုးအစား အမျိုးအစား မြန်မာ အမျိုးအစား

၃။ ထောမေတီ၊ ဝဇ္ဇာနှင့် ပသံသတီ။

- ၁။ ဒေဝါ တထာဂတ် ထောမေနှစ်။
- ၂။ အာစရိယာ မဗုံ ထောမေတီ။
- ၃။ မနုသာ ကူမဲ့ ဝိဟာရု ဝဇ္ဇာနှစ်။
- ၄။ ပဏ္ဍာတာ ဗုံး ဝဇ္ဇာနှစ်။
- ၅။ အာစရိယာ သာမကေရု ပသံသတီ။
- ၆။ ဒေဝမနုသာ ပဏ္ဍာတ် ပသံသနှစ်။
- ၇။ ပဏ္ဍာတာ ပသံသိယံ ပသံသနှစ်။
- ၈။ ဗာလာ နိန္ဒိယံ ပသံသနှစ်။
- ၉။ ဘဂဝါ အရပေါ် နိဒ္ဒိယာနှစ် ဘိက္ခုံ ပသံသတီ။
- ၁၀။ ဘဂဝါ ဂါမန္တသေနာသနေး ဝိဟာရာနှစ် ဘိက္ခုံ န ပသံသတီ။
- ၁၁။ ဗုဒ္ဓိ အာယသွာတော့ သာရုပုတ္တသာ ပညံ ပသံသတီ။
- ၁၂။ ဗာလာ အတ္ထာန် ပသံသတီ။

ပါဋ္ဌမြတ်ရုံး

- (က) အဘယ်သူတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို ချီးမွမ်းကြသနည်း။
- (ခ) ပညာရှိတို့သည် ဝါတို့၏ ကျောင်းကို ချီးမွမ်းကြကုန်၏။
- (ဂ) သင်သည် ချီးမွမ်းထိုက်သူကို ချီးမွမ်းပါ၊
မချီးမွမ်းထိုက်သူကို မချီးမွမ်းပါနှင့်။
- (ဃ) ဝါတို့သည် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊
မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို မကဲ့ရဲ့ကြပါ။
- (င) ရဟန်းတို့သည် ဘုရားရှင်၏ သွားသွားတွေ့က်တော်ကို ချီးမွမ်းကြကုန်၏။
- (စ) ဘုရားရှင်တို့သည် တော်းနေသော ရဟန်းကို ချီးမွမ်းကြကုန်၏။
- (ဆ) သင်သည် ဝါကို မချီးမွမ်းနှင့်။

ကြည့်ရရန်

ပသံသိယာ- ချီးမွမ်းထိုက်သူ၊ နိန္ဒိယာ- ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူ၊ အရည်- တော့ နိဒ္ဒိယန္တာ- အိပ်နေသော၊ ဂါမန္တသေနာသန်- ရွာနီးကျောင်း။

၄။ ဂရဟတိ၊ နိန္ဒတိ။

- ၁။ ဘဂဝါ ပါကာာတိပါတံ ဂရဟတိ။
 ၂။ သပ္ပါရီသော ပါပပုဂ္ဂလံ ဂရဟတိ။
 ၃။ ဘဂဝါ ဂါရယုံ ဂရဟတိ။
 ၄။ ဘဂဝါ နိန္ဒိယုံ နိန္ဒတိ။
 ၅။ ဗာလာ အနိန္ဒိယုံ နိန္ဒန္တိ။
 ၆။ မနုသာ ဘိက္ခာ။ နိန္ဒန္တိ။
 ၇။ အဟံ ပါပပုဂ္ဂလံ နိန္ဒာမိ။

ပါဉ္စီရင်

- (က) သင့်ကို ဘယ်သူက ကဲ့ရဲ့သနည်း။
 (ခ) သူတော်ကောင်းကို သူယုံတ်မာက ကဲ့ရဲ့၏။
 (ဂ) ငါသည် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို ကဲ့ရဲ့၏၊ မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို မကဲ့ရဲ့ပါ။
 (ဃ) သင်သည် မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို မကဲ့ရဲ့ပါနှင့်။
 (င) လူတို့သည် ငါကို ကဲ့ရဲ့ကြွေသလား။
 (စ) လူမိုက်တို့သည် ပညာရှိကို ကဲ့ရဲ့ကြော်၏။
 (ဆ) လူတို့သည် သင်တိုကို ကဲ့ရဲ့ကြော်၏။

ကြည့်ရရန်

သပ္ပါရီသော- သူတော်ကောင်း၊ ပါပပုဂ္ဂလော- ယုတ်မာသော ပုဂ္ဂိုလ်
 (သူယုံတ်မာ)၊ ဂါရယုံ၊ နိန္ဒယော- ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူ။

၅။ ပသီဒတီ၊ ပိဟယတီ၊ ပိယာယတီ။

- ၁။ ပဏ္ဍာတာ ဗုဒ္ဓ ပသီဒန္တီ။
 ၂။ ဒါယိကာယာ သံယော ပသီဒန္တီ။
 ၃။ တထာဂတသာ ဝဏ္ဏာ ပသီဒတီ။
 ၄။ ပုညံ ကရောန္တသာ စိတ္တံ ပသီဒတီ။
 ၅။ စိတ္တံ ပသန္တံ လောဟိတံ ပသီဒတီ။
 ၆။ ဒါနံ ဒဒတော စိတ္တံ ပသီဒတီ။
 ၇။ ယဆွဲ့ ပုဂ္ဂလေ စိတ္တံ ပသီဒတီ တဆွဲ့ ဒါတ္ထံ့။
 ၈။ မနှယာ သဂ္ဂံ ဂုဏ်ဘန် ပိဟယန္တီ။
 ၉။ ဒေဝါ သမျှန္တိန် ပိယာယန္တီ။
 ၁၀။ သိယာ အာစရိယံ ပိယာယန္တီ။
 ၁၁။ ဒါရကော သူနံခံ ပိယာယတီ။
 ၁၂။ ဒေဝါ မေတ္တသူတ္တံ ပိယာယန္တီ။
 ၁၃။ အယံ သီဟော သိဂ္ဂီလံ အတိဝိယ ပိယာယတီ။
 ၁၄။ အယံ အမှု ပိယာယတီ။

ပါဋ္ဌမြို့ရန်

- (က) ငါသည် ဘုရား၏ တရားတော်၌ ကြည်ညိုပါ၏။
 (ခ) လူတို့သည် ဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုကြ၏။
 (ဂ) စိတ်သည် ကြည်လင်လတ်သော ရှပ်သည် ကြည်လင်၏။
 (ဃ) နတ်လူတို့သည် သံယာအား မြတ်နိုးကြ၏။
 (ဃ) နတ်တို့သည် ရတနသူတ်ကို ချစ်ကြကုန်၏။
 (စ) သင်သည် ခွေးကို ချစ်သလော။
 (ဆ) ငါသည် ခွေးကို မချစ်ပါ။
 (ဇ) ဘုရားကို ရှိခိုးသူ၏ စိတ်သည် ကြည်လင်၏။

ကြည်ရန်

ပသန္တံ- ကြည်လင်၏၊ လောဟိတံ- သွေး၊ သရွှေ့- နတ်ပြည်၊ သူနံခေါ်- ခွေး၊ သီဟော- ခြေသံ၊ သိဂ္ဂီလံ- မြေခွေး၊ အတိဝိယ- အလွန်။

၆။ ပါစေတီ၊ ဉာဏ်ကျာတီ၊ သဗ္ဗာယာတီ၊ ပါစုဂုတ်တံ့ ကမာရှာတီ။

- ၁။ အာစရိယာ သိသာနံ ဓမ္မ ပါစေတီ။
- ၂။ အာစရိယာ သိသာ ဓမ္မ ပါစေတီ။
- ၃။ အာစရိယာ သာမကောရာနံ ပါ၌ ပါစေတီ။
- ၄။ အာစရိယာ သာမကောရ ပါ၌ ပါစေတီ။
- ၅။ သိသာ အာစရိယသာ သန္တိကေ သိပုံ ဉာဏ်န္တိ။
- ၆။ သာမကောရ ဘိကျူနော သန္တိကေ ပါ၌ ဉာဏ်န္တိ။
- ၇။ သာမကောရ သဗ္ဗာယဝေလာယံ သဗ္ဗာယန္တိ။
- ၈။ ဘိကျူ။ ဝိနယံ သဗ္ဗာယန္တိ။
- ၉။ အဟံ ဒီယန်နိကာယံ ပါစုဂုတ်တံ့ ကရောမိ။
- ၁၀။ တူမော မရွှေ့မန်ကာယံ ပါစုဂုတ်တံ့ ကရောထာ။

ပါ၌မိရန်

- (က) ငါသည် တပည့်တို့အား ဝိနည်းကို ပို့ချုပ်။
- (ခ) တပည့်တို့သည် ငါ၏ အထိုး ဝိနည်းကို သင်ယူကြ၏။
- (ဂ) သင်သည် ဘယ်သူ၏ အထိုး ပါ၌ကို သင်ယူခဲ့သနည်း။
- (ဃ) သင်တို့သည် စာအံချိန်၌ စာကို မအံကြ။
- (င) ငါသည် သံယူတွန်ကာယ်ကို အရကျက်အံး။
- (စ) သင်သည် ဘာကို ပို့ချုနေသနည်း။
- (ဆ) သင်သည် အဘိဓမ္မကို ပို့ချုနေသလော်။

ကြည့်ရန်

သိပုံ- အတတ်၊ သဗ္ဗာယဝေလာ- စာအံချိန်၊ ပါစုဂုတ်တံ့ ကရောတိ-နှုတ်ငံ့ဆောင်၏၊ အရကျက်၏။

၄။ ဘာယာတိ၊ ဥထ္ထာသတိ။

- ၁။ အဟံ ဗာလံ ဘာယာမိ။
- ၂။ အဟံ ဗာလသဲ ဘာယာမိ။
- ၃။ အဟံ ဗာလတော ဘာယာမိ။
- ၄။ ကညာ ဗာလံ ဥထ္ထာသတိ။
- ၅။ ကညာ ဗာလသဲ ဥထ္ထာသတိ။
- ၆။ ကညာ ဗာလတော ဥထ္ထာသတိ။

[ဆောင်] ဘာယသန္ဒ၊ ယျဉ်လတ်က၊ ဒု. ဆ. ပန္မီ။
ဥထ္ထာသန၊ ယျဉ်လတ်က၊ ဒု. ဆ. ပန္မီ။

ပါမ္မာနိရှင်

- (က) သင်သည် ငါကို ကြောက်သလော။
- (ခ) ငါသည် သင့်ကို မကြောက်။
- (ဂ) သင်သည် ဘယ့်သူကို ကြောက်သနည်း။
- (ဃ) ငါသည် လူမိုက်ကို ကြောက်၏။
- (င) သင်သည် ဆရာကို မကြောက်ဘူးလော။
- (စ) ငါသည် ဆရာကို ကြောက်ပါ၏။
- (ဆ) သင်သည် ဘာကို လန့်သနည်း။
- (ဇ) ငါသည် သူယုတ်မှတိုကို လန့်၏။

၈။ မိဂုဒ္ဓတီ၊ တူသောတီ။

- ၁။ ပဏ္ဍာတော့ ပါပံ မိဂုဒ္ဓတီ။
- ၂။ ပဏ္ဍာတော့ ပါပါ မိဂုဒ္ဓတီ။
- ၃။ ပဏ္ဍာတော့ ပါပေန မိဂုဒ္ဓတီ။
- ၄။ ဘိကျိုး ယထာလဒွန် စီဝရေန တူသောတီ။
- ၅။ မဟာထေရာ ထောကေနပို တူသောတီ။
- ၆။ ရာဇ် ဘိကျိုးသု တူသောတီ။

[ဆောင်] မိဂုဒ္ဓနာ ယဉ်လတ်ကာ ဒု. တ. ပန္တမီ။

ပါဉ္စမီရန်

- (က) သင်သည် ဘာကို စက်ဆုပ်သနည်း။
- (ခ) ငါသည် အကုသိုလ်ကို စက်ဆုပ်၏။
- (ဂ) သင်တို့သည် လူမိုက်ကို မစက်ဆုပ်ကြဘူးလော်။
- (ဃ) ငါတို့သည် လူမိုက်ကို စက်ဆုပ်ကြပါ၏။
- (င) ရဟန်းတို့သည် ရသမျှသော ဆွမ်းဖြင့် ရောင့်ရဲကြ၏။
- (စ) ယောကျားသည် မိန်းမအား နှစ်သက်၏။
- (ဆ) ငါသည် သင့်အား မနှစ်သက်။

ကြည့်ရောင်း

ပါပေန- မကောင်းမှုကို၊ ယထာလဒ်- ရသမျှသော၊ ထောကေနပို-
အနည်းငယ်ဖြင့်ပင်သော်လည်း။

၉။ ဓမတီ၊ တိတိကွဲတီ၊ ကူးဖွဲ့တီ။

- ၁။ အဟံ ပရာပဝါဒီ ခမာမိ။
 ၂။ အဟံ သီတံ ခမာမိ။
 ၃။ ခမတု မေ အာယသွာ။
 ၄။ ခမထ မေ ဘန္တာ။
 ၅။ အဟံ တေ ခမာမိ။
 ၆။ ကူး မေ ခမတီ။
 ၇။ ဓလဝါ ဒုပ္ပလသု တိတိကွဲတီ။
 ၈။ ပဏ္ဍာတော ဒါရကာနဲ့ ဖရှသဝစနာနဲ့ တိတိကွဲတီ။
 ၉။ သာမကောရော ဒါရကသု ကူးဖွဲ့တီ။
 ၁၀။ သာမကောရော ဒါရကံ ကူးဖွဲ့တီ။

[ဆောင်] သည်းခံ ခမတီ၊ ယူဉ်တုံးဘို့၊ ဒုတံ စတုတ္ထီ။
 ခုံခမတီ၊ ယူဉ်တုံးဘို့၊ ရေး၏ စတုတ္ထီ။
 ကူးဖွဲ့တီနှင့်၊ တိတိကွဲတီ၊ ယူဉ်တုံးဘို့၊ ဒုတံ စတုတ္ထီ။

ပါဌိမီရှုံး

- (က) ပါတီ၏ ဆရာသည် သူတစ်ပါးတို့၏ အပြစ်တင်ခြင်းကို သည်းခံ၏။
 (ခ) သင်သည် အပူကို ခံနိုင်သလော။
 (ဂ) ပါသည် အပူကို ခံနိုင်၏။
 (ဃ) အရှင်ဘုရား တပည့်တော်အား သည်းခံပါ။
 (င) အရှင်ဘုရားတို့...ကိုရင်တို့၏ ကြမ်းတမ်းသော စကားကို သည်းခံတော်မူးကြပါ။
 (စ) သင်သည် ငြိအား စိတ်မဆိုးပါနှင့်။
 (ဆ) ပါသည် သင့်အား စိတ်မဆိုးပါ။

ကြည်ရှုရန်

ပရာပဝါဒီ- သူတစ်ပါးတို့၏ အပြစ်တင်ခြင်း၊ သီတံ- အအေး၊ ဓလဝါ-
 အားကောင်းသူ၊ ဒုပ္ပလော- အားနည်းသူ၊ ဖရှသဝစနဲ့- ကြမ်းတမ်းသော စကား၊
 ကူးဖွဲ့တီ- စိတ်ဆိုး၏။

၁။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ပဋိဇ္ဇာတိ၊ ဘရတိ၊
ပေါသတိ၊ ပေါသတိ၊ ပေါသယတိ။

- ၁။ အာယသွာ အာနန္ဒာ ဘဂဝန် ဥပဋ္ဌာတိ။
- ၂။ အာယသွာ အာနန္ဒာ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာတိ။
- ၃။ ပုတ္တာ မာတရံ ပဋိဇ္ဇာတိ။
- ၄။ ပုတ္တာသု ဒဟရကာလေယေဝ ပိတာ မတော မာတာ ပုတ္တံ ပဋိဇ္ဇာတိ။
- ၅။ ပိတာ မာတရံ ဘရတိ။
- ၆။ မာတာ ပုတ္တံ ပေါသတိ။
- ၇။ ပုတ္တာ မာတရံ ပေါသတိ။
- ၈။ ပုတ္တာ မာတရံ ပေါသယတိ။
- ၉။ ညတကာ ဒါရက် ပေါသယနှိုး။

[ဆောင်] ဥပဋ္ဌာတိ၊ ယဉ်တုံးဘီ ဒုတိ စတုတ္ထီ။

ပါ့မြို့မြို့ရန်

- (က) သင်သည် အမေကို ပြုစုလုပ်ကျွေးပါ။
- (ခ) ငါသည် အဖေကို ပြုစုလုပ်ကျွေးအုံ။
- (ဂ) အမေသည် သမီးကို မွေးမြှု|စောင့်ရှောက်၏။
- (ဃ) သင်သည် အမေကို မပြုစု မစောင့်ရှောက်ဘူးလော။
- (င) မိဘကို လုပ်ကျွေးကြသော သားသမီးတို့သည် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြလိမ့်မည်။
- (စ) ငါသည် ဆရာကို ပြုစုလုပ်ကျွေးအုံ။
- (ဆ) တပည့်တို့သည် ဆရာကို ပြုစုလုပ်ကျွေးကြ၏။

ကြည့်ရောင်

ပဋိဇ္ဇာတိ၊ ဘရတိ၊ ပေါသတိ၊ ပေါသယတိ တို့ကို သားသမီး ကံပုဒ် ဖြစ်လျှင် မွေးမြှု|စောင့်ရှောက်သည်ဟု ပြန်၊ မိဘ ကံပုဒ်ဖြစ်လျှင် ပြုစုလုပ်ကျွေးသည်-ဟု ပြန်။

၁၁။ ဥမ္မာ့လတီ၊ ဥမ္မာ့လေတီ၊ နီမိလတီ၊ ပသာတီ၊ ဗြိလေဘကတီ။

- ၁။ ဂိလာနော အဘိက္ခက် ဥမ္မာ့လတီ။
- ၂။ ဂိလာနော အဘိက္ခက် ဥမ္မာ့လေတီ။
- ၃။ ဂိလာနော အဘိက္ခက် ဥမ္မာ့လယတီ။
- ၄။ အဟံ အကိုး နှ နီမိလာမိ။
- ၅။ အဟံ နှ နီမိလာမိ။
- ၆။ ဂိလာနော နီမ္မာ့လေတီ။
- ၇။ ဘဂဝါ ဒီဗွဲစက္ခာနာ သတ္တာ ပသာတီ။
- ၈။ အဟံ ကော ဒါရကံ ပသာမိ။
- ၉။ သာမဏေရာ ပိဏ္ဍာယ ဂါမံ ဂုဏ္ဍာ ကူတော စ ဗြိလေဘကနှိုး။

ပါဉ်စီရင်

- (က) သင်သည် မျက်စိကို မဖွင့်နှင့်။
- (ခ) သင်သည် မျက်စိကို မိတ်ထားပါ။
- (ဂ) ကိုရင်တို့သည် ဟိုဟိုဒီဒီ မကြည့်ကြနှင့်။
- (ဃ) သင်သည် သစ်ပင်ကို မြင်သလော။
- (င) ငါသည် သစ်ပင်ကို မြင်ရ၏။
- (စ) သင်သည် ဘာကို ကြည့်နေသနည်း။
- (ဆ) ငါသည် ကားကို ကြည့်နေပါသည်။

ကြည့်ရရန်

အဘိက္ခက်- မပြတ်၊ ဒီဗွဲစက္ခာ- နတ်မျက်စိနှင့် တူသော ဥက်တော်၊ ကူတော စ- ဟိုဟိုဒီဒီ။ ဥမ္မာ့လတီ- မျက်စိ ဖွင့်၏၊ နီမိလတီ၊ နီမ္မာ့လေတီ- မျက်စိ မိတ်၏။

၁၂။ ပိန္ဒေသတိ၊ ပရာဒဇော်
နိနာတိ၊ ဒယတိ။

- ၁။ မာတာ ပုဂ္ဂိုလ် ပို့ယတိ။
- ၂။ မာတာ ပုဂ္ဂိုလ် ပို့ယတာ။
- ၃။ မာတုယာ ပုဂ္ဂိုလ် ပို့ယတော်။
- ၄။ သက္ကာ အသုရေ ပရာဒဇော်။
- ၅။ အသုရာ ပရာဒဇိန္ဒိ ဒေဝေဟို။
- ၆။ ဒေဝါ အသုရေ ဒိန္ဒိန္ဒိ။
- ၇။ အရဟာ ကိုလေသေ ဒယတိ။

ပါဌ္မာရွှေ

- (က) အမေသည် သားကို မွေးဖွားသလော။
- (ခ) အမေသည် သားကို မမွေးဖွား။
- (ဂ) အမေသည် သမီးကို မွေးဖွား၏။
- (ဃ) အမေမှ သမီး မွေးဖွားပြီ။
- (င) အသူရာတို့သည် နတ်တို့ကို ရှုံးစေကုန်၏။
- (စ) မင်းတို့သည် ရန်သူတို့ကို နိုင်ကြ၏။
- (ဆ) ရဟန်းသည် ကိုလေသာတို့ကို အောင်နိုင်၏။

၁၉။ ယဇတိ၊ ပူဇဇတိ၊ ဝန္တတိ၊ အဘိဝါဒေတိ။

- ၁။ ဥပါသီကာ ဗုဒ္ဓသု ပုံစံ ယဇတိ။
- ၂။ ဥပါသီကာ ပုံပွဲန ဗုဒ္ဓ ယဇတိ။
- ၃။ ဥပါသီကာ ပုံပွဲသု ဗုဒ္ဓ ယဇတိ။
- ၄။ အဟံ ဗုဒ္ဓ ပူဇော်။
- ၅။ မယံ ဗုဒ္ဓသု ပူဇော်။
- ၆။ အဟံ ဗုဒ္ဓ ဝန္တာမိ။
- ၇။ ဒေဝါ ဗုဒ္ဓ အဘိဝါဒေနှီး။
- ၈။ ပုံတွော မာတရု အဘိဝါဒေတိ။

ပါဉ္စမီရန်

- (က) သင်သည် ဘုရားကို ပန်းဖြင့် ပူဇော်ပါ။
- (ခ) ငါသည် ဘုရားအား ပန်းကို ပူဇော်ပါ၏။
- (ဂ) ကိုရင်တို့သည် ဘုရားကို ရှိခိုးကြလော့။
- (ဃ) သင်သည် ဘုရားကို ရှိမခိုးဘူးလော့။
- (င) ငါသည် ဘုရားကို ရှိခိုးပါ၏။
- (စ) သင်သည် သံယာကို ပူဇော်သလော့။
- (ဆ) ငါသည် သံယာကို ပူဇော်ပါ၏။

[ဆောင်] ယဇတိ ကရဏာ ရေးရှိုးကာ ဆင့် တတိယာ။

ဝန္တတိ ပူဇဇတိ၊ ယျဉ်တုံဘို့ ရေး၏ ကံ သမ္မဒါန်။

ကံသာ ရေးများ၊ သမ္မဒါန်ကား၊ နည်းပါး ရေးကြဟန်။

၁၄။ လူကံ ဂဏ္ဍာတီ၊ အာဖိယတီ၊ သောဓေတီ၊
ပဋိဓေတီ၊ ဒီရာပေတီ၊ မှုဇ္ဈာတီ၊ ဓာရေတီ။

- ၁။ သေ့၌ ဒလိုဒ္ဓသု ကူကံ ဒေတီ။
- ၂။ ဒလိုဒ္ဓိ သေ့၌တော ကူကံ ဂဏ္ဍာတီ။
- ၃။ မနုသာ ဇေတိကတော ကူကံ အာဖိယ၏။
- ၄။ ကူကာယိကာ ဇေတိကသု ကူကံ သောဓေ၏။
- ၅။ ကူကာယိကာ ဇေတိကသု ကူကံ ပဋိဓေ၏။
- ၆။ ကူကာယိကာ ဇေတိကသု ကူကံ ဒေ၏။
- ၇။ ကူကာယိကော ဇေတိကသု ကူကံ ဒီရာပေတီ။
- ၈။ ကူကာယိကော ဇေတိကသု ကူကံ မှုဇ္ဈာတီ။
- ၉။ ကူကာယိကော ဇေတိကသု ကူကံ ဓာရေတီ။

ပါ့၌မိရန်

- (က) လူတို့သည် သူငွေးထံမှ ကြွေးကို ယူကြ၏။
- (ခ) ဆင်းရဲသားတို့သည် ကြွေးကို မဆပ်ကြ။
- (ဂ) သူငွေးသည် ဆင်းရဲသားအား ကြွေးကို ပေး၏။
- (ဃ) သင်တို့သည် ကြွေးကို ယူပြီး၍ ဆပ်ကြလေ့။
- (င) ဝါတို့သည် ကြွေးကို ဆပ်ကုန်အံ့။
- (စ) သင်တို့သည် ကြွေးကို မဆပ်ကြဘူးလော့။
- (ဆ) ဝါတို့သည် ကြွေးကို မဆပ်ကြသည် မဟုတ်။

ကြည့်ရှုရန်

ဒလိုဒ္ဓိ- ဆင်းရဲသား၊ သေ့၌- သူငွေး၊ ကူကံ- ကြွေး၊ ကူကံ သောဓေတီ၊
ပဋိဓေတီ၊ ဒေတီ၊ ဒီရာပေတီ၊ မှုဇ္ဈာတီ၊ ဓာရေတီ- ကြွေးဆပ်၏။

၁၅။ သောဘတီ၊ ပူရတီ၊ ဂဏ္ဍာတီ။

- ၁။ ပုံစွဲသာသနဲ့ အရဟန္တေဟို သောဘတီ။
- ၂။ ဝိဟာရော ပဏ္ဍာတေဟို သောဘတီ။
- ၃။ ဗာလော ပူရတိ ပါပသာ။
- ၄။ မီရော ပူရတိ ပုညသာ။
- ၅။ ဗာလော ပူရတိ ပါပေန။
- ၆။ မီရော ပူရတိ ပုညေန။
- ၇။ သာမကောရော ဒါရကသာ ဟတ္ထွေ ဂဏ္ဍာတီ။
- ၈။ သာမကောရော ဒါရကံ ဟတ္ထွေ ဂဏ္ဍာတီ။
- ၉။ သာမကောရော ဒါရကသာ သီသေ ဂဏ္ဍာတီ။
- ၁၀။ သာမကောရော ဒါရကံ သီသေ ဂဏ္ဍာတီ။

[ဆောင်] ဆ သ, ဒု သ၊ ဤ သ၊ ဤနှစ်ဝါ ကဟရှေ့မှုလာ၊ ကိုဖြုံး၊ ၏ ကိုသာ။

ပါဉ္စဓိရန်

- (က) နိုင်ငံသည် ပညာရှိတိဖြင့် တင့်တယ်၏။
- (ခ) မြို့သည် စေတီတိဖြင့် တင့်တယ်၏။
- (ဂ) စစ်ကိုင်းတောင်သည် စေတီတိဖြင့် တင့်တယ်၏။
- (ဃ) အိုးသည် ရေတို့ဖြင့် ပြည့်၏။
- (င) မြှစ်သည် ရေတို့ဖြင့် ပြည့်၏။
- (စ) လူည်းသည် ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ပြည့်၏။
- (ဆ) လျောသည် လူတို့ဖြင့် ပြည့်၏။
- (ဇ) ရဟန်းသည် ကိုရင်၏ ဦးခေါင်း၌ ကိုင်၏။
- (ဈ) ရဟန်းသည် ကိုရင်ကို ဦးခေါင်း၌ ကိုင်၏။
- (ည) သင်သည် ငါ၏ ဦးခေါင်းကို မကိုင်နှင့်။

[ဆောင်] ပူရယှဉ်မြို့ ရေးရသည်၊ ဆဋ္ဌကရကာ။

အောင်ရရန်

သောဘတိနှင့် ယုဉ်လျှင် ကရိုက်းဖြင့် ရေးရသည်။ ပူရတိနှင့် ယုဉ်လျှင် ဆဋ္ဌကရိုက်းဖြင့် ရေးရသည်၊ ခံခါ တတိယာဖြင့်လည်း ရေးနိုင်သည်။ ဂဟဓာတ်နှင့် ယုဉ်လျှင် ပြဆိုထားသော ပုံစံအတိုင်း ဆဋ္ဌ သတ္တမီတိဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဒုတိယာ သတ္တမီတိဖြင့် ဖြစ်စေ ရေးရသည်၊ အနက်ပေး မြန်မာပြန်ဆိုရာ၌ကား ဆဋ္ဌ သတ္တမီ-ကို “ကို၊ ၌”ဟု လည်းကောင်း၊ ဒုတိယာ သတ္တမီ-ကို “၏၊ ကို”ဟု လည်းကောင်း ပေးရ ပြန်ရသည်၊ ပါင့်အရှိအတိုင်း “၏၊ ၌” “ကို၊ ၌”ဟုလည်း ပြန်ဆိုနိုင်ပါသည်။

၁၁၄

၁၆။ အာရာဘတီ၊ ပဋ္ဌပေတီ၊ အဘိနိဂိုလ်ဘတီ၊ ဘာမဝတီ။

- ၁။ ကုလပုတ္ထာ ဝိပသုနဲ့ အာရာဘတီ။
- ၂။ ယောဂါဝစရော ဝိပသုနဲ့ ပဋ္ဌပေတီ။
- ၃။ ဘိက္ခာ ဝိပသုနဲ့ အဘိနိဂိုလ်ဘတီ။
- ၄။ ဘိက္ခာ မေတ္တာစိတ္တာ ဘာဝနဲ့။
- ၅။ တိတ္ထိယာ ကုက္ခာရဝတ် ဘာဝနဲ့။
- ၆။ ဘိက္ခာ ကာယဂတာသတ် ဘာဝတီ။
- ၇။ သာမကေရာ သမထံ ဘာဝနဲ့။

ပါဋ္ဌစီရင်

- (က) သင်သည် ဝိပသုနာကို အားထုတ်သလား။
- (ခ) ငါသည် ဝိပသုနာကို အားထုတ်ပါ၏။
- (ဂ) သင်သည် မေတ္ထာကို မဖွားများဘူးလား။
- (ဃ) ငါသည် မေတ္ထာကိုလည်း ပွားများပါ၏။
- (င) ကိုရင်တို့သည် ဗုဒ္ဓိနှုန်သတိကို ပွားများကြလေ့။
- (စ) ငါတို့သည် ကာယဂတာသတ်ကို ပွားများကြကုန်အေး။
- (ဆ) သင်သည် ဒါနကိုလည်း ပေးလျှော့ပါ။ သီလကိုလည်း ဆောက်တည်ပါ။ ဘာဝနာကိုလည်း ပွားများပါ။

ကြည်ရှုရန်

ယောဂါဝစရော- ယောဂါဝစရော- ပဋ္ဌပေတီ-ဖြစ်စေ၏၊ အဘိနိဂိုလ်-နှုလုံးသွင်း၏၊ ကုက္ခာရဝတ်- ခွေးကျင့်။

၁၇။ အနုယူဇ္ဈာတီ၊ မူ့ခြေတီ၊ ပရီပတာတီ။

- ၁။ ဘိက္ခါ ကမ္မာန် အနုယူဇ္ဈာတီ။
- ၂။ ဘိက္ခါ ကမ္မာန် မနသိကရောတီ။
- ၃။ အဟံ ကမ္မာန် န မူ့ခြေမိ။
- ၄။ ဘဂဝါ ဘိက္ခါန် ကမ္မာန် ဒေတီ။
- ၅။ ကမ္မာန် မေ န ပရီပတာတီ။
- ၆။ သိသော အာစရိယသာ သန္တိကေ ကမ္မာန် ဉာဏ်တီ။
- ၇။ ဘိက္ခါ ကမ္မာန် အပိသဇ္ဇာဝ တိုင်တီ။
- ၈။ ဘိက္ခါ ကမ္မာန် ဘာဝေတီ။
- ၉။ ဘိက္ခါ။ ဘဂဝတော သန္တိကေ ကမ္မာန် ဂဟေတွာ အရည် ဂန္ဗာ အနုယူဇ္ဈာတီ။
- ၁၀။ အဟံ ဒေဝသိကံ ဗုဒ္ဓနသာတီ ဘာဝေမိ။

ပါဋ္ဌာန်

- (က) သင်တိုသည် ကမ္မာန်းကို အားထုတ်ကြသလော။
- (ခ) မှန်ပါ။ တပည့်တော်တို့သည် ကမ္မာန်းကို အားထုတ်ကြပါ၏။
- (ဂ) ဆရာသည် တပည့်တို့အား ကမ္မာန်းကို ပေး၏။
- (ဃ) သင်သည် အဘယ်သူ၏ အတုံး ကမ္မာန်းကို သင်ယူသနည်း။
- (ဃ) ငါသည် ဆရာ၏ အတုံး ကမ္မာန်းကို သင်ယူ၏။
- (ဃ) သင်သည် ကမ္မာန်းကို မလွှတ်မှု၍ နေပါ။
- (ဃ) ငါတို့သည် ဆရာ၏ အတုံး ကမ္မာန်းကို သင်ယူ၍ တောသို့ သွား၍ အားထုတ်ကြကုန်အံး။
- (ဃ) သင်သည် ကမ္မာန်းကို နေ့စဉ် နှုလုံးသွင်းပါ။
- (၅) ရဟန်းတို့သည် ကမ္မာန်းကို အားထုတ်၍ နိုဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြလိမ့်မည်။

ကြည့်ရန်

အနုယူဇ္ဈာတီ- အားထုတ်၏၊ မူ့ခြေတီ- လွှတ်၏၊ ပရီပတာတီ- ကျ၏၊ ဒေဝသိကံ- နေ့စဉ်။

၁၈။ ပိဋက္ခတိ၊ ဂန္ဓတိ၊ ယာယတိ၊
အဲဒီနာတိ၊ ဥပသိယ်တိ၊ အဲကိရတိ။

- ၁။ ကညာ မာလု ပိဋက္ခတိ။
- ၂။ ကညာ ဝိစိတ္တု မာလု ဂန္ဓတိ။
- ၃။ ကညာ ပုံ့ဗုံး ယာယတိ။
- ၄။ ကညာ ပုံ့ဗုံး အဲဒီနာတိ။
- ၅။ ကညာ ပုံ့ဗုံး ဥပသိယ်တိ။
- ၆။ ကညာ ပုံ့ဗုံး ပိဋက္ခတိ။
- ၇။ ကညာ ပုံ့ဗုံး အဲကိရတိ။

ပါဉ်စီရင်

(က) ကလေးမတို့သည် ဥယျာဉ်သို့ သွား၍ ပန်းကို ခူးကြ၏။

(ခ) ငါတို့သည် ပန်းကို သီကုံးကြကုန်၏။

(ဂ) ကလေးမတို့သည် ပန်းကို ပန်ကြ၏။

(ဃ) ကလေးတို့သည် ပန်းကို ကြဖြန်ကြ၏။

(င) ကလေးမတို့သည် ပန်းကို နမ်းရှုကြ၏။

(စ) သင်တို့သည် ပန်းကို မခူးကြနှင့်။

(ဆ) သတို့သမီးတို့သည် ပန်းကို ခူးကြလိမ့်မည်။

အဲည့်ရှုရင်

မာလာ- ပန်း၊ ပန်းကုံး၊ ဝိစိတ္တာ- ဆန်းကြယ်သော၊ ဂန္ဓတိ- သီကုံး၏၊
ယာယတိ၊ ဥပသိယ်တိ- နမ်းရှု၏၊ အဲကိရတိ- ဖြန်ကြ၏။

ဝိသေသနတစ်ခု ဝိသေသူများ၏

[ဆောင်] ဝိသေသန၊ တစ်ခုမျှနှင့် ဝိသေသူများတွာ၊ တွဲလျက်ပါမှာ၊ ဝိသေသနမှာ၊ တူမြှုပ်ရာသည်၊ ဦးစွာ လိုင်ရှုစ် အသီတည်း။

- ၁။ အဘိရှုပါ ဒါရကော စေဝ ဒါရိကာ စ ဉာဏ်ကာ စ ဝိဟာရု အာဂစ္စိ။
- ၂။ အဘိရှုပါ ဒါရိကာ စေဝ ဒါရကော စ သာမကောရာ စ စေတိယံ ဂစ္စိ။
- ၃။ ပဏ္ဍာတာ သာမကောရာ စေဝ ဒါရကော စ ဒိုရိကာ စ နဂရု ဂစ္စိတိ။
- ၄။ အဟံ ပဏ္ဍာတသု ဘိက္ခာသု စေဝ သာမကောရာနှင့် စီဝရု အသာမိ။
- ၅။ မဟန်နှင့် ပုရိသေန စေဝ ကူတ္ထိယာ စ ဝိဟာရော အာဂစ္စိယတော်။

ပါမိမိရန်

- (က) ပညာရှိသော ဒါယကာသည်လည်းကောင်း ဒါယိကာမသည်လည်းကောင်း ကျောင်းသို့ လာကြ၏။
- (ခ) အဆင်းလှသော ကလေးမသည်လည်းကောင်း ကလေးသည်လည်းကောင်း ရဟန်းကို ရှိခိုးကြ၏။
- (ဂ) ဂုဏ်ရှိသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း ကိုရင်တို့သည်လည်းကောင်း ချွေတိဂုံစေတိသို့ သွားကြ၏။
- (ဃ) အတုမရှိသော ဘုရားသည်လည်းကောင်း ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း ငါတို့၏ ရွာသို့ ကြလာအပ်၏။
- (င) သီလရှိသော ဒါယကာသည်လည်းကောင်း ဒါယိကာမသည်လည်းကောင်း ချမ်းသာကို ရအပ်၏။
- (စ) ငါသည် သီလရှိသော ရဟန်းအားလည်းကောင်း ကိုရင်တို့အားလည်းကောင်း သက်န်းကို ပေးလျှော့အပ်၏။
- (ဆ) ဂုဏ်ရှိကုန်သော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း ယောကျားတို့သည် လည်းကောင်း ဘုရားကို ရှိခိုးအပ်၏။

က ကတ္တားများစွာ ကြီယာတစ်ခု

- [ဆောင်] နှစ်သုံးလေးပါး၊ က ကတ္တားနှင့်၊ ထားသည့်အရာ၊ ကြီယာများ၊ မှန်စွာ နောက်ဖျား၊ က ကတ္တားနှင့်၊ တူဗြား လိပ်စို့အညီတည်း။
- [ဆောင်] အပေါင်းစယာ၊ ငဲ့တုံးက၊ ရေးကြုံ မကုပ်စို့။
အစိတ်အရှိုး၊ ငဲ့သောခါ၊ ရေးပါ ပဟုဂုဏ်။

- ၁။ ကူးကြီး စေဝ ပုရိသော စ ဝိဟာရုံ အာဂတာ။
- ၂။ ပုရိသော စေဝ ကူးကြီး စ ဝိဟာရုံ အာဂတာ။
- ၃။ ပုံခွဲနှင့် သမထော စေဝ ဝိပသုနာ စ ဒေသိတာ။
- ၄။ ပုံခွဲနှင့် ဝိပသုနာ စေဝ သမထော စ ဒေသိတာ။
- ၅။ ပုံခွဲနှင့် ဝိပသုနာ စေဝ သမထော စ သီလွှာ ဒေသိတံ့။
- ၆။ ပုံခွဲ့ စေဝ သံယော စ လောကေ ညပွဲဇ္ဈိုး။
- ၇။ ပုံခွဲ့ စေဝ သံယော စ လောကေ ညပွဲဇ္ဈိုး။

ပါဋ္ဌစီရွင်

- (က) ဒါယိကာမသည်လည်းကောင်း ဒါယကာသည်လည်းကောင်း ကျောင်းသို့ လာပြီ။
- (ခ) ကလေးမသည်လည်းကောင်း ကလေးသည်လည်းကောင်း ရပ်တည်နေပြီ။
- (ဂ) ယောက်းသည်လည်းကောင်း မိန်မားသည်လည်းကောင်း မြို့သို့ သွားပြီ။
- (ဃ) ဘုရားရှင်သည် တက္ကာကိုလည်းကောင်း ကိုလေသာကိုလည်းကောင်း အောင်အပ်ပြီ။
- (င) ဘုရားရှင်သည် သမထကိုလည်းကောင်း ဝိပသုနာကိုလည်းကောင်း ဟောအပ်ပြီ။
- (စ) သင်သည် ပညာရှိသော ရဟန်းကိုလည်းကောင်း ရဟန်းမကိုလည်းကောင်း ပူဇော်ထိုက်၏။
- (ဆ) သင်သည် ပညာရှိသော ယောက်းကိုလည်းကောင်း မိန်းမကိုလည်းကောင်း ချဉ်းကပ်ထိုက်၏။

ဉာဏ်စမ်းမေးဓန်းများ

၁။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ မှားနေသာ ကြိယာများကို မှန်အောင် ပြင်ပြပါ။

၁။ အဟံ သာမကောရော သွို့ ဂါမံ ဂုဏ်တီ။

၂။ တုမေ့ မာတာပိတရော ပဋိဇူန်း။

၃။ မာတာ ပုတ္တံ ပိုဘယထဲ။

၄။ ဥပါသိကာယော ပုံဖွဲ့သူ ပုံခွဲ ယဇာထဲ။

၅။ တုမေ့ ကြုဏာသာမိကသု ကြက် ပဋိဒေန်း။

၆။ ဘိက္ခာ။ ပိုပသုန်း အာရာသိုံး။

၇။ မယံ ကမ္မာဌာန်း အနုယူဇူန်း။

၈။ အဟံ သာမကောရာန်း ပါဉ်း ပါစေတီ။

၉။ တွဲ ဒီယန်ကာယဲ ဝါစုဂ္ဂတဲ့ ကရောတူ။

၁၀။ သာမကောရာ ပိနယံ သွေးယထဲ။

၂။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ မှားနေသာ ကတ္တားများကို မှန်အောင် ပြင်ခဲ့ပါ။

၁။ ပုတ္တာ မာတရံ အဘိဝါဒေမီ။

၂။ အဟံ မာတရံ ပဋိဇူဂ္ဂတီ။

၃။ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေဟီ။

၄။ ကြကာယိကော ကြကာသာမိကသု ကြက် ပဋိဒေမီ။

၅။ သာမကောရော ဒါရကသူ ဟတ္တေ ဂက္ဗာသိုံး။

၆။ ကညာ ဗာလံ ဥတ္တသာမီ။

၇။ ကညာယော ဗာလတော ဥတ္တသာသိုံး။

၈။ မယံ ဗာလသူ ဘာယာမီ။

၉။ တွဲ မံ ဥတ္တသာထဲ။

၁၀။ အဟံ ပုံခွဲ ပူဇော်။

၃။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ ကွက်လပ်များကို ဖြည့်ပါ။

၁။ အဟံ ----- ပဋိဇူဝါမီ။

၂။ မယံ ----- ဥတ္တသာမီ။

၃။ အဟံ ----- ပုံခွဲ ယဇာမီ။

၄။ ပုံခွဲသာသန်း ----- သောဘတီ။

ပါဋ္ဌသင်နည်း]

ဉာဏ်စမ်းမေးခွန်းများ

- ၅။ ကညာ ----- သီသေ ဂက္ဗာတိ။
 ၆။ ဒါရကော ----- ဟတ္ထာ ဂက္ဗာတိ။
 ၇။ ကညာ ----- ပိဋ္ဌနွဲတိ။
 ၈။ ကြုဏာယိုကော ----- ဒီရာပေတိ။
 ၉။ အဟံ ----- ခမာမိ။
 ၁၀။ အဟံ ----- ဒိဂုစာမိ။

၄။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ ကွက်လပ်များကို ဖြည့်ပါ။

- ၁။ မနုသာ ဘာဝနာယ နိဗ္ဗာနံ -----။
 ၂။ အဟံ ဒါနေန ဘောဂံ -----။
 ၃။ မယံ ဓမ္မံ သောတုံ ပိဟာရုံ -----။
 ၄။ အာစရိယ ဉာဝါး ဒေဇ္ဈာ သီသာ -----။
 ၅။ အဟံ တုဗုဗာကံ ဓမ္မံ -----။
 ၆။ မာတာ မီတရုံ -----။
 ၇။ မီတာ မာတရုံ -----။
 ၈။ ဥပါသီကာ ပုံဖူသာ ဗုံး -----။
 ၉။ ကြုဏာယိုကော ကြုဏသာမိကသာ ကြကံ -----။
 ၁၀။ အဟံ ကမ္မာဗာနံ -----။

၅။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ များသော ကြိယာများကို ပြင်ပါ။

- ၁။ သာမကောရေန ဗုံးဒွှေ့ ပူဇီယန္တာ။
 ၂။ မယာ ဗုံးဒွှေ့ ပူဇီယတောာ့။
 ၃။ တယာ သံယော ဝန္တိယန္တာ။
 ၄။ မနုသောန ပူညာနံ ကရီယတောာ့။
 ၅။ မနုသောဟို ပိဟာရော အာဂန္တိယန္တာ။
 ၆။ အမောဟို သံယာသာ စီဝရုံ ဒီယန္တာ။
 ၇။ တယာ ဘိက္ခာသာ ပတ္တာ ဒီယတောာ့။
 ၈။ ဘိက္ခာဟို အမှာကံ ဂါမော အာဂန္တိယန္တာ။
 ၉။ အမောဟို ပါပံ န ကရီယန္တာ။
 ၁၀။ ဘိက္ခာဟို ဓမ္မံ ပူဇီယန္တာ။

၆။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ ကတ္တားတို့ကို အမှန်ပြင်ပါ။

- ၁။ အဟံ ဂါမာ ဂီးယတေ။
- ၂။ မယံ ဗုဒ္ဓိ ပူဇီယတေ။
- ၃။ ကညာ နိုင် ဂီးယတေ။
- ၄။ ကညာယော ဘတ္တံ ပစ္စတေ။
- ၅။ ဒေဝါ ဓမ္မာ သူယျတေ။
- ၆။ ဘိက္ခာ ဓမ္မာ ဒေသီယန္တေ။
- ၇။ အာစရိယော ဓမ္မကထာ ကထီယတေ။
- ၈။ ဘိက္ခာ ဓမ္မာ စရိယတေ။
- ၉။ ဒေဝါ ဗုဒ္ဓိ ဝဏ္ဏီယတေ။
- ၁၀။ မယံ ဗုဒ္ဓိ ဝန္တီယတေ။

၇။ အောက်ပါ ဝါကျတို့၌ ကံပုဒ်များကို အမှန်ပြင်ပါ။

- ၁။ မယာ ဓမ္မံ သူယျတေ။
- ၂။ အမှုဟို ဒါနံ ဒီယန္တေ။
- ၃။ တုမှုဟို ဘာရေး လဲလွှာန္တေ။
- ၄။ ဘိက္ခာဟို ဗုဒ္ဓိ ဝန္တီယန္တေ။
- ၅။ ကညာဟို ဘတ္တံ ပစ္စန္တေ။
- ၆။ ဗုဒ္ဓဟို ဓမ္မာ ဒေသီယန္တေ။
- ၇။ မယာ ပူညံ ကရိယန္တေ။
- ၈။ တုမှုဟို ဘာဝနံ ဘာဝီယတေ။
- ၉။ ဘိက္ခာဟို ဓမ္မာ ဒေသီယတေ။
- ၁၀။ မယာ ဓမ္မံ သူယျန္တေ။

၈။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ ကြိယာများကို အမှန်ပြင်ပါ။

- ၁။ အာစရိယနာ ဓမ္မကထာ အာရောစေတံ့။
- ၂။ သာမဏေရောဟို ပါဋ္ဌာ ဥဂ္ဂကျိုတွော။
- ၃။ အမှုဟို ဗုဒ္ဓိ ဥပသက်မိတံ့။
- ၄။ ပုရိသေန ပူညံ ကာတွော။
- ၅။ ဒါယိကာဟို ဒါနံ ဒါတွော။

- ၆။ မယာ ပဏ္ဍာတော သေဝိတဗ္ဗာ။
 ၇။ ကညာယ ဘတ္ထံ ပစိတဗ္ဗာ။
 ၈။ ပုရိသေဟိ ပုညာနိ ကာတဗ္ဗာ။
 ၉။ သိသောဟိ အာစရိယော ဝန္တိတဗ္ဗာ။
 ၁၀။ အာစရိယောန သိသော ပဂ္ဂိုလာတဗ္ဗာ။
- ၉။ အောက်ပါဝါကျတို့၌ ကွဲက်လပ်များကို ဖြည့်ပါ။
- ၁။ ----- သိသာ ဉာဏ်ဝိတဗ္ဗာ။
 ၂။ မယာ ----- ဥပသက်မိတဗ္ဗာ။
 ၃။ တုမူ ပုညာနိ -----။
 ၄။ မယာ ----- ဝန္တိတဗ္ဗာ။
 ၅။ မယာ ----- ဒေသေတဗ္ဗာ။
 ၆။ ----- သိသာ အနှစ်သာသိတဗ္ဗာ။
 ၇။ တုမူဟိ ----- သေဝိတဗ္ဗာ။
 ၈။ ပုရိသေဟိ ----- ဆိန္တိတဗ္ဗာ။
 ၉။ ပုတ္တာဟိ မာတာ -----။
 ၁၀။ ပုတ္တာဟိ ပိတာ -----။

ပါဋ္ဌဗုဏ်ဓာ

ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများသူတဲ့

“ပိုမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မသု သမ္မာသာယ အန္တရဓရနာယ သံဝတ္ထနီ။ ကတမ ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခ။ န သက္ကစ္စီ ဓမ္မာ သုက္ကန္တီ န သက္ကစ္စီ ဓမ္မာ သုက္ကန္တီ န သက္ကစ္စီ ဓမ္မာ သုက္ကန္တီ မ သက္ကစ္စီ ဓမ္မာ သုက္ကန္တီ အတ္ထမညာယ ဓမ္မာနှစ် ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ အတ္ထမညာယ ဓမ္မာနှစ် ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ ဘိက္ခဝေ ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ သဒ္ဓမ္မသု သမ္မာသာယ အန္တရဓရနာယ သံဝတ္ထနီ။

“ပိုမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မသု ငြိတိယ အသမ္မာသာယ အန္တရဓရနာယ သံဝတ္ထနီ။ ကတမ ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခ။ သက္ကစ္စီ ဓမ္မာ သုက္ကန္တီ သက္ကစ္စီ ဓမ္မာ သုက္ကန္တီ သက္ကစ္စီ ဓမ္မာ သုက္ကန္တီ မ သက္ကစ္စီ ဓမ္မာ သုက္ကန္တီ အတ္ထမညာယ ဓမ္မာနှစ် ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ ဘိက္ခဝေ ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ သဒ္ဓမ္မသု ငြိတိယ အသမ္မာသာယ အန္တရဓရနာယ သံဝတ္ထနီ”တိ။

ခါနာနိသံသူတဲ့

“ပိုမေ ဘိက္ခဝေ ဒါနေ အာနိသံသာ။ ကတမ ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ အနသု ပိုယာ ဟောတိ မနာပေါ့၊ သန္တာ သပ္ပါရီသာ ဘဇ္ဈိုး ကလျာကော ကိုတိသဖွေ အဗျာဂျာတိ၊ ဂိုလ်ဓမ္မာ အနပဂတော ဟောတိ၊ ကာယသု ဘေဒါ ပရံ မရကာ သူဂျာတိ သရုံ လောကံ ဥပပဇ္ဇာတိ။ ကြမေ ခေါ် ဘိက္ခဝေ ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ အာနိသံသာ”တိ။

ကာလဒါနသူတဲ့

“ပိုမေ ဓမ္မာနိ ဘိက္ခဝေ ကာလဒါနာနိ။ ကတမာနိ ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ ဒါနံ ဒေတိ၊ ဂမိကသု ဒါနံ ဒေတိ၊ ဂိုလာနသု ဒါနံ ဒေတိ၊ ဒုပိုကွေ ဒါနံ ဒေတိ၊ ယာနိ တာနိ နဝယသုသာနိ နဝယလာနိ တာနိ ပုဒ်မ သီလဝန္တသူ ပတိဌ္ဌာပေတိ။ ကြမာနိ ခေါ် ဘိက္ခဝေ ပဋ္ဌဗုဏ်ဓာများ အာနိသံသာ”တိ။

သပ္ပါရီသံသူတဲ့

“သပ္ပါရီသာ ဘိက္ခဝေ ကုလေ အယမာနာ ဥပပဇ္ဇာများ အနသု အတ္ထာယ ဟိတာယ သူခါယ ဟောတိ၊ မာတာပိုတူနံ အတ္ထာယ ဟိတာယ သူခါယ ဟောတိ၊ ပုံတွေခါရသု အတ္ထာယ ဟိတာယ သူခါယ ဟောတိ၊ ဒါသကမ္မာရပေါ်ရီသု

အတွေ့ယ ဟိတာယ သူခါယ ဟောတိ၊ မိတ္တာမစ္စာနဲ့ အတွေ့ယ ဟိတာယ သူခါယ ဟောတိ၊ သမဏ္မာဗြာဟွာကာနဲ့ အတွေ့ယ ဟိတာယ သူခါယ ဟောတိ။

အဘိက္ဗာပစ္စဝေကိုတဗ္ဗာနသူတဲ့

“ပုံမှန် ဘိက္ဗာဝေ ဌာနာနဲ့ အဘိက္ဗာ ပစ္စဝေကိုတဗ္ဗာနဲ့ လူထိယာ ဝါ ပုံရိသေန ဝါ ဂဟငြေန ဝါ ပဗ္ဗာနိတေန ဝါ။ ကတမှန် ပုံ အနတိတော့တိ အဘိက္ဗာ ပစ္စဝေကိုတဗ္ဗာနဲ့ လူထိယာ ဝါ ပုံရိသေန ဝါ ဂဟငြေန ဝါ ပဗ္ဗာနိတေန ဝါ။ ‘မျာမိမေ့မှုမှု မျာမိ အနတိတော့တိ အဘိက္ဗာ ပစ္စဝေကိုတဗ္ဗာနဲ့ လူထိယာ ဝါ ပုံရိသေန ဝါ ဂဟငြေန ဝါ ပဗ္ဗာနိတေန ဝါ။ ‘မရဏမေ့မှုမှု မရဏ အနတိတော့တိ အဘိက္ဗာ ပစ္စဝေကိုတဗ္ဗာနဲ့ လူထိယာ ဝါ ပုံရိသေန ဝါ ဂဟငြေန ဝါ ပဗ္ဗာနိတေန ဝါ။ ‘သပ္ပါယိ မေ့မှုပေါ် နာနာဘာဝေ ဝိနာဘာဝေ’တိ အဘိက္ဗာ ပစ္စဝေကိုတဗ္ဗာနဲ့ လူထိယာ ဝါ ပုံရိသေန ဝါ ဂဟငြေန ဝါ ပဗ္ဗာနိတေန ဝါ။ ‘ကမ္မသကောမှု ကမ္မဒါယာဝေ ကမ္မယောနဲ့ ကမ္မပန္တာ ကမ္မပန္တာရကော။ ယံ ကမ္မ ကရိသာမိ -- ကလာဏ် ဝါ ပါပက် ဝါ -- တသု ဒါယာဝေ ဘရိသာမိ’တိ အဘိက္ဗာ ပစ္စဝေကိုတဗ္ဗာနဲ့ လူထိယာ ဝါ ပုံရိသေန ဝါ ဂဟငြေန ဝါ ပဗ္ဗာနိတေန ဝါ။

သာရိပုံတ္ထာတ္ထရဝတ္ထာ

ယမှာတိ လူမံ ဓမ္မဒေသနဲ့ သတ္တာ ဇေတဝန် ပိုဟရန္တာ သာရိပုံတ္ထာတ္ထရဝတ္ထာရုံ အာရုံ ကထေသီ။ သော ကိုရာယသွာ အသုဇ္ဈာတ္ထရသု သန္တိကေ ဓမ္မ သုတ္တာ သောတာပတ္တိယလ် ပတ္တကာလတော ပုံးယ “ယသံ ဒီသာယံ ထေရော ဝသတီ”တိ သုကာတိ၊ တတော အူးလီး ပဂ္ဂယူ တတောဝ သီသံ ကတ္တာ နိပဋ္ဌတိ။ ဘိက္ဗာ။ “မိန္ဒာဒို့ကော သာရိပုံတ္ထာ အူးလီး ဒီသာ နမသုမာနော ပိုစရာတီ”တိ တမတ္တိ တထာဂတသု အာရောစေသုံး။ သတ္တာ ထေရံ ပက္ကာသာပေတ္တာ “သစ္စံ ကိုရ တွဲ သာရိပုံတ္ထာ ဒီသာ နမသုန္တာ ပိုစရာသီ”တိ ပုံးတ္ထာ “ဘန္တာ မမ ဒီသာ နမသုနာဝံ ဝါ အနမသုနာဝံ ဝါ တုမေ့ဝ အနာဘာ”တိ ဝုတ္ထာ “န ဘိက္ဗာဝေ သာရိပုံတ္ထာ ဒီသာ နမသုတိ၊ အသုဇ္ဈာတ္ထရသု ပန် သန္တိကေ ဓမ္မ သုတ္တာ သောတာပတ္တိယလ် ပတ္တတာယ အတ္တာနော အာစရိယံ နမသုတိ။ ယဉ်း အာစရိယံ နိသုာယ ဘိက္ဗာ ဓမ္မ ပိုအနာတိ၊ တေန သော ပြာဗွာကေန အဂို့ဝိယ သက္ကစ္စံ နမသိတဗ္ဗာယေဝါ”တိ ဝတ္တာ ဓမ္မ ဒေသေန္တာ လူမံ ဂါထမာဟ --

“ယမှာ ဓမ္မံ ပို့အနေယျ၊ သမွာသမွှဲဒေသီတံ့။
သက္ကစ္စ တံ့ နမသေသယျ၊ အဂိုဟူတ္ထံ့ဝြာဟွှေကော”တို့။

တော့ အဂိုဟူတ္ထံ့ ဝါတိ ယထာ ပြာဟွှေကော အဂိုဟူတ္ထံ့ သမွာ ပရီစရကောန စော အခြားလိုကမှာဒီဟီ စ သက္ကစ္စ နမသေတီ။ စံ့ ယမှာ အာစရိယာ တထာဂတပဝေးတံ့ ဓမ္မံ ပို့အနေယျ၊ တံ့ သက္ကစ္စ နမသေသယျတံ့ အတွော့ အေသနာဝသာနော ဗဟို သောတာပတ္တိဖလာဒီနံ့ ပါပုံကိုသူတို့။

ဇကဒီဝသံ့ ကိုရ သာရိပုံတ္ထတော့ရုံး သတ္တဝသီကော သာမကောရော့ -- “ဘန္တံ့ သာရိပုံတ္ထ တုမှာကံ့ နိုဝင်သနကဏ္ဍာ ဉာဏ်မွှဲတီ”တို့ အာဟာ။ ထောကရော ကိုရိုး အဝတ္ထာဝ ဇကမန္တံ့ ဂန္တာ ပရီမဏ္ဍာလံ့ နိုဝင်သတ္တာ အာဂမွှဲ “ဇတ္တံ့ကံ့ ဝင့်တို့ အာစရိယာ”တို့ အခြားလို့ ပရုံယျ အန္တာသီ။

“တော့ဟု ပွဲမြို့တော့ သန္တာ၊ အတိယာ သတ္တဝသီကော့။

သောပို့မံ အနုသာသေသယျ၊ သမွှဲနှိုးမံ မတ္တာကော”တို့ အာဟာ။

ဒီသာခါဝဆ္း

ပေမတော့ အယတီတံ့ ကုမ္ပဏီ ဓမ္မံ ဓမ္မံအေသနံ့ သတ္တာ အေတဝနော ပို့ဟရန္တာ ပို့သာခံ ဥပါသီကံ့ အာရွှေ့ ကထေသီ။ သာ ကိုရ ပုံတ္ထသာ ခီတရုံး သုဒတ္ထံ့ နာမ ကုမာရိုကံ့ အတ္ထနော ဌာနော ဌာနော ရွှေပေတ္တာ ရောဟာ ဘိက္ခုသံ့ယာသာ ဝေယာဝစ္စံ့ ကာရေသီ။ သာ အပရောန သမယေန ကာလမကာသီ။ သာ တသော သရိရနိကွ္းပံ့ ကာရေတ္တာ သောကံ့ သန္တာရေတံ့ အသက္ကာနိုး ဒုက္ခိနိုး ဒုမ္မနာ သတ္တာ သန္တာရေတံ့ ဂန္တာ ဝန္တိတ္တာ ဇကမန္တံ့ နိုသီဒီ။ အထ နံ့ သတ္တာ “ကို့ နဲ့ ခေါ် တံ့ ပို့သာခေါ် ဒုက္ခိနိုး ဒုမ္မနာ အသုံမုခါ ရောဒမာနာ နိုသိန္တာ”တို့ အာဟာ။ သာ တမထုံး အာရောစေတ္တာ “ပိုယာ မေ ဘန္တံ့ သာ ကုမာရိုကံ့ ဝတ္ထသမွန္တာ ကုမ္ပဏီ တထာရှုပံ့ န ပသောမံ့”တို့ အာဟာ။ “ကိုတ္တာကာ ပန် ပို့သာခေါ် သာဝတ္ထံ့ယံ့ မနုသာ”တို့? “ဘန္တံ့ တုမျှဟိုယေဝ မေ ကထိတံ့ သတ္တာ အနေကာဦးယော”တို့။ “သစေ ပနာယံ့ ဇတ္တာကော အနော တဝ နတ္တာယာ သဒီသော ဘဝယျ၊ ကုမ္ပဏီယာသီ နံ့န္တာ? “အာမ ဘန္တံ့”တို့။ “ကတိ ပန် အနာ သာဝတ္ထံ့ယံ့ အေဝသီကံ့ ကာလံ့ ကရောနိုး”တို့? “ဗဟို ဘန္တံ့”တို့။ “နန္တ စံ့ ဘန္တံ့ တရာ့ အသောစနေကာလော န ဘဝယျ၊ ရတိနိုံ့ဝ ရောဒနိုံ့ယေဝ ပိုစရေယာသီ”တို့။ “ဟောတု ဘန္တံ့ ဉာဏ် မယာ”တို့။ အထ နံ့ သတ္တာ “တေန

ဟိ မာ သောစိ၊ သောကော ဝါ ဘယ် ဝါ ပေမတောဝ အယတီ”တိ ဝတ္ထာ ကူမံ
ဂါထမာဟ —

“ပေမတော အယတီ သောကော၊ ပေမတော အယတီ ဘယ်။

ပေမတော ဝိပွဲမှုတ္ထသာ၊ နတ္ထိ သောကော ကူတော ဘယ်”နှိုး။

တထ္ထ ပေမတောတိ ပုတ္ထခိတာဒီသူ ကတံ ပေမမေဝ နိသာယ သောကော
အယတီတိ အတ္ထား။ ဒေသနာဝသာနေ ဗဟို သောတာပတ္ထိဖလာဒီနိ ပါပုကိုသူတိ။

ဥပေါသထိကဏ္ဍတ္ထိနဲ့ ဝထ္ထာ

ယထာ ဒဏ္ဍာနာတိ ကူမံ ဓမ္မဒေသနဲ့ သထာ ပုံစွာရာမေ ဝိဟရန္တာ
ဝိသာခါဒီနဲ့ ဥပေါသထက္မံ အာရွှေ ကထေသိုး။

သာဝတ္ထိယံ ကိုရ ကေသိုး မဟာဥပေါသထဒီဝသေ ပဋိသတမတ္ထာ ကူတ္ထိယော
ဥပေါသထိကာ ဟုတ္ထာ ဝိဟာရုံ အဂမိုးသူ။ ဝိသာခါ တာသူ မဟလျှေကိုတ္ထိယော
ဥပသက်မိတ္ထာ ပုံ့နှိုး “အမွှာ ကိုမတ္ထိ ဥပေါသထိကာ အတထ္ထာ”တိ။ တာဟို
“ဒီဇွဲသမ္မတ္ထိ ပတ္ထတ္ထာ”တိ ဝုတ္ထေ မရွှေ့မိတ္ထိယော ပုံ့နှိုး တာဟို “သပတ္ထိဝါသာ
မူစနတ္ထာယာ”တိ ဝုတ္ထေ တရုက္ခိတ္ထိယော ပုံ့နှိုး၊ တာဟို “ပုံ့နှိုးမဂလ္လာ
ပုံ့နှိုးပန္တိလာဘတ္ထာယာ”တိ ဝုတ္ထေ ကုမာရိကာယော ပုံ့နှိုး၊ တာဟို
“တရုက္ခိဘဝယေဝ ပတိကုလဂမနတ္ထာယာ”တိ ဝုတ္ထေ တံ သမ္မတ္ထိတာသံ ကထံ
သုတ္ထာ တာ အာဒိယ သထာ သန္တိကံ ရန္တာ ပန္တိပါဋ္ဌယာ အာရောစေသိုး၊ တံ သုတ္ထာ
သထာ “ဝိသာခေ ကုမေသံ သထာနဲ့ အတိအာဒိယာ နာမ ဒဏ္ဍာဟတ္ထကရေပါလကသဒီသာ၊ အတိအာယ သန္တိကံ၊ ရော ဗျာခိနော သန္တိကံ၊
ဗျာခိ မရကသာ သန္တိကံ ပေသေတ္ထာ မရကံ ကုဋ္ဌရိယာ ဆိန္တန္တာ ဝိယ ဇီဝတံ
ဆိန္တတိုး၊ ဇံ သန္တိပံ ဝိဝုံ့ ပတ္ထန္တာ နာမ နတ္ထိုး ဝုံ့မေဝ ပန် ပတ္ထန္တိုး”တိ ဝတ္ထာ
အနုသန္တိုး ယင့်တ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ ကူမံ ဂါထမာဟ —

“ယထာ ဒဏ္ဍာနဲ့ ဂေပါလော၊ ဂါဝေး ပါဇေတီ ဂေစရုံး။

ဇံ ရော စ မစ္စု စ အာယုံ ပါဇော် ပါကိန္တိုး”နှိုး။

တထ္ထ ပါဇေတီတိ ဆေကော ဂေပါလော ကေဒါရန္တရုံ ပဝိသန္တိယော ဂါဝေး
ဒဏ္ဍာနဲ့ နိုဝင်ရေတ္ထာ တေနေဝ ပေါသေန္တာ သုလဘတိကောဒကံ ဂေစရုံး နေတိုး။
အာယုံ ပါဇော်တိ ဇီဝတံနှိုး ဆိန္တန္တာ ခေပေန္တိုး။ ဂေပါလကော ဝိယ ဟံ ရော စ
မစ္စု စ ဂေဝကော ဝိယ ဇီဝတံနှိုး ဂေစရုံ့မုံ့ ဝိယ မရကံး။ တထ္ထ အတိ

တာဝ သတ္တာန် ဖီပိတီ၌၍ ရောယ သန္တိကံ ပေသေသိ၊ ရော ဗျာမိနာ သန္တိကံ၊ ဗျာမိ မရဏသု သန္တိကံ။ တမေဝ မရကံ ကုဋ္ဌရိယာ ဆောင် ပိယ ဆိန္တိတွာ ဂုဇ္ဇာတိတိ ကြုဒ်မေတ္တာ ဉြပမွှသမွှန်ပါဒန်။ ဒေသနာဝသာနေ ဗဟို သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုက်သူတိ။

သမ္မဇ္ဇန်အောင်တ္ထာ

ယော စ ပုပွဲတိ ကုမံ မမွှဒေသန် သတ္တာ အေတာင်နေ ဝိဟရန္တာ သမ္မဇ္ဇန်အောင်ရုံ အာရွှေ ကထော်။

သော ကိုရ ပါတော ဝါ သာယံ ဝါတိ ဝေလံ ပမာဏံ အကတွာ အဘိက္ဗဏံ သမ္မဇ္ဇန်အောင် ဝိစရတိ။ သော ဓကဒိဝံသ သမ္မဇ္ဇန် ဂဟေတွာ ဒီဝါဌာနေ နိသိန္တာသု ရေဝတတ္ထာရသု သန္တိကံ ဂန္ာ “အယံ မဟာကုသိတော နေသု သဒ္ဓိဒေသယျံ ဘုရိုတွာ အာဂန္ာ နိသိဒတိ၊ ကို နာမေတသု သမ္မဇ္ဇန် ဂဟေတွာ ဓက ဌာန် သမ္မဇ္ဇန်တု န ဝင့်တိ”တိ အာဟာ။ ထေရော “ဉြပဝါဒမသု ဒသာမိ”တိ စိန္တိတွာ ဟောဝှယာတိ။ ကို ဘန္တိတိ? ဂစ္ာ နှတွာ ဓဟိတိ။ သော တထာ အကာသိ။ အထ နဲ့ ထေရော ဓကမန္တံ နိသိဒါပေတွာ ဉြဝဒန္တာ အာဟာ -- “အာဝှသော ဘိက္ဗာနာ နာမ န သွာကာလံ သမ္မဇ္ဇန်န် ဝိစရတု ဝင့်တိ ပါတော ဓဝ ပန သမ္မဇ္ဇန်တွာ ပိဏ္ဍာယ စရတွာ ပိဏ္ဍာပါတပဋိကုန္တိန္တာ အာဂန္ာ ရတိဌာနေ ဝါ ဒီဝါဌာနေ ဝါ နိသိန္တာန် ဒွတိုံသာကာရု သမ္မဇ္ဇန်တွာ အတ္တဘာဝ အယဝယ် ပုံပေတွာ သာယန္တ ဉြာယ သမ္မဇ္ဇန်တု ဝင့်တိ၊ နိစ္စကာလံ အသမ္မဇ္ဇန်တွာ အတ္တနောပိ နာမ ဉြကာသော ကာတွေ”တိ။ သော ထေရသု ဉြပဝါဒ ဌာနွာ န စိရသောဝ အရဟတ္တု ပါပုက်။ တ တ ဌာန် ဉြာယပံ့ အဟောသိ။ အထ နဲ့ ဘိက္ဗာ အာဟံသူ -- “အာဝှသော သမ္မဇ္ဇန်အောင်ရ တ တ ဌာန် ဉြာယပံ့ ကသွာ န သမ္မဇ္ဇန်သီ”တိ? “ဘန္တိ မယာ ပမာဒကာလေ ဓဝ ကတံ၊ ကုဒ်နာမ့် အပွဲမတွေ”တိ။ ဘိက္ဗာ “အယံ ထေရော အညံ ဗျာကရောတိ”တိ သတ္တာ အာရောစေသုံး။ သတ္တာ “အာမ ဘိက္ဗာဝ မမ ပုံတ္ထာ ပုပွဲ ပမာဒကာလေ သမ္မဇ္ဇန်န္တာ ဝိစရံ၊ ကုဒ်နာမ့် ပန မဂ္ဂဖလသုခေန ဝိတိနာမေန္တာ န သမ္မဇ္ဇန်တိ”တိ ဝတ္ထာ ကုမံ ဂါထမာဟ

“ယော စ ပုပွဲ ပမာန်တွာ၊ ပုံစွာ သော နှပွဲမဇ္ဇန်တိ။

သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဗာ မူတ္ထာဝ စန္တိမာ”တိ။

တသေတွော - ယော ပုဂ္ဂလော ပုဒ္ဓ ဝတ္ထုပန္တဝတ္ထုကရကောန ဝါ သျော်ယာဒီဟိ ဝါ ပမန္တိတွာ ပစ္စာ မဂ္ဂဖလသူခေါ် ဝီတိနာမေန္တာ နပ္ပမန္တိ၊ သော အဗ္ဗာဒီဟိ မုတွော စန္တာဝ ဉာဏာသလောကံ မဂ္ဂညကောန ကဲမံ ခန္တာဒီလောကံ ဉာဏာသေတိ၊ ဇကာလောကံ ကရောတီတိ။ ဒေသနာဝသာနေ့ ဗဟို သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုက္နီသူတိ။

အခန်း (၃)

မှာမ်းဂိုဏ်း (၁၃) ဂိုဏ်း

၁။ ပုရိသာဒီဂိုဏ်း (ပုလ္လိင်) ပုရိသသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ပု

ဝိဘတ်	ကောဂုစ်	ပဟုဂုစ်
ပ	ပုရိသော	ပုရိသာ
အာ	သော ပုရိသ, ပုရိသာ	ဘဝန္တာ ပုရိသာ
၃	ပုရိသံ	ပုရိသေ
က	ပုရိသေန	ပုရိသေဟိ, ပုရိသေဘိ
စ	ပုရိသသု	ပုရိသာနံ
မီ	ပုရိသသွာ, ပုရိသမှာ, ပုရိသာ	ပုရိသေဟိ, ပုရိသေဘိ
ဆ	ပုရိသသု	ပုရိသာနံ
သ	ပုရိသသွံး, ပုရိသမှို့, ပုရိသေ	ပုရိသေသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ပုဇွဲ့ ဓမ္မာ သံယော ပေါသော၊ ဒေဝါ စ မနှသော နရော။
မာတုဂါမာ ဉြရောခေါတီ၊ ပုရိသာဒီဂိုဏ်း မတော့။

အနက်

ပုရိသော- ယောကျား၊ ပုဇွဲ့- ဘူရား၊ ဓမ္မာ- တရား၊ သံယော- သံယော၊ ပေါသော- ယောကျား၊ ဒေဝါ- နတ်၊ မနှသော၊ နရော- လူ၊ မာတုဂါမာ- မိန်းမ၊ ဉြရောခေါ- မောင်းမ (မိဖုရား၏ အခြေအနံဖြစ်သော နန်းတော်သူများ)၊ ကူးတိ- ကူးသို့သော သဒ္ဒါအပေါင်းကို၊ ပုရိသာဒီဂိုဏ်းဝင် ဘူး၊ မတော့- သိအပ်၏။

ပုရိသော- ယောကျားသည်၊
ဘော ပုရိသ, ပုရိသာ- အို ယောကျား၊
ပုရိသံ- ကို၊
ပုရိသေန- ဖြင့်၊
ပုရိသသု- အား၊

ပုရိသာ- ယောကျားတို့သည်၊
ဘဝန္တာ ပုရိသာ- အို ယောကျားတို့၊
ပုရိသေ- တို့ကို၊
ပုရိသေဟိ, ပုရိသေဘိ- တို့ဖြင့်၊
ပုရိသာနံ- တို့အား၊

ပုရီသသွာ, ပုရီသမှာ, ပုရီသာ- မှာ   ပုရီသေဟိ, ပုရီသေဘိ- တို့မှ
 ပုရီသသူ- ၏။   ပုရီသာနံ- တို့၏။
 ပုရီသသ္ဌံ, ပုရီသမြို့, ပုရီသေ- ၍။   ပုရီသေသူ- တို့။
မှတ်ချက် ။ ။ ပုရီသေ စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်များကား များစွာ ကျွန်သေး၏၊
 ထိုကျွန်သော အနက်များကို စာစပ်ဆိုရှိုးအတိုင်း သိပါ။ နောက်နောက်
 ဂိုဏ်းများကိုလည်း နည်းတူပင် အနက်ပေးပါ။

* * * *

၂ စိတ္တာဒီဂိုဏ်း(နပုလိုင်) စိတ္တသွေ့ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂါဘတ်	အကောင်	ပဟုဝိ
ပ	စိတ္တ	စိတ္တာ, စိတ္တာနံ
အာ	ဘော စိတ္တ, စိတ္တာ	ဘဝန္တာနံ စိတ္တာ, စိတ္တာနံ
ဒု	စိတ္တာ	စိတ္တာ, စိတ္တာနံ
တ	စိတ္တာနံ	စိတ္တာဟိ, စိတ္တာဘိ
ဝ	စိတ္တသာ	စိတ္တာနံ
မိ	စိတ္တသွာ, စိတ္တမှာ, စိတ္တာ	စိတ္တာဟိ, စိတ္တာဘိ
ဆ	စိတ္တသာ	စိတ္တာနံ
သ	စိတ္တသ္ဌံ, စိတ္တမြို့, စိတ္တာ	စိတ္တာသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

ကုလံ ၈ ကုသလံ ပုညံး၊ ကလတ္တံး ဥဒကံ သူခံ။
 ဒုက္ခံ အကုသလံ ပါပံး၊ ကမ္မံ စိတ္တာဒီကံ မတံး။

အနက်

စိတ္တံး- စိတ္တာဒီကံ၊ ကုလံး- အမျိုး၊ ကုသလံး- ကုသိုလ်၊ ပုညံး- ကောင်းမှု၊ ကလတ္တံး-
 အနီး (မယား)၊ ဥဒကံ- ရေ၊ သူခံ- ချမ်းသာ၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲ၊ အကုသလံး- အကုသိုလ်၊
 ပါပံး- မကောင်းမှု၊ ကမ္မံ- အမှု (လုပ်ငန်း)၊ စိတ္တာဒီကံ- စိတ္တာဒီဂိုဏ်းဝင် ဟူ၍၊
 မတံး- သိအပ်သော ပုဒ်အပေါင်းတည်း။

ကမ္မသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုပ်စ်	ပဟုပ်စ်
ပ	ကမ္မ	ကမ္မ၊ ကမ္မနီ
အာ	ဘော ကမ္မ၊ ကမ္မ	ဘဝန္တာနီ ကမ္မ၊ ကမ္မနီ
ဒု	ကမ္မ	ကမ္မ၊ ကမ္မနီ
တ	ကမ္မနီ၊ ကမ္မနာ၊ ကမ္မနာ	ကမ္မဟို၊ ကမ္မဘို
စ	ကမ္မသီ၊ ကမ္မနော	ကမ္မနီ
မီ	ကမ္မသွာ၊ ကမ္မမှာ၊ ကမ္မ၊ ကမ္မနာ	ကမ္မဟို၊ ကမ္မဘို
ဆ	ကမ္မသီ၊ ကမ္မနော	ကမ္မနီ
သ	ကမ္မသီး၊ ကမ္မမို့၊ ကမ္မ၊ ကမ္မနီ၊ ကမ္မသူ	ကမ္မဘို

* * * * *

၃။ ကညာဒိဂိက်း(လူထိလိုင်) ကညာသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုပ်စ်	ပဟုပ်စ်
ပ	ကညာ	ကညာ၊ ကညာယော
အာ	ဘောတိ ကညာ	ဘောတိယော ကညာ၊ ကညာယော
ဒု	ကညဲး	ကညာ၊ ကညာယော
တ	ကညာယ	ကညာဟို၊ ကညာဘို
စ	ကညာယ	ကညာနီ
မီ	ကညာယ	ကညာဟို၊ ကညာဘို
ဆ	ကညာယ	ကညာနီ
သ	ကညာယ၊ ကညာယံး၊ ကညာသူ	ကညာသူ

ဂိဏ်းဝင်ပုံ

သဒ္ဓါ မေတ္တာ ပညာ ဂို့၊ ပုစ္စာ သိက္ခာ ဘိက္ခာ တက္ခာ၊
ဝါစာ ဂါစာ အမ္မာ အန္တာ၊ ပရိသာ စ သဘာ သမာ။

အနက်

ကညာ- သူငယ်မ၊ သွှဲ- သွှဲတရား၊ မေတ္တာ- မေတ္တာတရား၊ ပညာ-
ပညာ၊ ဂရို- ဂရိုမြစ်၊ ပုစ္စာ-အမေး၊ သိက္ခာ- ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ၊ ဘိက္ခာ- ထမင်း၊
တက္ခာ- တပ်မက်ခြင်း၊ ပါစာ- စကား၊ ဂါထာ- ပါဋ္ဌာန်၊ အမွှာ၊ အန္တာ- မိခင်၊
ပရီသာ- ပရီသတ်၊ သဘာ- ပွဲသဘင်၊ အစည်းအဝေး၊ ဈေးရုံ၊ လွှတ်ရုံး၊ သမာ-
ကညာနှင့် တူသော သွှဲတို့တည်း။

၄။ မနောဂိုဏ်း(ပုလ္လိုင်၊ နပုလ္လိုင်) မနသွှဲ ရွှေ့စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ဓကဝှစ်	ဓဟုဝှစ်
ပ	မန်၊ မနော	မနာ၊ မနာနို
အခ	ဘော မန်၊ မနာ	ဘဝန္တာနို မနာ၊ မနာနို
ဒု	မန်း၊ မနော	မနော၊ မနာနို
တ	မနောန်၊ မနသာ	မနောဟို၊ မနောဘို
စ	မနသာ၊ မနသော	မနာန်း
မိ	မနသွား၊ မနမှား၊ မနာ	မနောဟိုး၊ မနောဘိုး
ဆ	မနသာ၊ မနသော	မနာန်း
သ	မနသွှဲး၊ မနမြို့၊ မနော၊ မနသိုး	မနောသွား။

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

မော် ဝစော ဝယော တေဇော တပေါ် စေတော် တမော ယသော။

အယော ပယော သိရော ဆန္တာ သရော ဥရော ရဟော အဟော။

အနက်

မနော- စိတ်၊ ဝစော- စကား၊ ဝယော- အရွယ် ("ဥဒယဝယ"ကဲသို့ ပျက်ခြင်း၊
အနက်ကို ဟောသော ဝယသွှဲကား မနောဂိုဏ်း မဟုတ်၊ ပုလ္လိုင် ပုရီသာဒိဂိုဏ်း)၊
တေဇော- မိုး၊ တန်ခိုး၊ အစွမ်း၊ ("ဦးတေဇ"ဟု နာမည်ဟောရာ၌ ပုရီသာဒိ
ဂိုဏ်းတည်း)၊ တပေါ်- အကျင့်၊ စေတော်- စိတ်၊ တမော- အမိုက်မောင်၊ ယသော-

အခြေအခံ အကျော်စော ("ဦးယသ"ဟု နာမည် ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂုက်း)၊ အယော-သံ သတ္တု၊ (နိရယဉ် အယသဒ္ဓကဲ့သို့ ကုသိလ်ကောင်းမှု ကြီးပွားမှုကို ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂုက်း)၊ ပယော-ရေ၊ နှီရည်၊ သိရော- ဦးခေါင်း၊ ဆန္ဒာ- အလို့၊ တက္ကာ၊ ဆန္ဒဖေတသိက်း(ဦးဆန္ဒဟု နာမည်ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂုက်း)၊ သရော- ရေအိုင် (မြား၊ သရှုစ်လုံးကို ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂုက်း)၊ ဥရော- ရင်ဘတ်၊ ရဟော- မျက်ကွုယ် (နိပါတ်လည်း ရှိ၏)၊ အဟော- နှေ့ရက်၊ ဧဝံ- ဤသဒ္ဓါဒ မနောနှင့် ရုပ်စဉ်တူ၏။

* * * * *

မနောဂဏာဒိဂုက်း-၁ (သုံးလိုင်) နပုလိုင် ပိလသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ပုံ

ပိဘတ်	အကုစ်	ပဟုစ်
၁	ပိလံ	ပိလာ၊ ပိလာနိ
အာ	တော့ ပိလံ၊ ပိလာ	ဘဝန္တာနိ ပိလာ၊ ပိလာနိ
ဒု	ပိလံ	ပိလေး၊ ပိလာနိ
တ	ပိလေးနံ၊ ပိလသာ	ပိလေးဟို၊ ပိလေးဘို
စ	ပိလသား၊ ပိလသော	ပိလာနံ
မီ	ပိလသွား၊ ပိလမှား၊ ပိလာ	ပိလေးဟို၊ ပိလေးဘို
ဆ	ပိလသား၊ ပိလသော	ပိလာနံ
သ	ပိလသွံး၊ ပိလမှို့၊ ပိလေး၊ ပိလသို့	ပိလေးသွံး။

ဂုဏ်းဝင်ပုံ

ပိလံ ဗလံ ဒမော ဝါဟော၊ ထာမော ထာမံ ဇရော ဇရာ။
ပဒံ မုခံ တူဌာဒ္ဒ်-ပုဏာ မနောဂဏာဒိကော်။

အနက်

ပိလံ- တွင်း၊ ဗလံ- အား၊ အစွမ်း၊ စစ်သည်ပိုလ်ပါ၊ အာဏာ၊ ဒမော- ဆုံးမခြင်း၊ ဝါဟော- ဆင်ယာဉ် စသော ယာဉ်၊ အတင်း (၈၀) ကို ခေါ်သော တစ်ပါဟာ၊ ထာမော ထာမံ- အား၊ အစွမ်း၊ ဇရော- အဖျားရောဂါ။ ဇရာ- အိခြင်း၊

ပဒံ- ပုဒ်, နိဗ္ဗာန်, ခြေ, ခြေရာ၊ မူခံ- မျက်နှာ, ခံတွင်း၊ လူတိ အငြေ- ဤရှစ်ပုဒ်တို့သည်၊ အာဒုက်- ပုလူာ (အာဒီ+ အက်ပုလူာ)= အစလက္ခဏာ တစ်ပါးနှင့် သာ ပြည့်စုကုန်သည် ဖြစ်၍၊ မနောကဏာဒီကော= မနောကဏာဒီဂိုဏ်း မည်၏။
မှတ်ချက် ။ ။ ဒမော စသည်ကား ပုလှိုင်၊ ရောကား လူထိလိုင်၊ ကျွန်ုပ်များကား နပုလှိုင်။

* * * * *

မနောကဏာဒီဂိုဏ်း- J (ပုလှိုင်, နပုလှိုင်) ပုလှိုင် အာပသ္စ္၍ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ကေဂုစ်	ပဟုဂုစ်
ဝ	အာပါ	အာပါ
အာ	ဘော အာပ, အာပါ	ဘောနှော အာပါ
ဒု	အာပံ့, အာပါ	အာပေ
တ	အာပေန	အာပေဟို, အာပေဘို
စ	အာပသာ	အာပါနံ
ဓိ	အာပသ္ဌာ, အာပမှာ, အာပါ	အာပေဟို, အာပေဘို
ဆ	အာပသာ	အာပါနံ
သ	အာပသီး, အာပမို, အာပေ	အာပေသူ။

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

အာပါ စ သရဇ် ဝါယော၊ ရဇော ရုံးတိအာဒယော။
 အန္တက်ဒွယသမွန္တာ၊ မနောကဏာဒီကော မတာ။

ဂါထာအန်း

အာပါ- ရေ၊ သရဇ်- သရဇ်ညတူ, နှစ်၊ ဝါယော- လေ၊ ရဇော ရုံး- မြှေမြန်း၊ လူတိ အာဒယော- ဤသို့ အစရှိသော သုဒ္ဓိတို့ကို၊ အန္တက်ဒွယသမွန္တာ- အဆုံးလက္ခဏာနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုကုန်သည်ဖြစ်၍၊ မနောကဏာဒီကော- မနောကဏာဒီဂိုဏ်း ဟူ၍၊ မတာ- သိအပ်ကုန်၏။

မှတ်ချက် ။ ။ ရုံးကား နပုလှိုင်။

ပုလ္လိင် ထာမသွေ့ ရှင်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	ဓကဝိ	ဓဟူဝိ
ပ	ထာမော	ထာမာ
အာ	ဘော ထာမ၊ ထာမာ	ဘောနှဲ့ ထာမာ
ဒု	ထာမဲ	ထာမော
တ	ထာမေနာ၊ ထာမသာ၊ ထာမုနာ၊ ထာမသော	ထာမေဟီ၊ ထာမေဘီ
စ	ထာမသာ၊ ထာမသော၊ ထာမုနော၊	ထာမာန်
မီ	ထာမသွာ့၊ ထာမမှာ၊ ထာမာ၊ ထာမုနာ	ထာမေဟီ၊ ထာမေဘီ
ဆ	ထာမသာ၊ ထာမသော၊ ထာမုနော၊	ထာမာန်
သ	ထာမသွှေ့၊ ထာမမို့၊ ထာမေ၊ ထာမသို့	ထာမေသူ

* * * *

၅။ ဂုဏ်ဝါဒရိုက်း(ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်)

ပုလ္လိင် ဂုဏ်ဝါဒသွေ့ ရှင်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	ဓကဝိ	ဓဟူဝိ
ပ	ဂုဏ်ဝါ, ဂုဏ်ဝါနွေ့	ဂုဏ်ဝါး, ဂုဏ်ဝါနွေ့
အာ	ဘော ဂုဏ်ံး, ဂုဏ်ဝါ, ဂုဏ်ဝါ	ဘောနှဲ့ ဂုဏ်ဝါး, ဂုဏ်ဝါနွေ့
ဒု	ဂုဏ်ံး, ဂုဏ်ဝါး	ဂုဏ်ဝါး
တ	ဂုဏ်ဝါဘာ, ဂုဏ်ဝါနွေ့နှံ	ဂုဏ်ဝါးဟီ, ဂုဏ်ဝါးဘီ
စ	ဂုဏ်ဝါသာ, ဂုဏ်ဝါတောာ, ဂုဏ်ဝါသွေ့သာ	ဂုဏ်ဝါးတံ့, ဂုဏ်ဝါးနွေ့နံ့
မီ	ဂုဏ်ဝါဘာ, ဂုဏ်ဝါနွေ့သွာ့, ဂုဏ်ဝါးမှာ, ဂုဏ်ဝါးနွေ့	ဂုဏ်ဝါးဟီ, ဂုဏ်ဝါးဘီ
ဆ	ဂုဏ်ဝါသာ, ဂုဏ်ဝါတောာ, ဂုဏ်ဝါသွေ့သာ	ဂုဏ်ဝါးတံ့, ဂုဏ်ဝါးနွေ့နံ့
သ	ဂုဏ်ဝါးတံ့, ဂုဏ်ဝါးဘီ, ဂုဏ်ဝါးဘီ၊ ဂုဏ်ဝါး	ဂုဏ်ဝါးဘီ

နပုလ္လာင် ရုကာဝန္တသန၏ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	အကုပ်	ပဟုဂုပ်
ပ	ရုကာပံ	ရုကာဝန္တ၊ ရုကာဝန်၊ ရုကာဝန္တနှင့်
အာ	ဘော ရုကာပံ၊ ရုကာဝ၊ ရုကာဝါ	ဘာဝန္တနှင့် ရုကာဝန္တ၊ ရုကာဝန်၊ ရုကာဝန္တနှင့်
ဒု	ရုကာပံ၊ ရုကာဝန်	ရုကာဝန္တ၊ ရုကာဝန်၊ ရုကာဝန္တနှင့်
ထ	ရုကာဝတာ၊ ရုကာဝန္တနာ	ရုကာဝန္တဟို၊ ရုကာဝန္တဟို
စ	ရုကာဝသာ၊ ရုကာဝတောာ၊ ရုကာဝန္တသာ	ရုကာဝတံ့၊ ရုကာဝန္တနှင့်
မီ	ရုကာဝတာ၊ ရုကာဝန္တသွား၊ ရုကာဝန္တမှာ၊ ရုကာဝန္တာ	ရုကာဝန္တဟို၊ ရုကာဝန္တဟို
ဆ	ရုကာဝသာ၊ ရုကာဝတောာ၊ ရုကာဝန္တသာ	ရုကာဝတံ့၊ ရုကာဝန္တနှင့်
သ	ရုကာဝတံ့၊ ရုကာဝန္တသွေး၊ ရုကာဝန္တမြို့၊ ရုကာဝန္တ	ရုကာဝန္တသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

ဟိမဝါ သတိမာ စော ဗန္ဓုမာ ဘုတ္တဝါ ပါ စ။

ဇွဲာဝါ စ ယာဝါ တာဝါ စန္တီမာ ရုကာဝါဒယော။

အနက်

ရုကာဝါ- ရုက်ရှိသူ၊ ရုကာပံ- ရုက်ရှိသော အမျိုး၊ ဟိမဝါ- ဟိမဝန္တတောင် သတိမာ- သတိရှိသူ၊ ဗန္ဓုမာ- မိတ်ဆွဲကောင်းရှိသူ၊ ဘုတ္တဝါ- ထမင်းစားပြီးသူ၊ ဇွဲာဝါ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ယာဝါ- အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည် ရှိသည်၊ တာဝါ- ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ စန္တီမာ- လပိမာန်ရှိသော နတ်၊ လန်တ်သား ရှိသော မိမာန်၊ ရုကာဝါဒယော- ရုကာဝါဒယော သွေ့ပါစုတို့တည်း။

* * * * *

၆။ ဂုဏ်သွေးပို့ဆိုင်၊ နှုတ်ဆိုင်
ပုံဆိုင် ဂုဏ်သွေးပို့ဆိုင်

ဝိဘတ်	ကောဂုဏ်	ပဟုဝါ
ပ	ဂျီး၊ ဂုဏ်တွေ့	ဂုဏ်ဘာ၊ ဂုဏ်တွေ့
အာ	ဘော ဂျီး၊ ဂျီး၊ ဂုဏ်ဘာ	ဘောတွေ့ဘာ ဂုဏ်ဘာ၊ ဂုဏ်တွေ့-
ဒု	ဂျီး၊ ဂုဏ်ဘဲ့	ဂုဏ်တွေ့
တ	ဂုဏ်တာ၊ ဂုဏ်တွေ့နဲ့	ဂုဏ်တွေ့ဟို၊ ဂုဏ်တွေ့ဘို့
စ	ဂုဏ်သူ၊ ဂုဏ်တော့၊ ဂုဏ်သူ	ဂုဏ်တံ့၊ ဂုဏ်ဘာနဲ့
မီ	ဂုဏ်တာ၊ ဂုဏ်သူ့၊ ဂုဏ်မှာ၊ ဂုဏ်ဘာ	ဂုဏ်တွေ့ဟို့၊ ဂုဏ်တွေ့ဘို့
ဆ	ဂုဏ်သူ၊ ဂုဏ်တော့၊ ဂုဏ်သူ	ဂုဏ်တံ့၊ ဂုဏ်ဘာနဲ့
သ	ဂုဏ်တံ့၊ ဂုဏ်သို့ဗို့၊ ဂုဏ်မို့၊ ဂုဏ်တွေ့	ဂုဏ်တွေ့သူ

နှုတ်ဆိုင် ဂုဏ်သွေးပို့ဆိုင်

ဝိဘတ်	ကောဂုဏ်	ပဟုဝါ
ပ	ဂျီး၊ ဂုဏ်ဘဲ့	ဂုဏ်ဘာ၊ ဂုဏ်ဘဲ့၊ ဂုဏ်ဘာနဲ့
အာ	ဘော ဂျီး၊ ဂျီး၊ ဂုဏ်ဘာ	ဘောဝါဘာနဲ့ ဂုဏ်ဘာ၊ ဂုဏ်ဘဲ့၊ ဂုဏ်ဘာနဲ့
ဒု	ဂျီး၊ ဂုဏ်ဘဲ့	ဂုဏ်တွေ့၊ ဂုဏ်ဘဲ့၊ ဂုဏ်ဘာနဲ့
တ	ဂုဏ်တာ၊ ဂုဏ်တွေ့နဲ့	ဂုဏ်တွေ့ဟို့၊ ဂုဏ်တွေ့ဘို့
စ	ဂုဏ်သူ၊ ဂုဏ်တော့၊ ဂုဏ်သူ	ဂုဏ်တံ့၊ ဂုဏ်ဘာနဲ့
မီ	ဂုဏ်တာ၊ ဂုဏ်သူ့၊ ဂုဏ်မှာ၊ ဂုဏ်ဘာ	ဂုဏ်တွေ့ဟို့၊ ဂုဏ်တွေ့ဘို့
ဆ	ဂုဏ်သူ၊ ဂုဏ်တော့၊ ဂုဏ်သူ	ဂုဏ်တံ့၊ ဂုဏ်ဘာနဲ့
သ	ဂုဏ်တံ့၊ ဂုဏ်သို့ဗို့၊ ဂုဏ်မို့၊ ဂုဏ်တွေ့	ဂုဏ်တွေ့သူ

ဂုဏ်းဝင်ပုံ

စံး သယံး စရံး တိုင့်း ဒဲ့ ဘူး သူ့ကံး ပစံး
 ဖီရံး မီယံး စံး ကရံး ဘရံး သယံး အရဟံး မဟံး။

အနက်

ဂျီး ဂုဏ်တွေ့- သွားသည်၊ သယံး သယာနွေ့- အိပ်သည်၊ စရံး စရနွေ့-
 လူည့်လည်သည်၊ တိုင့်း တိုင့်တွေ့- ရပ်တည်သည် ဒဲ့ ဒေးသည်၊ ဘူး

ဘုဇ္ဇန္တာ- စားသည်၊ သူကဲ့ သူကျန္တာ- နားထောင်သည်၊ ပစ် ပစန္တာ- ချက်ပြုတ်သည်၊ ဖီရီ ဖီရန္တာ- ဆွဲးမြှုံသည်- အိုသည်၊ မိုယ် မိုယန္တာ- သေသည်၊ စဝ် စဝန္တာ- စုတေသည်၊ ကရုံ ကရောန္တာ- ပြုလုပ်သည်၊ ဘဝံ- အရှင်သည်၊ သံ သန္တာ- သူတော်ကောင်းသည်၊ အရဟံ အရဟန္တာ အရဟာ- ရဟန္တာသည်၊ မဟံ မဟန္တာ မဟာ- ပူဇော်သည်၊ ကြီးသည်၊ မြတ်သည်၊ ဧဝံ- ဧုသဒ္ဓိဒ္ဓ ဂုဏ်းပို့ဂိုဏ်းတည်း။

ပုဂ္ဂိုင် ကရောန္တသန္တာ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုပ်	မဟုတ်
ပ	ကရုံ၊ ကရောန္တာ	ကရောန္တာ၊ ကရောန္တာ
အာ	ဘော ကရောန္တာ၊ ကရောန္တာ	ဘောန္တာ ကရောန္တာ၊ ကရောန္တာ
ဒု	ကရောန္တာ	ကရောန္တာ
ထ	ကရောတာ၊ ကရောန္တာ	ကရောန္တာဟို၊ ကရောန္တာဟို
စ	ကရောတာ၊ ကရောန္တသု	ကရောတံ့၊ ကရောန္တာနံ့
မီ	ကရောတာ၊ ကရောန္တသွား၊ ကရောန္တမှာ၊ ကရောန္တာ	ကရောန္တာဟို၊ ကရောန္တာဟို
ဆ	ကရောတာ၊ ကရောန္တသု	ကရောတံ့၊ ကရောန္တာနံ့
သ	ကရောတံ့၊ ကရောန္တသွံး၊ ကရောန္တိုံး၊ ကရောန္တာ	ကရောတံ့၊ ကရောန္တာ

ပုဂ္ဂိုင် ဘဝန္တသန္တာ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုပ်	မဟုတ်
ပ	ဘဝံ	ဘောန္တာ၊ ဘောန္တာ၊ ဘဝန္တာ၊ ဘဝန္တာ
အာ	ဘော၊ ဘဝံ၊ ဘဝ၊ ဘဝါ၊ ဘောန္တာ၊ ဘောန္တာ	ဘောန္တာ၊ ဘောန္တာ၊ ဘဝန္တာ၊ ဘဝန္တာ
ဒု	ဘဝံ၊ ဘဝန္တာ	ဘောန္တာ
ထ	ဘောတာ၊ ဘောန္တာနံ့၊ ဘဝတာ၊ ဘဝန္တာနံ့	ဘဝန္တာဟို၊ ဘဝန္တာဟို

၁	ဘဝသု, ဘဝတော, ဘဝန္တသု ဘောတော, ဘောန္တသု	ဘဝတံ့, ဘဝန္တာနံ
၂	ဘောတာ, ဘဝတာ ဘဝန္တသွာ, ဘဝန္တမှာ, ဘဝန္တာ	ဘဝန္တဟို, ဘဝန္တဟို
၃	ဘဝသု, ဘဝတော, ဘဝန္တသု ဘောတော, ဘောန္တသု	ဘဝတံ့, ဘဝန္တာနံ
၄	ဘဝတံ့, ဘဝန္တသွိုံ, ဘဝန္တမြို့, ဘဝန္တ	ဘဝန္တသူ

* * * * *

ပုဂ္ဂိုင် သန္တသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ပုံ

ပိဘတ်	ဇကဝှစ်	ပဟုဝှစ်
၁	သံ, သန္တာ	သန္တာ, သန္တာ
၂	ဘော သံ, သ, သာ	ဘောန္တာ သန္တာ, သန္တာ,
၃	သံ, သန္တာ	သန္တာ
၄	သတာ, သန္တနီ,	သန္တဟို, သန္တဟို, သို့
၅	သသု, သတော, သန္တသု	သတံ့, သန္တာနံ့
၆	သတာ, သန္တသွာ, သန္တမှာ, သန္တာ	သန္တဟို, သန္တဟို, သို့
၇	သသု, သတော, သန္တသု	သတံ့, သန္တာနံ့
၈	သတံ့, သန္တသွိုံ, သန္တမြို့, သန္တ	သန္တသူ

* * * * *

၃။ ပုံမာဒီဂိုဏ်း(ပုဂ္ဂိုင်) ပုံမသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ပုံ

ပိဘတ်	ဇကဝှစ်	ပဟုဝှစ်
၁	ပုံမာ, ပုံမော	ပုံမာနော, ပုံမာ
၂	ဟေ ပုံမံ, ပုံမ, ပုံမာ	ဘောန္တာ ပုံမာနော, ပုံမာ
၃	ပုံမာနံ့, ပုံမံ	ပုံမာနော, ပုံမေ
၄	ပုံမုနာ, ပုံမာနာ, ပုံမေန	ပုံမာနေဟို, ပုံမာနေဘို, ပုံမေဘို

စ	ပုံမှနော, ပုံမသာ	ပုံမာနဲ့
မီ	ပုံမှနာ, ပုံမသွာ, ပုံမမှာ,	ပုံမာနေဟို, ပုံမာနေဘို
	ပုံမာ	ပုံမေဟို, ပုံမေဘို
ဆ	ပုံမှနော, ပုံမသာ	ပုံမာနဲ့
သ	ပုံမာနေ, ပုံမသိုံး, ပုံမမို့,	ပုံမာနေသူ, ပုံမေသူ, ပုံမာသူ,
	ပုံမေ	

ယုဝသ္ဌာ ရျှင်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ် ကေဂုစ်	ဗဟိုဂုစ်
ပ	ယုဝါနာ, ယုဝါ
အာ	ဘော ယုဝါနာ, ယုဝါနာ, ယုဝေ, ယုဝါ
ဒု	ယုဝါနဲ့, ယုဝံ
တ	ယုဝါနေနာ, ယုဝေနာ, ယုဝါနာ
စ	ယုဝါနာသာ, ယုဝေသာ, ယုဝိနော
မီ	ယုဝါနသွာ, ယုဝါနမှာ, ယုဝါနာ, ယုဝေသွာ, ယုဝေမှာ, ယုဝါ,
ဆ	ယုဝါနသာ, ယုဝေသာ, ယုဝိနော
သ	ယုဝါနသိုံး, ယုဝါနမို့, ယုဝါနေ, ယုဝေသိုံး, ယုဝေမို့, ယုဝေ

အဖွဲ့သ္ဌာ ရျှင်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ် ကေဂုစ်	ဗဟိုဂုစ်
ပ	အဖွဲ့
အာ	ဘော အဖွဲ့, အဖွဲ့
ဒု	အဖွဲ့နဲ့
တ	အဖွဲ့နာ
စ	အဖွဲ့နော
မီ	အဖွဲ့နာ,

ဆ	အဖွဲ့နော	အဖွဲ့နံ
သ	အဖွဲ့နံ, အဖွဲ့နေ	အဖွဲ့သူ

* * * * *

၈။ ရာဇာဒီဂိုဏ်း(ပုလိုင်) ရာဇာဒ္ဓါ ရှင်စဉ်ပု

ဝိဘတ်	မကဝိ	ပဟုဝိ
ဝ	ရာဇာ	ရာဇာနော
အာ	ဘောရာဇာ, ရာဇာ	ဘောဇ္ဈာ ရာဇာနော
ဒု	ရာဇာနံ, ရာဇံ	ရာဇာနော
တ	ရညာ, ရာဒိနာ, ရာဇေန	ရာဇူဟို, ရာဇူဘို ရာဇေဟို, ရာဇေဘို
စ	ရညာ, ရာဒိနော	ရညံံ, ရာဇူနံံ, ရာဇာနံံ
မီ	ရညာ	ရာဇူဟို, ရာဇူဘို ရာဇေဟို, ရာဇေဘို
ဆ	ရညာ, ရာဒိနော	ရညံံ, ရာဇူနံံ, ရာဇာနံံ
သ	ရညာ, ရာဒိနိ	ရာဇူသူ ရာဇေသူ

မြဟ္မသုဒ္ဓါ ရှင်စဉ်ပု

ဝိဘတ်	မကဝိ	ပဟုဝိ
ဝ	မြဟ္မာ	မြဟ္မာနော
အာ	ဟော မြဟ္မာ	ဘောဇ္ဈာ မြဟ္မာနော
ဒု	မြဟ္မာနံ, မြဟ္မာ	မြဟ္မာနော
တ	မြဟ္မာနာ	မြဟ္မာဟို, မြဟ္မာဘို
စ	မြဟ္မာနော, မြဟ္မာသာ	မြဟ္မာနံံ, မြဟ္မာနံံ
မီ	မြဟ္မာနာ	မြဟ္မာဟို, မြဟ္မာဘို
ဆ	မြဟ္မာနော, မြဟ္မာသာ	မြဟ္မာနံံ, မြဟ္မာနံံ
သ	မြဟ္မာနံံ	မြဟ္မာသူ

အတ္ထသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ကေဂုစ်	ဗဟိုဂုစ်
ပ	အတ္ထာ	အတ္ထာနော
အာ	ဘော အတ္ထာ, အတ္ထာ	ဘောနှော အတ္ထာနော
ဒု	အတ္ထာနံး, အတ္ထာ	အတ္ထာနော
တ	အတ္ထာနာ, အတ္ထာနံး	အတ္ထာနေဟို, အတ္ထာနေဘို
စ	အတ္ထာနော	အတ္ထာနံး
မီ	အတ္ထာနာ	အတ္ထာနေဟို, အတ္ထာနေဘို
ဆ	အတ္ထာနော	အတ္ထာနံး
သ	အတ္ထာနံး	အတ္ထာနေသူ, အတ္ထာသူ

သခသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ကေဂုစ်	ဗဟိုဂုစ်
ပ	သခါ	သခါနာ သခါယာ သခါနာ
အာ	ဘော သခ သခါ	ဘောနှော သခါနာ
	သခီ, သခီ, သခေ	သခါယာ, သခါနာ
ဒု	သခါနံး, သခါရံး, သခံ	သခါနာ, သခါယာ, သခါနာ
တ	သခါနာ	သခါရေဟို, သခါရေဘို သခေဟို, သခေဘို
စ	သခါနာ, သခါသု	သခါနံး, သခါရာနံး, သခါနံး
မီ	သခါနာ	သခါရေဟို, သခါရေဘို သခေဟို, သခေဘို
ဆ	သခါနာ, သခါသု	သခါနံး, သခါရာနံး, သခါနံး
သ	သခေ	သခါရေသူ, သခေသူ။

* * * * *

၉။ သတ္တာဒိဂုက်း(ပုလ္လိုင်၊ လူတ္ထိလိုင်)
ပုလ္လိုင် သတ္တာသွေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	မကုပ်	ပဟုပ်
၁	သတ္တာ	သတ္တာရော
အာ	ဘော သတ္တာ၊ သတ္တာ	ဘောန္တာ သတ္တာရော
၃	သတ္တာရုံ	သတ္တာရော
ထ	သတ္တာရာ၊ သတ္တာနာ	သတ္တာရေဟို၊ သတ္တာရေဘိုး၊ သတ္တာဗိုး၊ သတ္တာဗိုးဘိုး
၁	သတ္တာ၊ သတ္တာနာ၊ သတ္တာသွေ့	သတ္တာရာနံး၊ သတ္တာနံး၊ သတ္တာဗိုးနံး
၆	သတ္တာရာ	သတ္တာရေဟိုး၊ သတ္တာရေဘိုး၊ သတ္တာဗိုး၊ သတ္တာဗိုးဘိုး
ဆ	သတ္တာ၊ သတ္တာနာ၊ သတ္တာသွေ့	သတ္တာရာနံး၊ သတ္တာနံး၊ သတ္တာဗိုးနံး
သ	သတ္တာရုံ	သတ္တာရေသူး၊ သတ္တာဗိုးသူး

ဂိုက်းဝင်ပုံ

ကတ္တာ သတ္တာ ဝတ္တာ နေတုံး နေတုံး နတ္တာ စာတု သမား။
 ပိတု ဘာတု အမာတု စ မာတု မီတု ပိုသေသကာ။

အနက်

သတ္တာ- ဆရာ၊ ဘုရား၊ ကတ္တာ- ပြုလုပ်သူ၊ ဘတ္တာ- လင်၊ အရှင်သခင်၊
 ဝတ္တာ- ပြောဆိုတတ်သူ၊ နေတုံး၊ နေတုံး- ဆောင်တတ်သူ၊ နတ္တာ- မြေးယောကျား၊
 စာတု- ဆောင်တတ်သူ၊ သမား- ဤသွေ့စွဲ သတ္တာနှင့် တူကုန်၏။ ပိတု- အဘာ၊
 ဘာတု- အစ်ကို၊ ညီး အမာတု- သားမက်၊ မာတု- အမော် မီတု- သမီး၊ ပိုသေသကာ-
 သတ္တာတက် ထူးသော သွေ့စွဲတို့တည်း။

ပုလ္လိုင် ကတ္တာသွေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	မကုပ်	ပဟုပ်
၁	ကတ္တာ	ကတ္တာရော
အာ	ဘော ကတ္တာ၊ ကတ္တာ	ဘောန္တာ ကတ္တာရော

ဒု	ကတ္တာရုံ	ကတ္တာရော, ကတ္တာရော
တ	ကတ္တာရာ	ကတ္တာရောဟို, ကတ္တာရောဘို
ဓ	ကတ္တာ, ကတ္တာနော	ကတ္တာရာနံ့, ကတ္တာနံ့
	ကတ္တာသု	ကတ္တာနံ့, ကတ္တာနံ့
မီ	ကတ္တာရာ	ကတ္တာရောဟို, ကတ္တာရောဘို
ဆ	ကတ္တာ, ကတ္တာနော	ကတ္တာရာနံ့, ကတ္တာနံ့
	ကတ္တာသု	ကတ္တာနံ့, ကတ္တာနံ့
သ	ကတ္တာရုံ	ကတ္တာရောသူ, ကတ္တာသု, ကတ္တာသု

ပုဂ္ဂိုလ် ပိတုသန္တာ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဂုစ်	မဟုဂုစ်
ပ	ပိတာ	ပိတာရော
အာ	ဘော ပိတ, ပိတာ	ဘောန္တာ ပိတရော
ဒု	ပိတရုံ	ပိတရော, ပိတရော
တ	ပိတရာ, ပိတုနာ	ပိတရောဟို, ပိတရောဘို
		ပိတူဟို, ပိတူဘို, ပိတူဟို, ပိတူဘို
ဓ	ပိတု, ပိတုနော, ပိတုသု	ပိတရာနံ့, ပိတာနံ့, ပိတူနံ့, ပိတုနံ့
မီ	ပိတရာ	ပိတရောဟို, ပိတရောဘို
		ပိတူဟို, ပိတူဘို, ပိတူဟို, ပိတူဘို
ဆ	ပိတု, ပိတုနော, ပိတုသု	ပိတရာနံ့, ပိတာနံ့, ပိတူနံ့, ပိတုနံ့
သ	ပိတုရုံ	ပိတရောသူ, ပိတူသူ, ပိတုသူ

ကြုံဖို့လိုင် မာတုသန္တာ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဂုစ်	မဟုဂုစ်
ပ	မာတာ	မာတရော
အာ	ဘောတိ မာတ, မာတာ	ဘောတိယော မာတရော
ဒု	မာတရုံ	မာတရော
တ	မာတရာ, မာတုယာ, မတျာ	မာတရောဟို, မာတရောဘို
		မာတူဟို, မာတူဘို

၁	မာတု, မာတုသေ, မာတုယာ, မတျာ	မာတရာနံ, မာတာနံ, မာတူနံ
၂	မာတရာ, မာတုယာ, မတျာ	မာတရေဟီ, မာတရေဘီ, မာတူဟီ, မာတူဘီ
၃	မာတု, မာတုသေ, မာတုယာ, မတျာ	မာတရာနံ, မာတာနံ, မာတူနံ
၄	မာတရာနံ, မာတာနံ, မာတူနံ	မာတရေသူ, မာတူသူ

* * * * *

၁၀။ ရတ္ထာဒီဂိုဏ်း(သုံးလိုင်) လူတို့လိုင် ရတ္ထိသန္တိ ရှင်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ဇကုဝှစ်	ဓဟုဝှစ်
၁	ရတ္ထိ	ရတ္ထိ, ရတ္ထိယော, ရတျာ
၂	ဘောတိ ရတ္ထိ	ဘောတိယော ရတ္ထိ, ရတ္ထိယော, ရတျာ
၃	ရတ္ထိ	ရတ္ထိ, ရတ္ထိယော, ရတျာ
၄	ရတ္ထိယာ, ရတျာ	ရတ္ထိဟီ, ရတ္ထိဘီ, ရတ္ထိဟီ, ရတ္ထိဘီ
၅	ရတ္ထိယာ, ရတျာ	ရတ္ထိနံ, ရတ္ထိနံ
၆	ရတ္ထိယာ, ရတျာ	ရတ္ထိဟီ, ရတ္ထိဘီ, ရတ္ထိဟီ, ရတ္ထိဘီ
၇	ရတ္ထိယာ, ရတျာ	ရတ္ထိနံ, ရတ္ထိနံ
၈	ရတ္ထိယာ, ရတျာ, ရတ္ထိယံ, ရတျာ, ရတ္ထိဗာ	ရတ္ထိသူ, ရတ္ထိသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

မတိ နာဘိ ဘူမိ ဗောဓိ၊ ခန္ဓိ ယူဝတီ ဉာဏ်း
ပါဌိ သိမိ ကူမိ ကိတ္ထိ၊ ယူတျော်လိ ဗုဒ္ဓဘိ။

အနက်

ရတ္ထိ- ညဉ်၊ မတိ- သိခြင်း၊ နာဘိ- ချက်အရပ်၊ ဘူမိ- မြေ၊ ဗောဓိ- သိခြင်း၊
ခန္ဓိ- သည်းခံခြင်း၊ ယူဝတီ- အပျို့၊ ဉာဏ်း- ဆေးပင်၊ ပါဌိ- ပါဌိ (ပုဒ်အစဉ်)၊

သိမ့်- ပြီးစီးခြင်း၊ ကူးစီး- တန်ခိုး၊ ကိုတိုး- ကျော်စောခြင်း၊ (ယူတျော်လို့= ယူတိုး+အင်လို့)
ယူတိုး- အသင့်ယူတိုး၊ အင်လိုး- လက်ခွောင်း၊ ဒုန္ဆာဘိုး- စည်ကြီး။

ကဲဖိုးလိုင် ယာရာသွေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	မကုပ်စ်	ပဟုဂုစ်
ပ	ယာရာ	ယာရူး, ယာရာယော
အခ	ဘောတိ ယာရာ	ဘောတိယော ယာရူး, ယာရာယော
ဒု	ယာရုံး	ယာရူး, ယာရာယော
ထ	ယာရုံယော	ယာရူးဟို, ယာရူးဘိုး ယာရူးဟို, ယာရုံဘိုး
စ	ယာရုံယော	ယာရူနံး, ယာရုံနံး
မိ	ယာရုံယော	ယာရူးဟို, ယာရူးဘိုး ယာရူးဟို, ယာရုံဘိုး
ဆ	ယာရုံယော	ယာရူနံး, ယာရုံနံး
သ	ယာရုံယော, ယာရုံယုံ	ယာရူသူး, ယာရုံသူး

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

ယာရာ ဓာတု ကာသူ ဓော် ဒေါ် ဒေါ် ကဏ္ဍား ကရောကူ စာ။
ရှေ့ သသု ပိယရှုံး-တူကာရနိတိကာ တထား။

အနက်

ယာရုံ- ဆန်ပြုတ်၊ ဓာတု- ဓာတ်သဘော၊ ကာသူ- တွင်း၊ ဓော်- န္တားမ၊
ဒေါ်- ပွေးညှင်း၊ ကဏ္ဍား- ယားနာ၊ ကရောကူ- ဆင်မ၊ ရှေ့- ကြိုး၊ သသု-
ယောက္ခမမိန်းမ၊ ပိယရှုံး- ပျော်းပင်၊ ဥမြှု- ကြယ်တာရာ၊ ကူးတိုး- ဤသို့၊
ဥကာရနိတိကာ- ဥကာရန် ကဲဖိုးလိုင်သွေ့စုစုပေါင်း တထား- ထို ကူးကာရန်နှင့်
အတူပင်တည်း။

ကဲဖိုးလိုင် ဝဓာသွေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	မကုပ်စ်	ပဟုဂုစ်
ပ	ဝဓာ	ဝဓာ, ဝဓာယော
အခ	ဘောတိ ဝဓာ	ဘောတိယော ဝဓာ, ဝဓာယော

ဒ	ဝံ	ဝူ၊ ဝုယော
ထ	ဝုယော	ဝူဟို, ဝူဘိ
စ	ဝုယာ	ဝူနံ
မီ	ဝုယာ	ဝူဟို, ဝူဘိ
ဆ	ဝုယာ	ဝူနံ
သ	ဝုယာ, ဝုယံ	ဝူသူ

ကြထိလိုင် မွှေသ္ဌာ ရှပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	ကေဂုစ်	ဓဟုဂုစ်
ပ	မွှေ။	မွှေ။, မွှေယော
အာ	ဘောတိ မွှေ	ဘောတိယော မွှေ။, မွှေယော
ဒု	မွှေး	မွှေး။, မွှေးယော
ထ	မွှေယာ	မွှေဗြဟို, မွှေဗြဘိ
စ	မွှေယာ	မွှေဗြနံ
မီ	မွှေယာ	မွှေဗြဟို, မွှေဗြဘိ
ဆ	မွှေယာ	မွှေဗြနံ
သ	မွှေယာ, မွှေယံ	မွှေဗြသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

ဝူ မွှေး စမူ ကန္တာ။ သရုတူ သရုပူ သူတူ။
ဝါမှူရှ နာဂနာသူရှ သုတနူကာရအန္တကာ။

အနက်

ဝူ- ချွေးမ (မိန္ဒာမသာမန်ကိုလည်း ဟောသည်။) မွှေး- သပြေပင်၊ စမူ-စစ်သည်၊ ကန္တာ- ပဲနာ၊ သရုတူ- တက်တူ၊ သရုပူ- မကိုင့် သရုဖူ၊ သူတူ- ကောင်းသော (လှသော) မျက်ခုံး၊ ဝါမှူရှ- တင့်တယ်သော ပေါင်ရှိသော မိန္ဒာနာဂနာသူရှ- ဆင်၏ နှာမောင်း ကဲ့သို့ အရင်းတုတ်၍ အဖျားသေးလျက် လုံးသော ပေါင်ရှိသော မိန္ဒာမ၊ သုတနူ- တင့်တယ်သော (ပြေပြေးသော) ကိုယ်ရှိသော မိန္ဒာမ၊ ဦးကာရအန္တကာ- ဦးကာရန္တသ္ဌာတိတည်း။

ပုလ္လိုင် သာသဒ္ဒိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ဓကဝှစ်	ဓဟူဝှစ်
ပ	သာ	သာ, သာနော
အခ	ဟေ သ, သာ	ဘောဇွဲ့သာ, သာနော
ဒု	သာနံ	သာနော
တ	သာနာ	သာနေဟို, သာနေဘို
စ	သာသာ	သာနံ
မီ	သာနာ	သာနေဟို, သာနေဘို
ဆ	သာသာ	သာနံ
သ	သာနေ	သာနေသူ

ပုလ္လိုင် အဂိုသဒ္ဒိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ဓကဝှစ်	ဓဟူဝှစ်
ပ	အဂို, အဂိုနံ	အဂို, အဂိုယော
အခ	ဘော အဂို	ဘောဇွဲ့အဂို, အဂိုယော
ဒု	အဂိုး	အဂို, အဂိုယော
တ	အဂိုနာ	အဂိုဟို, အဂိုဘို, အဂိုဟို, အဂိုဘို
စ	အဂိုသာ, အဂိုနော	အဂိုနံ, အဂိုနံ
မီ	အဂိုသွာ, အဂိုမှာ, အဂိုနာ, အဂိုနာ	အဂိုဟို, အဂိုဘို, အဂိုဟို, အဂိုဘို
ဆ	အဂိုသာ, အဂိုနော	အဂိုနံ, အဂိုနံ
သ	အဂိုသွံး, အဂိုမြို့	အဂိုသူ, အဂိုသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

အာဒီ ဗျာမိ မဟေသီသီ၊ သန္တိ ဂဏ္ဍို မူနိ ကုန္တိ။

အသိ ပါကို အဟိ ကိမ်း အရိ ဗူတိ ဗလာတိထိ။

အနက်

အဂို- မီး၊ အာဒီ- အစ၊ ဗျာမိ- အနာ၊ (မဟေသီသီ မဟေသီ + လူသီ)
မဟေသီ- ဘုရားရှင် (မိဖုရားဟော မဟေသီကား နှဒါဒိဂိုဏ်း)၊ လူသီ- ရသေ့
ရဟန်း၊ သန္တိ- သရသန္တိစသည် (ပဋိသန္တဟော သန္တကား လူထိုလိုင် ရတ္တာဒိဂိုဏ်း)।

ကဏ္ဍာ- အထုံးအဖွဲ့၊ ခက်ဆစ်အဓိပါယ်၊ မုန်- ဘုရားရှင် ကုစ္စာ- ဝမ်း၊ အသိ- သန်လျက်၊
ပါကီ- လက်၊ အဟို- မြွှေ့၊ ကိမ်း- ပိုးလောက်၊ အရို- ရန်သူ၊ ဉာတိ- ဆွဲမျိုး၊
(ပလာတိထိ= ပလိ + အတိထိ) ပလိ- အခွန်အတုတ်၊ အတိထိ- ဧည့်သည်။

ပုဂ္ဂိုင် အဏ္ဍာသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုပ်စ်	ပဟုဂုံစ်
ဝ	အဏ္ဍာ	အဏ္ဍာ၊ အဏ္ဍာနော
အာ	ဘော အဏ္ဍာ	ဘောနော အဏ္ဍာ၊ အဏ္ဍာနော
ဒု	အဏ္ဍား၊ အဏ္ဍာနံ	အဏ္ဍာ၊ အဏ္ဍာနော
တ	အဏ္ဍာနာ	အဏ္ဍာဟို၊ အဏ္ဍာဘို
စ	အဏ္ဍာသု၊ အဏ္ဍာနော	အဏ္ဍာနံ
မိ	အဏ္ဍာသွာ၊ အဏ္ဍာမှာ၊ အဏ္ဍာနာ	အဏ္ဍာဟို၊ အဏ္ဍာဘို
ဆ	အဏ္ဍာသု၊ အဏ္ဍာနော	အဏ္ဍာနံ
သ	အဏ္ဍာသွံး၊ အဏ္ဍာမှို့၊ အဏ္ဍာနို့	အဏ္ဍာသွံး

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

ဟတ္ထီ ဒါဂြို ဂက္ဗီ သံယီ၊ သာမီ ဓမ္မီ စ ဂါမက္ဗီ။

ယောဂီ ရောဂီ သုခီ ဒုက္ခီ၊ ဘောဂီ စာဂီ စ ကုသလီ။

အနက်

အဏ္ဍာ- တုတ်ရှိသူ၊ ဟတ္ထီ- ဆင်၊ ဒါဂြို- အစွယ်ရှိသော မြွှေ့၊ ခြေသံ့၊
ကျင်စွယ်ရှိသူ၊ ဂက္ဗီ- ဂိုဏ်းဆရာ၊ သံယီ- သံယူ့ ဥက္ကာဋ္ဌ၊ သာမီ- အရှင်သခင်၊
ဓမ္မီ- တရားရှိသူ၊ ဂါမက္ဗီ- ရွှာသူကြီး၊ ယောဂီ- အားထုတ်ခြင်းရှိသူ၊ ရောဂီ-
ရောဂါရှိသူ၊ သုခီ- သုခရှိသူ၊ ဒုက္ခီ- ဒုက္ခရှိသူ၊ ဘောဂီ- စည်းစိမ်ရှိသူ၊ စာဂီ-
စွန်းကြီးလေ့ရှိသူ၊ ကုသလီ- ကုသိုလ်ရှိသူ ကျွန်းမာသူ။

ပုဂ္ဂိုင် ဘိက္ခာသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ် မကုပ်စ်	ပဟုဂုံစ်
ဝ	ဘိက္ခာ
အာ	ဘော ဘိက္ခာ

၉	ဘိက္ခာ	ဘိက္ခာ၊ ဘိက္ခာဝေါ
၁၀	ဘိက္ခာနာ	ဘိက္ခာဟို, ဘိက္ခာ။ဘို, ဘိက္ခာဟို, ဘိက္ခာဘို
၁၁	ဘိက္ခာသာ, ဘိက္ခာနော	ဘိက္ခာနံ့, ဘိက္ခာနံ့
၁၂	ဘိက္ခာသွား, ဘိက္ခာမှား, ဘိက္ခာနာ	ဘိက္ခာဟို, ဘိက္ခာဘို, ဘိက္ခာဟို, ဘိက္ခာဘို
၁၃	ဘိက္ခာသာ, ဘိက္ခာနော	ဘိက္ခာနံ့, ဘိက္ခာနံ့
၁၄	ဘိက္ခာသွား, ဘိက္ခာမှား	ဘိက္ခာသွား, ဘိက္ခာမှား

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ပဲ၍ သာနဲ့ ဘာကူ့ ရာဟု့ ကေတူ ပင်္လာ သိနိုင်း
ဝေါး ဝေကူ့ နေရှု မေရာ ဂုဏ်းသူ ဟေတူ အေား စာ။

အနက်

ဘိက္ခာ- ရဟန်း၊ ပဲ-လိမ္မာသူ၊ သာနဲ့- တောင်အပြင်၊ ဘာကူ့- နေမဝင်း၊
ရာဟု့- အသူရိန်း၊ ကေတူ- တံခွန်မှန်ကင်း၊ ပင်္လာ- ဆုံးသော သူ၊ ဉာဏ်- ကြိုး (သိနိုင်း=
သိနိုင်+ကြိုး) သိနိုင်း- သမုဒ္ဒရာ၊ ကူး- မီးစာ၊ ဝေါး ဝေကူ့- ဝါး၊ နေရှု၊ မေရာ-
မြင်းမိုးရိတောင်၊ ဂုဏ်း- ဆရာ၊ ဥသု့- မြား၊ ဟေတူ- အကြောင်း၊ အေား- သတ္တဝါ။

ပုဂ္ဂိုင် ဟေတူသွား ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်း	ဘေး
၁	ဟေတူ
၁၁	ဘေး ဟေတူ
၉	ဟေတူ
၁၀	ဟေတူနာ
၁၁	ဟေတူသာ, ဟေတူနော
၁၂	ဟေတူသွား, ဟေတူမှား, ဟေတူနာ
၁၃	ဟေတူသွား, ဟေတူနော
၁၄	ဟေတူသွား, ဟေတူနော
၁၅	ဟေတူသွား, ဟေတူမှား
၁၆	ဟေတူသွား, ဟေတူမှား
၁၇	ဟေတူသွား, ဟေတူမှား
၁၈	ဟေတူသွား, ဟေတူမှား
၁၉	ဟေတူသွား, ဟေတူမှား

ပုလိုင် အန္တသဒ္ဒါ ရှင်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ကေဂုစ်	ပဟုဂုစ်
၀	အန္တ	အန္တ၊ အန္တဝါ၊ အန္တနော၊ အန္တယော
အ၁	ဘော အန္တ	ဘောန္တာ အန္တ၊ အန္တဝေ၊ အန္တဝါ၊ အန္တယော
၃	အန္တု	အန္တ၊ အန္တဝါ၊ အန္တနော၊ အန္တယော
၈	အန္တနာ	အန္တဟို၊ အန္တဘို၊ အန္တဟို၊ အန္တဘို
၁	အန္တသု၊ အန္တနော	အန္တာနံ၊ အန္တာမံ
၆	အန္တသွာ၊ အန္တမှာ၊ အန္တနာ၊	အန္တဟို၊ အန္တဘို၊ အန္တဟို၊ အန္တဘို
၂	အန္တသု၊ အန္တနော	အန္တာနံ၊ အန္တာမံ
၁၁	အန္တသွာ၊ အန္တမြို့	အန္တသူ၊ အန္တသူ

ပုလိုင် သယမျှသဒ္ဒါရှင်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ကေဂုစ်	ပဟုဂုစ်
၀	သယမျှ	သယမျှ၊ သယမျှဝါ
အ၁	ဘော သယမျှ	ဘောန္တာ သယမျှ၊ သယမျှဝါ
၃	သယမျဲး	သယမျှ၊ သယမျှဝါ
၈	သယမျှနာ	သယမျှဟို၊ သယမျှဘို
၁	သယမျှသု၊ သယမျှနော၊	သယမျှာနံ
၆	သယမျှသွာ၊ သယမျှမှာ၊ သယမျှနာ	သယမျှဟို၊ သယမျှဘို
၂	သယမျှသု၊ သယမျှနော，	သယမျှာနံ
၁၁	သယမျှသွာ၊ သယမျှမြို့	သယမျှသူ

ပုလိုင် အဘိဘူသဒ္ဒါ ရှင်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ကေဂုစ်	ပဟုဂုစ်
၀	အဘိဘူ	အဘိဘူ၊ အဘိဘူဝါ
အ၁	ဘော အဘိဘူ	ဘောန္တာ အဘိဘူ၊ အဘိဘူဝါ
၃	အဘိဘူး	အဘိဘူ၊ အဘိဘူဝါ
၈	အဘိဘူနာ	အဘိဘူဟို၊ အဘိဘူဘို
၁	အဘိဘူသု၊ အဘိဘူနော	အဘိဘူာနံ

မီ	အဘိဘူသွာ	အဘိဘူဟိ, အဘိဘူဘိ
	အဘိဘူမှာ, အဘိဘူနာ,	
ဆ	အဘိဘူသေ, အဘိဘူနော	အဘိဘူနံ
သ	အဘိဘူသ္ဌံး, အဘိဘူမိ့	အဘိဘူသု

အနက်

သယမျှူး- ဘူရား၊ အဘိဘူ- လွှမ်းမိုးနှင်သူ၊

ပုလ္လိင် ဂေါသန္တာ ရွှေ့စဉ်ပုံ**ဝိဘတ် ဓကဝိ****ဓဟုဝိ**

ပ	ဂေါ	ဂါဝေါ, ဂဝေါ
အာ	ဟေ ဂေါ	ဟောန္တာ ဂါဝေါ, ဂဝေါ
ဒု	ဂိုံး, ဂိုံး, ဂိုံး	ဂါဝေါ, ဂဝေါ
တ	ဂါဝေနဲ့, ဂဝေနဲ့	ဂေါဟို, ဂေါဘို
စ	ဂါဝသာ, ဂဝသာ	ဂိုံး, ဂိုံး, ဂုန်း
မီ	ဂါဝသွာ, ဂါဝမှာ, ဂါဝါ, ဂဝသွာ, ဂဝမှာ, ဂဝါ	ဂေါဟို, ဂေါဘို
ဆ	ဂါဝသာ, ဂဝသာ	ဂိုံး, ဂိုံး, ဂုန်း
သ	ဂါဝသ္ဌံး, ဂါဝမို့, ဂါဝေ, ဂဝသ္ဌံး, ဂဝမို့, ဂဝေ	ဂါဝသု, ဂဝသု, ဂေါသု

ပုလ္လိင် ဂေါကသန္တာ ရွှေ့စဉ်ပုံ**ဝိဘတ် ဓကဝိ****ဓဟုဝိ**

ပ	ဂေါကော	ဂေါကာ
အာ	ဟေ ဂေါကာ	ဟေ ဂေါကာ
ဒု	ဂေါကံး	ဂေါကော
တ	ဂေါကေန	ဂေါကေဟို, ဂေါကေဘို
စ	ဂေါကသာ	ဂေါကာနံ
မီ	ဂေါကာ, ဂေါကသွာ, ဂေါကမှာ	ဂေါကေဟို, ဂေါကေဘို
ဆ	ဂေါကသာ	ဂေါကာနံ
သ	ဂေါကော, ဂေါကသ္ဌံး ဂေါကမို့	ဂေါကေသု

နပုလ္လိုင် အားဖြူသွေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	မကုပ်စ်	ပဟုဝါစ်
ပ	အား	အား, အားနီ
အာ	ဘော အား	ဘဝန္တာနီ အား, အားနီ
ဒု	အား	အား, အားနီ
တ	အားနာ	အားဟို, အားဘို, အားဟို, အားဘို
စ	အားသဲ, အားနော	အားနဲ့, အားနဲ့
မီ	အားသွာ, အားမှာ, အားနာ	အားဟို, အားဘို, အားဟို, အားဘို
ဆ	အားသဲ, အားနော	အားနဲ့, အားနဲ့
သ	အားသွံး, အားမြို့	အားသဲ, အားသဲ

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

အား သတ္တိ ဒဓက္ခဘို ဝါရီ သပ္ပါ နပုံသကာ။

အနက်

အား- အရိုး၊ သတ္တိ- ပေါင်၊ ဒစိ- နှိမ်စ်း(ဒိန်ချဉ်)၊ အကို အဖ္စာ- မျက်လုံး၊ ဝါရီ- ရေ၊ သပ္ပါ- ထောပတ်၊ နပုံသကာ- လူကာရန် နပုံလိုင် သဒ္ဓစုစုတို့တည်း။

နပုလ္လိုင် သုခကာရီသွေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	မကုပ်စ်	ပဟုဝါစ်
ပ	သုခကာရီ	သုခကာရီ, သုခကာရီနီ
အာ	ဟေ သုခကာရီ	ဟေ သုခကာရီ, သုခကာရီနီ
ဒု	သုခကာရီနဲ့, သုခကာရီ	သုခကာရီ, သုခကာရီနီ
တ	သုခကာရီနာ	သုခကာရီဟို, သုခကာရီဘို
စ	သုခကာရီသဲ, သုခကာရီနော	သုခကာရီနဲ့
မီ	သုခကာရီသွာ, သုခကာရီနာ	သုခကာရီဟို, သုခကာရီဘို
	သုခကာရီမှာ	
ဆ	သုခကာရီသဲ, သုခကာရီနော	သုခကာရီနဲ့
သ	သုခကာရီသွံး, သုခကာရီမြို့	သုခကာရီသဲ
	သုခကာရီနီ	

နပုလ္လိုင် အာယုသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ဇကဝှစ်	ဗဟိုဝှစ်
ပ	အာယု	အာယူ, အာယူနီ
အာ	ဘော အာယု	ဘဝန္တာနီ အာယူ, အာယူနီ
ဒု	အာယုံ	အာယူ, အာယူနီ
က	အာယုနာ, အာယုသာ	အာယူဟို, အာယူဘို, အာယုဘို
စ	အာယုသာ, အာယုနော	အာယူနီး, အာယူနီး
မီ	အာယုသွာ, အာယုမှာ	အာယူဟို, အာယူဘို
	အာယုနာ	အာယူဟို, အာယုဘို
ဆ	အာယုသာ, အာယုနော	အာယူနီး, အာယူနီး
သ	အာယုသွံး, အာယုမို	အာယူသူ, အာယုသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုံ

အာယု စက္ခာ ဝသု ဒါရာ မဓမ္မ တိပု ဟိုင် စာ
သိုင် မတ္ထာ ဝတ္ထာ တော့ သာလွှသူ ဖလု ပိန္ဒြ စာ

အနက်

အာယု- အသက်၊ စက္ခာ- မျက်စိုး ဝသု- ရတနာ (ရွှေ ငွေစသည်) ဒါရာ-
သစ်သား၊ မဓု- ပျားရည်၊ အမ္မာ- ရော တိပု- သလွှမည်း (ခဲပုပ်)၊ ဟိုင်- ရှိန်းခိုး
သိုင်- ချင်း (ရွှေး)၊ မတ္ထာ- ရက်တက်၊ ဝတ္ထာ- တည်နေရာ၊ တော့- ချိပ်၊ သာလု-
ကြာစွယ်၊ အသုံး- မျက်ရည်၊ ဖလု- အဆစ်၊ ပိန္ဒြ- အပြောက်လုံး။

နပုလ္လိုင် ဂေါ်တူဘူသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ဇကဝှစ်	ဗဟိုဝှစ်
ပ	ဂေါ်တူဘူ	ဂေါ်တူဘူ, ဂေါ်တူဘူနီ
အာ	ဘော ဂေါ်တူဘူ	ဘဝန္တာနီ ဂေါ်တူဘူ, ဂေါ်တူဘူနီ
ဒု	ဂေါ်တူဘုံ	ဂေါ်တူဘူ, ဂေါ်တူဘူနီ
က	ဂေါ်တူဘူနာ	ဂေါ်တူဘူဟို, ဂေါ်တူဘူဘို
စ	ဂေါ်တူဘူသာ, ဂေါ်တူဘူနော	ဂေါ်တူဘူနီး

မီ	ဂေါကြဘုသွာ, ဂေါကြဘုမှာ	ဂေါကြဘူဟိ, ဂေါကြဘူဘိ
	ဂေါကြဘုနာ	
ဆ	ဂေါကြဘုသွာ, ဂေါကြဘုနာ	ဂေါကြဘူနံ
ဆ	ဂေါကြဘုသွာ, ဂေါကြဘုမှို	ဂေါကြဘူသွာ

* * * *

၁၁။ နဒါဒိဂိုဏ်း(လူထိလိုင်)

လူထိလိုင် နဒီသန္တာ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂါဘတ်	အကုဝါ	ပဟုဝါ
ပ	နဒီ	နဒီ, နဒီယော, နဇ္ဈာ
အာ	ဘောတီ နဒီ	ဘောတီယော နဒီ, နဒီယော, နဇ္ဈာ
ဒု	နဒီး, နဒီယံ	နဒီ, နဒီယော, နဇ္ဈာ
တ	နဒီယာ, နဇ္ဈာ	နဒီဟို, နဒီဘို
ဓ	နဒီယာ, နဇ္ဈာ	နဒီနံ
မီ	နဒီယာ, နဇ္ဈာ	နဒီဟို, နဒီဘို
ဆ	နဒီယာ, နဇ္ဈာ	နဒီနံ
ဆ	နဒီယာ, နဇ္ဈာ	နဒီသူ

လူထိလိုင် လူထိသန္တာ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂါဘတ်	အကုဝါ	ပဟုဝါ
ပ	လူထိ	လူထိ, လူထိယော
အာ	ဘောတီ လူထိ	ဘောတီယော လူထိ, လူထိယော
ဒု	လူထိး, လူထိယံ	လူထိ, လူထိယော
တ	လူထိယာ	လူထိဟို, လူထိဘို
ဓ	လူထိယာ	လူထိနံ
မီ	လူထိယာ	လူထိဟို, လူထိဘို
ဆ	လူထိယာ	လူထိနံ
ဆ	လူထိယာ, လူထိယံ	လူထိသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ကူတို့ နာရီ ကုမာရီ စ တရုက္ခိ ဗြာဟွှေးလီ သခီ။
မာတုလာနီ သိရီ ဘောတီ၊ ဂုဏ်း ဂုဏ်း ဂုဏ်း မဟီ။
ဂုဏ်း ဂုဏ်း ဂုဏ်း ဂုဏ်း ဂုဏ်း ဂုဏ်း ဂုဏ်း မဟီ။

အနက်

နဒီ- မြစ် ကူတို့, နာရီ- မိန်းမ၊ ကုမာရီ, တရုက္ခိ- အပျို့ ဗြာဟွှေးမ၊ သခီ- မိတ်ဆွဲမ၊ မာတုလာနီ- အဒေါ်၊ သိရီ- ကျက်သရေ့ ဘောတီ- အရှင်မ၊ ဂုဏ်း ဂုဏ်း ဂုဏ်း မဟီ- ခရံးသွားသော မိန်းမ၊ မဟီ- မြေ၊ မဟီမြစ်၊ ဂုဏ်း ဂုဏ်း ဂုဏ်း မဟီ- ဂုဏ်းရှိသော မိန်းမ၊ ဂုဏ်း ဂုဏ်း မဟီ- နွားမ၊ ဒါသီ- ကျွန်းမ၊ ပထဝီ- မြေ။

ကူတို့လိုင် ပုထဝိသွေး ရုပ်စဉ်ပု

ဝိဘတ် ဇက္ခုစ်

ဝ	ပုထဝီ	ပုထဝီ
အ	ဘောတီ ပုထဝီ	ဘောတီယော ပုထဝီ, ပုထဝိယော
ဒု	ပုထဝိုံး, ပုထဝိယံ	ပုထဝိုံး, ပုထဝိယံ
တ	ပုထဝိယာ, ပုထဗျာ	ပုထဝိယား, ပုထဝိဘာ
စ	ပုထဝိယာ, ပုထဗျာ	ပုထဝိယား
မီ	ပုထဝိယာ, ပုထဗျာ	ပုထဝိယား, ပုထဝိဘာ
ဆ	ပုထဝိယာ, ပုထဗျာ	ပုထဝိယား
သ	ပုထဝိယာ, ပုထဝိယံ, ပုထဗျား	ပုထဝိယား, ပုထဝိယံ

* * * * *

၁၂။ ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း (ကူတို့လိုင်)

ဝိဘတ် ဇက္ခုစ်

ဝ	ဂဟပတာနီ	ဂဟပတာနီ
အ	ဘောတီ ဂဟပတာနီ	ဘောတီယော ဂဟပတာနီ,
ဒု	ဂဟပတာနီး, ဂဟပတာနီယံ	ဂဟပတာနီးယော

က	ဂဟပတာနိယာ	ဂဟပတာနိဟိ, ဂဟပတာနိဘိ
စ	ဂဟပတာနိယာ	ဂဟပတာနိနှင့်
မီ	ဂဟပတာနိယာ	ဂဟပတာနိဟိ, ဂဟပတာနိဘိ
ဆ	ဂဟပတာနိယာ	ဂဟပတာနိနှင့်
သ	ဂဟပတာနိယာ, ဂဟပတာနိယံ	ဂဟပတာနိသူ

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

ဘိက္ခာနှင့် ရာဇိနိ စေဝ၊ ဒဏ္ဍာနှင့် စ ပေါက္ခာရဏီ၊
ယက္ခာနှင့် စ ပရစ်တွေ- ဝိဒူနှင့် ဂဟပတာဒယာ။

အနက်

ဂဟပတာနိ- အိမ်ရှင်မ၊ ဘိက္ခာနှင့် ရဟန်းမ၊ ရာဇိနိ- မိဖုယား(မင်းကတော်)၊ ဒဏ္ဍာနှင့်- တုတ်ရှိသော မိန်းမ၊ ပေါက္ခာရဏီ- ရေကန်၊ ယက္ခာနှင့်- ဘီလူးမ၊ ပရစ်တွေဝိဒူနှင့်- သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိနိုင်သော မိန်းမ၊ ဂဟပတာဒယာ- ဂဟပတာဒိဂိုဏ်းဝင် သွို့တို့တည်း။

၁၃။ သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

သဗ္ဗနာမ်အမည်ရသော ပုဒ်တို့သည် သဗ္ဗ, ကတရ, ကတမ, ကူတရ, အည, အညတရ, အညတမ, ပုဗ္ဗ, ပရ, အပရ, ဒက္ခာ, ဥတ္တရ, အဓရ, ယ, တ, ဓတ, ကူမ, အမူ, ကို, ဇက, ဥဘ, ဥဘယ, ဒို, တို, စတု, ပဋ္ဌာ, တူမှု, အမှု ဉ်း(၂၈)ပုဒ် စသော အားဖြင့် များကုန်၏။

(၁) သဗ္ဗ- အလုံးစုံ၊ (၂) ကတရ- အဘယ်၊ (၃) ကတမ- အဘယ်၊ (၄) ကူတရ- ဆိုခဲ့ပြီးသည်မှ တစ်ပါး၊ (၅) အည- အခြား၊ (၆) အညတရ- အမှုတ်မထား တစ်ပါးပါး၊ (၇) အညတမ- အမှုတ်မထား တစ်ပါးပါး၊ (၈) ပုဗ္ဗ- ရွှေ၊ (၉) ပရ- နောက်၊ (၁၀) အပရ- တစ်ပါး တခြား၊ (၁၁) ဒက္ခာ- တောင် (လက်ယာ) အရပ်၊ (၁၂) ဥတ္တရ- မြောက် (လက်ပဲ) အရပ်၊ (၁၃) အဓရ- အောက်အရပ်၊ (၁၄) ယ- အကြောင်၊ (၁၅) တ- ထို၊ (၁၆) ဓတ- ဉ်း၊ (၁၇) ကူမ- ဉ်း၊ (၁၈) အမူ- ထို၊ (၁၉) ကို- အဘယ်၊ (၂၀) ဇက- တစ်ခု၊ (၂၁) ဥဘ- နှုစ်ခု၊ (၂၂) ဥဘယ- နှုစ်ခု၊ (၂၃) ဒို- နှုစ်ခု၊ (၂၄) တို- သုံးခု၊ (၂၅) စတု- လေးခု၊ (၂၆) ပဋ္ဌာ- ငါးခု (၂၇) တူမှု- သင်၊ (၂၈) အမှု- ငါး။

ပုဂ္ဂိုလ် သဗ္ဗာသွီ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ဓကဂုဏ်	ဓဟူဂုဏ်
ပ	သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာ
အာ	ဘော သဗ္ဗာ, သဗ္ဗာ	ဘောနှော သဗ္ဗာ
ဒု	သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာ
တ	သဗ္ဗာန်	သဗ္ဗာဟို, သဗ္ဗာဘို
စ	သဗ္ဗာသူ့	သဗ္ဗာသံ, သဗ္ဗာသာနံ
မိ	သဗ္ဗာသူ့, သဗ္ဗာမှာ	သဗ္ဗာဟို, သဗ္ဗာဘို
ဆ	သဗ္ဗာသူ့	သဗ္ဗာသံ, သဗ္ဗာသာနံ
သ	သဗ္ဗာသီး, သဗ္ဗာမို့	သဗ္ဗာသူ

နှုပ်လိုင် သဗ္ဗာသွီ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ဓကဂုဏ်	ဓဟူဂုဏ်
ပ	သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာနံ
အာ	ဘော သဗ္ဗာ	ဘဝနှောနံ သဗ္ဗာနံ
ဒု	သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာနံ

(တတိယာဝိဘတ်မှ စ၍ ပုံလိုင်နှင့် တူပြီ။)

ကြတ္တိလိုင် သဗ္ဗာသွီ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	ဓကဂုဏ်	ဓဟူဂုဏ်
ပ	သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာ, သဗ္ဗာယော
အာ	ဘောတိ သဗ္ဗာ	ဘောတိယော သဗ္ဗာ, သဗ္ဗာယော
ဒု	သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာ, သဗ္ဗာယော
တ	သဗ္ဗာယော	သဗ္ဗာဟို, သဗ္ဗာဘို
စ	သဗ္ဗာယော, သဗ္ဗာသူ့	သဗ္ဗာသံ, သဗ္ဗာသာနံ
မိ	သဗ္ဗာယော	သဗ္ဗာဟို, သဗ္ဗာဘို
ဆ	သဗ္ဗာယော, သဗ္ဗာသူ့,	သဗ္ဗာသံ, သဗ္ဗာသာနံ
သ	သဗ္ဗာယော, သဗ္ဗာသံ	သဗ္ဗာသူ

လူထိုလိုင် ကတရသွို ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဂုစ်	မဟုဂုစ်
ဝ	ကတရာ	ကတရာ, ကတရာယော
အာ	ဘောတိ ကတရော	ဘောတိယော ကတရာ, ကတရာယော
ဒု	ကတရုံ	ကတရာ, ကတရာယော
တ	ကတရာယ	ကတရာဟို, ကတရာဘို
စ	ကတရာယ, ကတရိုသာ	ကတရာသံ, ကတရာသာနံ
မီ	ကတရာယ	ကတရာဟို, ကတရာဘို
ဆ	ကတရာယ, ကတရိုသာ	ကတရာသံ, ကတရာသာနံ
သ	ကတရာယံ, ကတရိုသံံ	ကတရာသူ

ပုံလှိုင် ပုံဗွဲသွို ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဂုစ်	မဟုဂုစ်
ဝ	ပုံဗွဲ့	ပုံဗွဲ, ပုံဗွဲ
အာ	ဘော ပုံဗွဲ, ပုံဗွဲ	ဘောနွော ပုံဗွဲ, ပုံဗွဲ
ဒု	ပုံဗွဲံ	ပုံဗွဲ
တ	ပုံဗွဲနံ	ပုံဗွဲဟို, ပုံဗွဲဘို
စ	ပုံဗွဲသာ	ပုံဗွဲသံ, ပုံဗွဲသာနံ
မီ	ပုံဗွဲသွာ့, ပုံဗွဲမှာ့, ပုံဗွဲ	ပုံဗွဲဟို, ပုံဗွဲဘို
ဆ	ပုံဗွဲသာ	ပုံဗွဲသံ, ပုံဗွဲသာနံ
သ	ပုံဗွဲသွံံး, ပုံဗွဲမြို့, ပုံဗွဲ	ပုံဗွဲသူ

ပုံလှိုင် တသွို ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဂုစ်	မဟုဂုစ်
ဝ	သော	နေ, တေ
ဒု	နံ, တံ	နေ, တေ
တ	နေနံ, တေနံ	နေဟို, နေဘို, တေဟို, တေဘို
စ	နသာ, အသာ, တသာ	နေသံ, နေသာနံ, တေသံ, တေသာနံ

မီ	နသွာ, အသွာ, တသွာ နမှာ, တမှာ	နေဟို, နေဘို, တေဟို, တေဘို
ဆ	နသေ, အသေ, တသေ	နေသံ, နေသာနံ, တေသံ, တေသာနံ
သ	နသ္ဌံး, အသ္ဌံး, တသ္ဌံး နမ့်, တမ့်	နေသူ, တေသူ

နပုလိုင် တသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ဇကဂုစ်	ပဟုဂုစ်
ပ	နံ, တံ	နာနံ, တာနံ
ဒု	နံ, တံ	နာနံ, တာနံ
တ	နေနံ, တေနံ	နေဟို, နေဘို, တေဟို, တေဘို
	(တတိယာ ဝိဘတ်မှ စ၍ ပုလိုင်နှင့် တူပြီ။)	

ကဲထွိလိုင် တသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ဇကဂုစ်	ပဟုဂုစ်
ပ	သာ	နာ, နာယော, တာ, တာယော
ဒု	နံ, တံ	နာ, နာယော, တာ, တာယော
တ	နာယ, တာယ	နာဟို, နာဘို, တာဟို, တာဘို
စ	တိသာ, တသာ, နသာ, အသာ, တိသာယ, တသာယ,	နာသံ, နာသာနံ, တာသံ, အသာယ, အသာယ,
	နာယ တာယ	
မီ	နာယ, တာယ	နာဟို, နာဘို, တာဟို, တာဘို
ဆ	တိသာ, တသာ, နသာ, အသာ, တိသာယ, တသာယ,	နာသံ, နာသာနံ, အသာယ, အသာယ,
	နာယ တာယ	
သ	တိသံ, တသံ, နသံ, အသံ, နာယံ; တာယံ	နာသူ, တာသူ

ပုဂ္ဂိုင် တေသန္တိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုဇ်	ပဟုဂုစ်
ပ	မသော	မတေ
ဒု	မတံ	မတေ
တ	မတေန	မတေဟီ, မတေဘီ
စ	မတသာ	မတေသံ, မတေသာနံ
မီ	မတသွာ, မတမှာ	မတေဟီ, မတေဘီ
ဆ	မတသာ	မတေသံ, မတေသာနံ
သ	မတသိုံး, မတဖိုံး	မတေသူ

နပုဂ္ဂိုင် တေသန္တိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုဇ်	ပဟုဂုစ်
ပ	မတံ	မတာနံ
ဒု	မတံ	မတာနံ
တ	မတေန	မတေဟီ, မတေဘီ

စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ကျွဲ့လိုင် တေသန္တိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုဇ်	ပဟုဂုစ်
ပ	မသာ	မတာ, မတာယော
ဒု	မတံ	မတာ, မတာယော
တ	မတာယ	မတာဟီ, မတာဘီ
စ	မတာယ, မတိသာ, မတိသာယ	မတာသံ, မတာသာနံ
မီ	မတာယ	မတာဟီ, မတာဘီ
ဆ	မတာယ, မတိသာ, မတိသာယ	မတာသံ, မတာသာနံ
သ	မတာယံ, မတိသံ	မတာသူ

ပုဂ္ဂိုင် ကြမသန္တိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကုဇ်	ပဟုဂုစ်
ပ	အယံ	ကြမ
ဒု	ကြမံ	ကြမ

က	အနေန, ကူမိနာ	ကူမေဟို, ကူမေဘို, ဘဟို, ဓော်
စ	ကူမသာ, အသာ	ကူမေသံ, ကူမေသာနံ, ဓသံ, ဓသာနံ
ဒီ	ကူမသွာ, ကူမမှာ, အသွာ,	ကူမေဟို, ကူမေဘို, ဘဟို, ဓော်
ဆ	ကူမသာ, အသာ	ကူမေသံ, ကူမေသာနံ, ဓသံ, ဓသာနံ
သ	ကူမသံး, ကူမမှုး, အသံး	ကူမေသူ, ဓသူ

နပုလိုင် ကူမသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	အကုစိ	ဓဟုဂုစ်
ဝ	ကူဗုံ, ကူဗုံ	ကူမာနို
ဒု	ကူဗုံ, ကူဗုံ	ကူမာနို
ထ	အနေန, ကူမိနာ	ကူမေဟို, ကူမေဘို, ဘဟို, ဓော် (အကြွင်း ပုံလိုင်နှင့် တူပြီ။)

ကူဗုံလိုင် ကူမသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	အကုစိ	ဓဟုဂုစ်
ဝ	အယံ	ကူမာ, ကူမာယော
ဒု	ကူဗုံ	ကူမာ, ကူမာယော
ထ	ကူမာယ	ကူမာဟို, ကူမာဘို
စ	ကူမာယ, အသာ, အသာယ, ကူမိသာ, ကူမိသာယ	ကူမာသံ, ကူမာသာနံ
ဒီ	ကူမာယ	ကူမာဟို, ကူမာဘို
ဆ	ကူမာယ, အသာ, အသာယ, ကူမိသာ, ကူမိသာယ	ကူမာသံ, ကူမာသာနံ
သ	ကူမာယံ, အသံ, ကူမိသံ	ကူမာသူ

ပုံလိုင် အမူသွို ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	အကုစိ	ဓဟုဂုစ်
ဝ	အသူ, အမူ,	အမူ
ဒု	အမုံ	အမူ
ထ	အမူနာ	အမူဟို, အမူဘို
		အမူဟို, အမူဘို

စ	အမူသု, အဒုသု	အမူသံ, အမူသာနံ
မီ	အမူသွာ, အမူမှာ	အမူဟို, အမူဘို
ဆ	အမူသု, အဒုသု	အမူသံ, အမူသာနံ
သ	အမူသိုံး, အမူပိုံ	အမူသု, အမူသု
	နပုလ္လိင် အမုသွေ့ ရုပ်စဉ်ပုံ	
ဂိဘတ်	ဧကဝှစ်	ဓဟူဝှစ်
ဝ	အဒံ	အမူ, အမူနံ
ဒု	အဒံ	အမူ, အမူနံ
တ	အမုနာ	အမူဟို, အမူဘို, အမူဟို, အမူဘို (အကြွင်း ပုလ္လိင်နှင့် တူပြီ။)
	ကဲဖိုလ္လိင် အမုသွေ့ ရုပ်စဉ်ပုံ	

ဂိဘတ်	ဧကဝှစ်	ဓဟူဝှစ်
ဝ	အသု, အမု	အမူ, အမုယော
ဒု	အမုံ	အမူ, အမုယော
တ	အမုယော	အမူဟို, အမုဘို, အမူဟို, အမုဘို
စ	အမုယော, အမုသု	အမူသံ, အမုသာနံ, အမုသံ, အမုသာနံ
မီ	အမုယော	အမူဟို, အမုဘို, အမူဟို, အမုဘို
ဆ	အမုယော, အမုသု	အမူသံ, အမုသာနံ, အမုသံ, အမုသာနံ
သ	အမုယံ, အမုသံ	အမူသု, အမုသု

ပုလ္လိင် ကိုသွေ့ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	ဧကဝှစ်	ဓဟူဝှစ်
ဝ	ကော	ကေ
ဒု	ကံ	ကေ
တ	ကေန	ကေဟို, ကေဘို

စ	ကသော, ကိုသော	ကေသံ, ကေသာနံ
မီ	ကသွား, ကမှာ	ကေဟို, ကေဘို
ဆ	ကသော, ကိုသော	ကေသံ, ကေသာနံ
သ	ကသွှံး, ကိုသွှံး, ကမ့်, ကိုမ့်	ကေသူ

နုပုလိုင် ကိုသွှံး ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဂုစ်	ဗဟိုဂုစ်
ဝ	ကို	ကာနံ
ဒု	ကို	ကာနံ
ထ	ကေန	ကေဟို, ကေဘို
စ	ကသော, ကိုသော	ကေသံ, ကေသာနံ
မီ	ကသွား, ကမှာ	ကေဟို, ကေဘို
ဆ	ကသော, ကိုသော	ကေသံ, ကေသာနံ
သ	ကသွှံး, ကိုသွှံး, ကမ့်, ကိုမ့်	ကေသူ

ကြုထိလိုင် ကိုသွှံး ရုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဂုစ်	ဗဟိုဂုစ်
ဝ	ကာ	ကာ, ကာယော
ဒု	ကံ	ကာ, ကာယော
ထ	ကာယ	ကာဟို, ကာဘို
စ	ကာယ, ကသာယ	ကာသံ, ကာသာနံ
မီ	ကာယ	ကာဟို, ကာဘို
ဆ	ကာယ, ကသာယ	ကာသံ, ကာသာနံ
သ	ကာယံ, ကသံ	ကာသူ

မကသွှံး

မကော တီသူ သချာ တူလျာ-တူလျာသဟာယ မိသာနေ။
သော်လူ သစ္စမ့်ချေသူ၊ အပ္ပါမ့် ကေဝလေပါ စ။

အနက်

တီသု- သုံးလိုင် ဆက်ဆံသော မကော- မကသ္ဒ္ဒိုသည်၊ သချာ-
တစ်(၁)ဟူသော သချာအနက်၊ တုလျှ- အတူဟူသော အနက်၊ အတုလျှ-
အတူမရှိဟူသော အနက်၊ အသဟာယ- အဖော်မပါဟူသော အနက်၊ မိသနေ-
ရောနော်ဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ သွေ့- အမြတ်ဟူသော အနက်၊
အည(ကစွဲ)- တစ်ပါးတစ်ခြားဟူသော အနက်၊ သစွဲ- အမှန်ဟူသော အနက်၊
မူချေသူ- စင်စစ်မုချုဟူသော အနက်တို့၌လည်းကောင်း၊ အပွဲ့- အနည်းငယ်ဟူသော
အနက်၌လည်းကောင်း၊ ကေဝလေပါ စ- အလုံးစုံဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊
ဟောတိ- ဖြစ်၏။

မကသ္ဒ္ဒို၏ အနက်များစွာတို့တွင် သချာ တုလျှ အတုလျှ အသဟာယ
လေးနက်တို့၌ မကဝှစ်သာ ရှိ၏၊ မကဝှစ် ကတရသ္ဒ္ဒိုအတိုင်း ရှုပ်စဉ်ရာ၏၊
အညအနက်၌ ဗဟိုဝှစ်သာ ရှိ၏၊ ဗဟိုဝှစ် သွေ့သ္ဒ္ဒိုအတိုင်း ရှုပ်စဉ်ရာ၏။
[ဆောင်] မက တစ်သာ၊ ဟောသောအခါ စဉ်ပါ မကဝှစ်။

ရှုပ်စဉ်ပုံက၊ မထူးလှ၊ သွေ့အတိုင်း ထုတ်။

သချာ စသော လေးနက်ဟော ပုံလိုင်မကသ္ဒ္ဒို ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဝှစ်
၀	မကော
၃	မကံံ
၈	မကေန
၁	မကသာ
၂	မကသွေ့၊ မကမှာ
၄	မကသာ
၇	မကသွေ့၊ မကမို

သချာ စသော လေးနက်ဟော နပုံလိုင် မကသ္ဒ္ဒို ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	မကဝှစ်
၀	မကံံ
၃	မကံံ

ထ	ခကေန
စ	ခကသာ
မီ	ခကသွာ, ခကမှာ
ဆ	ခကသာ
သ	ခကသိုံး, ခကမို့

သချို့ စသော လေးနက်ဟော ကြတို့လိုင် ခကသွှေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ခကုတ်
ပ	ခကာ
ဒု	ခကံ
ထ	ခကာယ
စ	ခကာယ, ခကိုသာ
မီ	ခကာယ
ဆ	ခကာယ, ခကိုသာ
သ	ခကာယံး, ခကိုသံး

အညအနက်ဟော ပုလှိုင် ခကသွှေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ဗဟိုဝါစ်
ပ	ခကေ
ဒု	ခကေ
ထ	ခကေဟို, ခကေဘို
စ	ခကေသံး, ခကေသာနံး
မီ	ခကေဟို, ခကေဘို
ဆ	ခကေသံး, ခကေသာနံး
သ	ခကေသူ

အညအနက်ဟော နပုလှိုင် ခကသွှေ့ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဝိဘတ်	ဗဟိုဝါစ်
ပ	ခကာနံး
ဒု	ခကာနံး

က	မကေဟို, မကေဘို
စ	မကေသံ, မကေသာနံ
မီ	မကေဟို, မကေဘို
ဆ	မကေသံ, မကေသာနံ
သ	မကေသူ

အညအနက်ဟော ကူးထိုလိုင် ကေသွှု ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	ဗဟိုဝိုစ်
ဝ	မကာ, မကာယာ
ဒု	မကာ, မကာယာ
ထ	မကာဟို, မကာဘို
စ	မကာသံ, မကာသာနံ
မီ	မကာဟို, မကာဘို
ဆ	မကာသံ, မကာသာနံ
သ	မကာသူ

ဥသွှု ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	ဗဟိုဝိုစ်
ဝ	ဥဘော, ဥဘော
ဒု	ဥဘော, ဥဘော
ထ	ဥဘောဟို, ဥဘောဘို, ဥဘောဟို, ဥဘောဘို
စ	ဥဘိုနဲ့
မီ	ဥဘောဟို, ဥဘောဘို, ဥဘောဟို, ဥဘောဘို
ဆ	ဥဘိုနဲ့
သ	ဥဘောသူ, ဥဘောသူ

ဒိသွှု ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	ဗဟိုဝိုစ်
ဝ	ဒွဲ, ဒု၆၀
ဒု	ဒွဲ, ဒု၆၀

ତ	ପେହି, ପେଚି, ପେହି, ପେଚି
ଥ	ପେହି, ପେଚି
ଫ	ପେହି, ପେଚି, ପେହି, ପେଚି
ର	ପେହି, ପେଚି
ଲ	ପେହି, ପେଚି

ပုဂ္ဂိုင် တိသန၏ ရုပ်စဉ်ပုံ

ପିତାର୍	ପହଞ୍ଚାନ୍ତି
ପ	ପାଦେବ
ପ୍ର	ପାଦେବ
ପା	ପାଦେବ, ପାଦେବି, ପାଦେବି, ପାଦେବି
ପାଦ	ପାଦେବ, ପାଦେବି
ପାଦି	ପାଦେବ, ପାଦେବି, ପାଦେବି, ପାଦେବି
ପାଦିଲ	ପାଦେବ, ପାଦେବି

နပုဂ္ဂိုင် တိသဒ္ဓါ ရပ်စဉ်ပုံ

ବିହାର	ବହୁଧିତ
ଓ	ତୀକି
ପ୍ର	ତୀକି
ତ	ତୀହି, ତୀହି, ତୀହି, ତୀହି
ଥ	ତୀଳୁଁ, ତୀଳୁଁ, ଫଳ
ମି	ତୀହି, ତୀହି, ତୀହି, ତୀହି
ଶବ୍ଦ	ତୀଳୁଁ, ତୀଳୁଁ, ଫଳ
ଚା	ତୀଲୁଁ, ତୀଲୁଁ, ଫଳ

କୃତ୍ତିଲିଙ୍କ ତିବତୀ ରୂପର୍ଥିବୁ

ଧିତାର୍	ପହୁଳ୍କାଳୀ
୦	ତୀର୍ଯ୍ୟକୀ
୩	ତୀର୍ଯ୍ୟକୀ

က တိဟိ, တိဘိ, တိဟိ, တိဘိ

စ တိသုန္တံ

မ တိဟိ, တိဘိ, တိဟိ, တိဘိ

ဆ တိသုန္တံ

သ တိသူ, တိသူ

ပုဂ္ဂိုင် စတုသန္တိ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ် ပဟုဂုစ်

ဝ စတ္တာရော, စတုရော

ဒ စတ္တာရော, စတုရော

က စတုဟိ, စတုဘိ, စတုဟိ, စတုဘိ, စတုဘိ

စ စတုန္တံ

မ စတုဟိ, စတုဘိ, စတုဟိ, စတုဘိ, စတုဘိ

ဆ စတုန္တံ

သ စတုသူ, စတုသူ

နပုဂ္ဂိုင် စတုသန္တိ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ် ပဟုဂုစ်

ဝ စတ္တာရီ

ဒ စတ္တာရီ

က စတုဟိ, စတုဘိ, စတုဟိ, စတုဘိ, စတုဘိ

စ စတုန္တံ

မ စတုဟိ, စတုဘိ, စတုဟိ, စတုဘိ, စတုဘိ

ဆ စတုန္တံ

သ စတုသူ, စတုသူ

ကြော်လိုင် စတုသန္တိ ရှုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ် ပဟုဂုစ်

ဝ စတသယာ

ဒ စတသယာ

တ	စတူဟို, စတူဘို, စတူဟို, စတူဘို, စတူဗို
ဥ	စတူသယ့်နှဲ
မီ	စတူဟို, စတူဘို, စတူဟို, စတူဘို
ဆ	စတူသယ့်နှဲ
သ	စတူသူ, စတူသူ

ပွဲသဒ္ဒိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ် ဗဟိုဝါစ်

ဥ	ပွဲ
ဒု	ပွဲ
တ	ပွဲဟို, ပွဲဘို
စ	ပွဲဗို
မီ	ပွဲဟို, ပွဲဘို
ဆ	ပွဲဗို
သ	ပွဲသူ

[အောင်] ဖိုစ ဌာရသု၊ သုံးလိုင်မှတ်၊ မြေလတ်ဗဟိုဝါစ်။
 ဝိသတ္တာဖို၊ နိုတို့၊ ကူးထို မကုပ်။
 သတံ စအုံ၊ သချော်ုံး၊ နပုံး မကုပ်။
 ကောင့်သုံးလို့၊ ခေါဘိုနို့၊ ကူးထို မကုပ်။
 အစုခွဲပုံး၊ အားလုံးစုံ၊ မှတ်တုံး ဗဟိုဝါစ်။

အလိုင် တူမှုသဒ္ဒိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိုဏ်	မကုပ်	ဗဟိုဝါစ်
ဥ	တွဲ, တုံး	တုံးမူး, ဝေါ
ဒု	တံ့, တာဝံ, တုံးဝံ, တွဲ	တုံးမူး, တုံးမှာကံ, ဝေါ
တ	တယာ, တွယာ, တော	တုံးမူးဟို, တုံးမူးဘို, ဝေါ
စ	တဝံ, တုံးဝံ, တုံးမံ, တော	တုံးမှာကံ, တုံးမံ, ဝေါ
မီ	တယာ, တွယာ	တုံးမူးဟို, တုံးမူးဘို

ဆ	တဝါ, တူယံ့, တူမုံ့, တေ	တူမှာကံ, တူမုံ့, ဝေါ
သ	တယို, တွေယို,	တူမှုသူ

အလိုင် အမှုသန္တိ ရုပ်စဉ်ပုံ

ဂိဘတ်	မကုပ်စ်	မဟုပ်စ်
ဝ	အဟံ	မယံ, အမျှ, နော
ဒု	မံ, မမံ	အမျှ, အမှာကံ, နော
တ	မယာ, မမေ	အမျှဟီ, အမျှဘီ, နော
စ	မမေ, မယံ့, အမုံ့, မမံ, မမေ	အမှာကံ, အသွာကံ, အမုံ့, နော
မီ	မယာ	အမျှဟီ, အမျှဘီ
ဆ	မမေ, မယံ့, အမုံ့, မမံ, မမေ	အမှာကံ, အသွာကံ, အမုံ့, နော
သ	မယို	အမျှသူ, အသွွာသူ

နာမ်ဂိုဏ်း ပြီး၏။

အခန်း (၄)
အာချာတ်ဂိုဏ်း (၈) ဂိုဏ်း

၁။ ဘူဝါဒိဂိုဏ်း

ဘူဝါဒိတော့ အ သုတ်ဖြင့် “အ”ဟူသော ဝိကရဏ ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုံစံအပေါင်းသည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်းမည်၏၊ ဤဘူဝါဒိဂိုဏ်း၏ ကတ္တားအနက်ကို ဟောသော ကတ္တာရှုပ်, ကံအနက်ကို ဟောသော ကမွှုရှုပ်, သောအနက်ကို ဟောသော ဘာဝရှုပ်ဟု သုံးမျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဘူဓာတ် ဝတ္ထာနစိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

ပရသာပုဒ်

	ဇက္ခုစ်	ပဟုဝါစ်	
တိ	ဘဝတိ, ဘဝ	ဘဝနှိ	အနှိ
သိ	ဘဝသိ	ဘဝထ	ထ
မိ	ဘဝမိ, ဘဝ	ဘဝမ	မ

အတ္ထနောပုဒ်

တေ	ဘဝတေ	ဘဝနှဲ	အနှဲ
သေ	ဘဝသေ	ဘဝဝှေ	ဝှေ
မေ	ဘဝ	ဘဝမှေ့	မှေ့

ကမွှုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

တေ	အဘိဘူယတေ	အဘိဘူယနှဲ, အဘိဘူယရေ	အနှဲ
သေ	အဘိဘူယသေ	အဘိဘူယဝှေ	ဝှေ
မေ	အဘိဘူယမေ	အဘိဘူယမှေ့	မှေ့

အတ္ထနောပုဒ်ကို ပရသာပုဒ်ပြန်လျှင်

တိ	အဘိဘူယတိ	အဘိဘူယနှိ, အဘိဘူယရေ	အနှိ
သိ	အဘိဘူယသိ	အဘိဘူယထ	ထ
မိ	အဘိဘူယမိ	အဘိဘူယမှု-ဟု ဖြစ်၏။	မှု

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

ပစတိ ကစ္စတိ စော၊ လဘတိ စာပိ ပသာတိ။
ပစ္စတော ကစ္စယတော စ၊ လွှဲတော စော ဒီသာတော။
ကတ္တုပါစီ ကမ္မဝါစီ၊ ကူမေ ဘူဝါဒီကာ မတာ။

အနက်

ဘဝတိ- ဖြစ်၏၊ ပစတိ- ချက်၏၊ ကစ္စတိ- သွား၏၊ လဘတိ- ရ၏၊ ပသာတိ- မြင်၏၊ အဘိဘူယတော- လွှဲမ်းမိုးအပ်၏၊ ပစ္စတော- ချက်အပ်၏၊ ကစ္စယတော- သွားအပ်၏၊ လွှဲတော- ရအပ်၏၊ ဒီသာတော- မြင်အပ်၏၊ ကူမေ- ဉ်သို့အစရှိသော သစ္စာတို့ကို၊ ကတ္တုပါစီ- ကတ္တားကို ဟောကုန်သော၊ ကမ္မဝါစီ- ကံကို ဟောကုန်သော၊ ဘူဝါဒီကာ- ဘူဝါဒီဂိုဏ်းဝင်သစ္စာတို့ဟူ၍၊ မတာ- သိအပ်ကုန်၏။

ရုပ်ပြီးပုံ

ဘဝတိ=ဘူ+အ+တိ၊ (ဘူဓာတ်၊ အပစ္စည်း၊ တိဝိဘတ်။ နောက်ပုဒ်များ၌ လည်း - ရှုံး အလုံးကို ဓာတ်၊ အလယ်အလုံးကို ပစ္စည်း၊ အဆုံးအလုံးကို ဝိဘတ်ဟု မှတ်။) ဦးကို အပြု၊ အပြု အဝပြု၊ ဝါး အကို ချေ၊ ဝိကို အသိုက်ပုံ၊ (ပျည်း၌ အသတ်ပြထားလျှင် ပျည်းနှင့် တွဲသော သရ မပါ-ဟု မှတ်ပါ။) ပစတိ= ပစ+အ+တိ၊ စ-၌ အကို ချေ။ ကစ္စတိ= ကမ္မ+အ+တိ၊ မှု၌ ဥကို ချေ၊ မိ-ကို စီပြု။ လဘတိ= လဘ+အ+တိ၊ ဘ၌ အကို ချေ။ ပသာတိ= ဒီသ+အ+တိ= သ၌ အကို ချေ။ ဒီသ ကို ပသာပြု။

ပစ္စတော= ပစ+ယ+တော၊ စ၌ အကို ချေ၊ စ၌နှင့် တကွ ယကို စပြု။ စလာ။
ကစ္စယတော= ကမ္မ+ယ+တော၊ မှု-၌ ဥကို ချေ၊ မိကို စီပြု။ ဉ်လာ၊ လွှဲတော= လဘ+ယ+တော၊ ဘ၌ အကို ချေ၊ ယကို ဘပြု၊ ရှုံးဘကို ဗပြု။ ဗကို နောက် ဘသို့ ကပ်။ ဒီသာတော= ဒီသ+ယ+တော၊ သ၌ အကို ချေ၊ ဒီသကို ဒီသပြု၊ ယကို ချေ။
(ကျွန်းသော ဝိဘတ်များဖြင့် ရုပ်ပြီးပုံကို နောင်အခါ အလိုအလျောက် သိလွှား)

ပွဲမီရိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

	ဓကဝါစ်	ပရသယပုဒ်	ဓဟုဝါစ်
တူ	ဘဝတူ, ဘဝေ	ဘဝစူ	အနဲ့
ဟို	ဘဝါဟို, ဘဝ	ဘဝထ	ထ
မိ	ဘဝါမိ, ဘဝေ	ဘဝါမ	မ

အတ္တနားပုဒ်

တံ	ဘဝတံ	ဘဝစံ	အနဲ့
သူ့	ဘဝသူ့	ဘဝတွေ့	တွေ့
မံ	ဘဝေ	ဘဝါမသေ	အာမသေ

ကမ္မရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

တံ	အဘိဘူယတံ	အဘိဘူယစံ	အနဲ့
သူ့	အဘိဘူယသူ့	အဘိဘူယတွေ့	တွေ့
မံ	အဘိဘူယေ	အဘိဘူယာမသေ	အာမသေ

* * * * *

သတ္တမီရိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

ပရသယပုဒ်

ဧယာ	ဘဝဧယာ, ဘဝေ	ဘဝဧယာဗျာ	ဧယာဗျာ
ဧယာသီ	ဘဝဧယာသီ, ဘဝေ	ဘဝဧယာထ	ဧယာထ
ဧယာမိ	ဘဝဧယာမိ, ဘဝေ	ဘဝဧယာမ	ဧယာမ

အတ္တနားပုဒ်

ဧယာ	ဘဝဧယာ	ဘဝဧယာဗျာ	ဧယာဗျာ
ဧယာသီ	ဘဝဧယာသီ	ဘဝဧယာဗျာဗွေ့	ဧယာဗျာဗွေ့
ဧယာမိ	ဘဝဧယာမိ	ဘဝဧယာဗျာမေ့	ဧယာဗျာမေ့

ကမ္မရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

အေ	အဘိဘူယေထ	အဘိဘူယေရံ	ဧရံ
ဒေယာ	အဘိဘူယေတော	အဘိဘူယေယဉ်တွေ	ဒယျာတွေ
ဒယျာ	အဘိဘူယေယျာ, အဘိဘူယေ	အဘိဘူယေယျာမှေ အဘိဘူယေ	ဒယျာမှေ

* * * * *

ပရောက္ဌဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

အ	ပဘူဝ	ပဘူဝါ	ပါ
ဗ	ပဘူဝဝ	ပဘူဝိထ္ထ	ထ္ထ
အ	ပဘူဝ	ပဘူဝိမှ	မှ
ထ္ထ	ပဘူဝိထ္ထ	ပဘူဝိရေ	ရေ
တွော	ပဘူဝိတွော	ပဘူဝိတွေ	တွေ
မှု	ပဘူဝိ	ပဘူဝိမှု	မှု

ကမ္မရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

ထ္ထ	အဘိပဘူဝိယိတ္ထ
ရေ	အဘိပဘူဝိယိရေ
တွော	အဘိပဘူဝိယိတွော
တွေ	အဘိပဘူဝိယိတွေ
မှု	အဘိပဘူဝိယိ
မှု	အဘိပဘူဝိယိမှု။

* * * * *

ဟိယျတ္ထနိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

အာ	အဘဝါ, ဘဝါ, အဘဝ, ဘဝ
ဦး	အဘဝူ, ဘဝူ, အဘဝူ, ဘဝူ
အာ	အဘဝါ, ဘဝါ, အဘဝ, ဘဝ, အဘဝိ, ဘဝိ

ထွေ	အဘဝတ္ထာ, ဘဝတ္ထာ, အဘဝထ, ဘဝထ [အဘဝတ္ထာ ဟဲ မလို။]
အ	အဘဝ, ဘဝ
မှာ	အဘဝမှာ, ဘဝမှာ, အဘဝမှ, ဘဝမှ [အဘဝမှာ စသည် မလို။]
ထွေ	အဘဝတ္ထာ, ဘဝတ္ထာ, အဘဝထ, ဘဝထ
ထွေး	အဘဝတ္ထား, ဘဝတ္ထား
သေ	အဘဝသေ, ဘဝသေ
ထံ	အဘဝထံး, ဘဝထံး
ဘို့	အဘဝဘို့, ဘဝဘို့
မှာသေ	အဘဝမှာသေ, ဘဝမှာသေ။

ကမ္မရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

ထွေ	အဘျူဟ္မယတ္ထာ, အဘီဗူယတ္ထာ, အဘျူဟ္မယထ, အဘီဗူယထ
ထွေး	အဘျူဟ္မယတ္ထား, အဘီဗူယတ္ထား
သေ	အဘျူဟ္မယသေ, အဘီဗူယသေ
ထံ	အဘျူဟ္မယထံး, အဘီဗူယထံး
ဘို့	အဘျူဟ္မယို့, အဘီဗူယို့
မှာသေ	အဘျူဟ္မယမှာသေ, အဘီဗူယမှာသေ။

* * * * *

အဇ္ဇာနိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

၅၅	အဘဝို့, ဘဝို့, အဘဝို့, ဘဝို့
လဲ	အဘဝဲ့, ဘဝဲ့, အဘဝဲ့သူ, ဘဝဲ့သူ, အဘဝဲ့သူ, ဘဝဲ့သူ
ပြေ	အဘဝေါ့, ဘဝေါ့, အဘဝ, ဘဝ, အဘဝို့, ဘဝို့
ထွေ	အဘဝိတ္ထာ, ဘဝိတ္ထာ, အဘဝိတ္ထာ, ဘဝိတ္ထာ
ဒုံး	အဘဝို့, ဘဝို့
မှာ	အဘဝိမှာ, ဘဝိမှာ, အဘဝိမှာ, ဘဝိမှာ, အဘဝိမှာ, ဘဝိမှာ, အဘဝိမှာ, ဘဝိမှာ
အာ	အဘဝို့, ဘဝို့, အဘဝိတ္ထာ, ဘဝိတ္ထာ
၆၅	အဘဝို့, ဘဝို့, အဘဝို့, ဘဝို့

- ၁။ အဘဝိသေ, ဘဝိသေ
 ၂။ အဘဝိပုံ, ဘဝိပုံ
 ၃။ အဘဝ, ဘဝ, အဘဝံ, ဘဝံ
 ၄။ အဘဝိမူး, ဘဝိမူး။

ကမ္မရူပ်စဉ်ဟန်ကား

- ၁။ အဘျာဗူယာ, အဘီဗူယာ, အဘျာဗူယိတ္ထ, အဘီဗူယိတ္ထ
 ၂။ အဘျာဗူယူ, အဘီဗူယူ, အဘျာဗူယူ, အဘီဗူယူ
 ၃။ အဘျာဗူယိသေ, အဘီဗူယိသေ
 ၄။ အဘျာဗူယိပုံ, အဘီဗူယိပုံ
 ၅။ အဘျာဗူယ်, အဘီဗူယ်, အဘျာဗူယ်, အဘီဗူယ်
 ၆။ အဘျာဗူယိမူး, အဘီဗူယိမူး။

* * * * *

ဘဝိသုန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကဇ္ဇရူပ်စဉ်ဟန်ကား

သုတိ	ဘဝိသုတိ	ဘဝိသုန္တိ, ဘဝိသုရေ	သုန္တိ
သုသီ	ဘဝိသုသီ	ဘဝိသုထ	သုထ
သုာမိ	ဘဝိသုာမိ	ဘဝိသုာမ	သုာမ
သုတေ	ဘဝိသုတေ	ဘဝိသုန္တေ, ဘဝိသုရေ	သုန္တေ
သုသေ	ဘဝိသုသေ	ဘဝိသုဂျေ	သုဂျေ
သံ	ဘဝိသံ	ဘဝိသုမူး	သုမူး

ကမ္မရူပ်စဉ်ဟန်ကား

- သုတေ အဘီဗူယိသုတေ
 သုန္တေ အဘီဗူယိသုန္တေ, အဘီဗူယိသုရေ
 သုသေ အဘီဗူယိသုသေ
 သုဂျေ အဘီဗူယိသုဂျေ
 သံ အဘီဗူယိသံ
 သုမူး အဘီဗူယိသုမူး။

* * * * *

ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

သာ	အဘဝိသာ, ဘဝိသာ, အဘဝိသာ, ဘဝိသာ
သံသူ	အဘဝိသံသူ, ဘဝိသံသူ
သော	အဘဝိသော, ဘဝိသော, အဘဝိသာ, ဘဝိသာ
သာထ	အဘဝိသာထ, ဘဝိသာထ
သံ	အဘဝိသံ, ဘဝိသံ
သာမှာ	အဘဝိသာမှာ, ဘဝိသာမှာ, ဘဝိသာမှာ, အဘဝိသာမှာ,
သာထ	အဘဝိသာထ, ဘဝိသာထ
သီသူ	အဘဝိသီသူ, ဘဝိသီသူ
သာသော	အဘဝိသာသော, ဘဝိသာသော
သာရွှေ	အဘဝိသာရွှေ, ဘဝိသာရွှေ
သီး	အဘဝိသီး, ဘဝိသီး
သာမှာသော	အဘဝိသာမှာသော, ဘဝိသာမှာသော။

ကမ္မရှုပ်စဉ်ဟန်ကား

သာထ	အဘိဘူယိသာထ
သီသူ	အဘိဘူယိသီသူ
သာသော	အဘိဘူယိသာသော
သာရွှေ	အဘိဘူယိသာရွှေ
သီး	အဘိဘူယိသီး
သာမှာသော	အဘိဘူယိသာမှာသော။

ဘူဝါဒိဂိုဏ်း ပြီး၏။

အ အ အ အ အ အ

၂။ ရုစာဒိဂိုဏ်း

ရုစာဒိတော့ နိဂုံဟိတ် ပုံပွဲ သုတ်ဖြင့် နိဂုံဟိတ်လည်း လာ, “အ”ဟူသော ဝိကရကာပစ္စည်းလည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ရုစာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤရုစာဒိဂိုဏ်း၏ ရုစာတ် ဝတ္ထာမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရှုပ်စဉ်ဟန်ကား။ . . .

ရွှေတိ, ရွှေစွာ၊ ရွှေစွဲ, ရွှေရွှေ၊ ရွှေသီး၊ ရွှေထာ၊ ရွှေဘိုး, ရွှေစွာ၊ ရွှေရွှေမှာ။

ရွှေတော့၊ ရွှေစွဲ၊ ရွှေရွှေ၊ ရွှေသော၊ ရွှေတွေ၊ ရွှေစွာ၊ ရွှေရွှေမှာ။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

၁။ သမ္မတ ဆိန်တိ စော ဘိန်တိ ယဉ်တိ တထာ။

ဘုရာတိ မူးရှိတိ စာပါ၊ ရုစာဒီကတ္ထုပါစိနော။

၂။ သုပ္ပတေ ဆိုလှတေ စော ဘို့လှတေ စော ယုံလှတေ။

ବୁଝିତେ ମୁଣ୍ଡିତେ ତାପି ରୂପାତିକାଳିଦିନିଶ୍ଵରା॥

ଆକର୍ଷ

၁။ ရှုန္တတိ, ရှုန္တ- ပိတ်ဆို၏၊ တားမြစ်၏၊ သူမှုတိ- ပုတ်ခတ်၏၊ ဆိန္ဒုတိ-ဖြတ်၏၊ ဘိန္ဒုတိ- ခွဲ၏၊ ယူဇူတိ- အားထုတ်၏၊ ဘူဇူတိ- စား၏၊ မှုဇူတိ- လွှတ်၏၊ ရှုရာဒီကတ္တပါစိနာ- ကတ္တားဟောရှုရာဒီရုပ်တို့တည်း။

॥ ଯୁଦ୍ଧରେ- ପୁରୀରେତିର୍ବାନୀ ହିନ୍ଦୁରେ- ଫ୍ରିଟିର୍ବାନୀ ହିନ୍ଦୁରେ- ଓତିର୍ବାନୀ
ଯୁଦ୍ଧରେ- ଆହେଯିତିର୍ବାନୀ ହିନ୍ଦୁରେ- ରାଜିର୍ବାନୀ ମୃଦୁରେ- ଲୁତିର୍ବାନୀ
ରୂପାତିକଣ୍ଠିର୍ବାନୀ- ରୂପାତିକଙ୍ଗାର୍ବାନୀତିର୍ବାନୀ ॥

ရန်ပိုးပုံ

ရှုန္တတိ= ရှု+အ+တိ၊ ပုံးအကို ချော ရှုနောင် နိဂုဟိတ်လာ၊ မဲကို နောက်အသို့
ကပ်၊ နိဂုဟိတ်ကို နှုပြု၊ နဲကို စည့် ကပ်။

သူမှတ်= သုဘ+အ+တိ၊ ဘ၌ အကို ချေ၊ သူနောင် နိဂုဟိတ်လာ၊ ဘ်ကို နောက် အသိုကပ်၊ နိဂုဟိတ်ကို မဲပြု၊ မဲကို နောက် ဘသိုကပ်။

ဘိန္ဒတိ = ဘိဒီ+အ+တိ ဒို၍ လူကို ချေ၊ ဘိနောင် နိဂုဟိတ် လာ၊ ဒိကို နောက် အသိ ကပ်၊ နိဂုဟိတ်ကို နှပါ။ နိကို နောက် အသိ ကပ်။

ယူတိ= ယူ+အ+တိ၊ ၅၂ အကို ချေ၊ ယူနောင် နိဂုံဟိတ်လာ၊ အကို နောက် အသို့ ကပ်၊ နိဂုံဟိတ်ကို ဥပြု၊ ဥကို နောက် သို့ ကပ်။

ဘုဂ္ဂတိ= ဘုဂ္ဂ+အ+တိ၊ ဒုပ္ပ အကို ချေ၊ ဘုနာင် နိဂုဟိတ်လာ၊ အကို နောက် အသိုက်ပါ၊ နိဂုဟိတ်ကို ဥပြု၊ ဥကို နောက် သို့က်ပါ။

မုဂ္ဂတိ = မုစ+အ+တိ၊ စွဲ အကို ချေ၊ မုနောင် နိဂုဟိတ်လာ၊ စ်ကို နောက် အသိကပ်၊ နိဂုဟိတ်ကို ဥပြု၊ ဥကို နောက် စသို့ ကပ်။

သုဇွှတေး- သုဘ+ယ+တေး ဘၢ် အကို ချေး ယကို ဘပြု၊ ရှေ့သ်ကို ဗပြု၊
ဗကို နောက် ဘသို့ ကပ်။

ဆိုဇွှတေး- ဆိုဒီ+ယ+တေး ဒိၢ် လူကိုချေး ဒိနှင့်တကွ ယကို ဖြေား နေား။

သိုဇွှတေး- သိုဒီ+ယ+တေး ဒိၢ် လူကိုချေး ဒိနှင့်တကွ ယကို ဖြေား နေား။

ယုဇွှတေး- ယုဒီ+ယ+တေး ယုၢ် အကို ချေး အိနှင့်တကွ ယကို ဖြေား နေား။

ဘုဇွှတေး- ဘုဒီ+ယ+တေး ဘုၢ် အကို ချေး အိနှင့်တကွ ယကို ဖြေား နေား။

မုဇွှတေး- မုဒီ+ယ+တေး မုၢ် အကို ချေး စိနှင့်တကွ ယကို စပြု၊ စ လေား။

* * * * *

ပွဲမိုဂိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

ရှုနှစ်၊ ရှုနေ့၊ ရှုနှစ်၍၊ ရှုနှစ်ဟို၊ ရှုနှစ်၊ ရှုနှစ်ထာ၊ ရှုနှစ်မို့၊ ရှုနေ့၊ ရှုနှစ်မာ။

ရှုနှစ်တံ့၊ ရှုနှစ်၏ ရှုနှစ်သုံး၊ ရှုနှစ်တွော၊ ရှုနေ့၊ ရှုနှစ်မသော။

* * * * *

သတ္တမိုဂိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . ရှုနေ့ယျာ၊ ရှုနေ့၊ ရှုနေ့ယျာ၍၊

ရှုနေ့ယျာသို့၊ ရှုနေ့၊ ရှုနေ့ယျာထာ၊ ရှုနေ့ယျာမို့၊ ရှုနေ့၊ ရှုနေ့ယျာမာ။

ရှုနေ့ထာ၊ ရှုနေ့ခံ့၊ ရှုနေ့ထေား၊ ရှုနေ့ယျာတွော၊ ရှုနေ့ယျာ့ဗျာ၊ ရှုနေ့၊ ရှုနေ့ယျာမော့။

* * * * *

ပရောက္ဗာဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

ရှုရှုနှစ်၊ ရှုရောဓာ၊ ရှုရှုနှစ်၍၊ ရှုရှုနေ့၊ ရှုရှုနှစ်ထာ၊ ရှုရှုနှစ်မှာ

ရှုရှုနှစ်ထာ၊ ရှုရှုနှစ်ရေား၊ ရှုရှုနှစ်တွော၊ ရှုရှုနှစ်တွော၊ ရှုရှုနှစ်မှာ၊ ရှုရှုနှစ်မော့။

* * * * *

ဟိယုတ္တမိုဂိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . အရှုနှစ်၊ ရှုနှစ်၊ အရှုနှစ်၊ ရှုနှစ်၍၊

အရှုနှစ်၍၊ ရှုနှစ်၍၊ အရှုနှစ်၊ ရှုနှစ်၍၊ အရှုနေ့၊ ရှုနှစ်၊ အရှုနှစ်၊ ရှုနှစ်၊ အရှုနှစ်ထာ၊ ရှုနှစ်ထာ၊ အရှုနှစ်ထာ၊ ရှုနှစ်မှာ၊ အရှုနှစ်မှာ၊ အရှုနှစ်မှာ၊ ရှုနှစ်မှာ။

အရှုနှစ်ထာ၊ ရှုနှစ်ထာ၊ အရှုနှစ်ထာ၊ ရှုနှစ်ထာ၊ အရှုနှစ်ထာ့ဗျာ၊ ရှုနှစ်ထာ့ဗျာ၊ အရှုနှစ်သေား၊ ရှုနှစ်သေား၊
အရှုနှစ်ဗျာ့ဗျာ၊ ရှုနှစ်ဗျာ့ဗျာ၊ အရှုနှစ်ဗျာ့ဗျာ၊ ရှုနှစ်ဗျာ့ဗျာ၊ အရှုနှစ်ဗျာ့ဗျာ၊ ရှုနှစ်ဗျာ့ဗျာ။

အဇ္ဈကနိပိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . အရှုန်း ရှုန်း အရှုန်း ရှုန်း၊ အရှုန်းသူ၊ ရှုန်းသူ၊ အရှုန်းသူ၊ ရှုန်းသူ၊ အရှုန္တာ၊ ရှုန္တာ၊ အရှုန်း၊ ရှုန်း၊ အရှုန်း၊ ရှုန်း၊ အရှုန်းတဲ့၊ ရှုန်းတဲ့၊ အရှုန္တာတဲ့၊ ရှုန္တာတဲ့ အရှုန်းမှာ၊ ရှုန်းမှာ၊ အရှုန်းမှာ၊ ရှုန်းမှာ၊ အရှုန်းမှာ၊ ရှုန်းမှာ၊ အရှုန်းမှာ၊ ရှုန်းမှာ၊ အရှုန်းမှာ၊ ရှုန်းမှာ]၊

အရှုန္တာ၊ ရှုန္တာ၊ အရှုန်းတဲ့၊ ရှုန်းတဲ့၊ အရှုန္တာ၊ ရှုန္တာ၊ အရှုန်း၊ ရှုန်း၊ အရှုန်းသော၊ ရှုန်းသော၊ အရှုန်းတဲ့၊ ရှုန်းတဲ့၊ အရှုန်း၊ ရှုန်း၊ အရှုန်းမှာ၊ ရှုန်းမှာ]၊

* * * * *

ဘဝိသ္ထီပိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . ရှုန်းသတိ၊ ရှုန်းသတိ၊ ရှုန်းသရော၊ ရှုန်းသသိ၊ ရှုန်းသသယ၊ ရှုန်းသသမီ၊ ရှုန်းသသမာ]၊

ရှုန်းသတော၊ ရှုန်းသတော၊ ရှုန်းသရော၊ ရှုန်းသသော၊ ရှုန်းသတွေ၊ ရှုန်းသသံ၊ ရှုန်းသသမှာ]၊

* * * * *

ကာလာတိပတ္တိပိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

အရှုန်းသသာ၊ ရှုန်းသသာ၊ အရှုန်းသသာ၊ ရှုန်းသသာ၊ အရှုန်းသသံသူ၊ ရှုန်းသသံသူ၊ အရှုန်းသသော၊ ရှုန်းသသော၊ အရှုန်းသသာ၊ ရှုန်းသသာ၊ အရှုန်းသသာတဲ့၊ ရှုန်းသသာတဲ့၊ အရှုန်းသသံ၊ ရှုန်းသသံ၊ အရှုန်းသသာမှာ၊ ရှုန်းသသာမှာ، အရှုန်းသသာမှာ]၊ ရှုန်းသသာမှာ]၊

အရှုန်းသသာတဲ့၊ ရှုန်းသသာတဲ့၊ အရှုန်းသသံသူ၊ ရှုန်းသသံသူ၊ အရှုန်းသသော၊ ရှုန်းသသော၊ အရှုန်းသသောတွေ၊ ရှုန်းသသောတွေ၊ အရှုန်းသသံ၊ ရှုန်းသသံ၊ အရှုန်းသသာမှာသော၊ ရှုန်းသသာမှာသော]၊

ရှုစာဒိဂုံက်း ပြီး၏။

နှေ နှေ နှေ နှေ နှေ

၃။ ဒိဝိဒိဂုံက်း

ဒိဝိဒိဂုံက်း ယောသုတ်ဖြင့် “ယ”ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုံပြုအပေါင်းသည် ဒိဝိဒိဂုံက်း မည်၏၊ ဤဒိဝိဒိဂုံက်း၏ ဒိဝိဓရတ် ဝတ္ထာနိပိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

ဒိပ္ပတိ၊ ဒိပ္ပေါ်၊ ဒိပ္ပနှုန်း၊ ဒိပ္ပရော၊ ဒိပ္ပသိ၊ ဒိပ္ပထာ၊ ဒိပ္ပေါ်၊ ဒိပ္ပမှာ]၊

ဒိပ္ပတော၊ ဒိပ္ပတော်၊ ဒိပ္ပရော၊ ဒိပ္ပသော၊ ဒိပ္ပတွေ၊ ဒိပ္ပေါ်၊ ဒိပ္ပမှာ]၊

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

ဥပ္ဇာတီ အာပဇ္ဇာတီ ကူဗျာတီ တုသုတီ တထာ။
 ဝို့မျှတီ မည်တီ စော သမာဒိယတီ ပစ္စတီ။
 မူစ္စတီ ဆို့ဇ္ဇာတီ စော ဘို့ဇ္ဇာတီ စ ဒို့ဒို့ယော။

 ဥပ္ဇာတော အာပဇ္ဇာတော ကူဗျာတော တုသုတော တထာ။
 ဝို့မျှတော မည်တော စော သမာဒိယတော စ ပစ္စတော။
 မူစ္စတော ဆို့ဇ္ဇာတော စော ဘို့ဇ္ဇာတော ကမ္မဝါစိနော။

အနက်

ဒီဗြာတီ- မြှုံးတူးပျော်ပါး၏၊ ဥပ္ဇာတီ- ဖြစ်၏၊ အာပဇ္ဇာတီ- ရောက်၏၊ ကူဗျာတီ-
 အမျက်တွက်၏၊ စိတ်ဆိုး၏၊ တုသုတီ- နှစ်သက်၏၊ ဝို့ဆွဲ၏၊ ဖောက်ခွဲ၏၊
 ပစ်ခတ်၏၊ မည်တီ- သိ၏၊ သမာဒိယတီ- (သံ+အာဒိယတီ) ကောင်းစွာ ယူ၏၊
 ဆောက်တည်၏၊ ပစ္စတီ- ကျက်၏၊ မူစ္စတီ- လွှတ်၏၊ ဆို့ဇ္ဇာတီ- ပြတ်၏၊ ဘို့ဇ္ဇာတီ-
 ကွဲ၏၊ ဒို့ဒို့ယော- ဒို့ဒို့ဓာတ်တို့တည်း။

ဥပ္ဇာတော- ဖြစ်ခြင်း (ဘောဟော)၊ အာပဇ္ဇာတော- ရောက်အပ်၏၊ -စသည်။

ရုပ်ပြီးပုံ

ဥပ္ဇာတီ= ဥ-ပဒ+ယ+တီ၊ ဒု၌ အကို ချေ၊ မိန္ဒင့်တကွ ယကို ဖြေ။ အ လာ၊
 ပလာ။

အာပဇ္ဇာတီ= အာ-ပဒ+ယ+တီ၊ ဒု၌ အကို ချေ၊ မိန္ဒင့်တကွ ယကို ဖြေ။ အ လာ။

ကူဗျာတီ= ကူဗျာ+ယ+တီ၊ ဒု၌ အကို ချေ၊ မိန္ဒင့်တကွ ယကို ဖြေ၍ အ လာ။

တုသုတီ= တုသု+ယ+တီ၊ သ၌ အကို ချေ၊ ယကို သပြု။ သံ-သသို့ ကပ်။

ဝို့မျှတီ= ဝို့မျှ+ယ+တီ၊ ဒု၌ အကို ချေ၊ မိန္ဒင့်တကွ ယကို ဖြေ။ အ လာ။

မည်တီ= မန်+ယ+တီ၊ န၌ အကို ချေ၊ နိန္ဒင့်တကွ ယကို ဥပြု။ အ လာ။

သမာဒိယတီ= သံ-အာ-ဒါ+ယ+တီ၊ ဒါ၌ အကို လူပြု၊ နိဂုဟိတ်ကို မ,ပြု၊
 မကို အာသို့ ကပ်။

ပစ္စတီ= ပစ္စ+ယ+တီ၊ စ၌ အကို ချေ၊ စကို ယန္ဒင့်တကွ စပြု။ စ လာ။

မူစ္စတီ= မူစ္စ+ယ+တီ၊ စ၌ အကို ချေ၊ စန္ဒင့်တကွ ယကို စပြု။ စ လာ။

ဆိဇ္ဇတိ- ဆိဒီ+ယ+တိ၊ ဒီမြဲ ကူကို ချေ၊ ဒိန့်တကွ ယကို ဖြေ၊ အလာ။

ဘိဇ္ဇတိ- ဘိဒီ+ယ+တိ၊ ဒီမြဲ ကူကို ချေ၊ ဒိန့်တကွ ယကို ဖြေ၊ အလာ။

* * * * *

ပဉာမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

ဒီပွဲတူ၊ ဒီပွဲ၊ ဒီပွဲနဲ့ ဒီပွဲဟို၊ ဒီပွဲ ဒီပွဲထာ ဒီပွဲမဲ့၊ ဒီပွဲ ဒီပွဲမဲ့။

ဒီပွဲတံ့၊ ဒီပွဲနဲ့ ဒီပွဲသူ့၊ ဒီပွဲတွော၊ ဒီပွဲ ဒီပွဲမသော။

* * * * *

ပရောက္ဌဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

ဒီဒီပွဲ၊ ဒီဒီပွဲ၊ ဒီဒီပွဲ၊ ဒီဒီပွဲတူ၊ ဒီဒီပွဲ၊ ဒီဒီပွဲမှု။

ဒီဒီပွဲတူ၊ ဒီဒီပွဲရော၊ ဒီဒီပွဲတောာ၊ ဒီဒီပွဲတွော၊ ဒီဒီပွဲ၊ ဒီဒီပွဲမော့။

အာပုံဗ္ဗ ပဒေတ် ဝိတ္ထမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . အာပဇ္ဇတိ၊
အာပဇ္ဇ အာပဇ္ဇနဲ့၊ အာပဇ္ဇရော စသည်ဖြင့် ဒီရုံးမာတ်အတိုင်း စဉ်လော့။

(ကျုန်ဝိဘတ်များဖြင့် ရုပ်စဉ်ပုံကို ရှေ့ဂိုဏ်းများအတိုင်း သိပါ။)

ဒိဝိဇ္ဇိဂိုဏ်း ပြီး၏

နှုန်း နှုန်း နှုန်း နှုန်း နှုန်း

၄။ သွာဒိဂိုဏ်း

သွာဒိတောာ ကူ ကာ၊ ဥကာ ၁ သုတ်ဖြင့် “ကူ ကာ ဥကာ”ဟူသော
ဝိကရကာပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် သွာဒိဂိုဏ်း မည်၏။
ဤသွာဒိဂိုဏ်း၏ သုဓာတ် ကုပစ္စည်း ကာပစ္စည်း ထိုက်သည့်အားလော်စွာ သက်၍
ဝတ္ထမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . သုကောတိ၊ သုကာတိ၊ သုကော၊
သုကာနှို့ သုကောသို့၊ သုကာသို့၊ သုကာသို့ သုကောထု၊ သုကာထု၊ သုကောမဲ့၊
သုကာမဲ့၊ သုကော၊ သုကောမဲ့၊ သုကာမဲ့။

သုကာတောာ သုကာနေ့၊ သုကာသော့၊ သုကာတွော သုကော၊ သုကာမော့။

ကမ္မရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . သူယတောာ သူယနေ့၊ သူယရော သူယသော သူယတွော

သူယယော သူယယာမော့။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

ပဟီဏာတိ မိနောတိ စ၊ သတ္တုဏာတိ စ သွာဒယော။

သူယတေ ပါပိယတေ စ၊ ပဟီယတေ စ သတ္တုတေ။

အနက်

သူကောတိ၊ သူဏာတိ- နားထောင်၏၊ ပဟီဏာတိ- စေလွှတ်၏၊ ပို၏၊
မိနောတိ- ထည့်သွင်း၏၊ သတ္တုဏာတိ- စွမ်းနိုင်၏၊ သွာဒယော- ကတ္တားဟော
သွာဒီဓာတ်တို့တည်း။ သူယတေ- ကြေားနာအပ်၏၊ ပါပိယတေ- ရောက်အပ်၏၊
ပဟီယတေ- စေလွှတ်အပ်၏၊ ပိုအပ်၏၊ သတ္တုတေ- စွမ်းနိုင်ခြင်း (ဘော)။

ရုပ်ပြီးပဲ

သူကောတိ=သူ+ကျေ+တိ၊ ကျေး၍ ဥက္ကိ အဗြို့ အဗြို့ပြု။

သူဏာတိ=သူ+ဏာ+တိ။

ပဟီဏာတိ=ပ-ဟီ+ဏာ+တိ။

မိနောတိ=မိ+နော+တိ၊ နေား၍ ဥက္ကိ အဗြို့ အဗြို့ပြု။

သတ္တုဏာတိ=သက+တ္တာ+တိ၊ ကျေး၍ အကို ချော့ က်ကို ဥသို့ ကပ်၊ က
လာ။

သူယတေ=သူ+ယ+တေ၊ သူး၍ ဥက္ကိ ဦးပြု။

ပါပိယတေ=ပ-အပ+ယ+တေ၊ အပ၏ ပျော် အကိုချော့ ဤလာ၊ ပိုကို ဤသို့
ကပ်၊ ရှေ့ပျော် အကို ချော့ အပ၏ ရှေ့မှ အကို အာပြု။ ပိုကို အာသို့ ကပ်။

ပဟီယတေ=ပ-ဟီ+ယ+တေ၊ ဟိုး၍ ကဲကို ဤပြု။

သတ္တုတေ=သက+ယ+တေ၊ ကျေး၍ အကို ချော့ ယကို ကပြု။

* * * * *

ပွဲမိရိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား. . . သူကောတူ၊ သူဏာတူ၊ သူကော
သူဏာ၍၊ သူကောဟို၊ သူဏာဟို၊ သူကာ၊ သူကောထု၊ သူကာထု၊ သူကောမို့၊ သူဏာမို့,
သူကော၊ သူကောမှု၊ သူဏာမှု။

သူကာတံ့၊ သူဏာတံ့၍ သူကာသူ့၊ သူဏာတွေ့၊ သူကော၊ သူဏာမသော။

* * * * *

သတ္တုမီရိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . သူကေယျ၊ သူကော်၊
သူကေယျ။ သူကေယျသို့၊ သူကော် သူကေယျဘာ သူကေယျမို့၊ သူကော်
သူကေယျမှု။

သူကော် သူကော်၏ သူကော်တော်၊ သူကေယျတွေ၊ သူကေယျ။ သူကော်
သူကေယျမေ့။

* * * * *

ပရှေးရှိသော အပောတ် ဥက္ကာပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန် ဝိဘတ်ဖြင့်
ကတ္တုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . ပါပုကာတိ၊ ပါပုကော်၊ ပါပုကာသို့ ပါပုကာထဲ
ပါပုကာမို့၊ ပါပုကော်၊ ပါပုကာမှု။

ပါပုကာတော်၊ ပါပုကာနှေ့၊ ပါပုကာသော ပါပုကာရွှေ၊ ပါပုကော်၊ ပါပုကာမေ့။

* * * * *

တိယျတ္တုနီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . အပါပုကာ၊ ပါပုကာ၊
အပါပုကာ၊ ပါပုကာ၊ အပါပုကာ၊ ပါပုကာ၊ အပါပုကာ၊ ပါပုကာ၊ အပါပုကော်၊ ပါပုကော်၊
အပါပုကာ၊ ပါပုကာ၊ အပါပုကာ၊ ပါပုကာ၊ အပါပုကာတ္တာ၊ ပါပုကာတ္တာ၊ အပါပုကာထဲ
အပါပုကာ၊ ပါပုကာ၊ အပါပုကာမှုံး၊ ပါပုကာမှုံး၊ အပါပုကာမှုံး၊ ပါပုကာမှုံး။

အပါပုကာတ္တာ၊ ပါပုကာတ္တာ၊ အပါပုကာထဲ၊ ပါပုကာထဲ၊ အပါပုကာတ္တာ၊ ပါပုကာတ္တာ
အပါပုကာသော ပါပုကာသော အပါပုကာတံ့၊ ပါပုကာတံ့ အပါပုကာတံ့၊ ပါပုကာတံ့ အပါပုကာမှုံးသော
ပါပုကာမှုံးသော။

သွာဒိဂိုက်း ပြီး၏။

အမှု အမှု အမှု အမှု အမှု

၅။ ကိယာဒိဂိုက်း

ကိယာဒိတော် နာ သူတ်ဖြင့် “နာ”ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းသက်၍
ပြီးကောင်းသော ပုဂ္ဂအပေါင်းသည် ကိယာဒိဂိုက်း မည်၏။ ဤကိယာဒိဂိုက်း၌ ကိုဘတ်
နာပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . ကိုကာတိ၊
ကိုကော်၊ ကိုကာနှေ့၊ ကိုကာသို့ ကိုကာထဲ၊ ကိုကာမို့၊ ကိုကော်၊ ကိုကာမှုံး။

ကိုကတေ၊ ကိုကန္တေ၊ ကိုကသေ၊ ကိုကရွှေ၊ ကိုကော၊ ကိုကာမှာ။

ကမ္မရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . ကိုယတေ၊ ကိုယန္တေ၊ ကိုယရေ့၊ ကိုယသေ၊ ကိုယရွှေ၊
ကိုယေ၊ ကိုယာမှာ။

ဂိုဏ်းဝင်ပုံစံများ

၁။ မိနာတိ စ စိနာတိ စ၊ အနာတိ စ ပညာယတိ။

မိနာတိ လုနာတိ စေတိ၊ ဓာနာတိ စ ကိုယာဒယော။

၂။ ပိဏ္ဍာယတေ ကိုယတေ စ၊ ဇီယတေ စီယတေပိ စ။

ညယတေ မီယတေ စေဝ၊ လူယတေ ဓာယတေ တထာ။

အနက်

မိနာတိ-အောင်၏၊ နိုင်၏၊ စိနာတိ-စီ၏၊ ဆည်းပူး၏၊ အနာတိ-သိ၏၊
ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ မိနာတိ-နှိုင်းယျာဉ်၏၊ ချင့်၏၊ လုနာတိ-ရိတ်ဖြတ်၏၊ ဓာနာတိ-
တုန်လှုပ်၏၊ ကိုယာဒယော- ကတ္တားဟော ကိုယာဒီဓတ်တို့တည်း။

ပိဏ္ဍာယတေ-ရောင်းအပ်၏၊ ကိုယတေ-ဝယ်အပ်၏၊ ဇီယတေ-အောင်အပ်၏၊
ဇီယတေ-စီအပ်၏၊ ညယတေ-သိအပ်၏၊ မီယတေ-နှိုင်းချင့်အပ်၏၊ လူယတေ-
ရိတ်အပ်၏၊ ဓာယတေ-တုန်လှုပ်ခြင်း၊ တထာ-ထိုကိုယာဒီကမ္မရှုပ် ဘာဝရှုပ်များတည်း။

ရုပ်ပြီးပုံ

ကိုကာတိ= ကို+နာ+တိ၊ ကို၌ ဤကို လူပြု၊ နကို ကာပြု။

ပိဏ္ဍာယတိ= ပိ-ကို+နာ+တိ၊ ကို၌ ဤကို လူပြု၊ နကို ကာပြု၊ က လာ။

မိနာတိ= မိ+နာ+တိ။

စိနာတိ= စိ+နာ+တိ။

အနာတိ= အ+နာ+တိ၊ ညကို အပြု။

ပညာယတိ= ပ-ည+နာ+တိ၊ နာကို ယပြု၊ ဥ လာ။

မိနာတိ= မိ+နာ+တိ၊ မာ၌ အာကို ကဲပြု။

လုနာတိ= လု+နာ+တိ၊ လူ၌ ဦးကို ဥပြု။

ဓာနာတိ= ဓာ+နာ+တိ၊ ဓာ၌ ဦးကို ဥပြု။

ပိဏ္ဍာယတေ= ပိ-ကို+ယ+တေ၊ က လာ။

ကီယတေ=ကီ+ယ+တေ။

ဂီယတေ=ဂီ+ယ+တေ၊ ဂီ၌ လူကို ဤပြု။

မီယတေ=မီ+ယ+တေ၊ မီ၌ လူကို ဤပြု။

ဉာယတေ=ဉာ+ယ+တေ။

မိယတေ=မှာ+ယ+တေ၊ မှာ၌ အာကို ဤပြု။

လူယတေ=လူ+ယ+တေ။

ဓာယတေ=ဓာ+ယ+တေ။

အဇွဲတနိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . အကိုကီ၊ ကိုကီ၊ အကိုကီ၊
ကိုကီ၊ အကိုကု၊ ကိုကု၊ အကိုကီးသူ၊ ကိုကီးသူ၊ အကိုကံသူ၊ ကိုကံသူ၊ အထိုကော၊
ကိုကော၊ အကိုကာ၊ ကိုကာ၊ အကိုကီ၊ ကိုကီ၊ အကိုကီတွေ၊ ကိုကီတွေ၊ အကိုကုတွေ၊
ကိုကုတွေ၊ အကိုကီး၊ ကိုကီး၊ အကိုကီမှာ၊ ကိုကီမှာ၊ အကိုကီမှု၊ ကိုကီမှု၊ အကိုကုမှာ၊
ကိုကုမှာ၊ အကိုကုမှု၊ ကိုကုမှု။

အကိုကာ၊ ကိုကာ၊ အကိုကာ၊ ကိုကာ၊ အကိုကု၊ ကိုကု၊ အကိုကု၊ ကိုကု၊
အကိုကီသော၊ ကိုကီသော၊ အကိုကီပုံ၊ ကိုကီပုံ၊ အကိုကာ၊ ကိုကာ၊ အကိုကီ၊ ကိုကီ၊
အကိုကီမှု၊ ကိုကီမှု။

ကိယာဒီဂိုဏ်း ပြီး၏။

၃၆ ၂၅ ၂၄ ၂၃ ၂၂ ၂၁

၆။ ဂဟာဒီဂိုဏ်း

ဂဟာဒီတော ပွဲကျာသုတ်ဖြင့် “ပွဲ၊ ကျာ”ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍
ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဂဟာဒီဂိုဏ်း မည်၏။ ဤဂဟာဒီဂိုဏ်း၏ ဂဟာတ်
ကျာပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထာနနိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .

ဂကျာတိ၊ ဂကျေ၊ ဂကျာနှိုး၊ ဂကျေရော၊ ဂကျာသီ၊ ဂကျာထ၊ ဂကျေထ၊ ဂကျာမိ၊
ဂကျေ၊ ဂကျာမှု။

ဂကျေတေ၊ ဂကျေနှေ့၊ ဂကျေရော၊ ဂကျေသော၊ ဂကျေရွှေ၊ ဂကျေ၊ ဂကျာမှော့။

ကမွဲရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . ဂယူတေ၊ ဂယူနှေ့၊ ဂယူရော၊ ဂယူသော၊ ဂယူရွှေ၊ ဂယူ
ဂယူမှော့။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

ကဏ္ဍတိ ဝါ ကဏ္ဍတိ ဝါ၊ ယောပွဲတိ ကတ္တာဝါစကား
ကဏ္ဍာယတေ ဂဟီယတေ၊ ဂယူတေ ကမွှုဝါစကား။

အနက်

ကဏ္ဍတိ၊ ကဏ္ဍတိ၊ ယောပွဲတိ- ယူ၏၊ ကတ္တာဝါစကား- ကတ္တားဟောသွေ့ဖို့
တည်း။ ကဏ္ဍာယတေ၊ ဂဟီယတေ၊ ဂယူတေ- ယူအပ်၏။ ကမွှုဝါစကား- ကံဟော
သွေ့ဘို့တည်း။

ရှင်ပြီးပုံ

ကဏ္ဍတိ=ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ၊ ဟကို ချေ။

ကဏ္ဍတိ=ဂဟ+ဏ္ဍာ+တိ၊ ဟကို ချေ၊ ဏ္ဍာ၌ အာကို အပြု။

ယောပွဲတိ=ဂဟ+ပွဲ+တိ၊ ဂဟကို ယောပြု။

ကဏ္ဍာယတေ=ဂဟ+ဏ္ဍာ+ယ+တေ၊ ဟကို ချေ၊ ဉ်လာ၊ ဏ္ဍာ၌ အာကို ချေ
၏၏ ဉ်သို့ ကပ်။

ဂဟီယတေ=ဂဟ+ယ+တေ၊ ဟ၌ အကို ချေ၊ ဉ်လာ။

ဂယူတေ=ဂဟ+ယ+တေ၊ ဟ၌ အကို ချေ၊ ဟနှင့် ယကို ရှုံးနောက်ပြန်။

* * * * *

ဘဝါသန္တိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုံးစဉ်ဟန်ကား . . . ဂဏ္ဍာယတိ၊ ဂဏ္ဍာယန္တိ၊
ဂဏ္ဍာယရေး ဂဏ္ဍာယသီ၊ ဂဏ္ဍာယထာ၊ ဂဏ္ဍာယသာမိ၊ ဂဏ္ဍာယသာမာ။

ဂဏ္ဍာယတေ၊ ဂဏ္ဍာယန္တေ၊ ဂဏ္ဍာယရေး ဂဏ္ဍာယသော၊ ဂဏ္ဍာယရွှေ၊ ဂဏ္ဍာယသံ၊
ဂဏ္ဍာယသာမှေး။

ကမွှုရှုံးစဉ်ဟန်ကား . . . ဂယိုသာတေ၊ ဂယိုသာန္တေ၊ ဂယိုသာရေး ဂယိုသာသော၊
ဂယိုသာရွှေ၊ ဂယိုသံ၊ ဂယိုသာမှေး။

* * * * *

ဂဟဓာတ်နောင် ပွဲပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထာမာန်ရိဘတ်ဖြင့် ကတ္တာရှုံးစဉ်
ဟန်ကား . . . ယောပွဲတိ၊ ယောပွဲ၊ ယောပွဲနှင့်၊ ယောပွဲရေး ယောပွဲသီ၊ ယောပွဲထာ၊ ယောပွဲမိ၊

ယောပွဲ၊ ယောပွဲမှ၊ ယောပွဲတော့၊ ယောပွဲနဲ့၊ ယောပွဲရော့၊ ယောပွဲသော့၊ ယောပွဲရွှေ့၊ ယောပွဲမျှ။

ဝဟာဒိဂုက်း ပြီး၏။

၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅

၃။ တနာဒိဂုက်း

တနာဒိတော့ ၌ ထိရာသုတ်ဖြင့် ဉာဏ်ပစ္စည်း၊ ထိရပစ္စည်းဟူသော ပိကရကာပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် တနာဒိဂုက်း မည်၏။ ဤတနာဒိဂုက်း၏ တနုဓာတ် ဉာဏ်ပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ပိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . တနောတိ၊ တနောနှိုး၊ တနောသီ၊ တနောထာ၊ တနောမီ၊ တနောမှ။

တနုဓာတ်၊ တနောနှိုး၊ တနုဓာတ်၊ တနုဓာတ်၊ တနုဓာတ်၊ တနုဓာတ်မျှ။

* * * * *

ကရဓာတ် နောင် ဉာဏ်ပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ပိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . ကရောတိ၊ ကရောနှိုး၊ ကရောသီ၊ ကရောထာ၊ ကရောမီ၊ ကရောမှ။

ကရောတော့၊ ကရောနှိုး၊ ကရောသော့၊ ကရောရွှေ့၊ ကရောရော့၊ ကရောမျှ။

* * * * *

ထိရပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ပိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား ကယိရတိ၊ ကယိရရော့၊ ကယိရနှိုး၊ ကယိရသီ၊ ကယိရထာ၊ ကယိရမီ၊ ကယိရရော့၊ ကယိရမှ။

ကယိရတော့၊ ကယိရနှိုး၊ ကယိရသော့၊ ကယိရရွှေ့၊ ကယိရရော့၊ ကယိရမျှ။

ကမ္မာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . ကရီယတော့၊ ကရီယနှိုး၊ ကရီယသီ၊ ကရီယရော့၊ ကရီယသော့၊ ကရီယရွှေ့၊ ကရီယယော့၊ ကရီယယာမျှ။

* * * * *

ပပ္ပါဒ္ဒအပစာတ် အြေပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရှင်စဉ် ယန်ကား . . . ပပ္ပါတီ၊ ပပ္ပါနီ၊ ပပ္ပါသီ၊ ပပ္ပါထာ၊ ပပ္ပါမိ၊ ပပ္ပါမာ။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

သက္ကာတီ ပပ္ပါတီ စေဝ၊ အဂရရောတီ တနာဒယော၊
ပတာယတေ ပတညဲတေ၊ ကရီယတေ စ ကယျတေ။
သက္ကတေ ပါပီယတေ စ၊ အဂရရီယတေ စ ကမ္မကာ။

အနက

တနောတီ- ချွဲထွင်၏၊ ကရောတီ၊ ကယိရတီ- ပြုလုပ်၏၊ သက္ကာတီ- စွမ်းနိုင်၏၊ ပပ္ပါတီ- ရောက်၏၊ အဂရရောတီ- နိုး၏၊ တနာဒယော- ကတ္တုးဟော၊ တနာဒိုက်ကဓာတ်တို့တည်း၊ ပတာယတေ၊ ပတညဲတေ- ချွဲထွင်အပ်၏၊ ကရီယတေ၊ ကယျတေ- ပြုလုပ်အပ်၏၊ သက္ကတေ- စွမ်းနိုင်ခြင်း (ဘော)၊ ပါပီယတေ- ရောက်အပ်၏၊ အဂရရီယတေ- နိုးကြားခြင်း၊ ကမ္မကာ- တနာဒိုကမ္မရှုပ်တို့တည်း။

ရုပ်ပြီးပဲ

တနောတီ= တနု+အြေ+တီ၊ နှုန်း ဥက္ကာ ချေ၊ နှံ ကို အြေသို့ ကပ်။

ကရောတီ= ကရ+အြေ+တီ၊ ရှုန်း အကို ချေ၊ ရိုကို အြေသို့ ကပ်။

ကယိရတီ= ကရ+ယိရ+တီ၊ ရှုန်း အကို ချေ၊ ရိုကို ချေ။

သက္ကာတီ= သက+အြေ+တီ၊ ကုန်း အကို ချေ၊ က်ကို အြေသို့ ကပ်၊ က လာ။

ပပ္ပါတီ= ပ-အပ+အြေ+တီ၊ အပ၏ ပှုံး အကို ချေ၊ ပ်ကို အြေသို့ ကပ်၊ ရှုံးပှုံး အကို ချေ၊ ငှုံး ပကို နောက် အသို့ ကပ်။

အဂရရောတီ= အဂရ+အြေ+တီ၊ ရှုန်း အကို ချေ၊ ရိုကို အြေသို့ ကပ်။

ပတာယတေ= ပ-တနု+ယ+တေ၊ နှုန်း ဥက္ကာ ချေ၊ နှံ ကို အာပြု၊ တွေ့ အကို ချေ၊ တ်ကို နောက် အာသို့ ကပ်။

ပတညဲတေ= ပ-တနု+ယ+တေ၊ နှုန်း ဥက္ကာ ချေ၊ နှံနှင့်တက္က ယကို ဥပြု၊ ဥ လာ။

ကရီယတေ= ကရ+ယ+တေ၊ ရှုန်း အကို ချေ၊ ကြိုလာ၊ ရိုကို ကြိုသို့ ကပ်။

ကယျတေ= ကရ+ယ+တေ၊ ရှုန်း အကို ချေ၊ ရှုနှင့် တက္က ယကို ယပြု၊ ယ လာ။

သက္ကတေ= သက+ယ+တေ၊ ကုန်း အကို ချေ၊ ယကို ကပြု၊ က်ကို နောက်ကသို့ ကပ်။

ပါပီယတေ= ပ-အပ+ယ+တေ၊ အပ၏ ပုံး အကို ချေ၊ ဤလာ၊ ရွှေပုံး
အကို ချေ၊ နောက် အကို အာပြု၊ ပကို အာသို့ ကပ်။

ဘဂရီယတေ= ဘဂရ+ယ+တေ၊ ရုံး အကို ချေ၊ ဤလာ
တနာဒီဂုဏ်း ပြီး၏။

* * * * *

၈။ စုရာဒီဂုဏ်း

စုရာဒီတော ကေ ကယာသုတ်ဖြင့် ကေပစ္စည်း ကယပစ္စည်းဟူသော
ပိကရကာပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် စုရာဒီဂုဏ်း မည်၏၊
ဤစုရာဒီဂုဏ်း၏ စုရာတ် ကေပစ္စည်း သက်၍ ဝတ္ထုမာန်ပိုဘတ်ဖြင့်
ကတ္တုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . စောရေတိ၊ စောရေနှိုး၊ စောရေသို့၊ စောရေထာ၊ စောရေမို့၊
စောရေမေး [အတ္ထုနောပုဒ်ပိုဘတ်ဖြင့် ရှုပ်များ ရှိခဲ့၏။]

* * * * *

ကယပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ပိုဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . .
စောရယုတိ၊ စောရယော၊ စောရယုနှိုး စောရယုသို့ စောရယုထာ၊ စောရယုမို့၊ စောရယော၊
စောရယာမှာ။

စောရယုတော၊ စောရယုနှိုး၊ စောရယုသော၊ စောရယုဝွှေး၊ စောရယော၊
စောရယာမေး။

ကမ္မာရှုပ်စဉ်ဟန်ကား . . . စောရီယတော၊ စောရီယနှိုး၊ စောရီယရော၊
စောရီယသော၊ စောရီယဝွှေး၊ စောရီယမေး။

* * * * *

စိန်ဓာတ် ကေပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ပိုဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရှုပ်စဉ်
ဟန်ကား . . . စိန်္တော်း၊ စိန်္တော်း၊ စိန်္တော်း၊ စိန်္တော်းမှာ စိန်္တော်းမှာ။

ဂုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

စိန်္တော်း မန္တော်း စောဝါလော်း ယာဇ္ဇာ်း တယား။
ဝေဇာတိ ဂကောတိ စာပို့၊ ဂုံမေ စုရာဒီဓာတ်ဝေး။

စီးနှီးယတေ မွန်းယတေ၊ ပါလီယတေ ယုန္ဓိယတေ။
ဝေဒီယတေ ဂကီယတေ၊ စုရာဒီကမွှပါစိနော။

အနက်

စောရေတိ၊ စောရယတိ- ခီးယူ၏၊ စိန္တယတိ၊ စိန္တယတိ- ကြံစည်၏၊ မန္တေတိ၊
မန္တယတိ- တိုင်ပင်၏၊ ပါလယတိ၊ ပါလယတိ- စောင့်ရှုံးက်၏၊ ယာင့်တိ၊
ယာင့်ယတိ- စွဲဆော်၏၊ အားထုတ်၏၊ ဝေဒေတိ၊ ဝေဒယတိ- ခံစား၏၊ ဂကေတိ၊
ဂကေယတိ- ရေတွက်၏၊ ကူမေ- ဉ်းမာတ်တို့သည်။ စုရာဒီမာတဝါ-
စုရာဒီဂကီကဓတ်တို့တည်း။ (စီးနှီးယတေ- ကြံစည်အပ်၏ စသည်ဖြင့်ပေး)

ရပ်ပြီးပုံ

စောရေတိ=စုရ+ကော+တိ၊ ရှုံး အကို ချေ၊ စုံ ဥက္ကာ ဉာပြု၊ ကော် က်ကို ချေ၊
ရှုံးကို သို့ ကပ်။

စိန္တေတိ= စိန္တ+ကော+တိ၊ နှုံး အကို ချေ၊ ကော် က်ကို ချေ၊ နှုံးကို သို့ကပ်။

မန္တေတိ= မန္တ+ကော+တိ၊ နှုံး အကို ချေ၊ ကော် က်ကို ချေ၊ နှုံးကို သို့ ကပ်။

ပါလယတိ= ပါလ+ကော+တိ၊ လှုံး အကို ချေ၊ ကော် က်ကို ချေ၊ လှုံးကို သို့
ကပ်။

ယာင့်တိ= ယာင့်+ကော+တိ၊ ငှုံး အကို ချေ၊ ယာင့် အကို အာပြု၊ ကော် က်ကို
ချေ၊ ငှုံးကို သို့ ကပ်။

ဝေဒေတိ= ဝိဒ+ကော+တိ၊ ဒုံး အကို ချေ၊ ဝိုံး ကူးကို ဇပြု၊ ကော် က်ကို ချေ၊
ဒုံးကို သို့ ကပ်။

ဂကေတိ= ဂကေ+ကော+တိ၊ ကုံး အကို ချေ၊ ကော် က်ကို ချေ၊ ကုံးကို သို့
ကပ်။

စုရာဒီဂိုဏ်း ပြီး၏။

အာချာတ်ဂိုဏ်း ပြီး၏။

အနာက်ဆက်တွဲ (၁)
အသုံးများသော ကြိုယာများ

**(က) အသုံးများသော ကတ္တားဟော အာချာတ်ကြိုယာများ
(ပါဋ္ဌာ - မြန်မာ)**

အကတ္တာသတိ	ဆဲရေး၏။	အာဟာရတိ	မျို၏။
အတိသယတိ	လွန်ကဲ၏။	ကူစ္စတိ	အလိုရှိ၏။
အဓိကစွဲတိ	ရ၏။ သ၏။	ဥပ္ပါဒ္ဓတိ	အထက်သို့
အနုဂစ္စတိ	လိုက်၏။	ဥပေတိ	တက်၏။
အနုဘဝတိ	ခံစား၏။	ဥဖိုကေတိ	နှုတ်ပယ်၏။
အန္တရဓာယတိ	ပုန်းကွဲယ်၏။	ဥပလ္လာတိ	ချဉ်းကပ်၏။
အနွဲတိ	လိုက်၏။	ဥပေါ်တိ	ကပ်ရောက်၏။
အပဂစ္စတိ	ဖဲခွဲ၏။	ဥခိုလိုတိ	မျက်စီဖွင့်၏။
အပဟရတိ	ပယ်ရှား၏။	ဥလွှေပတိ	ဝါကြွား၏။
အပေတိ	ဖဲခွဲ၏။	ဥသုသဟတိ	အားထုတ်၏။
အဘိဘဝတိ	လွှမ်းမိုး၏။	ဇတိ	လာ၏။ သွား၏
အဘိဝါဒေတိ	ရှိခိုး၏။	သေတိ	ရှာမြိုး၏။
အဘိဝါဒယတိ	ရှိခိုး၏။	ဉာဏ်ရောဟတိ	ဆင်းသက်၏။
အရဟတိ	ထိုက်၏။	ဉာဏ်လောကတိ	ကြည့်၏။
အဝသယတိ	မြို၏။	ကခံတိ	ယုံမှား၏။
အသုသတိ	အသက်ရှု၏။	ကမွှတိ	တုန်လှုပ်၏။
အဘဂစ္စတိ	လာ၏။	ကရောတိ	ပြ၏။
အာကာပေတိ	စော်ပိုင်း၏။	ကသတိ	ရေးခြစ်၏။
အာဘူဇာတိ	နှုလုံးသွင်း၏။	ကာမေတိ	လိုချင်၏။
အာရဘတိ	အားထုတ်၏။	ကာမယတိ	လိုချင်၏။
အာရျဟတိ	တက်၏။	ကိုကာတိ	ဝယ်၏။
အာရောဟတိ	တက်၏။	ကိုလမတိ	ပင်ပန်း၏။
အာရောစေတိ	ပြော၏။	ကိုင့်တိ	ကစား၏။
အာရောစယတိ	ပြော၏။	ကုံ့ဇွဲတိ	မြောက်၏။
အာဟနတိ	ရန်ပြီးဖွဲ့၏။	ကုပ္ပါဒ္ဓတိ	အမျက်ထွက်၏။

ခဇ္ဈတိ	ခဲစား၏။	စရတိ	ကျင့်၏။
ခဏတိ	တူးဖြီ၏။	စရတိ	လှည့်လည်၏။
ခနတိ	တူးဖြီ၏။	စဝတိ	ရွှေလျှော်၏။
ခမတိ	သည်းခံ၏။	စိနာတိ	ဆည်းပူး၏။
ခယတိ	ကုန်ခန်း၏။	စယတိ	ဆည်းပူး၏။
ခါဒတိ	ခဲစား၏။	စိန္တာတိ	ကြံးစည်၏။
ခီယတိ	ကုန်ခန်း၏။	စိန္တယတိ	ကြံးစည်၏။
ဂုံတိ	သွား၏။	ဆဘွဲ့တိ	စွန့်၏။
ဂုဇ္ဇာတိ	ကြီးဝါး၏။	ဆဘွဲယတိ	စွန့်၏။
ဂဇ္ဇာတိ	ကြီးဝါး၏။	ဆဘဒေတိ	ဆာ၏။
ဂဇ္ဇယတိ	ကြီးဝါး၏။	ဆဘဒေယတိ	ဖုံးလွှမ်း၏။
ဂကောတိ	ရေတွက်၏။	ဆဘဒေယတိ	ဖုံးလွှမ်း၏။
ဂကုယတိ	ရေတွက်၏။	ဆို့ဗွဲတိ	ပြတ်၏။
ဂကျောတိ	ယူ၏။	ဆို့ဗွဲတိ	ဖြတ်၏။
ဂရဟတိ	ကဲ့ရဲ့၏။	ဆုပတိ	တို့ထိ၏။
ဂဝေသတိ	ရွှေဖွေ၏။	ဆွဲတိ	ရယ်ရွှေ့၏။
ဂါယတိ	သီဆို၏။	အနယတိ	ဖြစ်စေ၏။
ဂိုဏ္ဍတိ	မက်မော၏။	ဟောတိ	စွန့်၏။
ဂိုရတိ	ထွေးအန်၏။	ဘကရောတိ	နိုးကြား၏။
ဂိုလတိ	မျို၏။	ဘကရတိ	နိုးကြား၏။
ဂုဟတိ	လျှို့ဝှက်၏။	ဘနာတိ	သိ၏။
ဂုဟတိ	လျှို့ဝှက်၏။	ဘလေတိ	တွန်းညို၏။
ဂေါပတိ	စောင့်ရွှေ့က်၏။	အိဂုံးတိ	စက်ဆုပ်၏။
ယဋ္ဌတိ	အားထုတ်၏။	အိရတိ	ဆွေးမြေ့၏။
ယဇ္ဇာတိ	အားထုတ်၏။	အရတိ	ဆွေးမြေ့၏။
ယဇ္ဇယတိ	အားထုတ်၏။	အိရတိ	အို၏။
ယာယတိ	နမ်းရှာ၏။	အရတိ	အို၏။
ယောသေတိ	ကြွေးကြွော်၏။	အိဝတိ	အသက်ရှုံး၏။
ယောသယတိ	ကြွေးကြွော်၏။	စုံယတိ	ကြံးစည်၏။
ယံသတိ	ပွဲတို့က်၏။	ခုံဟတိ	လောင်၏။
စဇတိ	စွန့်ကြီး၏။	တကောတိ	ကြံးစည်၏။

တက္ကယတိ	ကြီးစည်၏။	ဒမေတိ	ဆုံးမ၏။
တွေ့တိ	ရွှေ၏။	ဒမယတိ	ဆုံးမ၏။
တပတိ	ထွန်းပ၏။	ဒိပ္ပတိ	ထွန်းပ၏။
တပ္ပတိ	ပူပန်၏။	ဒီပေတိ	ပြ၏။
တရတိ	ကူး၏။	ဒီပယတိ	ပြ၏။
တသတိ	ထိတ်လန့်၏။	ဒုက္ခတိ	ဆင်းချေ၏။
တို့ဗုတိ	ရပ်၏။	ဒုသတိ	ပြစ်များ၏။
တိတိဂွဲတိ	သည်းခံ၏။	ဒုဟတိ	နှုံးညွှတ်၏။
တုံဒတိ	ထိုးဆွဲ၏။	ဒေါဟတိ	နှုံးညွှတ်၏။
တုံလတိ	မြောက်၍ ချိန်၏။	ဒုသေတိ	ဖျက်ဆီး၏။
တုံလေတိ	မြောက်၍ ချိန်၏။	ဒုသယတိ	ဖျက်ဆီး၏။
တုံလယတိ	မြောက်၍ ချိန်၏။	ဒေဝတိ	ပေး၏။
တုံသာတိ	နှစ်သက်၏။	ဒေဒတိ	ပေး၏။
တုံသုတိ	ရောင့်ရဲ၏။	ဒေဝဝတိ	ငိုက္ခုံး၏။
တုံလတိ	နှိုင်းချိန်	ဒေသေတိ	ဟော၏။
	ဆုံးဖြတ်၏။	ဓမတိ	မှတ်၏။
တုံလေတိ	နှိုင်းချိန်	ဓရတိ	ထင်ရှား၏။
	ဆုံးဖြတ်၏။	ဓရရေတိ	ဆောင်၏။
တုံလယတိ	နှိုင်းချိန်	ဓရယတိ	ဆောင်၏။
	ဆုံးဖြတ်၏။	ဓရဝတိ	ပြုး၏။
ထနေတိ	မိုးချိန်၏။	ဓရနောတိ	လှုပ်၏။
ထနုယတိ	မိုးချိန်၏။	ဓရနာတိ	လှုပ်၏။
ထဝတိ	ချီးမွမ်း၏။	ဓောဝတိ	ဆေးကြော၏။
ထုံနာတိ	ညည်းတွား၏။	ဓောဝတိ	ဖွံ့ဖြိုးလျှော်၏။
ထေနေတိ	ခိုး၏။	ဓားသေတိ	ဖျက်ဆီး၏။
ထေနယတိ	ခိုး၏။	ဓားသယတိ	ဖျက်ဆီး၏။
ထောမတိ	ချီးမွမ်း၏။	နှစ္စတိ	က၏။
ထောမယတိ	ချီးမွမ်း၏။	နှစ္စွဲတိ	နှစ်သက်၏။
ဒမတိ	ဆောင်၏။	နမတိ	ညာတ်ကိုင်း၏။
ဒမတိ	ဆုံးမ၏။	နမတိ	ရှိခိုး၏။
ဒမ္မတိ	ဆုံးမ၏။	နမသေတိ	ရှိခိုး၏။

နမတိ	ရှိခိုး၏။	ပသံသတိ	ချီမွမ်း၏။
နမသုတိ	ရှိခိုး၏။	ပသုတိ	မြင်၏။
နယ့်တိ	ဖွဲ့၏။	ပသုတိ	ကြည်၏။
နဟာယတိ	ရေချိုး၏။	ပသုယတိ	မြို့၏။
နှယ်တိ	ရေချိုး၏။	ပဟရတိ	ရိုက်နှက်
နိဂုစ်တိ	ထွက်ခွာ၏။	ပတိ	ပုတ်ခတ်၏။
နိန္ဒိတိ	ကဲ့ရဲ့၏။	ပိဝါ	သောက်၏။
နိယျာတောတိ	အပ်နှင်း၏။	ပိဝါတိ	သောက်၏။
နိဝါသေတိ	ဝတ်၏။	ပိပုဏာတိ	ရောက်၏။
နိဝါသေတိ	ဖူးလွှမ်းဝတ်ရုံ၏။	ပိပုဏာတိ	ရောက်၏။
နိဝါသယတိ	ဖူးလွှမ်းဝတ်ရုံ၏။	ပိလေတိ	စောင့်ရှောက်၏။
နိသီဒ္ဓတိ	ထိုင်၏။	ပိလယတိ	စောင့်ရှောက်၏။
နိသေဓတိ	တားမြစ်၏။	ပိဟေတိ	စေခိုင်း၏။
နိသယယတိ	မြို့၏။	ပိဟယတိ	စေခိုင်း၏။
နိဟာရတိ	နှင်ထုတ်၏။	ပိဉာဏ်တိ	ပေါင်း၏။
နေတိ	ဆောင်၏။	ပိဉာဏ်ယတိ	ပေါင်း၏။
နယ်တိ	ဆောင်၏။	ပိဟယတိ	လိုချင်၏။
ပက္ခန္တိ	ပုံသန်း၏။	ပိဟေတိ	မြတ်နိုး၏။
ပစ်တိ	ချုက်၏။		လိုချင်၏။
ပစ္စတိ	ကျက်၏။		မြတ်နိုး၏။
ပဇ္ဇိတိ	ချုံထွင်၏။	ပိဉာဏ်တိ	ပန်ဆင်၏။
ပဇ္ဇာတိ	ချုံထွင်၏။	ပုံစွဲတိ	မေးမြန်း၏။
ပဇ္ဇိုစ္စတိ	ပြန်သွား၏။	ပုံစွဲတိ	ပွတ်တိုက်၏။
ပဋိတိ	ရွှေတ်ဖတ်၏။	ပုံဇော်တိ	ပူဇော်၏။
ပတ်တိ	ကျ၏။	ပုံဇော်တိ	ပူဇော်၏။
ပရာဘဝတိ	ပျက်စီး၏။	ပေသတိ	စေခိုင်း၏။
ပရီဒ္ဓဟတိ	ဝတ်ရုံ၏။	ပေသယတိ	စေခိုင်း၏။
ပရီဟာရတိ	ရှောင်ရှား၏။	ပေါက်တိ	စောင်းထူ၏။
ပရီသတိ	ဝင်၏။	ပေါ်ထယတိ	စောင်းထူ၏။
ပသီဒ္ဓတိ	ကြည်ညို၏။	ပေါ်သေတိ	မွေးမြှု၏။

ဖသယတိ	တွေ့ထိ၏။		ပျက်စီး၏။
ဖသတိ	တွေ့ထိ၏။	ဘိန္ဒတိ	ဖောက်ခွဲ
ဖူလှတိ	ပွင့်၏။		ဖျက်ဆီး၏။
ဖုသတိ	တွေ့ထိ၏။	ဘူးတိ	ဘား၏။
ပဏ္ဍတိ	ပြိုတွယ်၏။	ဘိုံသတိ	ကြောက်၏။
ပန္တတိ	နှောင်ဖွဲ့၏။	မက္ခတိ	လိမ်းကျုံ၏။
ပန္တယတိ	နှောင်ဖွဲ့၏။	မက္ခယတိ	လိမ်းကျုံ၏။
ပဏ္ဍတိ	သိ၏။	မက္ခတိ	ဂုဏ်ကို
ပြုဟတိ	တိုးပွား၏။		ချေဖျက်၏။
ဘက္ခတိ	ဘား၏။	မက္ခတိ	လိမ်းကျုံ၏။
ဘက္ခတိ	ဘား၏။	မက္ခတိ	ဂုဏ်ကို
ဘက္ခယတိ	ဘား၏။		ချေဖျက်၏။
ဘဇ်တိ	မြို့ဝဲ၏။	မက္ခယတိ	ဂုဏ်ကို
ဘဇ်တိ	ကပ်ရောက်၏။		ချေဖျက်၏။
ဘဇ်တိ	မြို့ဝဲ၏။	မဂ္ဂတိ	ရှာမြိုး၏။
ဘဇ်တိ	ကပ်ရောက်၏။	မဂ္ဂတိ	ရှာမြိုး၏။
ဘဇ်တိ	မြို့ဝဲ၏။	မဂ္ဂယတိ	ရှာမြိုး၏။
ဘဇ်တိ	ကပ်ရောက်၏။	မဇွဲတိ	စင်ကြယ်၏။
ဘဇ်တိ	ချီးဖျက်၏။	မဇွဲတိ	သုတ်သင်၏။
ဘမတိ	ချာချာလည်၏။	မဇွဲတိ	တန်ဆာဆင်၏။
ဘမယတိ	ချာချာလည်၏။	မဇွဲတိ	စင်ကြယ်၏။
ဘမတိ	ချာချာလည်၏။	မဇွဲတိ	သုတ်သင်၏။
ဘရတိ	မွေ့မြှုံ၏။	မဇွဲတိ	တန်ဆာဆင်၏။
ဘဝတိ	ဖြစ်၏။	မဇွဲယတိ	စင်ကြယ်၏။
ဘသယတိ	ခွေးဟောင်၏။	မဇွဲယတိ	သုတ်သင်၏။
ဘသယတိ	လျှောကျ၏။	မဇွဲယတိ	တန်ဆာဆင်၏။
ဘဘတိ	ထွန်းပ၏။	မည်တိ	မှုတ်ထင်၏။
ဘဘယတိ	ကြောက်၏။	မဇွဲတိ	တန်ဆာဆင်၏။
ဘဘသတိ	ပြော၏။	မဇွဲတိ	တန်ဆာဆင်၏။
ဘိက္ခတိ	တောင်း၏။	မဇွဲယတိ	တန်ဆာဆင်၏။
ဘိဇ္ဇတိ	ပေါက်ကွဲ	မဇွဲတိ	နင်းချေ၏။

မနတိ	သိ၏။	ရွှေတိ	တပ်မက်၏။
မန္တာတိ	တိုင်ပင်၏။	ရမတိ	မွေ့လျှော်၏။
မန္တယတိ	တိုင်ပင်၏။	ရဝတိ	အသံမြော်၏။
မန္တာတိ	မွေ့နှောက်၏။	ရဝတိ	အော်၏။
မန္တာတိ	မွေ့နှောက်၏။	ရိုစွဲတိ	ကင်းဆိတ်၏။
မရတိ	သေ၏။	ရိုစွဲတိ	ပျို့အန်၏။
မိယုတိ	သေ၏။	ရိုစွဲတိ	လက်လျှေ့၏။
မာနေတိ	မြတ်နီး၏။	ရှုံတိ	ငို၏။
မာနယတိ	မြတ်နီး၏။	ရောဒတိ	ငို၏။
မိနာတိ	နှိုင်းချိန်၏။	ရှုံတိ	ပိတ်ဆို၏။
မိနာတိ	နှိုင်းချိန်၏။	ရှုံပတိ	ဖောက်ပြန်၏။
မိသေတိ	ရောနှော၏။	ရောစတိ	ထွန်းပ၏။
မိသယတိ	ရောနှော၏။	ရောစေတိ	နှုတ်သက်၏။
မူစွဲတိ	လွှတ်မြောက်၏။	ရောစယတိ	နှုတ်သက်၏။
မူစွဲတိ	တွေ့ဝေ၏။	ရှုံစွဲတိ	နှုတ်သက်၏။
မူစွဲတိ	စွဲန်လွှတ်၏။	လဂ္ဂတိ	ကပ်ပြု၏။
မူယှတိ	တွေ့ဝေ၏။	လယ်တိ	ခုန်၏။
မောက္ခတိ	လွှတ်မြောက်၏။	လဇ္ဇတိ	ရှုက်၏။
မောဒတိ	ဝမ်းမြောက်၏။	လပတိ	ပြောဆို၏။
မောဒေတိ	ရောနှော၏။	လဘတိ	ရ၏။
မောဒယတိ	ရောနှော၏။	လိခတိ	ရေး၏။
ယဇော်	ပူးလော်၏။	လုနာတိ	ရိုတ်ဖြတ်၏။
ယဇော်	လျှော်၏။	လုံဗ္ဗာတိ	မက်မော၏။
ယာစတိ	တောင်း၏။	ဝစ်တိ	ပြောဆို၏။
ယာတိ	သွား၏	ဝဇ္ဇာတိ	ရှောင်ကြော်၏။
ယာတိ	ရောက်၏။	ဝဇ္ဇာတိ	ရှောင်ကြော်၏။
ယာပေတိ	မျှတ၏။	ဝဇ္ဇာယတိ	ရှောင်ကြော်၏။
ယုဇ္ဇာတိ	သင့်လျှော်၏။	ဝဇ္ဇာတိ	သင့်၏။
ယုဇ္ဇာတိ	စစ်တိုက်၏။	ဝဇ္ဇာတိ	လည်၏။လိမ့်၏။
ယုဇ္ဇာတိ	အားထုတ်၏။	ဝဇ္ဇာတိ	ကြီးပွား၏။
ရက္ခတိ	စောင့်ရောက်၏။	ဝဇ္ဇာတိ	ချီးမွှမ်း၏။

ဝဏ္ဏယတိ	ချီးမွှမ်း၏။	ဝိနေတိ	ဆုံးမ၏။
ဝတ္ထတိ	ချာချာလည်၏။	ဝိန္ဒတိ	ရ၏။
ဝဒတိ	ပြော၏။	ဝိပိစ္စတိ	ကင်းဆိတ်၏။
ဝဒေတိ	ပြော၏။	ဝိဟရတိ	နေ၏။
ဝဇ္ဇတိ	ပြော၏။	ဝိမံသတိ	စူးစမ်း၏။
ဝဇ္ဇတိ	ပြော၏။	ဝေက္ခတိ	ရှုဆင်ခြင်၏။
ဝဒ္ဓတိ	တိုးပွား၏။	ဝေခေတိ	တုန်လှုပ်၏။
ဝန္ဒတိ	ရှိခိုး၏။	ဝေဓယတိ	တုန်လှုပ်၏။
ဝပတိ	စိုက်ပျိုး၏။	သက္ကတိ	စွမ်းနိုင်၏။
ဝမတိ	ထွေးအန်၏။	သက္ကာတိ	စွမ်းနိုင်၏။
ဝမ္မတိ	ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချု၏။	သက္ကုကာတိ	စွမ်းနိုင်၏။
ဝမ္မယတိ	ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချု၏။	သက္ကရောတိ	ပူဇော်၏။
ဝရတိ	တားမြစ်၏။	သက်တိ	ယုံမှား၏။
ဝသတိ	နေ၏။	သဂ္ဂါမေတိ	စစ်ထိုး၏။
ဝသတိ	တွေ့န်မြည်၏။	သဂ္ဂါမယတိ	စစ်ထိုး၏။
ဝဟတိ	ရွက်ဆောင်၏။	သဇ္ဇတိ	ကပ်ပြု၏။
ဝါစေယတိ	ပို့ချု၏။	သဇ္ဇဟတိ	ယုံကြည်၏။
ဝါစေတိ	ပို့ချု၏။	သန္တတိ	ယုံစီး၏။
ဝိနာတိ	ရက်ကန်းရက်၏။	သပတိ	ကျိုန်ဆို၏။
ဝါယတိ	ရက်ကန်းရက်၏။	သမတိ	ပြီမ်းအေး၏။
ဝါယမတိ	အားထုတ်၏။	သမေတိ	ညီညွတ်၏။
ဝါရောတိ	တားမြစ်၏။	သမွတိ	ပြီမ်းအေး၏။
ဝါရယတိ	တားမြစ်၏။	သဝတိ	ယုံစီး၏။
ဝိကသတိ	ပွဲ့၏။	သဘတိ	သည်းခံ၏။
ဝိကိုကာတိ	ရောင်း၏။	သဘဇေတိ	အရသာကို
ဝိကွာတိ	ကင်း၏။		သဘယာ၏။
ဝိကယတိ	မွေးဖွား၏။	သဘဒယတိ	အရသာကို
ဝိဇ္ဇတိ	ရှိ၏။		သဘယာ၏။
ဝိဇ္ဇတိ	ဖောက်ခွဲ၏။	သဘသတိ	ဆုံးမ၏။
ဝိဒတိ	သိ၏။	သိက္ခတိ	သင်ယူ၏။
ဝိနယတိ	ဆုံးမ၏။	သိယ်တိ	နမ်းရှု၏။

သိန္တတိ	ပြီးစီး၏။	ဟိုသတိ	ညှဉ်းဆဲ၏။
သိုဗ္ဗတိ	အပ်ချုပ်၏။	ဟိုသယတိ	ညှဉ်းဆဲ၏။
သူခတိ	ချမ်းသာ၏။		
သူခေတိ	ချမ်းသာ၏။		
သူခယတိ	ချမ်းသာ၏။		
သူဗျာတိ	စင်ကြယ်၏။		
သူဏာတိ	နားထောင်၏။		
သူပာတိ	နားထောင်၏။		
သူပွဲတိ	အိပ်၏။		
သူပွဲတိ	အိပ်၏။		
သူဖွဲ့တိ	အိပ်၏။		
သူမွှေ့တိ	ပုတ်ခတ်၏။		
သူသုတိ	မြှုံး၏။		
သေစတိ	သွန်းလောင်း၏။		
သို့ဗ္ဗတိ	သွန်းလောင်း၏။		
သေတိ	အိပ်၏။		
သယတိ	အိပ်၏။		
သောစတိ	စိုးရိမ်၏။		
သောဘတိ	တင့်တယ်၏။		
သံသယတိ	ယုံမှား၏။		
သံဟန်တိ	ပေါင်းစု၏။		
ဟည်တိ	ပင်ပန်း၏။		
ဟည်တိ	ထိခိုက်၏။		
ဟန်တိ	သတ်၏။		
ဟရတိ	ဆောင်၏။		
ဟရာယတိ	ရှုက်၏။		
ဟသတိ	ရယ်ရွှေ့၏။		
ဟာယတိ	ယူတ်လျော့၏။		
ဟိရိယတိ	ရှုက်၏။		
ဟောတိ	ဖြစ်၏။		
ဟိသတိ	ညှဉ်းဆဲ၏။		

(ခ) အသုံးများသော ကတ္တားဟော အာချာတ်ကြီယာများ
(မြန်မာ - ပါဠိ)

အထက်သို့		အမှတ်ရ၏	သရတိ။
တက်၏	ပိုစွဲတိ။	က၏	နစ္စတိ။
အပ်ချုပ်၏	သို့ပွဲတိ။	ကစား၏	ကိုင့်တိ။
အပ်နှင့်၏	နိယျာတေတိ။	ကပ်ရောက်၏	ဘဇ်တိ။
အမျက်ထွက်၏	ကူးပွဲတိ။	ကပ်ရောက်၏	ဘဇေတိ။
အမြဲ သုံးဆောင်၏	ပရိဟရတိ။	ကပ်ရောက်၏	ဘဇယတိ။
အရသာကို		ကပ်ရောက်၏	ဥပေတိ။
သာယာ၏	သာဒေတိ။	ကပ်ဌို၏	လဂ္ဂတိ။
သာယာ၏	သာဒယတိ။	ကပ်ဌို၏	သဇ္ဇတိ။
အလိုဂို၏	ကဲ့စွဲတိ။	ကင်း၏	ဝိဂ္စ္စတိ။
အသက်ရှင်၏	ჰိုဝင်းတိ။	ကင်းဆိတ်၏	ဝိဝိဇ္ဇတိ။
အသက်ရှူ၏	အသသသတိ။	ကင်းဆိတ်၏	ရို့ခြားတိ။
အသံမြည်၏	ရဝတိ။	ပျို့အန်၏	ရို့ခြားတိ။
အော်၏	ရရတိ။	လက်လျှော့၏	ရို့ခြားတိ။
အိုင်၏	သေတိ။	ကဲ့ရဲ့၏	ဂရဟတိ။
အိုင်၏	သယတိ။	ကဲ့ရဲ့၏	နိန္ဒုတိ။
အိုင်၏	သုပတိ။	ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချု၏	ဝမ္မာတိ။
အိုင်၏	သုပွဲတိ။	ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချု၏	ဝမ္မယတိ။
အိုင်၏	သောပွဲတိ။	ကုန်ခန်း၏	ခီယတိ။
အားထုတ်၏	ယင့်တိ။	ကုန်ခန်း၏	ခယတိ။
အားထုတ်၏	ယင့်တိ။	ကူး၏	တရတိ။
အားထုတ်၏	ယင့်ယတိ။	ကျု၏	ပတ်တိ။
အားထုတ်၏	ပဒဟတိ။	ကျုက်၏	ပစ္စတိ။
အားထုတ်၏	ယုံးခြားတိ။	ကျုင်၏	စရတိ။
အားထုတ်၏	အာရာတိ။	လူည့်လည်၏	စရတိ။
အားထုတ်၏	ဝါယမတိ။	ကျိုန်ဆို၏	သပတိ။
အားထုတ်၏	ဥသုဟတိ။	ကြည့်၏	ဉာဏ်ရောက်တိ။
အောက်မွှဲ၏	သရတိ။	ကြည့်ည့်၏	ပသီဒတိ။

ကြီးပွား၏	ဝမတိ။	ချီးမွှမ်း၏	ထောမတိ။
ကြောက်၏	ဘို့သတိ။	ချီးမွှမ်း၏	ထောမယတိ။
ကြောက်၏	ဘာယတိ။	ချီးမွှမ်း၏	ဝလျှော်တိ။
ကြိုလည်၏	စိန္တော်တိ။	ချီးမွှမ်း၏	ဝလျှော်ယတိ။
ကြိုလည်၏	စိန္တယတိ။	ချီးမွှမ်း၏	ပသံသတိ။
ကြိုလည်၏	ရာယတိ။	ချီးဖျက်၏	ဘူတိ။
ကြိုလည်၏	တကြော်တိ။	ခွေးဟောင်၏	ဘသာတိ။
ကြိုလည်၏	တက္ခာယတိ။	ဂုဏ်ကို ချေဖျက်၏	မကွဲတိ။
ကြီးဝါး၏	ဂဇ္ဈား။	ဂုဏ်ကို ချေဖျက်၏	မကွဲတိ။
ကြီးဝါး၏	ဂုဏ်။	ဂုဏ်ကို ချေဖျက်၏	မကွဲယတိ။
ကြီးဝါး၏	ဂဇ္ဈယတိ။	ငို၏	ရှုဒ်တိ။
ကြိုးကြော်၏	ယောသေတိ။	ငို၏	ရောဒတိ။
ကြိုးကြော်၏	ယောသယတိ။	ငိုကြီး၏	ဒေဝတိ။
ခဲစား၏	ခဇ္ဈတိ။	ြိုတွယ်၏	ဗုံးတိ။
ခဲစား၏	ခါဒတိ။	ြိုမ်းအေး၏	သမတိ။
ခိုး၏	ထေနနေတိ။	ြိုမ်းအေး၏	သမတိ။
ခိုး၏	ထေနယတိ။	စက်ဆုပ်၏	ဦးတိ။
ခုန်၏	လယ်တိ။	စစ်တိုက်၏	ယူဖျော်တိ။
ခံစား၏	အနုဘဝတိ။	စစ်ထိုး၏	သဂ္ိုလ်မေတိ။
ချဉ်းကပ်၏	ဥပဂ္ဂ္ာတိ။	စစ်ထိုး၏	သဂ္ိုမယတိ။
ချက်၏	ပစတိ။	စင်ကြယ်၏	သူဖျော်တိ။
ချမ်းသာ၏	သူခတိ။	စင်ကြယ်၏	မဇ္ဇာတိ။
ချမ်းသာ၏	သူခေတိ။	စင်ကြယ်၏	မဇ္ဇာတိ။
ချမ်းသာ၏	သူခယတိ။	စင်ကြယ်၏	မဇ္ဇယတိ။
ချွဲထွင်၏	ပဇ္ဇာတိ။	စား၏	ဘကွဲတိ။
ချွဲထွင်၏	ပဇ္ဇယတိ။	စား၏	ဘကွဲတိ။
ချာချာလည်၏	ဘမတိ။	စား၏	ဘကွဲယတိ။
ချာချာလည်၏	ဘမတိ။	စား၏	ဘူတိ။
ချာချာလည်၏	ဘမယတိ။	စိုးရိမ်၏	သောစတိ။
ချာချာလည်၏	ဝတ္ထာတိ။	စိုးက်ပျိုး၏	ဝပတိ။
ချီးမွှမ်း၏	ထဝတိ။	စူးစမ်း၏	ဝိမ်းသတိ။

စေခိုင်း၏	ပေသေတိ။	ဆုံးမ၏	ဒမ္မတိ။
စေခိုင်း၏	ပေသယတိ။	ဆုံးမ၏	ဒမယတိ။
စေခိုင်း၏	အာဏာပေတိ။	ဆုံးမ၏	ဝိနေတိ။
စေခိုင်း၏	ပါဟေတိ။	ဆုံးမ၏	ဝိနယတိ။
စေခိုင်း၏	ပါဟယတိ။	ဆုံးမ၏	သာသတိ။
စောင့်ရှောက်၏	ဂါပတိ။	ညည်းတွား၏	ထူနာတိ။
စောင့်ရှောက်၏	ပါလေတိ။	ညီညွှတ်၏	သမတိ။
စောင့်ရှောက်၏	ပါလယတိ။	ညျဉ်းဆဲ၏	ဟိုသတိ။
စောင့်ရှောက်၏	ရက္ခတိ။	ညျဉ်းဆဲ၏	ဟိုသယတိ။
စွန့်၏	ဆဘွဲ့တိ။	ညျဉ်းဆဲ၏	ညျဉ်းဆဲတိ။
စွန့်၏	ဆဘွဲယတိ။	ညျဉ်းဆဲ၏	ညျဉ်းဆဲယတိ။
စွန့်၏	ဇဟာတိ။	ညျဉ်းဆဲ၏	ညျဉ်းဆဲယတိ။
စွန့်ကြီး၏	စဇတိ။	ညျဉ်းဆဲ၏	နမတိ။
စွန့်လွှာတ်၏	မူးခွဲတိ။	တက်၏	အာရုံဟတိ။
စွမ်းနိုင်၏	သက္ကတိ။	တန်ဆာဆင်၏	မဇ္ဇာတိ။
စွမ်းနိုင်၏	သက္ကာတိ။	တန်ဆာဆင်၏	မဇ္ဇာတိ။
စွမ်းနိုင်၏	သက္ကာဏာတိ။	တန်ဆာဆင်၏	မဇ္ဇာတိ။
ဆည်းပူး၏	စိနာတိ။ စယတိ။	တန်ဆာဆင်၏	မဇ္ဇာတိ။
ဆင်းရဲ၏	ဒုက္ခတိ။	တန်ဆာဆင်၏	မဇ္ဇာတိ။
ဆင်းသက်၏	ဉာဏ်ရောဟတိ။	တန်ဆာဆင်၏	မဇ္ဇာယတိ။
ဆဲရေး၏	အက္ကာသတိ။	တပ်မက်၏	ရွှေတိ။
ဆာ၏	ဆာဒေတိ။	တင့်တယ်၏	သောဘတိ။
ဆေးကြော၏	ဆေဝတိ။	တားမြစ်၏	ဝရတိ။
ဆွေးမြေ့၏၊ အို၏	ဒီရတိ။	တားမြစ်၏	ဝါရေတိ။
ဆွေးမြေ့၏၊ အို၏	ဒရတိ။	တားမြစ်၏	ဝါရယတိ။
ဆောင်၏	ဓာရေတိ။	တားမြစ်၏	နိသေခတိ။
ဆောင်၏	ဓာရယတိ။	တိုးပွား၏	ပြုဗာတိ။
ဆောင်၏	ဒဓတိ။	တိုးပွား၏	ဝွှေတိ။
ဆောင်၏	နေတိ။ နယတိ။	တိုင်ပင်၏	မန္တာတိ။
ဆောင်၏	ဟရတိ။	တိုင်ပင်၏	မန္တယတိ။
ဆုံးမ၏	ဒမတိ။	တို့ထိ၏	ဆုပတိ။

တုန်လှပ်၏	ကမ္မတိ။	နားထောင်၏	သုဏာတိ။
တုန်လှပ်၏	ဝေခေတိ။	နှုတ်ပယ်၏	ည့်တေတိ။
တုန်လှပ်၏	ဝေဓယတိ။	နေ၏	ဝသတိ။
တူးဖြူ၏	ခက်တိ။	နေ၏	ဝဟရတိ။
တူးဖြူ၏	ခနတိ။	နှစ်သက်၏	နှစ်တိ။
တောင်း၏	ဘိက္ခတိ။	နှစ်သက်၏	ရောဇေတိ။
တောင်း၏	ယာစတိ။	နှစ်သက်၏	ရောစယတိ။
တွေ့မြေည်၏	ဝသာတိ။	နှစ်သက်၏	ရှစ်တိ။
တွေ့ဝေ၏	မူစ္စတိ။	နှစ်သက်၏	တုသုတိ။
တွေ့ဝေ၏	မူယူတိ။	ရောင့်ရဲ၏	တုသုတိ။
တွေ့ထိ၏	ဖသေသတိ။	နှုလုံးသွင်း၏	အာဘူဒတိ။
တွေ့ထိ၏	ဖသာယတိ။	နှုင်ထုတ်၏	နှုဟရတိ။
တွေ့ထိ၏	ဖုသတိ။	နှုင်းချိန်၏	မိနာတိ။
တွေ့ထိ၏	ဖသာတိ။	နှုင်းချိန်၏	မိနာတိ။
ထင်ရှား၏	ဓရတိ။	နှီးကြား၏	ဘဂရောတိ။
ထိတ်လန့်၏	တသတိ။	နှီးကြား၏	ဘဂရုတိ။
ထိုးဆွဲ၏	တုဒတိ။	နှီးညွှဲ၏	ဒုဟတိ။
ထိုးက်၏	အရဟတိ။	နှီးညွှဲ၏	ဒေါဟတိ။
ထိုင်၏	နိသီဒတိ။	နှုင်းချိန်ဆုံးဖြတ်၏	တူလတိ။
ထောင်းထူး၏	ပေါထေတိ။	နှုင်းချိန်ဆုံးဖြတ်၏	တူလလတိ။
ထောင်းထူး၏	ပေါထယတိ။	နှုင်းချိန်ဆုံးဖြတ်၏	တူလယတိ။
ထွန်းပ၏	တပတိ။	နှောင်ဖွဲ့၏	ပန္တတိ။
ထွန်းပ၏	ဒိပ္ပတိ။	နှောင်ဖွဲ့၏	ပန္တယတိ။
ထွန်းပ၏	ဘာတိ။	ပန်ဆင်၏	ပိဋက္ခတိ။
ထွန်းပ၏	ရောစတိ။	ပယ်ရှား၏	အပဟရတိ။
ထွန်းညီ၏	ဘလေတိ။	ပင်ပန်း၏	ကိုလမတိ။
ထွေးအန်၏	ဝမတိ။	ပင်ပန်း၏၊ ထိခိုက်၏	ဟညတိ။။
နမ်းရှူ၏	ယာယတိ။	ပိတ်ဆို၏	ရှုစွဲတိ။
နမ်းရှူ၏	သိယ်တိ။	ပို့ချု၏	ဝါစေတိ။
နင်းချေ၏	မဖွှုတိ။	ပို့ချု၏	ဝါစယတိ။
နားထောင်၏	သုဏာတိ။	ပုံတ်ခတ်၏	သုမ္မတိ။

ပုန်းကျယ်၏	အန္တရဓမ္မယတိ။	ပွတ်တိုက်၏	ပွဲထိုး
ပူဇော်၏	ပူဇော်။	ပွင့်၏	ပိုကသတိုး
ပူဇော်၏	ပူဇော်တိုး	ပွင့်၏	ဖုရှာတိုး
ပူဇော်၏	သဏ္ဌာရောတိုး	ပွဲခွာ၏	အပေါ်တိုး
ပူဇော်၏၊ လျှော်၏	ယလောတိုး	ပွဲခွာ၏	အပဂစ္စတိုး
ပူပန်၏	တပ္ပတိုး	ဖွဲ့လျှော်၏	ခောဝတိုး
ပေး၏	ဒေတိုး၊ ဒဒါတိုး	ဖောက်ခွဲ ဖျက်ဆီး၏	ဘိန္ဒတိုး
ပေါက်ကဲ ပျက်စီး၏	ဘိဇ္ဇတိုး	ဟောက်ခွဲ၏	ပိုမျှတိုး
ပေါင်း၏	ပိုမျှတိုး	ဟောက်ပြန်၏	ရှုပ္ပတိုး
ပေါင်း၏	ပိုမျှယယ်တိုး	ဖုံးလွှမ်း၏	ဆာဒေတိုး
ပေါင်းစု၏	သံဟန်တိုး	ဖုံးလွှမ်း၏	ဆာဒယယ်တိုး
ပျက်စီး၏	ပရာဘဝတိုး	ဖုံးလွှမ်းဝတ်ရုံး၏	နိဝါသသတိုး
ပျံသန်း၏	ပက္ခန္တတိုး	ဖုံးလွှမ်းဝတ်ရုံး၏	နိဝါသယယ်တိုး
ပြ၏	ဒီပေတိုး	ဖျက်ဆီး၏	ဒူသတိုး
ပြ၏	ဒီပယတိုး	ဖျက်ဆီး၏	ဒူသယတိုး
ပြစ်မှား၏	ဒုသသတိုး	ဖျက်ဆီး၏	ဓာတ်သတိုး
ပြတ်၏	ဆီဇ္ဇတိုး	ဖျက်ဆီး၏	ဓာတ်ယယ်တိုး
ပြန်သွား၏	ပဋိဂစ္စတိုး	ဖြစ်၏	ဘဝတိုး
ပြု၏	ကရောတိုး	ဖြစ်၏	ဟောတိုး
ပြီးစီး၏	သီမျှတိုး	ဖြစ်စေ၏	အနယတိုး
ပြေး၏	ဓာဝတိုး	ဖြတ်၏	ဆီန္ဒတိုး
ပြော၏	ဘာသတိုး	ဖွဲ့၏	နယှတိုး
ပြော၏	အာရောစေတိုး	မက်မော၏	ဂိုမျှတိုး
ပြော၏	အာရောစယတိုး	မက်မော၏	လူဗ္ဗတိုး
ပြော၏	ဝဒတိုး	မိုးချိန်း၏	ထနောတိုး
ပြော၏	ဝဒေတိုး	မိုးချိန်း၏	ထနယယ်တိုး
ပြော၏	ဝဇ္ဇတိုး	မေးမြန်း၏	ပွဲစွဲတိုး
ပြော၏	ဝဇ္ဇာတိုး	မွေးဖွား၏	ပိုဇာယတိုး
ပြောခို၏	လပတိုး	မွေးမြှော်၏	ပေါသသတိုး
ပြောခို၏	ဝစ်တိုး	မွေးမြှော်၏	ပေါသယယ်တိုး
ပွတ်တိုက်၏	ယံသတိုး	မွေးမြှော်၏	ဘရတိုး

မွှေ့လျှော်၏	ရမတီ။	ရ၏	လဘတီ။
မွှေ့နှောက်၏	မန္တတီ။ မန္တာတီ။	ရ၏	ဝိန္တတီ။
မျက်စိဖွင့်၏	ဥမ္မာလတီ။	ရ၏ သိ၏	အမိဂလ္လတီ။
မျှ၏	ဂိုလတီ။	ရက်ကန်းရက်၏	ဝါယတီ။
မျှ၏	အာဟရတီ။	ရက်ကန်းရက်၏	ဝိနာတီ။
မှတ၏	ယာပေတီ။	ရန်ပြီးဖွဲ့၏	အာဟနတီ။
မြတ်နီး၏	မာနေတီ။	ရပ်၏	တိုင့်တီ။
မြတ်နီး၏	မာနယတီ။	ရယ်ရွင်၏	ဟသတီ။
မြင်၏ ကြည့်၏	ပသာတီ။	ရယ်ရွင်၏	ဇွဲတီ။
မြောက်၍ ချိန်၏	တုလတီ။	ရိတ်ဖြတ်၏	လုနာတီ။
မြောက်၍ ချိန်၏	တုလယတီ။	ရိုက်နှုက်ပုတ်ခတ်၏	ပဟရတီ။
မြောက်၍ ချိန်၏	တုလယတီ။	ရှုဆင်ခြင်၏	ဝေကွဲတီ။
မှတ်ထင်၏	မညာတီ။	ရေး၏	လိခတီ။
မြို၏	နိသယယတီ။	ရောခြစ်၏	ကသတီ။
မြို၏	ပသာယယတီ။	ရောချိုး၏	နဟာယတီ။
မြို၏	အဝသယယတီ။	ရောချိုး၏	နှာယတီ။
မြိုဝဲ၏	သူသယတီ။	ရောတွော်၏	ဂဏေတီ။
မြိုဝဲ၏	ဘဇ်တီ။	ရောတွော်၏	ဂဏယတီ။
မြိုဝဲ၏	ဘဇော်တီ။	ရွှေ၏	တစ္ဆိတီ။
မြိုဝဲ၏	ဘဇေယတီ။	ရွှေလျော်၏	စဝတီ။
မှတ်၏	ဓမတီ။	ရောက်၏	ပါပုဏာတီ။
မှောက်၏	ကုဇ္ဇာတီ။	ရောက်၏	ပါပုဏောတီ။
ယုံစီး၏	သန္တတီ။	ရောနှော၏	မိသောတီ။
ယုံစီး၏	သဝတီ။	ရောနှော၏	မိသယယတီ။
ယုံတော်လျော်၏	ဟာယယတီ။	ရောနှော၏	မောဒေတီ။
ယူ၏	ဂဏောတီ။	ရောနှော၏	မောဒယတီ။
ယုံကြည်၏	သဒ္ဓဟတီ။	ရောင်း၏	ဝိက္ခာဏာတီ။
ယုံကြည်၏	သဒ္ဓဟတီ။	ရှုက်၏	လဇ္ဇတီ။
ယုံမှား၏	ကခံတီ။	ရှုက်၏	ဟရာယတီ။
ယုံမှား၏	သက်တီ။	ရှုက်၏	ဟိရိယတီ။
ယုံမှား၏	သသယတီ။	ရှိ၏	ဝိဇ္ဇတီ။

ရှိခိုး၏	နမသုတီ။	ဝတ်၏	နိဝါသုတီ။
ရှိခိုး၏	ဝန္တုတီ။	ဝတ်ရုံ၏	ပရီဒဟတီ။
ရှိခိုး၏	အဘိဝဒေတီ။	ဝတ်ရုံ၏	ပရီဒဟတီ။
ရှိခိုး၏	အဘိဝဒယတီ။	ဝမ်းမြောက်၏	မောဒတီ။
ရှာဖွေ၏	ဂဝေသတီ။	ဝယ်၏	ကိဏာတီ။
ရှာမြိုး၏	ဓသတီ။	ဝင်၏	ပဝိသတီ။
ရှာမြိုး၏	မဂ္ဂတီ။ မဂ္ဂတီ။	ဝါကြား၏	ဉာဏ်ပတီ။
ရှာမြိုး၏	မဂ္ဂယတီ။	သည်းခံ၏	ခမတီ။
ရွက်ခောင်၏	ဝဟတီ။	သည်းခံ၏	တိတိကွာတီ။
ရွတ်ဖတ်၏	ပဋိတီ။	သတ်၏	သဟတီ။
လည်၏ လိမ့်၏	ဝဋ္ဌတီ။	သတ်၏	ဟနတီ။
လာ၏	အာဂ္ဗ္ဗတီ။	သင်ယူ၏	သိက္ခတီ။
လာ၏ သွား၏	ဓတီ။	သင့်၏	ဝဋ္ဌတီ။
လိမ်းကျံ၏	မက္ခတီ။	သင့်လျှော်၏	ယုဇ္ဇတီ။
လိမ်းကျံ၏	မကျေတီ။	သုတ်သင်၏	မဇ္ဇတီ။
လိမ်းကျံ၏	မက္ခယတီ။	သုတ်သင်၏	မဇ္ဇယတီ။
လိုက်၏	အနွေတီ။	သုတ်သင်၏	မဇ္ဇယတီ။
လိုက်၏	အနှုဂ္ဗ္ဗတီ။	သိ၏	အနာတီ။
လိုချင်၏	ကာမေတီ။	သိ၏	ပုံ့ဗျာတီ။
လိုချင်၏	ကာမယတီ။	သိ၏	မနတီ။
လိုချင်၏ မြတ်နှုံး၏	ပိဟေတီ။	သိ၏	ဝိဒတီ။
လိုချင်၏ မြတ်နှုံး၏	ပိဟယတီ။	သီဆို၏	ဂါယတီ။
လောင်၏	ခုံဟတီ။	သေ၏	မရတီ။ မိယျာတီ။
လှုပ်၏	ခုံနောတီ။	သောက်၏	ပါတီ။ ပိဝတီ။
လှုပ်၏	ခုံနာတီ။	သွန်းလောင်း၏	သေစတီ။
လျှို့ဝှက်၏	ဂုံဟတီ။ ဂုံဟတီ။	သွန်းလောင်း၏	သိုံ့ဗျာတီ။
လျှောကျံ၏	ဘသုတီ။	သွား၏	ဂုံတီ။
လွှာတ်မြောက်၏	မုံစွာတီ။	သွား၏ ရောက်၏	ယာတီ။
လွှာတ်မြောက်၏	မောက္ခတီ။	ဟော၏	ဒေသုတီ။
လွန်ကဲ၏	အတိသယတီ။		
လွမ်းမိုး၏	အဘိဘဝတီ။		

၃၆ ၃၇ ၃၈ ၃၉ ၄၀

(၁) အသုံးများသော ကတ္တားဟော ကိတ်ကြိယာများ
(ပါဋ္ဌ - မြန်မာ)

အတိက္ထန္တာ	ကျော်လွန်ပြီ	စိန္တတော့	ကြံစည်ပြီ
အဓိကတော့	ရပြီ၊ သိပြီ	ဇိန္တာ	အုံပြီ
အနုဘူတော့	ခံစားပြီ	ဇိတော့	အောင်ပြီ
အာဂတော့	လာပြီ	ဉာတော့	သိပြီ
အာဒိုတ္ထာ	လောင်ပြီ	နှိုတော့	ရပ်တည်ပြီ
အာရဒ္ဓါ	အားထုတ်ပြီ	ခုံသိတော့	ကိုက်ပြီ
အာရောစိတော့	ပြောပြီ	တိဇ္န္တာ	ကူးမြောက်ပြီ
ကုန္တိတော့	အလှုံရှိပြီ	တုဇ္ဍာ	ရောင့်ရဲပြီ
ဉာဏ်တော့	တက်ပြီ	ဒဇ္ဍာ	ကိုက်ပြီ
ဉာဏ်ဟိတော့	သင်ယူပြီ	ဒိဇ္ဍာ	မြင်ပြီ
ဉာဏ်သိတော့	ထိတ်လန်ပြီ	ဒိန္တာ	ပေးလှုပြီ
ဉာဏ်န္တာ	ဖြစ်ပြီ	ဒိပိတော့	ပြပြီ
ဉာဏ်လောကိတော့	ကြည့်ပြီ	ဒေသိတော့	ဟောပြီ
ကတော့	ပြပြီ	နှိန္တိတော့	နှစ်သက်ပြီ
ကထိတော့	ပြောဟောပြီ	နှိန္တိတော့	ကဲ့ရဲ့ပြီ
ကန္တာ	နှစ်သက်ပြီ	နှိသိန္တာ	ထိုင်ပြီ
ကမ္မာတော့	တုန်လှပ်ပြီ	ပကာသိတော့	ပြပြီ
ကသိတော့	ထွန်ယက်ပြီ	ပကိုတို့တော့	ပြောကြားပြီ
ကုဒ္ဓါ	အမျက်ထွက်ပြီ	ပက္ခန္တာ	ဖွွာပြီ
ကုပိတော့	အမျက်ထွက်ပြီ	ပတ္တာ	ကျက်ပြီ
ခါဒိတော့	ခဲစားပြီ	ပဆ္စာရိတော့	ယိုစီးပြီ
ဂတော့	သွားပြီ	ပစိတော့	ချက်ပြီ
ဂရဟိတော့	ကဲ့ရဲ့ပြီ	ပစ္စာဂတော့	ပြန်လာပြီ
ဂဝေသိတော့	ရှာ့နှီးပြီ	ပစိုပ္နာ	ကျင့်ပြီ
ဂဟိတော့	ယူပြီ	ပင်းတော့	ရွက်ဖတ်ပြီ
ယာယိတော့	နမ်းရှာပြီ	ပတ္တာ	ရောက်ပြီ
စရိတော့	ကျင့်ပြီ	ပထို့တော့	တောင့်တပြီ
စိဇ္န္တာ	ကျင့်ပြီ	ပမုံးတော့	မေ့ပျောက်ပြီ

ပရာနိတော့	ရှုံးပြီ	ဂိန္ဒိန္ဒိတော့	ဆုံးဖြတ်ပြီ
ပသန္တာ	ကြည်ညိုပြီ	ပို့ဖွေန္တာ	လူထွက်ပြီ
ပသံသိတော့	ချီးမွှမ်းပြီ	ဝိုင်းတော့	ထပြီ
ပါလိတော့	စောင့်ရှောက်ပြီ	ဝုင်းရွှေ့	နေပြီ
ပုံဇွဲ့	ပြည့်ပြီ	ဝုင့်ခွေ့	ကြီးပြီ
ပုံဖို့တော့	ပွင့်ပြီ	သမာနိန္တာ	ဆောက်တည်ပြီ
ပုံမိတော့	ပူဇော်ပြီ	သမွှေ့တွေ့ဌာ	ရောက်ပြီ
ပုံရိတော့	ဖြည့်ကျင့်ပြီ	သိကိုတော့	သင်ပြီ
ပုံဇွဲ့	သိပြီ	သုတော့	ကြားနာပြီ
ဘာသိတော့	ပြောဟောပြီ	သုတော့ဌာ	အိပ်ပျော်ပြီ
ဘီန္တာ	ကွဲပြီ	သံရုတော့	စောင့်စည်းပြီ
ဘီတော့	ကြောက်ပြီ	ဟတော့	သတ်ပြီ
ဘုံတွေ့ဌာ	စားပြီ	ဟိုသိတော့	ညျဉ်းဆဲပြီ
ဘူးတော့	ဖြစ်ပြီ		၃၆ ၃၆ ၃၆ ၃၆ ၃၆
မတော့	သေပြီ		
မနို့တော့	တိုင်ပင်ပြီ		
မုတော့	လွှတ်မြောက်ပြီ		
မုံဇွဲ့	တွေ့ဝေပြီ		
မောဒီတော့	ဝမ်းမြောက်ပြီ		
ယုံတော့	ပူဇော်ပြီ		
ယုံ့တော့	အားထူတ်ပြီ		
ရကိုတော့	စောင့်ရှောက်ပြီ		
ရုတော့	မွေ့လျှော်ပြီ		
ရောဒီတော့	ငိုပြီ		
ဝဏ္ဏိတော့	ချီးမွှမ်းပြီ		
ဝဏ္ဏိုတော့	ပွင့်ဆိုပြီ		
ဝနိုတော့	ရှိခိုးပြီ		
ဝကသိတော့	ပွင့်ပြီ		
ဝို့တွေ့ဌာရိတော့	ချဲပြီ		
ဝို့တော့	သိပြီ		

(ယ) အသုံးများစသာ ကတ္တားမဟာ ကိုတ်ကြိယာများ

(မြန်မာ - ပါနိ)

အမျက်ထွက်ပြီ	ကုဒ္ခါ	ချက်ပြီ	ပစ်တော
အမျက်ထွက်ပြီ	ကုပိတော	ချဲပြီ	ဝိတ္ထာရိတော
အလိုရှိပြီ	ကုန်တော	ချီးမွမ်းပြီ	ပသံသိတော
အော်ပေါ်ပြီ	သူတ္ထာ	ချီးမွမ်းပြီ	ဝဏ္ဏိတော
အုံပြီ	နိဇ္ဈာ	ဂိုပြီ	ရောဒိတော
အားထုတ်ပြီ	အာရဒ္ခါ	ဘာပြီ	ဘူတ္ထာ
အားထုတ်ပြီ	ယုခိုတော	စောင့်စည်းပြီ	သံပုတော
အောင်ပြီ	နိတော	စောင့်ရှောက်ပြီ	ပါလိတော
ကဲ့ရဲပြီ	ဂရဟိတော	စောင့်ရှောက်ပြီ	ရက္ခိတော
ကဲ့ရဲပြီ	နိန္တိတော	ဆောက်တည်ပြီ	သမာဒီန္တာ
ကိုက်ပြီ	ခုသိတော	ဆုံးဖြတ်ပြီ	ဝိန့်ဆိုတော
ကိုက်ပြီ	ဒင္ခာ	ညျဉ်းဆဲပြီ	ဟိုသိတော
ကူးမြောက်ပြီ	တိဇ္ဈာ	တက်ပြီ	ဥဂ္ဂတော
ကျက်ပြီ	ပက္ခာ	တိုင်ပင်ပြီ	မန္တိတော
ကျင့်ပြီ	စရိတော	တုန်လှပ်ပြီ	ကမ္မိတော
ကျင့်ပြီ	စိဇ္ဈာ	တောင့်တပြီ	ပတ္တိတော
ကျင့်ပြီ	ပဋိပန္တာ	တွေဝေပြီ	မူင္ခာ
ကျော်လွှန်ပြီ	အတိဂုံန္တာ	ထွန်ယက်ပြီ	ကသိတော
ကြည့်ပြီ	သူလောကိတော	ထပြီ	ဝိုင်းတော
ကြည်သိပြီ	ပသန္တာ	ထိတ်လန်ပြီ	ဥတ္တသိတော
ကြားနာပြီ	သူတော	ထိုင်ပြီ	နိုသိန္တာ
ကြီးပြီ	ဝုဒ္ခါ	နမ်းရှုပြီ	ယာယိတော
ကြောက်ပြီ	ဘီတော	နေပြီ	ဝုင္ခာ
ကြံစည်ပြီ	စိန္တိတော	နှစ်ယက်ပြီ	ကန္တာ
ကွဲပြီ	ဘီန္တာ	နှစ်ယက်ပြီ	နှစ်တော
ခဲစားပြီ	ခါဒိတော	ပူဇော်ပြီ	ပူဇော်တော
ခံစားပြီ	အနုဘူးတော	ပူဇော်ပြီ	ယာဇိတော

ပွင့်ပြီ	ပုံပိတော	လာပြီ	အာဂတော
ပွင့်ပြီ	ဂိကသိတော	လူထွက်ပြီ	ဝိဇ္ဇန္တာ
ပြပြီ	ဒီပိတော	လောင်ပြီ	အာဒိဇ္ဇာ
ပြပြီ	ပကာသိတော	လွှတ်မြောက်ပြီ	မူတွော
ပြပြီ	ကတော	ဝမ်းမြောက်ပြီ	မောဒိတော
ပေးလျှေပြီ	ဒီနွော	သတ်ပြီ	ဟတော
ပြောကြားပြီ	ပကိုဘိုတော	သင်ယူပြီ	ဉာဂုဟိုတော
ပြောပြီ	အာရောစိတော	သင်ပြီ	သိက္ခိုတော
ပြောဟောပြီ	ကထိတော	သိပြီ	ဉာတော
ပြောဟောပြီ	ဘာသိတော	သိပြီ	ဓုဒ္ဓိ
ပြည့်ပြီ	ပုံကျော	သိပြီ	ဝိဒိတော
ပြန်လာပြီ	ပစ္စာဂတော	သေပြီ	မတော
ဖွင့်ဆိုပြီ	ဝဏ္ဏတော	သွားပြီ	ဂတော
ဖွဲ့ခွဲပြီ	ပဏေနွော	ဟောပြီ	ဒေသိတော
ဖြစ်ပြီ	ဉာဏ်နွော		
ဖြစ်ပြီ	ဘူတော		
ဖြည့်ကျင့်ပြီ	ပူရိတော		
မွှေ့လျှော်ပြီ	ရတော		
မေ့ဖျောက်ပြီ	ပမုင်္ဂာ		
မြင်ပြီ	ဒီငြော		
ယိုစီးပြီ	ပစ္စာရိတော		
ယူပြီ	ဂလိတော		
ရပြီ၊ သိပြီ	အမိဂတော		
ရပ်တည်ပြီ	၌တော		
ရွက်ဖတ်ပြီ	ပုံတော		
ရှိခိုးပြီ	ဝန်တော		
ရှာမှုးပြီ	ဂဝေသိတော		
ရှုံးပြီ	ပရာဂိုတော		
ရောက်ပြီ	ပတွော		
ရောက်ပြီ	သမ္မတွော		
ရောင့်ရဲပြီ	တုငြော		

* * * * *

(c) အသုံးများသော ကံဟော အခြားတို့ ကြိုယာများ
(ပါဋ္ဌာ - မြန်မာ)

အကူမီယတေ	နင်းချေအပ်၏	အာစိကြိုယတေ	ပြောကြားအပ်၏
အကြောသီယတေ	ဆဲရေးအပ်၏	အာပုံးယတေ	ရောက်အပ်၏
အဖွဲ့အစည်းယတေ	လွှမ်းမိုးအပ်၏	အာမသီယတေ	သုံးသပ်အပ်၏
အတိကုမီယတေ	ကျော်လွန်အပ်၏	ကုန်းယတေ	အလိုရှိအပ်၏
အထွေရှိယတေ	ဖြန့်ခေါ်အပ်၏	ကူးယတေ	ပူးလော်အပ်၏
အဓိကမီယတေ	ရအပ်၊ သိအပ်၏	ဥမ္မားသီယတေ	ရွှေတ်ပြအပ်၏
အဓိဋ္ဌာနီယတေ	အဓိဋ္ဌာန်အပ်၏	ဥမ္မားရှိယတေ	ထုတ်ဆောင်
အနုအနီယတေ	ခွင့်ပြုအပ်၏		အပ်၏
အနုပါလီယတေ	စောင့်ရှောက်	ဥပါသီယတေ	ဆည်းကပ်အပ်၏
	အပ်၏	ဥယောဏီယတေ	တိုက်တွန်းအပ်၏
အနုဝါဘီယတေ	လိုက်အပ်၏	ဇသီယတေ	ရှာဖိုးအပ်၏
အနုသာဝီယတေ	ကြားသီစေအပ်၏	ဉာဏ်ရှိယတေ	လွှမ်းမိုးအပ်၏
အနုသာသီယတေ	ဆုံးမအပ်၏	ဉာဏ်ဝိယတေ	ဆုံးမအပ်၏
အဘိတ္ထိရိယတေ	ချိုးမွမ်းအပ်၏	ကထိယတေ	ပြောအပ်၏
အနုဘာဝိယျတေ	ခံစားအပ်၏	ကရီယတေ	ပြုအပ်၏
အနုဘူယျတေ	ခံစားအပ်၏	ကသီယတေ	ထွန်ယက်အပ်၏
အနုဘူယျတေ	ခံစားအပ်၏	ကယျတေ	ပြုအပ်၏
အဘိဘူယျတေ	လွှမ်းမိုးအပ်၏	ကရိုယျတေ	ပြုအပ်၏
အဘိဘူယျတေ	လွှမ်းမိုးအပ်၏	ကရိုယျတေ	ပြုအပ်၏
အသာဒီယတေ	သာယာအပ်၏	ကာမီယတေ	လိုလားအပ်၏
အကနီယတေ	ဆွဲငင်အပ်၏	ကိတ္ထိယတေ	ပြောကြားအပ်၏
အကဏာပီယတေ	စေခိုင်းအပ်၏	ကိယတေ	ဝယ်အပ်၏
အဘဒီယတေ	ယူအပ်၏	ခါဒီယတေ	ခဲစားအပ်၏
အဝရီယတေ	ပိတ်ဆိုအပ်၏	ခိုပီယတေ	ပစ်အပ်၏
အသေဝိယတေ	မြို့ဝဲအပ်၏	ခေါ်ယတေ	ကုန်စေအပ်၏
အကရီယတေ	လောင်းထည့်	ဂုဏ်ယတေ	သွားအပ်၏
	အပ်၏	ဂကီယတေ	ရေတွက်အပ်၏

ဂဏ္ဍာယတေ	ယူအပ်၏	ဓာနိယတေ	ဆောင်အပ်၏
ဂမီယတေ	သွားအပ်၏	ဓာဝိယတေ	ဆေးအပ်၏
ဂမီယတေ	သွားအပ်၏	နှန့်ယတေ	ဖွတ်လျှော်အပ်၏
ဂရဟိယတေ	ကဲ့ရဲ့အပ်၏	နှိမ့်ယတေ	နှစ်သက်အပ်၏
ဂဝေသီယတေ	ရှာမြို့အပ်၏	နှိမ့်ယတေ	ဆုံးပြတ်အပ်၏
စရီယတေ	ကျင့်အပ်၏	နှိမ့်သီယတေ	ညျှော်ပြအပ်၏
စဇီယတေ	စွန့်အပ်၏	နှိမ့်ယတေ	ကဲ့ရဲ့အပ်၏
စိန္တီယတေ	ကြောည်အပ်၏	နှိမ့်ယတေ	မြှုပ်နှံအပ်၏
စီယတေ	ဆည်းပူးအပ်၏	နှိမ့်တွို့ယတေ	ဖြစ်စေအပ်၏
စောရီယတေ	ခိုးယူအပ်၏	နိဝင်ရီယတေ	တားမြစ်အပ်၏
ဆန္ဒီယတေ	စွန့်အပ်၏	နိသီယတေ	မြိုအပ်၏
ဆာဒီယတေ	ဖုံးလွမ်းအပ်၏	နိသီးနှံယတေ	စွန့်လွှတ်အပ်၏
ဆီဇ္ဇာတေ	ဖြတ်အပ်၏	နိသေခီယတေ	တားမြစ်အပ်၏
ဆီနှီယတေ	ဖြတ်အပ်၏	ပကာသီယတေ	ပြအပ်၏
ဇနီယတေ	ဖြစ်စေအပ်၏	ပစိယတေ	ချက်အပ်၏
ဇဟိယတေ	စွန့်အပ်၏	ပဇ္ဇာယတေ	စွန့်လွှတ်အပ်၏
ဇီနီယတေ	အောင်အပ်၏	ပဇ္ဇာ	ရောက်အပ်၏
ဇှုပီယတေ	ထားအပ်၏	ပဋိကိုပါယတေ	ပယ်အပ်၏
တုဇ္ဇာတေ	ထိုးဆွဲအပ်၏	ပဋိစွားသီယတေ	ဖုံးလွမ်းအပ်၏
တုလီယတေ	နှိုင်းချိန်အပ်၏	ပဋိပဇ္ဇာ	ကျင့်အပ်၏
တုသီယတေ	နှစ်သက်အပ်၏	ပဋိဘာဟီယတေ	တားမြစ်အပ်၏
တိတိကျိုယတေ	သည်းခံအပ်၏	ပဋိရီးနှီယတေ	ထိုးတွင်းသီအပ်၏
ထကိုယတေ	ပိတ်အပ်၏	ပတိငြိပါယတေ	တည်စေအပ်၏
ထပီယတေ	ထားအပ်၏	ပတိဌာဌီယတေ	တည်စေအပ်၏
ထပိယတေ	ချီးမွမ်းအပ်၏	ပတုဗ္ဗာတေ	ထိုးဆွဲအပ်၏
ထောမီယတေ	ချီးမွမ်းအပ်၏	ပတ္တိယတေ	တောင့်တအပ်၏
ဒသီယတေ	ပြအပ်၏	ပဒိယတေ	ပေးအပ်၏
ဒီပီယတေ	ပြအပ်၏	ပရိစွဲ့နီယတေ	စွန့်အပ်၏
ဒီယဉ်တေ	ဆေးအပ်၏	ပရိယေသီယတေ	ရှာမြိုးအပ်၏
ဒေသီယတေ	ဟောအပ်၏	ပရိသက္ကိုယတေ	ယုံမှားအပ်၏
ဒံသီယတေ	ကိုက်အပ်၏	ပရိဘာဝိယတေ	လွမ်းမိုးအပ်၏

ပရီဘူယျတေ	လွှမ်းမိုးအပ်၏	ဘာသီယတေ	ပြောကြားအပ်၏
ပဝါရီယတေ	တားမြစ်အပ်၏	ဘိက္ခိုယတေ	တောင်းအပ်၏
ပဝိသီယျတေ	ဝင်အပ်၏	ဘိဇ္ဇာတေ	ခွဲအပ်၏
ပဝေသီယျတေ	သွင်းအပ်၏	ဘူးဇ္ဇာတေ	စားအပ်၏
ပသံသီယျတေ	ချီးမွှေ့မိုးအပ်၏	ဘောဇာပီယတေ	စားစေအပ်၏
ပဟရီယျတေ	ပုတ်ခတ်အပ်၏	မနှီယတေ	တိုင်ပင်အပ်၏
ပဟီယျတေ	ဇေြုတ်အပ်၏	မဟီယျတေ	ပူဇော်အပ်၏
ပဟီယျတေ	ဇေြုတ်အပ်၏	မာရီယျတေ	သတ်အပ်၏
ပဟီယျတေ	ပယ်အပ်၏	မူးနှီယျတေ	စွန်းလွှုတ်အပ်၏
ပိမိယျတေ	ပိတ်အပ်၏	မောစာပီယျတေ	လွှုတ်စေအပ်၏
ပိယျတေ	သောက်အပ်၏	ယူဗ္ဗာတေ	အားထုတ်အပ်၏
ပိုဗိုယျတေ	နှိုင်စက်အပ်၏	ယောဇီယျတေ	ယျဉ်စေအပ်၏
ပုံ့နှီယျတေ	မေးမြန်းအပ်၏	ရက္ခိုယျတေ	စောင့်ရှောက်
ပုံ့နှီယျတေ	သုတ်အပ်၏		အပ်၏
ပုံ့ရီယျတေ	ဖြည့်အပ်၏	ရနီယျတေ	စီရင်အပ်၏
ပုံ့ရီယျတေ	ပူဇော်အပ်၏	ရှုစီယျတေ	နှစ်သက်အပ်၏
ပေသီယျတေ	ပေးပို့အပ်၏	လက္ခိုယျတေ	မှတ်သားအပ်၏
ပေါသီယျတေ	မွေးမြှော်အပ်၏	လဘီယျတေ	ရအပ်၏
ဖရီယျတေ	ဖြန်းအပ်၏	လလို့ယျတေ	ရှက်အပ်၏
ဖုံ့သီယျတေ	တွေ့ထိအပ်၏	လိုခီယျတေ	ရေးခြစ်အပ်၏
ပုံ့ချိုယျတေ	ဖွဲ့ချည်အပ်၏	ဝင့်ယျတေ	ပြောဆိုအပ်၏
ပဟုလိုကရီယျတေ	ကြိုမ်းဖန်များစွာ ပြုအပ်၏	ဝဏ္ဏိုယျတေ	ချီးမွှေ့မိုးအပ်၏
ဟမီယျတေ	နှိုင်စက်အပ်၏	ဝနီးယျတေ	ဖူးခိုးအပ်၏
ဟုဇ္ဇာတေ	သိအပ်၏	ဝဒီယျတေ	ပြောဆိုအပ်၏
ဟုရှိုယျတေ	သိအပ်၏	ဝပီယျတေ	စိုက်ပျိုးအပ်၏
ဘဇီယျတေ	ဆည်းကပ်အပ်၏	ဝဝတ္ထာပီယျတေ	သတ်မှတ်အပ်၏
ဘကီယျတေ	ရွှေတ်ဖတ်အပ်၏	ဝစာရီယျတေ	သုံးသပ်ဆင်ခြင်
ဘဘီယျတေ	ခွဲဝေအပ်၏	ဝိနှီးနှီးယျတေ	အပ်၏
ဘဘီယျတေ	ဖြစ်စေအပ်၏	ဝိနှီးနှီးယျတေ	ဆုံးဖြတ်အပ်၏
	ပွားများအပ်၏	ဝိကီးယျတေ	ရောင်းအပ်၏

ဝိဇ္ဇာယတေ	စွဲနှုန်းအပ်၏	သမွှာပုံကြီယတေ	ကောင်းစွာရောက်အပ်၏
ဝိဏ္ဍာယတေ	ဖောက်ခွဲအပ်၏	သမွှာပုံကြီယတေ	ပေါင်းစုအပ်၏
ဝိတန္ဒိယတေ	ချွဲထွင်အပ်၏	သမွှာပုံကြီယတေ	ဖွဲ့စပ်အပ်၏
ဝိတွောရိယတေ	ချွဲထွင်အပ်၏	သမှာဒံပိယတေ	ဆောက်တည်စေအပ်၏
ဝိခွဲသီယတေ	ဖျက်ဆီးအပ်၏	သမှာဒံပိယတေ	အားထုတ်အပ်၏
ဝိနှစ်စီးယတေ	ဆုံးဖြတ်အပ်၏	သမှာရဘီယတေ	အားထုတ်အပ်၏
ဝိနှစ်ယတေ	ဆုံးဖြတ်အပ်၏	သရီယတေ	အောက်မူအပ်၏
ဝိနီယတေ	ဆုံးမအပ်၏	သာဒီယတေ	သာယာအပ်၏
ဝိပသီယတေ	အထူးရှုအပ်၏	သာသီယတေ	ဆုံးမအပ်၏
ဝိဘဒီယတေ	ဝေဖွဲ့အပ်၏	သုက္ခာပီယတေ	ခြောက်သွေ့စေအပ်၏
ဝိဘာဝီယတေ	ထင်စွာပြအပ်၏	သုဏ္ဍာကြီယတေ	ကြားနာအပ်၏
ဝိဝရီယတေ	ဖွွဲ့အပ်၏	သုယျတေ	ကြားနာအပ်၏
ဝိသွှေ့စီးယတေ	ဖျော်ဆီအပ်၏	သေဝိယတေ	မိုးဝါအပ်၏
ဝိသေသီယတေ	အထူးပြုအပ်၏	သောဓိယတေ	သုတ်သင်အပ်၏
ဝုသီယတေ	ကျင့်သုံးအပ်၏	သောသီယတေ	ခြောက်သွေ့စေအပ်၏
ဝုပသမီယတေ	ပြိုးစေအပ်၏	သံယောဇီယတေ	ယုံးယူစေအပ်၏
ဝေါဟရီယတေ	ခေါ်ဝေါအပ်၏	သံဝဏ္ဏီယတေ	ဖွှဲ့ဆိုအပ်၏
သခံရီယတေ	ပြုပြင်အပ်၏	ဟရီယတေ	ဆောင်အပ်၏
သခြားပီယတေ	အကျဉ်းချုံးအပ်၏	ဟီးသီယတေ	ညျဉ်းဆဲအပ်၏
သညာနီယတေ	ကောင်းစွာသိအပ်၏		
သမွှာပုံပိယတေ	ထိုးထွင်းသိအပ်၏		
သမွှာဇူတေ	ရောက်အပ်၏		
သမွှာဒံပိယတေ	ကောင်းစွာပေးအပ်၏		
သမွှာသာရီယတေ	ကောင်းစွာဖြန့်အပ်၏		
သမွှာပီယတေ	ကောင်းစွာရောက်အပ်၏		

၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇

(၈) အသုံးများသော ကံဟော အချာတ်ကြိယာများ
(မြန်မာ - ပါန္ဒိ)

အကျဉ်းချုံအပ်၏	သံပြီယတေ	ကြားသိစေအပ်၏	အနဲသာဝိယတေ
အခိုင်းနှုန်းအပ်၏	အခိုင့်ယတေ	ကြားနာအပ်၏	သူကိုယတေ
အထူးပြုအပ်၏	ဂိသသီယတေ	ကြားနာအပ်၏	သူယျွတေ
အထူးရှုအပ်၏	ဂိပသီယတေ	ကြိမ်ဖန်များစွာ	
အလိုဂျိအပ်၏	ကျွဲ့သီယတေ	ပြုအပ်၏	ပဟုလီကရီယတေ
အားထုတ်အပ်၏	ယူဇွှတေ	ကြံးစည်အပ်၏	စိန္တီယတေ
အားထုတ်အပ်၏	သမာရာသီယတေ	ခဲ့စားအပ်၏	ခါဒီယတေ
အောင်အပ်၏	ဇိန္တီယတေ	ခိုးယူအပ်၏	ဘောရီယတေ
အောက်မေ့အပ်၏	သရီယတေ	ခေါ်ဝါးအပ်၏	ဝါဟရီယတေ
ကဲ့ရဲ့အပ်၏	ဂရဟီယတေ	ခံစားအပ်၏	အနဲဘဝိယျွတေ
ကဲ့ရဲ့အပ်၏	နိန္တီယတေ	ခံစားအပ်၏	အနဲဘယျွတေ
ကိုက်အပ်၏	ဒံသီယတေ	ခံစားအပ်၏	အနဲဘယျွတေ
ကုန်စေအပ်၏	ခေပီယတေ	ချက်အပ်၏	ပစီယတေ
ကောင်းစွာသီ		ချဲ့ထွင်အပ်၏	ဂိတ္တီယတေ
အပ်၏	သူဗာနီယတေ	ချဲ့ထွင်အပ်၏	ဂိတ္တာရီယတေ
ကောင်းစွာပေး		ချီးမွှမ်းအပ်၏	အသိတ္ထဝိယတေ
အပ်၏	သမွှုဒီယတေ	ချီးမွှမ်းအပ်၏	ထပီယတေ
ကောင်းစွာဖြန့်		ချီးမွှမ်းအပ်၏	ထောမီယတေ
အပ်၏	သမွှုသာရီယတေ	ချီးမွှမ်းအပ်၏	ပသံသီယတေ
ကောင်းစွာရောက်		ချီးမွှမ်းအပ်၏	
အပ်၏	သမွှုပါယတေ	ဖွင့်ဆိုအပ်၏	ဝဏ္ဏီယတေ
ကောင်းစွာရောက်		ခြောက်သွေ့စေ	
အပ်၏	သမွှုပုံကိုယတေ	အပ်၏	သူကွာပီယတေ
ကျွင့်အပ်၏	စရီယတေ	ခြောက်သွေ့စေ	
ကျွင့်အပ်၏	ပဋိပဇ္ဇာတေ	အပ်၏	သောသီယတေ
ကျွင့်သုံးအပ်၏	ဝုသီယတေ	ခွင့်ပြုအပ်၏	အနဲအနီယတေ
ကျွင်းလွှာဖွံ့ဖြိုးအပ်၏	အတိကြုံမီယတေ	ခွဲဝေအပ်၏	ဘာဇီယတေ

ခွဲအပ်၏	ဘိဇ္ဇတေ	ဆုံးမအပ်၏	ဝိန့်ယတေ
ပြိုးစေအပ်၏	ဂူပသမီယတေ	ဆုံးမအပ်၏	သာသီယတေ
စားအပ်၏	ဘူးဇ္ဇတေ	ဆောင်အပ်၏	ဗာရီယတေ
စားစေအပ်၏	ဘောဇူးလီယတေ	ဆောင်အပ်၏	ဟရီယတေ
စီရင်အပ်၏	ရှစ်ယတေ	ဆောက်တည်စေ	
စေခိုင်းအပ်၏	အာဏာလီယတေ	အပ်၏	သမာဒီယတေ
စေလွှာတ်အပ်၏	ပဟိယျတေ	ဆည်းကပ်အပ်၏	ဥပါသီယတေ
စေလွှာတ်အပ်၏	ပဟိယတေ	ဆည်းကပ်အပ်၏	ဘီယတေ
စောင့်ရှောက်		ဆည်းပူးအပ်၏	စီယတေ
အပ်၏	အနုပါလီယတေ	ညျဉ်းခဲ့အပ်၏	ဟိုသီယတေ
စောင့်ရှောက်		ညွှန်ပြုအပ်၏	နိုဒ်သီယတေ
အပ်၏	ရက္ခိုယတေ	တားမြစ်အပ်၏	နိဝါရီယတေ
စိုက်ပျိုးအပ်၏	ဝရီယတေ	တားမြစ်အပ်၏	နိသေမီယတေ
စွန့်လွှာတ်အပ်၏	နိသုဇ္ဇိုယတေ	တားမြစ်အပ်၏	ပဋိဗာဟီယတေ
စွန့်လွှာတ်အပ်၏	ပဇ္ဇိုယတေ	တားမြစ်အပ်၏	ပဝါရီယတေ
စွန့်လွှာတ်အပ်၏	မူးနှီးယတေ	တိုက်တွန်းအပ်၏	ဥယျာဉီယတေ
စွန့်အပ်၏	စဇီယတေ	တိုင်ပင်အပ်၏	မဣနီးယတေ
စွန့်အပ်၏	ဆုံးသီယတေ	တောင့်တအပ်၏	ပတ္တိုယတေ
စွန့်အပ်၏	ဟော်ယတေ	တောင်းအပ်၏	ဘိက္ခိုယတေ
စွန့်အပ်၏	ပရိုစ္စီယတေ	တည်စေအပ်၏	ပတိဌ္ဇာပီယတေ
စွန့်အပ်၏	ဝိဇ္ဇိုယတေ	တည်စေအပ်၏	ပတိဌ္ဇာပီယတေ
ဆေးအပ်၏		တွေ့ထိအပ်၏	ဖုသီယတေ
ဖွဲ့တော်လျှော်အပ်၏	တော်ဗီယတေ	ထားအပ်၏	ထပီယတေ
ဆုံးမအပ်၏	အနုသာသီယတေ	ထားအပ်၏	ဌူပီယတေ
ဆုံးမအပ်၏	ညွှန်ဗီယတေ	ထိုးဆွဲအပ်၏	တူးဇ္ဇတေ
ဆုံးဖြတ်အပ်၏	နိုစီးယတေ	ထိုးဆွဲအပ်၏	ပတူးဇ္ဇတေ
ဆုံးဖြတ်အပ်၏	ဝိန့်စီးယတေ	ထင်စွာပြုအပ်၏	ဝိဘာရီယတေ
ဆုံးမအပ်၏	ဝိန့်ယတေ	ထိုးထွင်းသီအပ်၏	ပဋိဗုဏ်းသီယတေ
ဆုံးဖြတ်အပ်၏	ဝိန့်စီးနှီးယတေ	ထိုးထွင်းသီအပ်၏	သမ္မတိုဏ်းသီယတေ
ဆုံးဖြတ်အပ်၏	ဝိန့်စီးယတေ	ထုတ်ဆောင်အပ်၏	ဥစ္စရီယတေ

ထွန်ယက်အပ်၏	ကသီယတေ	ပြောကြားအပ်၏	အာစိကြီယတေ
နင်းချေအပ်၏	အက္ဘာမီယတေ	ပြောကြားအပ်၏	ကိုလိုယတေ
နှိုင်းချိန်အပ်၏	တုလီယတေ	ပြောကြားအပ်၏	ဘာသီယတေ
နှစ်သက်အပ်၏	တုသီယတေ	ပြောဆိုအပ်၏	ဝဇ္ဇာ
နှစ်သက်အပ်၏	နှိုဒ်ယတေ	ပြောဆိုအပ်၏	ဝဒီယတေ
နှစ်သက်အပ်၏	ရှစ်ယတေ	ပြောအပ်၏	ကထီယတေ
နှိုပ်စက်အပ်၏	ပို့မြို့ယတေ	ဖုံးလွမ်းအပ်၏	ဆာဒီယတေ
နှိုပ်စက်အပ်၏	ဟာဓိယတေ	ဖုံးလွမ်းအပ်၏	ပင့်စွာဒီယတေ
ပူဇော်အပ်၏	ကူဇ္ဇာ	ဖောက်ခွဲအပ်၏	ဝိန့်ယတေ
ပူဇော်အပ်၏	ပူဇီယတေ	ဖျက်ဆီးအပ်၏	ဝိဒုဒ်သီယတေ
ပူဇော်အပ်၏	မဟိုယတေ	ဖွဲ့ချဉ်အပ်၏	ပန္နီယတေ
ပေးအပ်၏	ဒီယူတေ	ဖွဲ့စပ်အပ်၏	သမ္မန္မီယတေ
ပေးအပ်၏	ပဒီယတေ	ဖွင့်အပ်၏	ဝိဝရီယတေ
ပေးပို့အပ်၏	ပေသီယတေ	ဖွင့်ဆိုအပ်၏	သံဝဏ္ဏီယတေ
ပေါင်းစုအပ်၏	သမ္မန္မီလိုယတေ	ဖြေဆီးအပ်၏	ဝိသန္တီယတေ
ပစ်အပ်၏	ခိုပီယတေ	ဖြစ်စေအပ်၏	ဇနီယတေ
ပယ်အပ်၏	ပဋိကြီပိယတေ	ဖြစ်စေအပ်၏	နိုဗ္ဗိုလီယတေ
ပယ်အပ်၏	ပဟိုယတေ	ဖြစ်စေအပ်၏	ဖြစ်စေအပ်
ပိတ်ဆိုအပ်၏	အဘဝရီယတေ	ပွားများအပ်၏	ဘာဝီယတေ
ပိတ်အပ်၏	ထက်သီယတေ	ဖြည့်အပ်၏	ပူရီယတေ
ပိတ်အပ်၏	ပိမီယတေ	ဖြတ်အပ်၏	ဆိုဇ္ဇာ
ပုံတ်ခတ်အပ်၏	ပဟရီယတေ	ဖြတ်အပ်၏	ဆိုနှီယတေ
ပြုအပ်၏	ပကာသီယတေ	ဖြန့်ခင်းအပ်၏	အတ္ထရီယတေ
ပြုအပ်၏	ဒသီယတေ	ဖြန့်အပ်၏	ဖရီယတေ
ပြုအပ်၏	ဒီပီယတေ	မေးမြန်းအပ်၏	ပုံစွဲယတေ
ပြုပြင်အပ်၏	သ်ရီယတေ	မွေးမြှုအပ်၏	ပေါသီယတေ
ပြုအပ်၏	ကရီယတေ	မြှုပ်နှံအပ်၏	နှိမ်ယတေ
ပြုအပ်၏	ကယျေတေ	မှုတ်သားအပ်၏	လက္ခာယတေ
ပြုအပ်၏	ကရိယျေတေ	မြို့ဝဲအပ်၏	အာသေဝီယတေ
ပြုအပ်၏	ကရိယျေတေ	မြို့အပ်၏	နှိသီယတေ
		မြို့ဝဲအပ်၏	သေဝီယတေ

ယူအပ်၏	အာဒီယတေ	လွှတ်စေအပ်၏	မောစာပီယတေ
ယူအပ်၏	ဂဏီယတေ	ဝယ်အပ်၏	ကီယတေ
ယုံမှားအပ်၏	ပရီသက္ကီယတေ	ဝင်အပ်၏	ပဝိသီယျယတေ
ယူဉ်စေအပ်၏	ယောဇီယတေ	ဝေဖန်အပ်၏	ဝိဘဇ္ဇာယတေ
ယူဉ်စေအပ်၏	သံယောဇီယတေ	ဝေဖန်အပ်၏	ဝိဘဇ္ဇာယတေ
ရအပ်၏	လသီယတေ	သာယာအပ်၏	အသာဒီယတေ
ရအပ်၊ သီအပ်၏	အခိုက်မီယတေ	သာယာအပ်၏	သာဒီယတေ
ရော်က်အပ်၏	ဂဏီယတေ	သီအပ်၏	ဗုံးယတေ
ရေးခြစ်အပ်၏	လီခီယတေ	သီအပ်၏	ဗုံးယတေ
ရောက်အပ်၏	အာပန္ဒီယတေ	သည်းခံအပ်၏	တိတိက္ခိုယတေ
ရောက်အပ်၏	ပဋိတေ		
ရောက်အပ်၏	သမ္မတ္ထတေ		
ရောင်းအပ်၏	ဝိက္ခိုယတေ		
ရွှေပြုအပ်၏	ဥမ္မာသီယတေ		
ရွှေဖတ်အပ်၏	ဘက္ကီယတေ		
ရွှေမြို့းအပ်၏	ဓသီယတေ		
ရွှေမြို့းအပ်၏	ဂဝေသီယတေ		
ရွှေမြို့းအပ်၏	ပရီယေသီယတေ		
ရှိခိုးအပ်၏	ဝန္ဒီယတေ		
ရှုက်အပ်၏	လန္ဒီယတေ		
လိုလားအပ်၏	ကာမီယတေ		
လောင်းထည့်			
အပ်၏	အာကရီယတေ		
လိုက်အပ်၏	အနုဝတ္ထီယတေ		
လွှမ်းမြိုးအပ်၏	အမျှောတ္ထရီယတေ		
လွှမ်းမြိုးအပ်၏	အသိဘဝိယျယတေ		
လွှမ်းမြိုးအပ်၏	အသိဘူယျယတေ		
လွှမ်းမြိုးအပ်၏	ဉာဏ္ဍာရီယတေ		
လွှမ်းမြိုးအပ်၏	ပရီဘဝိယျယတေ		
လွှမ်းမြိုးအပ်၏	ပရီဘူယျယတေ		

မှန် မှန် မှန် မှန် မှန်

(၁) အသုံးများသော ကံစော့ ကိတ်ပြုယာများ

(ပါမိ - မြန်မာ)

အက္ဘာမိတ္ထာ	နှင်းချေထိုက်၏	အဝဇ္ဇာနိတ္ထာ	အထင်သေး
အက္ဘာသိတ္ထာ	ဆဲရေးထိုက်၏		ထိုက်၏
အန္တာပေက္ခိတ္ထာ	လျှစ်လျှော့ရှုထိုက်၏	အဝတ္ထာ	မပြောဆိုထိုက်
အတိက္ခိမိတ္ထာ	ကျော်လွန်ထိုက်၏	အသေစိတ္ထာ	မဖို့ဝဲထိုက်
အတိဂုဏ်ကာတ္ထာ	အလွန်အလေး	အာကုနိတ္ထာ	ဆွဲင်ထိုက်၏
	ပြုထိုက်၏	အာကိန္တာ	လာထိုက်၏
အတိဘာယိတ္ထာ	အလွန်ပြောက်	အာစိက္ခိတ္ထာ	ပြောကြား
	ထိုက်၏		ထိုက်၏
အက္ဘာရိတ္ထာ	ခင်းထိုက်၏	အာဇာနိတ္ထာ	သိထိုက်၏
အမိဂုဏ်တ္ထာ	ရထိုက်၏	အာကာပေတ္ထာ	စေခိုင်းထိုက်၏
အမိကိန္တာ	သိထိုက်၏	အာဒါတ္ထာ	ယူထိုက်၏
အမိဝါသေတ္ထာ	သည်းခံထိုက်၏	အာနေတ္ထာ	ဆောင်ထိုက်၏
အနုက္ခိမိတ္ထာ	သနားထိုက်၏	အာပုစ္စတ္ထာ	ရောက်ထိုက်၏
အနုဂါန္တာ	အစဉ်လိုက်ထိုက်၏	အာပုစ္စတ္ထာ	ခွင့်ပန်ထိုက်၏
အနုဂုဏ်ဟောတ္ထာ	ချီးမြောက်ထိုက်၏	အာမသိတ္ထာ	သုံးသပ်ထိုက်၏
အနုပုစ္စတ္ထာ	အစဉ်လိုက်ထိုက်၏	အာရာဓေတ္ထာ	နှစ်သက်စေထိုက်၏
အနုဘိဝိတ္ထာ	ခံစားထိုက်၏	အာရောဓေတ္ထာ	ပြောကြားထိုက်၏
အနုဘောတ္ထာ	ခံစားထိုက်၏	အာလပိတ္ထာ	ပြောကြားထိုက်၏
အနုမောဒီတ္ထာ	ဝမ်းမြောက်ထိုက်၏	အာဝါစ္စတ္ထာ	ဆင်ခြင်ထိုက်၏
အနုသာသိတ္ထာ	ဆုံးမထိုက်၏	အာသေဝိတ္ထာ	မြှုပ်ထိုက်၏
အနုသုရိတ္ထာ	အောက်မေးထိုက်၏	ကုစ္စတ္ထာ	အလိုဂျိထိုက်၏
အပလောကေတ္ထာ	ပန်ကြားထိုက်၏	ဥက္ကာဇိုတ္ထာ	လှန်ထိုက်၏
အပုဂ္ဂာ	မရောက်ထိုက်	ဥက္ကာပိုတ္ထာ	ပင့်မြောက်ထိုက်၏
အဘိဘာဝိတ္ထာ	လွမ်းမိုးထိုက်၏	ဥဂ္ဂကိုတ္ထာ	သင်ယူထိုက်၏
အဘိဘောတ္ထာ	လွမ်းမိုးထိုက်၏	ဥဂ္ဂဟိုတ္ထာ	သင်ယူထိုက်၏
အဘိရှုဟိတ္ထာ	တက်ထိုက်၏	ဥဂ္ဂဟောတ္ထာ	သင်ယူထိုက်၏
အဘိဝါဒေတ္ထာ	ရှိခိုးထိုက်၏	ဥဒ္ဒရိတ္ထာ	ထုတ်ဆောင်

ဥပဂန္တဗွာ	ကပ်ရောက်	ဂကိုတဗွာ	ယူထိုက်၏
	ထိုက်၏	ဂန္တဗွာ	သွားထိုက်၏
ဥပဋိတဗွာ	မြှုံးလုပ်ကျွေး	ဂရဟိတဗွာ	ကဲခဲ့ထိုက်၏
	ထိုက်၏	ဂရုကာတဗွာ	အလေး
ဥပပရိက္ခိတဗွာ	စူးစမ်းဆင်ခြင်		ပြုထိုက်၏
	ထိုက်၏	ဂဝေသိတဗွာ	ရှာမြီးထိုက်၏
ဥပမေတဗွာ	နှင့်ယူဉ်ထိုက်၏	ဂဝေသေတဗွာ	ရှာမြီးထိုက်၏
ဥပသက်မိတဗွာ	ချဉ်းကပ်	ဂဟိတဗွာ	ယူထိုက်၏
	ထိုက်၏	ဂဟေတဗွာ	ယူထိုက်၏
ဥပသမ္မာဒေတဗွာ	ရဟန်းပြုပေး	ဂါယိတဗွာ	သီခိုထိုက်၏
	ထိုက်၏	ဂါပေတဗွာ	စောင့်ရှောက်
ဥပါသိတဗွာ	ဆည်းကပ်		ထိုက်၏
	ထိုက်၏	ယာယိတဗွာ	နမ်းရှုထိုက်၏
ဗသိတဗွာ	ရှာမြီးထိုက်၏	ယောသေတဗွာ	ကြွေးကြော်
ဗျာဝိတဗွာ	ဆံးမထိုက်၏		ထိုက်၏
ကတ္တဗွာ	ပြုထိုက်၏	စရိတဗွာ	ကျင့်ထိုက်၏
ကထေတဗွာ	ပြောထိုက်၏	စိန္တိတဗွာ	ကြံ့စည်ထိုက်၏
ကရုဏာယိတဗွာ	သနားထိုက်၏	စိန္တတဗွာ	ကြံ့စည်ထိုက်၏
ကာတဗွာ	ပြုထိုက်၏	ဆန္တာတဗွာ	စွန်းထိုက်၏
ကုန္တိတဗွာ	စက်ဆုပ်	ဆိန္တိတဗွာ	ဖြတ်ထိုက်၏
	ရဲ့ရှာထိုက်၏	ဆေတ္တဗွာ	ဖြတ်ထိုက်၏
ခကိုတဗွာ	တူးဖြူထိုက်၏	ဆေဒီတဗွာ	ဖြတ်ထိုက်၏
ခမာပေတဗွာ	သည်းခံစေ	ဇို့တဗွာ	စောင့်ရှောက်
	ထိုက်၏	ဇို့တဗွာ	မွေးပြုထိုက်၏
ခမာပေတဗွာ	တောင်းပန်	ဇန်တဗွာ	ဖြစ်စေထိုက်၏
	ထိုက်၏	ဇဟိတဗွာ	ပယ်စွန်းထိုက်၏
ခမိတဗွာ	သည်းခံထိုက်၏	ဇနိုတဗွာ	သီထိုက်၏
ခဒိုတဗွာ	ခဲစားထိုက်၏	ဇို့ဂုံ့တဗွာ	စက်ဆုပ်ထိုက်၏
ခပိုတဗွာ	ပစ်လွှေ့င့်ထိုက်၏	ဇို့တဗွာ	အောင်ထိုက်၏
ဂကိုတဗွာ	ရေတွေ့က်ထိုက်၏	ဇို့နိုတဗွာ	အောင်ထိုက်၏
ဂဇောတဗွာ	ရေတွေ့က်ထိုက်၏	ဇုတဗွာ	သီထိုက်၏

ညပေတွေ	သိစေထိုက်၏	နိဝါရေတွေ	တားမြစ်ထိုက်၏
ဌပေတွေ	ထားထိုက်၏	ပကာသိတွေ	ပြထိုက်၏
တရိတ္တာ့	ကူးမြောက်ထိုက်၏	ပကာသေတွေ	ပြထိုက်၏
တိတိကိုတွေ	သည်းထိုက်၏	ပက္ခာသိတွေ	ခေါ်ထိုက်၏
တိရေတွေ	စူးစမ်း	ပက္ခာပိုပိုတွေ	ထည့်သွင်းထိုက်၏
	ဆင်ခြင်ထိုက်၏	ပဂ္ဂကျိုတွေ	ချီးမြောက်ထိုက်၏
တူလယိတွေ	နှိုင်းချိန်ထိုက်၏	ပဂ္ဂဟောတွေ	ချီးမြောက်ထိုက်၏
တူလေတွေ	နှိုင်းချိန်ထိုက်၏	ပစ်တွေ	ချက်ထိုက်၏
ဒမေတွေ	ဆုံးမထိုက်၏	ပစ္စဝေကိုတွေ	ဆင်ခြင်ထိုက်၏
ဒသေတွေ	ပြထိုက်၏	ပဇ္ဈဟိတွေ	ပယ်စွန်းထိုက်၏
ဒါတွေ	ပေးထိုက်၏	ပင့်ဂုဏ်ဟောတွေ	ခံယူထိုက်၏
ဒီပေတွေ	ပြထိုက်၏	ပင့်လွှို့တွေ	စောင့်ရှုဗာက်၏
ဒေသိတွေ	ဟောထိုက်၏	ပင့်လွှို့တွေ	မွေးမြှုပိုတိုက်၏
ဒေသေတွေ	ဟောထိုက်၏	ပင့်ပဋို့တွေ	ကျင့်ထိုက်၏
ဓရရေတွေ	ဆောင်ထိုက်၏	ပင့်ပစ္စိုတွေ	ပြန်မေးထိုက်၏
ဓော်တွေ	ဆေးထိုက်	ပင့်သေခိုတွေ	တားမြစ်ထိုက်၏
	ဖွင့်လျှော်ထိုက်၏	ပင့်သေခေါတွေ	တားမြစ်ထိုက်၏
နမသိတွေ	ရှိခါးထိုက်၏	ပင့်သေခိုတွေ	မှိုဝါထိုက်၏
နာသိတွေ	ဖျက်ဆီးထိုက်၏	ပုံတွေ	ရွှေတံတွေထိုက်၏
နာသေတွေ	ဖျက်ဆီးထိုက်၏	ပတ္တွေ	ရောက်ထိုက်၏
နိက္ခို့တွေ	နှင့်ထုတ်ထိုက်၏	ပတ္တိတွေ	တောင်းတထိုက်၏
နိက္ခို့ဗြိုတွေ	မောက်ထားထိုက်၏	ပတ္တေတွေ	တောင်းတထိုက်၏
နိကိုပိုတွေ	ချထားထိုက်၏	ပဒါတွေ	ပေးထိုက်၏
နိရှုဟောတွေ	နှိုင်ကွုပ်ထိုက်၏	ပုံးဖော်တွေ	ရှင်ပြုပေးထိုက်၏
နိစီးတွေ	ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏	ပရိစွဲဗြိုတွေ	စွန်းလွှာတ်ထိုက်၏
နိစီးရေတွေ	ထုတ်ဆောင်	ပရိဘန်ဗြိုတွေ	သိထိုက်၏
	ထိုက်၏	ပရိပါလေတွေ	စောင့်ရှုဗာက်
နိနှီးဘွေး	ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏		ထိုက်၏
နိမနိတွေ	ဖိတ်မန်ထိုက်၏	ပရိပစ္စိုတွေ	မေးမြန်းထိုက်၏
နိမန္တာ့	ဖိတ်မန်ထိုက်၏	ပရိပူရေတွေ	ဖြည့်ကျင့်ထိုက်၏
နိယျာဒေတွေ	အပ်နှင့်ထိုက်၏	ပရိဘဝိတွေ	ရွှေတံခွဲထိုက်၏

ပရိယာပုက္းတွေ့	သင်ယဉ်ထိုက်၏	ပျောကရိတွေ့	ဖြေဆိုထိုက်၏
ပရိယေသိတွေ့	ရှာမှီးထိုက်၏	ပျောကာတွေ့	ဖြေဆိုထိုက်၏
ပရိဝဇ္ဇာတွေ့	ရှေ့ခြင်းကြည်ထိုက်၏	ဘနိတွေ့	ဆည်းကပ်ထိုက်၏
ပဝါရောတွေ့	ဖိတ်မလိုက်ထိုက်၏	ဘနိတွေ့	ပြောကြားထိုက်၏
ပဂံသိတွေ့	ဝင်ထိုက်၏	ဘနိတွေ့	မွေးမြှုထိုက်၏
ပဝေသေတွေ့	သွေးထိုက်၏	ဘနိတွေ့	ဖြစ်ထိုက်၏
ပသာရောတွေ့	ဆန်းတာန်းထိုက်၏	ဘာဇာတွေ့	ဝေဖန်ထိုက်၏
ပသံသိတွေ့	ချီးမွှုမ်းထိုက်၏	ဘာယိတွေ့	ပကြာက်ထိုက်၏
ပသိတွေ့	ရှေ့ကြည်ထိုက်၏	ဘာဝယိတွေ့	ပွားများထိုက်၏
ပဟရိတွေ့	ပုတ်ခတ်ထိုက်၏	ဘာဝေတွေ့	ပွားများထိုက်၏
ပဟာတွေ့	ပယ်ထိုက်၏	ဘာသိတွေ့	ပြောကြားထိုက်၏
ပါဋ္ဌကရီးတွေ့	အလိုရှိထိုက်၏	ဘိန္ဒိတွေ့	ဖျက်၊ ခွဲထိုက်၏
ပါတွေ့	စောင့်ရှေ့က်	ဘုံးထိုက်	ဓားထိုက်၏
	ထိုက်၏	ဘောတူဗြာ့တွေ့	ဓားထိုက်၏
ပါတွေ့	သောက်ထိုက်၏	မရှိတွေ့	ရှာမှီးထိုက်၏
ပါပုက္းတွေ့	ရောက်ထိုက်၏	မန်သိကာတွေ့	နှလုံးသွေးထိုက်၏
ပိဒဟိတွေ့	ပိတ်ထိုက်၏	မနိတွေ့	သိထိုက်၏
ပိမာတွေ့	ပိတ်ထိုက်၏	မန္တွေ့	သိထိုက်၏
ပိဝိတွေ့	သောက်ထိုက်၏	မန္တယိတွေ့	တိုင်ပင်ထိုက်၏
ပုံစွဲတွေ့	မေးထိုက်၏	မာနိတွေ့	မြတ်နှီးထိုက်၏
ပူးယေသိတွေ့	ပူးဇော်ထိုက်၏	မာနေတွေ့	မြတ်နှီးထိုက်၏
ပူးဇိုတွေ့	ပူးဇော်ထိုက်၏	မာရောတွေ့	သတ်ထိုက်၏
ပူးဇော်တွေ့	ပူးဇော်ထိုက်၏	မောဇာတွေ့	လွှတ်မြှောက်စေ
ပူးဇော်တွေ့	ဖြည့်ထိုက်၏	ယာစိတွေ့	ထိုက်၏
ပေကြီးတွေ့	ကြည့်ရှုထိုက်၏	ယောင်းတိုက်၏	
ပေကျွောတွေ့	ကြည့်ရှုထိုက်၏	ယူဗြိတွေ့	အားထူတ်ထိုက်၏
ပေသေတွေ့	စေလွှတ်ထိုက်၏	ယောဇာယိတွေ့	ယျဉ်စေထိုက်၏
ပေသေတွေ့	မွေးမြှုထိုက်၏	ယောဇာတွေ့	ယျဉ်စေထိုက်၏
ဖုသံတွေ့	တွေ့ထိုက်၏	ရရှိတွေ့	စောင့်ရှေ့က်
ပန္တိတွေ့	နှေ့ခြင်းထိုက်၏		ထိုက်၏
ပုံမျိုတွေ့	သိထိုက်၏		မှတ်သားထိုက်၏

ပါမိသင်နည်း]

အသုံးများသော ကြိယာများ

လဘိတ္ထာ	ရထိုက်၏	သုကိတ္ထာ	နားထောင်ထိုက်၏
စီမှာတ္ထာ	စီမံထိုက်၏	သေဝိတ္ထာ	မြှုပ်ထိုက်၏
ဝိနိစိတ္ထာ	ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏	သောတ္ထာ	နားထောင်ထိုက်၏
ဝိနိစိနိတ္ထာ	ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏	သောမေတ္ထာ	သုတ်သင်ထိုက်၏
ဝိနှေတ္ထာ	ဆုံးမထိုက်၏	သံဝဏ္ဏတ္ထာ	ဖွင့်ဆိုထိုက်၏
ဝိနှေဒီတ္ထာ	ပယ်ဖျောက်ထိုက်၏	သံဝရိတ္ထာ	စောင့်စည်းထိုက်၏
ဝိနှေဒေဝေတ္ထာ	ပယ်ဖျောက်ထိုက်၏	ဟနိတ္ထာ	သတ်ထိုက်၏
ဝိနှိတ္ထာ	ရထိုက်၏	ဟန္တ္ထာ	သတ်ထိုက်၏
ဝိနှိတ္ထာ	သိထိုက်၏	ဟိုသိတ္ထာ	ညျဉ်းဆဲထိုက်၏
ဝိဘိတ္ထာ	ဝေဖန်စစ်ထိုက်၏		
ဝိဘဇ္ဇာတ္ထာ	ဝေဖန်စစ်ထိုက်၏		
ဝိဘဝတ္ထာ	ထင်ရှားပြထိုက်၏		
ဝိရမိတ္ထာ	ရှောင်ကြော်ထိုက်၏		
ဝိဝရိတ္ထာ	ဖွင့်ထိုက်၏		
ဝိသယ္ဌာတ္ထာ	ဖြေဆိုထိုက်၏		
ဝိသဇ္ဇာတ္ထာ	ဖြေဆိုထိုက်၏		
ဝိဟာတ္ထာ	နေထိုက်၏		
ဝိမံသိတ္ထာ	စူးစမ်းထိုက်၏		
ဂူပကာသေတ္ထာ	ပြီမ်းအေးစေ ထိုက်၏		
ဝေဒိတ္ထာ	သိထိုက်၏		
သက္ကာတ္ထာ	အရှိအသေပြု ထိုက်၏		
သဂ္ဂကိုတ္ထာ	သိမ်းယူထိုက်၏		
သဂ္ဂဟိတ္ထာ	သိမ်းယူထိုက်၏		
သဂ္ဂဟောတ္ထာ	သိမ်းယူထိုက်၏		
သစ္စကာတ္ထာ	မျက်မြှောက်ပြု ထိုက်၏		
သဏ္ဌာယိတ္ထာ	ကျက်မှုတ် ရွှေတ်အံ ထိုက်၏		
သက္ကိတ္ထာ	ကျင့်ထိုက်၏		

နှုန်း နှုန်း နှုန်း နှုန်း နှုန်း

(၁) အသုံးများသော ကံပေါ့ ကိုတိကြုံယာများ

(မြန်မာ - ပါဠိ)

အစဉ်လိုက်ထိုက်၏	အနုပန္တတွေ့	ကံစည်ထိုက်၏	စိန်တွေ့
အစဉ်လိုက်ထိုက်၏	အနုဂန္တတွေ့	ကံစည်ထိုက်၏	စိန္တာတွေ့
အထင်သေးထိုက်၏	အဝဏ္ဏနိတွေ့	ကုည်ရှုထိုက်၏	ပေကျိုတွေ့
အလိုရှိထိုက်၏	ကူန္တတွေ့	ကုည်ရှုထိုက်၏	ပေကျွောတွေ့
အလိုရှိထိုက်၏	ပါမိကီးတွေ့	ကြောက်ထိုက်၏	ဘာယိတွေ့
အလေးပြုထိုက်၏	ဂရုကာတွေ့	ကြွေးကြောက်ထိုက်၏	ယောသေတွေ့
အလွန်အလေးပြု		ခံစားထိုက်၏	အနုဘောတွေ့
ထိုက်၏	အတိဂရကာတွေ့	ခံစားထိုက်၏	အနုဘိတွေ့
အလွန်ကြောက်		ခံယူထိုက်၏	ပဋိဂ္ဂဟောတွေ့
ထိုက်၏	အတိဘာယိတွေ့	ခဲ့စားထိုက်၏	ခါဒိတွေ့
အရှိအသေပြု		ခင်းထိုက်၏	အားဖြုတွေ့
ထိုက်၏	သက္ကာတွေ့	ခေါ်ထိုက်၏	ပက္ဂာသိတွေ့
အပ်နှင်းထိုက်၏	နိယျာဒေတွေ့	ချထားထိုက်၏	နိကျိပိတွေ့
အားထုတ်ထိုက်၏	ယူရှိတွေ့	ချဉ်းကပ်ထိုက်၏	ဥပသက်မိတွေ့
အောင်ထိုက်၏	ဇိန်တွေ့	ချက်ထိုက်၏	ပစိတွေ့
အောင်ထိုက်၏	ဇိတွေ့	ချီးမွမ်းထိုက်၏	ပသံသိတွေ့
အောက်မေ့ထိုက်၏	အနုသုရိတွေ့	ချီးမြောက်ထိုက်၏	အနုဂ္ဂဟောတွေ့
ကပ်ရောက်ထိုက်၏	ဥပဂန္တတွေ့	ချီးမြောက်ထိုက်၏	ပဂ္ဂဟောတွေ့
ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏	နိန္တတွေ့	ချီးမြောက်ထိုက်၏	ပဂ္ဂကျိတွေ့
ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏	ဂရဟိတွေ့	ခွင့်ပန်ထိုက်၏	အာပ္ပါးထိုတွေ့
ကူးမြောက်ထိုက်၏	တရိတွေ့	ဌီမြေားအေထိုက်၏	ဥပကာသေတွေ့
ကျက်မှတ် ရွှေတ်အဲ		စားထိုက်၏	ဘူးရှိတွေ့
ထိုက်၏	သရွာယိတွေ့	စားထိုက်၏	ဘာတ္ထာတွေ့
ကျင့်ထိုက်၏	ပဋိပဋိတွေ့	စီမံထိုက်၏	ဝိမာတွေ့
ကျင့်ထိုက်၏	စရိတွေ့	စူးစမ်းဆင်ခြင်	
ကျင့်ထိုက်၏	သိကျိုတွေ့	ထိုက်၏	တို့ရေတွေ့
ကျော်လွန်ထိုက်၏	အတိကူးမိတွေ့	စူးစမ်းဆင်ခြင်	

ထိုက်၏	ဥပပရိက္ခတ္တဗ္ဗာ	ဆုံးမထိုက်၏	အနှစ်သာသိတ္တဗ္ဗာ
စူးစမ်းထိုက်၏	ဝိမံသိတ္တဗ္ဗာ	ဆုံးမထိုက်၏	ပြုဝဒီတ္တဗ္ဗာ
စေခိုင်းထိုက်၏	အာဏာပေတ္တဗ္ဗာ	ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏	ဝိနိမိန့်တ္တဗ္ဗာ
စေလွှာတိုက်၏	ပေသေတ္တဗ္ဗာ	ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏	နိုစိုတ္တဗ္ဗာ
စက်ဆုပ်ထိုက်၏	ဂိုစိုတ္တဗ္ဗာ	ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏	ဝိနိမိန့်တ္တဗ္ဗာ
စက်ဆုပ်၊ ရွှေ့ရှာ		ညျဉ်းခဲ့ထိုက်၏	ဟံသိတ္တဗ္ဗာ
ထိုက်၏	ကုစိုတ္တဗ္ဗာ	တက်ထိုက်၏	အဘိရုဟံသိတ္တဗ္ဗာ
စောင့်စည်းထိုက်၏	သံဝရိတ္တဗ္ဗာ	တားမြစ်ထိုက်၏	ပဋိသေခေတ္တဗ္ဗာ
စောင့်ရှောက်ထိုက်၏	ရက္ခတ္တဗ္ဗာ	တားမြစ်ထိုက်၏	နိဝါရေတ္တဗ္ဗာ
စောင့်ရှောက်ထိုက်၏	ပရိပါလေတ္တဗ္ဗာ	တားမြစ်ထိုက်၏	ပဋိသေခိတ္တဗ္ဗာ
စောင့်ရှောက်ထိုက်၏	ဂေါပေတ္တဗ္ဗာ	တိုင်ပင်ထိုက်၏	မန္တယိတ္တဗ္ဗာ
စောင့်ရှောက်ထိုက်၏	ပါတ္တဗ္ဗာ	တူးဖြူထိုက်၏	ခဏီတ္တဗ္ဗာ
စောင့်ရှောက်		တောင်းတထိုက်၏	ပတ္တေတ္တဗ္ဗာ
မွေးမြှုထိုက်၏	ဇို့တ္တဗ္ဗာ	တောင်းတထိုက်၏	ပတ္တိတ္တဗ္ဗာ
စောင့်ရှောက်၏		တောင်းထိုက်၏	ယာစိတ္တဗ္ဗာ
မွေးမြှုထိုက်၏	ပင့်ဇို့တ္တဗ္ဗာ	တောင်းပန်ထိုက်၏	ခမာပေတ္တဗ္ဗာ
စွဲနှုန်းထိုက်၏	ဆချွဲတ္တဗ္ဗာ	တွေ့ထိုက်၏	ဖုသိတ္တဗ္ဗာ
စွဲနှုန်းလွှာတိုက်၏	ပရိစွဲဇို့တ္တဗ္ဗာ	ထားထိုက်၏	ငြပေတ္တဗ္ဗာ
ဆည်းကပ်ထိုက်၏	ဥပါသိတ္တဗ္ဗာ	ထင်ရှားပြထိုက်၏	ဝိဘာဝေတ္တဗ္ဗာ
ဆည်းကပ်ထိုက်၏	ဘားထိုတ္တဗ္ဗာ	ထည့်သွေးထိုက်၏	ပက္ခိပိတ္တဗ္ဗာ
ဆန္တ်တန်းထိုက်၏	ပသာရေတ္တဗ္ဗာ	ထုတ်ဆောင်ထိုက်၏	နိဒ္ဒါရေတ္တဗ္ဗာ
ဆွဲငင်ထိုက်၏	အာကန့်တ္တဗ္ဗာ	ထုတ်ဆောင်ထိုက်၏	ဥုဒ္ဓရိတ္တဗ္ဗာ
ဆဲရေးထိုက်၏	အကြေားသိတ္တဗ္ဗာ	နားထောင်ထိုက်၏	သောတ္တဗ္ဗာ
ဆင်ခြင်ထိုက်၏	အာဝန့်တ္တဗ္ဗာ	နားထောင်ထိုက်၏	သုကီတ္တဗ္ဗာ
ဆင်ခြင်ထိုက်၏	ပစ္စဝေက္ခိတ္တဗ္ဗာ	နေထိုက်၏	ဝိဟာတ္တဗ္ဗာ
ဆေးထိုက်၏		နှင်းချေထိုက်၏	အကဲမိတ္တဗ္ဗာ
ဖွံ့ဖြိုးလျှော်ထိုက်၏	စောဝိတ္တဗ္ဗာ	နှမ်းရှုထိုက်၏	ယာယိတ္တဗ္ဗာ
ဆောင်ထိုက်၏	ဓာရေတ္တဗ္ဗာ	နှစ်သက်စေထိုက်၏	အာရာခေတ္တဗ္ဗာ
ဆောင်ထိုက်၏	အာနေတ္တဗ္ဗာ	နှလုံးသွင်းထိုက်၏	မန်သိကာတ္တဗ္ဗာ
ဆုံးမထိုက်၏	ဒမေတ္တဗ္ဗာ	နှင်းထုတ်ထိုက်၏	နိဂုံးမိတ္တဗ္ဗာ
ဆုံးမထိုက်၏	ဝိနေတ္တဗ္ဗာ	နှုပ်ကွုပ်ထိုက်၏	နိဂုံးဟောတ္တဗ္ဗာ

နှောင်ဖွဲ့ထိုက်၏	ပန္တိတဗ္ဗာ	ပြောကြားထိုက်၏	ဘာသီတဗ္ဗာ
နှိုင်းချိန်ထိုက်၏	တုလေတဗ္ဗာ	ပြောကြားထိုက်၏	ဘဏ်တဗ္ဗာ
နှိုင်းချိန်ထိုက်၏	တုလယိတဗ္ဗာ	ပြောကြားထိုက်၏	အာစိကိုတဗ္ဗာ
နှိုင်းယှဉ်ထိုက်၏	ဥပမေတဗ္ဗာ	ပြောကြားထိုက်၏	အာလပိတဗ္ဗာ
ပင့်မြောက်ထိုက်၏	ဥက္ခိပိတဗ္ဗာ	ပြောကြားထိုက်၏	အာရောစေတဗ္ဗာ
ပစ်လွှင့်ထိုက်၏	ခိပိတဗ္ဗာ	ပြောထိုက်၏	ကထေတဗ္ဗာ
ပန်ကြားထိုက်၏	အပလောက်တဗ္ဗာ	ပြန်မေးထိုက်၏	ပဋိပိုစ်တဗ္ဗာ
		ဖွံ့ဖြိုးထိုက်၏	သံဝဇ္ဈာတဗ္ဗာ
ပယ်စွန်ထိုက်၏	ပလော်တဗ္ဗာ	ဖွင့်ထိုက်၏	ဝိဝရိတဗ္ဗာ
ပယ်စွန်ထိုက်၏	လော်တဗ္ဗာ	ဖျက်ဆီးထိုက်၏	နာသေတဗ္ဗာ
ပယ်ထိုက်၏	ပဟာတဗ္ဗာ	ဖျက်ဆီးထိုက်၏	နာသီတဗ္ဗာ
ပယ်ဖျောက်ထိုက်၏	ဝိနောဒေတဗ္ဗာ	ဖျက် ခွဲထိုက်၏	ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ
ပယ်ဖျောက်ထိုက်၏	ဝိနောဒေတဗ္ဗာ	ပိတ်မန်ထိုက်၏	ပဝါရေတဗ္ဗာ
ဗွားများထိုက်၏	ဘာဝေတဗ္ဗာ	ပိတ်မန်ထိုက်၏	နိမျိုးတဗ္ဗာ
ဗွားများထိုက်၏	ဘာဝယိတဗ္ဗာ	ပိတ်မန်ထိုက်၏	နိမျိုးတဗ္ဗာ
ပိတ်ထိုက်၏	ပိဒေါ်တဗ္ဗာ	ဖြေဆိုထိုက်၏	ဗျာကာတဗ္ဗာ
ပိတ်ထိုက်၏	ပိမာတဗ္ဗာ	ဖြေဆိုထိုက်၏	ဝိသုဇ္ဇာတဗ္ဗာ
ပုံတ်ခတ်ထိုက်၏	ပဟရီတဗ္ဗာ	ဖြေဆိုထိုက်၏	ဝိသုန္တိတဗ္ဗာ
ပူးအော်ထိုက်၏	ပူးယော်တဗ္ဗာ	ဖြေဆိုထိုက်၏	ဗျာကရိတဗ္ဗာ
ပူးအော်ထိုက်၏	ပူးမြို့တဗ္ဗာ	ဖြစ်စေထိုက်၏	ဇနတဗ္ဗာ
ပူးအော်ထိုက်၏	ပူးဇော်တဗ္ဗာ	ဖြစ်ထိုက်၏	ဘဝိတဗ္ဗာ
ပေးထိုက်၏	ဒါတဗ္ဗာ	ဖြည့်ကျွေ့ထိုက်၏	ပရီပူရေတဗ္ဗာ
ပေးထိုက်၏	ပဒါတဗ္ဗာ	ဖြည့်ထိုက်၏	ပူးရေတဗ္ဗာ
ပြထိုက်၏	ပကာသေတဗ္ဗာ	ဖြတ်ထိုက်၏	ဆေတ္တာဗ္ဗာ
ပြထိုက်၏	ဒီပေတဗ္ဗာ	ဖြတ်ထိုက်၏	ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ
ပြထိုက်၏	ဒသေတဗ္ဗာ	ဖြတ်ထိုက်၏	ဆေဒီတဗ္ဗာ
ပြထိုက်၏	ပကာသီတဗ္ဗာ	မမြို့ပို့ထိုက်	အသေဝိတဗ္ဗာ
ပြုစုလုပ်ကျွေး		မရောက်ထိုက်	အဖွဲ့တ္ထာဗ္ဗာ
ထိုက်၏	ဥပဋိဌာတဗ္ဗာ	မပြောဆိုထိုက်	အဝဲတ္ထာဗ္ဗာ
ပြုထိုက်၏	ကတ္တာဗ္ဗာ	မေးထိုက်၏	ပုစ္စာဗ္ဗာ
ပြုထိုက်၏	ကာတာဗ္ဗာ	မေးမြန်းထိုက်၏	ပရီပူစိုးတဗ္ဗာ

မွေးမြှုထိုက်၏	ဘရိတ္ထူး	ရေတွက်ထိုက်၏	ဝကိတ္ထူး
မွေးမြှုထိုက်၏	ပေါသေတ္ထူး	ရှောင်ကြို့ထိုက်၏	ပရိဝဇ္ဇာတ္ထူး
မျက်မြှောက်ပြု		ရှောင်ကြို့ထိုက်၏	ဝရမိတ္ထူး
ထိုက်၏	သဆိုကာတ္ထူး	ရှုကြည့်ထိုက်၏	ပသိတ္ထူး
မြတ်နီးထိုက်၏	မာနိတ္ထူး	ရှုတ်ချထိုက်၏	ပရိဘဝိတ္ထူး
မြတ်နီးထိုက်၏	မာနေတ္ထူး	ရောက်ထိုက်၏	ပတ္တ္ထူး
မှတ်သားထိုက်၏	လကိုတ္ထူး	ရောက်ထိုက်၏	ပါပုကိုတ္ထူး
မိုးဝဲထိုက်၏	သေဝိတ္ထူး	ရောက်ထိုက်၏	အာပန့်တ္ထူး
မိုးဝဲထိုက်၏	ပဋိသေဝိတ္ထူး	လွမ်းမိုးထိုက်၏	အတိဘဝိတ္ထူး
မိုးဝဲထိုက်၏	အာသေဝိတ္ထူး	လွမ်းမိုးထိုက်၏	အတိဘောတ္ထူး
မျှောက်ထားထိုက်၏	နိုက္ခိုန့်တ္ထူး	လာထိုက်၏	အာဂန္ဓာတ္ထူး
ယူထိုက်၏	ဂဟိတ္ထူး	လျစ်လျှော်ထိုက်၏	အမျှပေကွိုတ္ထူး
ယူထိုက်၏	ဂဟေတ္ထူး	လွတ်မြှောက်စေ	
ယူထိုက်၏	အာဒါတ္ထူး	ထိုက်၏	မောဇာတ္ထူး
ယူထိုက်၏	ဂကိုတ္ထူး	လှန်ထိုက်၏	ဥက္ကာန့်တ္ထူး
ယူဉ်စေထိုက်၏	ယောဇ်တ္ထူး	ဝမ်းမြှောက်ထိုက်၏	အနုမောဒီတ္ထူး
ယူဉ်စေထိုက်၏	ယောဇောတ္ထူး	ဝင်ထိုက်၏	ပဝိသိတ္ထူး
ရထိုက်၊ သီထိုက်၏	ဝိန့်တ္ထူး	ပေန်စိစစ်ထိုက်၏	ဝိဘဇ္ဇာတ္ထူး
ရထိုက်၏	လသိတ္ထူး	ပေန်စိစစ်ထိုက်၏	ဝိဘဏီတ္ထူး
ရထိုက်၏၊ သီထိုက်၏ အမိန္ဒာတ္ထူး		ပေန်ထိုက်၏	ဘာဇောတ္ထူး
ရဟန်းပြုပေးထိုက်၏ ဥပသမ္မာဇောတ္ထူး		သောက်ထိုက်၏	ပါတ္ထူး
ရွတ်ဖတ်ထိုက်၏	ပင့်တ္ထူး	သည်းခံစေထိုက်၏	ခမာပေတ္ထူး
ရှိခိုးထိုက်၏	အာဘိဝါဇောတ္ထူး	သည်းခံထိုက်၏	အမိဝါသေတ္ထူး
ရှိခိုးထိုက်၏	နမသိတ္ထူး	သည်းခံထိုက်၏	တိတိကွိုတ္ထူး
ရှင်ပြုပေးထိုက်၏	ပွားဇောတ္ထူး	သည်းခံထိုက်၏	ခမိတ္ထူး
ရှာမြို့းထိုက်၏	ဂဝေသေတ္ထူး	သတ်ထိုက်၏	ဟန္တ္ထူး
ရှာမြို့းထိုက်၏	ဂဝေသိတ္ထူး	သတ်ထိုက်၏	ဟနိတ္ထူး
ရှာမြို့းထိုက်၏	မဂ္ဂိတ္ထူး	သတ်ထိုက်၏	မာရေတ္ထူး
ရှာမြို့းထိုက်၏	ပရိယေသိတ္ထူး	သနားထိုက်၏	ကရှုဏာယိတ္ထူး
ရှာမြို့းထိုက်၏	သိတ္ထူး	သနားထိုက်၏	အနုကွိုတ္ထူး
ရေတွက်ထိုက်၏	ဂကေတ္ထူး	သင်ယူထိုက်၏	ဥဂ္ဂကွိုတ္ထူး

သင်ယူထိုက်၏	ပရိယာပုဇ္ဈိတ္ထွာ
သင်ယူထိုက်၏	ဉာဏ်ဟေတ္ထွာ
သင်ယူထိုက်၏	ဉာဏ်ဟိတ္ထွာ
သိစေထိုက်၏	ဉာဏ်ပေတ္ထွာ
သိထိုက်၏	ဉာဏ်ပ္တ္ထွာ
သိထိုက်၏	ပရိယာနိတ္ထွာ
သိထိုက်၏	ပုံမှန်တ္ထွာ
သိထိုက်၏	အာဇာနိတ္ထွာ
သိထိုက်၏	ဝေဒီတ္ထွာ
သိထိုက်၏	အနိတ္ထွာ
သိထိုက်၏	မနိတ္ထွာ
သိထိုက်၏	မန္တ္ထွာ
သိမ်းယူထိုက်၏	သင်ပိတ္ထွာ
သိမ်းယူထိုက်၏	သင်ကြိုတ္ထွာ
သိမ်းယူထိုက်၏	သင်ဟေတ္ထွာ
သိခိုထိုက်၏	ဂါယိတ္ထွာ
သုတေသင်ထိုက်၏	သောဓေတ္ထွာ
သောက်ထိုက်၏	ပိုပိတ္ထွာ
သုံးသပ်ထိုက်၏	အာမသိတ္ထွာ
သွင်းထိုက်၏	ပဝေသေတ္ထွာ
သွားထိုက်၏	ဂန္တ္ထွာ
ဟောထိုက်၏	ဒေသေတ္ထွာ
ဟောထိုက်၏	ဒေသိတ္ထွာ

နောက်ဆက်တွဲ (၂)

(က) အသုံးများသော နာမ်ပုံးများ (ပါ့မြို့ - မြန်မာ)

အကို (န)	မျက်စီ	အန္တာ	အဆုံး
အကိုရောဂါ	မျက်စီရောဂါ	အန္တော့	အကျိုးမဲ့
အဂါရု	အိမ်	အန္တရာမရှိ	လမ်းခရီးအကြား
အဂါရမရွှေ့	အိမ်၏အလယ်	အန္တရာယော	အန္တရာယ်
အကိုရော	အညွှန်အညှောက်	အန္တဝါသိကော	အနီးနေတပည့်
အကိုသော	ချွို့	အန္တာ	အူ
အဂါရော	မီးကျိုး၊ မီးသွေး	အန္တာဂါမဲ	ရွာတွင်း
အင့်လု	လက်သစ်	အန္တာ	ကန်းသူ
အရွှေ့ (၃)	မြတ်သော	အနာဂတ်မဲ (ပု)	အနာဂတ်
အင့်လို (လူ)	လက်ချောင်း	အပုံ (၃)	နည်းသော
အန္တာ	ဝက်ဝဲ	အပောဘာဂါ	နောက်အဖို့
အစွာယိုက်	အရေးတကြီးပြုဖွယ်	အပူဗုံ အစရိမဲ (နို)	မရှေးမနောင်း
အငိန်	သားရေ့	အဖွဲ့	မိုးတိမ်
အစွာရာ	နတ်သမီး	အမွှာ	သရက်ပင်
အကူး (၃)	သေးသော	အယျာ	အရှင်
အူးလို (ကတွေ့		အရဟာ	ရဟန်း
သံယသု အူးလို့)	လက်အုပ်	အရိယသာဝကော	အရိယာတပည့်
အမူမာသ	လဝက် (၁၅-ရက်)	အရှုဏ္ဍာဂုမန်	အရှုက်တက်ရာ
အမော (၃)	ကြွယ်ဝသော		အခါ
အကျော	ငှက်ဥ	အလာတံ	မီးစ
အခွဲ့	ထက်ဝက်	အလသော	ပျော်ရှိသူ
အတိရောကတရုံ		အသနီ (လူ)	မိုးကြိုး
(ကြိုး)	ပို၍	အသီ (ပု)	သန်လျက်
အတွော	အကျိုး	အသော	မြင်း
အမော (၃)	ယုတ်ည့်နှေ့	အသုံး (န)	မျက်ရည်
အဖွဲ့ကော	ခရီးသည်၏ခွံ့နှေ့	အဟို	မြေ့ လေခွင့်ပြု
အူး	လမ်း၊ ရှာအဖွဲ့များ	အံသော	ပုံး၊ ထွေခွင့်ပြု

အာဂမနံ	လာခြင်း	ဥသုမံ	အင့်.
အာစရိယာ	ဆရာ	ဥသွာ (ပု)	တေဇ္ဇာဓာတ်
အာဏီဝါ	အသက်မွေးခြင်း	ဦးမိ (လူ+ပု)	ရေလှိုင်း
အာဒီနဝါ	အပြစ်	ဒကပုလွှာကော	တစ်ဦးတည်းသော
အာနိသံသော	အကျိုးအာနိသင်		သား
အာပုစိတ္ထဗုလွှာကော		ဉာဏာသော	အခွင့်
(၃)	ပန်ပြောထိုက်သော	ဉာဏာသော	အလင်းရောင်
အာဓိသံ	အစာ	ဉာဏ္ဍာ	နှုတ်ခမ်း
အာယု (နှ)	အသက်	ဉာဏာ	ထမင်း
အာဝါဇ္ဈာ	တွင်း	ဉာဏိဝါ	ဉာဝါဒ
အာသနံ	နေရာ	ကဏ္ဍာ	လည်ပင်း
အာဟာရော	အာဟာရ	ကဏ္ဍာ	မြား
လူငြကာ	အုတ်	ကဏ္ဍာ	နား
လူဖွံ့ဗလံ	တန်ခိုးအစွမ်း	ကဏ္ဍာ (၃)	မည်းနက်သော
လူရိယာပထော	လူရိယာပုတ်	ကတိ (နှ)	အဘယ်မျှ
ဥက္ခလိ (လူ)	ထမင်းအိုး		ရှိသနည်း
ဥစ္စသဇ္ဈာ	ကျယ်သော အသံ	ကတိကာ	ကတိပြုထားခြင်း
ဥစိ (၃)	ဖြောင့်သော	ကတ္ထဗုလွှာက် (၃)	ပြုလုပ်သင့်သော
ဥစုမွှုံး	ဖြောင့်သောလမ်း	ကထနံ	ဟောပြောခြင်း
ဥတု	ရာသီဥတု	ကနိုင်ဘာတာ	ညီ
ဥပက္ခာ (၃)	နီးသော	ကမ္မာနှုန်းတရား	
ဥပဇ္ဈာယာ	ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ	ကရှဏာ	ကရှဏာ
ဥပဋ္ဌာနံ	ဆည်းကပ်ခြင်း	ကလျာဏ်	ကောင်းမှု
ဥပမုပထော	လမ်းတစ်ဝက်	ကာရဏ်	အကြောင်း
ဥပနိသယံ	အားကောင်းသော	ကာသာယံ	သက်န်း
	အကြောင်း	ကိစ္စံ	လုပ်ငန်းကိစ္စံ
	အထောက်အပဲ	ကိလေသော	ကိလေသာ
ဥပသမ္ဒာ	ရဟန်းပြုခွင့်	ကုတ္တာမြို့ (လူ)	ကြက်မ
ဥဖွဲ့	ကြာ	ကုစ္စံ (လူ)	ဝမ်းပိုက်
ဥပါသကော	ဒကာ	ကုမျို့မြို့ကော	သူကြွယ်
ဥပေါသထော	ဥပုသံနော	ကုမြကာရော	အိုးထိမ်းသည်

ကုမှာရိကာ	မိန်းကလေး	ဉာဏ်ကော	ဆွဲမျိုး
ကုလပုတ္ထာ	အမျိုးကောင်းသား	တရာ့ကော (၃)	ငယ်ဆွဲသော
ကုသီတော	ပျော်ရှိသူ	တာပသော	ရသော
ကုဟီ (ဗျ)	အဘယ်၍	တိရိယံ (ကြိဝိ)	ကန့်လန့်
	အဘယ်သို့	တုဋ္ဌမာနသော (၃)	ဝမ်းမြောက်သော
ကောဝိဒေါ	ကျွမ်းကျင်သူ		စိတ်ရှိသော
ကို (ကို မေ		တူ့	နှစ်သက်ခြင်း
ယရာတိသေန)	အဘယ်အကျိုး	တုကျိုး (နို)	ဆိတ်ဆိတ်
	ရှိအုံနည်း	တေလံ	ဆီ
ခါဒနီယံ	ခဲဖွှု	ထည့်	နှီးရည်
ခရာ (၃)	ခက်ထန်သော	ထေရော	မထေရ်
ခေတ္တံ့	လယ်	ထောကံ	အနည်းငယ်
ဂတကာလော	သွားရာအခါ	ဒသမာသစ္စယောန	ဆယ်လ
ဂတပုဇွာ	သွားဖူးသူ		ကျော်လွှန်ရာဖွံ့
ဂန္ဓုဓရုံး	စာသင်ခြင်းတာဝန်	ဒဟရဟိက္ခာ	ရဟန်းငယ်
ဂဇွာ	ကိုယ်ဝန်	ဒန္တာ (၃)	ယဉ်ကျေးသော
ဂဲဗွာ	အခန်း	ဒန္တာ	အစွဲယ်၊ သွား
ဂဟပတီ	သူ့ကြွယ်	ဒါန်ကထာ	ဒါန်စကား
ဂါမဒ္ဒါရုံ	ရွာတံ့ခါး	ဒါရု (နှ)	သစ်သား၊ ထင်း
ဂိုဟီ (ပုံ)	လူဝတ်ကြောင်	ဒါသီ	ကျွန်းမ
ဂိုတံ့	သီချင်း	ဒို့ကြွား	နတ်မျက်စိ
ဂိုဝါ	လည်ပင်း	ဒိုဝင်သသု ဒွေ ဝါရေ တစ်နွေး နှစ်ကြိမ်	
ဂေဟံ့	အိမ်	ဒိုပိန့် (ကြော်)	ကျားသစ်မ
ယဇ္ဇာ	အိုး	ဒိုပေါ့	ဆီမိုး
စက္း	လူည်းသီး	ဒုက္ခာ (ပုံ)	ဆင်းရဲခြင်းရှိသူ
စက်မန်	စကြံး	ဒု့ဗွာစော	ပြောရခွဲသူ
စန္တာ	လ	ဒု့ဗွာလော (၃)	အားနည်းသော
စိတ္တာသုံး	စိတ်ချမ်းသာခြင်း	ဒေဝတာ	နတ်
စောရော	သူ့ခိုး	ဒေဝမနှုန်သာ	နတ်လူ
ဆာယာ	အရိပ်	ဒေဝပုံတ္ထာ	နတ်သား
စီဝိတံ့	အသက်	ဒေဝသိကံ (ကြိဝိ)	နေ့တိုင်း

ဒေါသာ	အပြစ်	ပုဂ္ဂမယာမော	ပုဂ္ဂမယံ
ဓမဟူက	အလုံတံခွန်	ပဏီတော (၃)	မွန်မြတ်သော
ဓမ္မကထာ	တရားစကား	ပလ္လာတော (၃)	ပညာရှိသော
ဓမ္မဂရုကော	တရား၌	ပတ္တစိဝရ	သပိတ်သက်န်း
	အလေးဂရုပြုသူ	ပတ္တန်း	ဆုတောင်းခြင်း
ဓမ္မဒေသနာ	တရားဒေသနာ	ပဒသဖွံ့	ခြေသံ
ဓမ္မသုဝန်	တရားနာခြင်း	ပဒ္ဒော (၃)	ပျက်စီးသော
ဓမ္မသာမိ (ပု)	တရားပိုင်ရှင်	ပပဇ္ဇာ	ကြောမြင်ခြင်း
	မြတ်စွာဘုရား	ပစ္စိတော (၃)	ရှင်ရဟန်းပြုသော
ဓရကံ	ဆောင်ခြင်း	ပမာဒေါ	မေ့လျော့ခြင်း
ဓရံ	ဝန်	ပရိပန္တာ	ဘေးရန်
နာဂရော	မြို့သူမြို့သား	ပရိဘောဂါ	သုံးဆောင်ခြင်း
နာမဂ္ဂဟကဒိဝသော	နာမည်မှည့်ရာနေး	ပရိသပရိယန္တာ	ပရိသတ်၏ အစွဲန်
နာမံ	အမည်	ပရိဝါရော	အခြီအရံ
နာသာ (ကူ)	နှာခေါင်း	ပရိယာရော	အစောင့်အရှေ့က်
နိကာယော	နိကာယ်	ပါကဇ္ဇာ	ထင်ရှားသော
နိဒ္ဒိ	အိပ်ငိုက်ခြင်း	ပါကသမံ	အသက်တမ္မု
နိုပ္ဒံ (ကြိုဝိ)	အမြဲ		ဖြစ်သော
နိရွှေ့ရံ	မပြတ်	ပါဒမူလံ	ခြေရင်း
နိဝေသနံ	အိုမံ	ပါဒေါ	ခြေ
နိသိတကော	မို့ခိုသူ (တပည့်)	ပါနံ	အဖျော်ရည်
နှာနတိတ္ထာ	ရေခါးဆိုင်	ပါနီယံ	သောက်ရော
ပစ္စာဝါယကော	ပစ္စာည်းလေးပါး	ပါပေါ (၃)	ယုတ်မာသူ့
	ဒါယကာ	ပါမော့နှုံ	ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ပစ္စာဂုဏ်	ခရီးဆိုးကြိုဆိုခြင်း	ပါရမိ	ပါရမိအကျင့်
ပစ္စာဘတ္ထာ	ဆွမ်းဘားပြီး	ပါသာကော	ကျောက်
	နောက်၌	ပိုဋီ (ကူ)	ကျောကုန်း
ပဋိဂုဏ်ကော	ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း	ပိတိပက္ခာ	အဖောက်
ပဋိညာ	ဝန်ခံခြင်း	ပိယော (၃)	ချစ်စရာကောင်းသူ
ပဋိဝေရံ	ရန်တံပြန်ခြင်း	ပိတိ	နှစ်သက်ခြင်း
ပဋိသန္တာရော	နှစ်ဆက်ခြင်း	ပုံတ္ထဒါရော	သားမယား

ပုတ္တခိုတာ	သားသမီး	မနာပေါ့ (၃)	မြတ်နိုးစရာ
ပုတ္တဇ္ဈနော	ပုတ္တဇ္ဈ		ကောင်းသူ
ပုနိဒိဝသော	နောက်တစ်နှု	မနောရမဲ့ (၃)	နှစ်သက်ဖွယ်
ပုနပ္ပါး	ထပ်ကာထပ်ကာ		ကောင်းသော
ပုံဗွဲဗွဲမော	ရှုံးသွား ခေါင်းဆောင်	မရဏာစေတနာ	သေစေလို့သော
ပုရတော့ (နို)	ရှုံးက	မဟာပုရိသော	ဘုရားအလောင်း
ပုရေဘတ္တာ	ဆွမ်းမစားမီ	မဟွွဲနော့ (၃)	များသော
ပူဇာ	ပူဇော်ခြင်း		ဉာဏ်ရှိသော
ဖလံ	သစ်သီး	မဟလွှာကော့ (၃)	ကြီးသော
ပလိုပဒ္ဒို	နွားလား	မဟာဘောဂါ	များသော
ပဟူပကာရော့ (၃)	ကျေးဇူးများသူ		စည်းစိမ်ရှိသော
ဘဟာ (ကြဲ)	လက်မောင်း	မဟောသကွာ့ (၃)	တန်ခိုးကြီးသော
များမိ (ပုံ)	အနာရောဂါ	မာတိပကွာ့	အမေဘက်
ဗုဒ္ဓဝစ်နံ	ဘုရားစကားတော်	မာဏာဂါ	လုလင်
ဗုဒ္ဓသာသနံ	ဘုရားသာသနာ	မာနသံ	စိတ်
ဗောဓိသတ္တာ	ဘုရားလောင်း	မိဂို (ကြဲ)	သမင်မ
ဘတိ (ကြဲ)	အဖိုးအခ	မုခေါဒကံ	မျက်နှာသစ်ရေ့
ဘရိယာ	မယား	မုဒ္ဒို (ပုံ)	ဦးခေါင်း
ဘာဂိန္ဒယျာ	တူ	မေယော	ဗိုးတိမ်
ဘာဇံ	ခွက်	မောက္ဗမဂ္ဂါ	နိုဗြာန်ရောက်- ကြောင်းလမ်း
ဘာတရော	ညီအစ်ကိုများ	ယက္ခိနီ (ကြဲ)	ဘီလူးမ
ဘာရိယံ (၃)	ကြီးလေးသော	ယာဝိုင်း (ကြိုဝို)	အသက်ထက်ဆုံး
ဘာရော	တာဝန်	ရသွီ (ကြဲ+ပုံ)	ရောင်ခြည်တော်
ဘိက္ခာစာရဝေလာ	ဆွမ်းခံချိန်	ရာသံ (ပုံ)	အစုအပုံ
ဘောသုံး	ဆေး	ရှစ် (ကြဲ)	အလို့
ဘောဂသမွဒါ	စည်းစိမ်၏	ရောဂါ	ရောဂါ
	ပြည့်စုံခြင်း		
ဘောဇ်နီယံ	ဘောဇ်	လောကော့	လောက
မဏ္ဍာဇ္ဇာ	မျာ်က်	ဝမ္မာ	အမြို့မ
မဏ္ဍာရီ (ကြဲ)	ကြောင်မ	ဝနသဆွော	တော့အုပ်

ဝတ္ထပိုင်တဲ့	ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်	သဒ္ဓမ္မာ	သူတော်ကောင်း
ဝတ္ထသမ္မန္တာ (၃)	ကျော်ဝတ်နှင့်	သပ္ပါရီသော	တရား
	ပြည့်စုံသော	သမဏေခမ္မာ	သူတော်ကောင်း
ဝတဲ့	အဝတ်	သမဏေပိုင်ပတ္တာ	ရဟန်းတရား
ဝယ္ယာတွော	အရွယ်ရောက်သူ	သမဏေပိုင်ပတ္တာ	ရဟန်းကျော်ဝတ်
ဝသံ	ဝါ	သမဏေဘာ	ရဟန်း
ဝသူ့ပနာယိက-		သရီရံ	ခန္ဓာကိုယ်
ဒိုဝသော	ဝါဆိုရာ နဲ့	သရော	ရေအိုင်
ဝါစန်း	ပို့ချခြင်း	သလေဟိုတောာ	သားချင်း
ဝါတောာ	လေ	သဝိညာကာက (၃)	အသက်ရှိသော
ဝါလုကာ (ကြဲ)	သဲ	သသံး	ကောက်စပါး
ဝိမိတ်	တိုင်း နှင့်	သဟာယိကာ	သူ့ဝယ်ချင်းမ
ဝိနယ်ရောာ	ဝိနည်းကိုဆောင်သူ (ဝိနည်းမို့)	သာခါ	သစ်ခက်
ဝိပသာနာဓာရုံ	ဝိပသာနာချွှမ်း	သာမိကော	အရှင်သခင်
	တာဝန်	သာမိနှီး	အရှင်မ
ဝိဘဝါ	စည်းစိမ်္မာစွာ	သာယနှုသမယော	ဉာန်အခါ
ဝိမာန်း	ပိုမာန်း	သာဝတ္ထာ	သာဝတ္ထာမြို့
ဝိဟေသာ	ပင်ပန်းခြင်း	သာလာ	ဇရပ်
ဝိဘဝါ	စည်းစိမ်္မာစွာ	သီလကထာ	သီလစကား
ဝိထိ (ကြဲ)	လမ်း	သီလတေဇေား	သီလ၏ တန်ခိုး
ဝိုင်ပုံံး (၃)	နေအပ်ဖူးသော	သီလဝိပတ္တာ	သီလပျော်ခြင်း
ဝေဂျာ	အဟုန်း	သီလံ	သီလ
ဝေဇွာ	ဆေးဆရာ	သီလံး	ဦးခေါင်း
ဝေရုံ	ဘေးရန်း	သူ့ရီယော	နေ
သကဒါဂါမီ (ပုံ)	သကဒါဂါမီ	သေဇွာ (၃)	မြတ်သော
သက္ကာ	သိကြားမင်း	သေတူ (ပုံ)	တံတား
သဂ္ဂကထာ	နတ်ပြည့်စကား	သေသာ	ကြွင်းသော
သဂ္ဂမဂ္ဂါ	နတ်ပြည့်ရောက်- ကြောင်းလမ်း	သေဘာပန္တာ	သေဘာပန်
သဒ္ဓာ	အသံ	သံဝါရံ	နှစ် (အချိန်)
		ဟဒယမံသံ	နှစ်းသား

ပါန္ဒသင်နည်း]

အသုံးများသော နာမ်ပုံစံများ

JR2

ဟတ္ထာ

လက်

ဟိတ်

အစီးအပွား

ဟောငှာဘာဂါ

အောက်အဖို့

၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆

(ခ) အသုံးများသော နာမ်ပုဒ်များ
(မြန်မာ - ပါဂ္ဂ)

အကိုး	အကျော်	အဘယ်မျှရှိသနည်း
အကျိုးအာနိသင်	အာနိသံသော	အဘယ်၍အဘယ်သို့
အကျိုးမဲ့	အနတ္ထာ	ကုလို့
အကြောင်း	ကာရဏံ	မာတိပက္ခာ
အခန်း	ဂဲ့ဗာ	အမျိုးကောင်းသား
အခွင့်	ဉာကာသော	နို့ပုံး (ကြိုဝို)
အခြေအရုံ	ပရိဝါရော	အမြို့မ
အငွေ့	ညသူမဲ့	ဝဲ့ဗာ
အစွဲယို သွား	ဒန္တာ	အရွယ်ရောက်သူ
အစာ	အာမိသံ	အရွင်
အစီးအပွား	ဟိတံ	အရွင်မ
အစုအပုံ	ရာသီ (ပုံ)	အရှိုပ်
အစောင့်အရှောက်	ပရိဟာရော	အရှိုယာတပည့်
အဆုံး	အန္တာ	အရှောက်တက်ရာအခါ
အညွှန်အညှောက်	အက်းရော	အရှောက်ရှုံးမန်
အနည်းငယ်	ထောကံ	အရေးတကြီးပြုဖွယ်
အနာဂတ်	အနာဂတ် (ပုံ)	အစွာယိုကံ
အနာရောဂါ	ဗျာမိ (ပုံ)	အလင်းရောင်
အနီးနေတပည့်	အန္တာရိုသိကာ	အလို့
အန္တရာယ်	အန္တရာယော	အလုပ်ခွန်
အပြစ်	ဒေါသော	အဝတ်
အပြစ်	အာဒီနဝါ	အသက်
အဖိုးအခ	ဘတံ (ကြဲ)	အသက်
အဖောက်	ပိတိပက္ခာ	ဖြစ်သော
အဖျော်ရည်	ပါနံ	အသက်ထက်ဆုံး
အဘယ်အကိုး	ကို (ကိုမေ	အသက်မွေးခြင်း
ရှိအုံနည်း	ယရာဝါသေန)	အသက်ရှိသော
		အသံ

အဟုန်	ဝေဂျီ	ကိုလေသာ	ကိုလေသာ
အစ်ကို	ဘာတိကော	ကိုယ်ဝန်	ဂဲ့ဗြာ
အိပ်ငိုက်ခြင်း	နှဲခြို	ကောက်စပါး	သသံ
အိမ်	ဂေဟံ	ကောင်းမှု	ကလျာဏံ
အိမ်	နိဝေသနံ	ကျော်သော အသံ	ဥစ္စာသဖွံ့
အိမ်	အဂါရဲ့	ကျင့်ဝတ်နှင့်	ပြည့်စုံသော ဝတ္ထာသမွှန်း
အိမ်၏အလယ်	အဂါရမဏ္ဍား	(၃)	
အိုး	ယငြာ	ကျားသစ်မ	ဒီပိန့် (ကူး)
အိုးထိမ်းသည်	ကူးမှုကာရော	ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း	ပဋိဂုဏ်
အူ	အန္တာ	ကျေးဇူးများသူ	ဗဟိုပကာရော (၃)
အာဟာရု	အာဟာရော	ကျောက်	ပါသာကော
အားကောင်းသော		ကျောကုန်း	ပို့ဗြိုင်း (ကူး)
အကြောင်း		ကြုံမ	ကူးကြောင်း (ကူး)
အထောက်အပံ့	ဥပန်သယံ	ကြာ	ဥပ္ပလံ
အားနည်းသော	ခုံဗြာလော (၃)	ကြာမြင့်ခြင်း	ပပေါ့ဗြာ
အုတ်	ကူးကာ	ကြီးလေးသော	ဘာရိယံ (၃)
အောက်အဖို့	ဟော့ဘာရော	ကြီးသော	မဟလ္လာကော (၃)
ကူးရိယာပုတ်	ကူးရိယာပထော	ကြောင်မ	မန္တာရီ (ကူး)
ဥပမ္မာယ်ဆရာ	ဥပမ္မာယော	ကြွယ်ဝသော	အမော (၃)
ဥပုသံနေ့	ဥပေါ့သယော	ကြွင်းသော	သသော
ဦးခေါင်း	သီသံ	ခက်ထန်သော	ခရာ (၃)
ဦးခေါင်း	မူ့ခြို (ပုံ)	ခန္ဓာကိုယ်	သရီရံ
ဉာဏ်	ဉာဏ်ခေါ်	ခနိုးဦးကြိုးဆိုခြင်း	ပစ္စာဂုဏ်
ကတိပြုထားခြင်း	ကတိကာ	ခနီးသည်	အန္တာကော
ကန်းသူ	အန္တာ	ခဲ့ဖွယ်	ခါဒနိယံ
ကန့်လန်း	တိရိယံ (ကြိုး)	ခြေ	ပါဒေါ
ကမ္မာ့နားတရား	ကမ္မာ့နား	ခြေရင်း	ပါဒမူလ
ကရုဏာ	ကရုဏာ	ခြေသံ	ပဒသဖွံ့
ကျွန်းမ	ဒါသီ	ခွက်	ဘာဇ်
ကျွမ်းကျင်သူ	ကောဝိဒေါ	ချိန်း	အကိုးသော

ချစ်စရာကောင်းသူ	ပိယော (၃)	တစ်ဦးတည်းသော
ငယ်ချွဲထုတော	တရာ့ကော (၃)	သား
နှက်ဥ	အလျှော	တစ်နေ့ နှစ်ကြမ်
စာသင်ခြင်းတာဝန်	ဂန္ဓုဓရု	ဒိုဝင်သုသ ဇွဲ
စည်းစိမ်	သမ္မတိ (ကြ)	ဝါရေ
စည်းစိမ်၏ ပြည့်စုံခြင်းသောသမ္မဒါ		တန်ခိုးအစွမ်း
စည်းစိမ်ဥစ္စာ	ဝိဘဝေါ	တန်ခိုးကြီးသော
စကြို	စက်မန်	တရားစကား
စိတ်	မာနသံ	တရားဒေသနာ
စိတ်ချမ်းသာခြင်း	စိတ္ထသူခံ	တရားနာခြင်း
ဆရာ	အာစရိယော	မမွှေ့သုဝန်
ဆည်းကပ်ခြင်း	ဥပဋ္ဌာန်	မမွှေ့သာမီ (ပု)
ဆယ်လ		တရား၌
ကျော်လွန်ရာ၌	ဒသမာသစ္စယောန	အလေးဂရုပြုသူ
ဆွမ်းခံချိန်	ဘိက္ဗာစာရဝေလာ	တာဝန်
ဆွမ်းစားပြီးနောက်၌	ပစ္စာဘတ္ထု	ဘာရော
ဆွမ်းမစားမီ	ပုရောဘတ္ထု	တိုင်း နိုင်ငံ
ဆင်းရဲခြင်းရှိသူ	ဒုက္ခီ (ပု)	တူ
ဆိတ်ဆိတ်	တုက္ခီ (နို)	တေဇောဓာတ်
ဆီ	တေလံ	တော်အုပ်
ဆီမီး	ဒီပီ	တော်အုပ်
ဆုတောင်းခြင်း	ပထ္နနံ	ထမင်းအိုး
ဆေး	ဘေသံး	ထက်ဝက်
ဆေးဆရာ	ဝေဇ္ဇာ	ထပ်ကာထပ်ကာ
ဆွဲမျိုး	ဉာဏ်ကော	ထင်ရှားသော
ဆောင်ခြင်း	ဓရကံ	ဒကာ
ရေပို့	သာလာ	ဒါနစကား
ညနေအခါ	သာယန္တသမယော	နည်းသော
ညီး	ကနိုင်ဘာတာ	နတ်
ညီအစ်ကိုများ	ဘာတရော	နတ်မျက်စိုး
ညီညွှတ်သော	သမဂ္ဂို (၃)	နတ်လူ

နတ်သမီး	အစ္ဆရာ	ပစ္စည်းလေးပါး
နတ်သား	ဒေဝပုတ္ထာ	ဒါယကာ
နတ်ပြည်စကား	သရိုကထာ	ပညာရှိသော
နတ်ပြည်		ပင့်မယံ
ရောက်ကြောင်းလမ်း	သရိုမရှိ	ပန်ပြောထိုက်သော
နား	ကတ္ထာ	ပရိသတ်၏ အစွန်
နာမည်မှည့်ရာနေ့	နာမရှိဟနာ	ပင်ပန်းခြင်း
	ဒိဝသော	ပါရမိအကျင့်
နိကာယ်	နိကာယော	ပို၍
နိုဗ္ဗာန်ရောက်		အတိရောကတရုံ
ကြောင်းလမ်း	မောက္ခုမရှိ	(ကြိုဝိ)
နီးသော	ဥပက္ခာ (၃)	ပိုချေခြင်း
နေ	သူရိယော	ပုံထူးရော
နေအပ်ဖူးသော	ဝိုင့်ပြော (၃)	ပုံးပို့သော
နေရာ	အာသနံ	ပုံးရို့သူ
နေ့တိုင်း	ဒေဝသိကံ (ကြိုဝိ)	ပုံးရို့သူ
နောက်အဖို့	အပရာဘာဂေါ်	ပြုလုပ်သင့်သော
နောက်တစ်နှစ်	ပုံနဒိုဝင်သော	ပြောရခက်သူ
နှိုရည်	ထည်	ပြောင့်သော
နွားလား	ဗလိုပြော	ပြောင့်သောလမ်း
နှုလုံးသား	ဟဒယမဲ့သံ	ပိုမာန်
နှစ် (အခါန်)	သံဝစ္စရံ	ဘီလူးမ
နှစ်သက်ဖွယ်		ဘုရားအလောင်း
ကောင်းသော	မနောရမဲ့ (၃)	ဟောမိသတ္ထာ
နှစ်သက်ခြင်း	ပိတိ	ဘုရားအလောင်း
နှစ်သက်ခြင်း	တုံ့	ဘုရားစကားတော်
နှုတ်ခမ်း	ဉာဏ်	ဘုရားသာသနာ
နှုတ်ဆက်ခြင်း	ပင့်သန္တာရော	ပုံ့စွဲသာသနံ
နှုတ်ခေါင်း	နာသာ (ကြဲ)	ဘေးရန်
ပခုံး	ဇံသော	ဘောဇ်
		မထောရ်
		မပြုတ်
		နိရန္တရံ

မယား	ဘရိယာ	ယဉ်ကျေးသော	အန္တာ (၃)
မရှုံးမန္တာင်း	အပုံ့ဖုံး အစရိမ်(နီ)	ယုတ်ညြုံးသော	အဓမ္မ (၃)
မည်းနက်သော	ကဏ္ဍာ (၃)	ယုတ်မာသူ	ပါပေါ် (၃)
မိန်းကလေး	ကုမ္ပဏီကာ	ရန်တွဲပြန်ခြင်း	ပဋိဝေရု
မွန်မြတ်သော	ပက္ခိတ် (၃)	ရသူ	တာပသော
မိုးကြြီး	အသနီ (ကြီ)	ရဟန်း	သမကော
မိုးတိမ်	အဲဗ္ဗာ	ရဟန်းကျင့်ဝတ်	သမကာပဋိပတ္တီ
မိုးတိမ်	မေပောာ	ရဟန်းတရား	သမကာဓမ္မာ
မိုးကျိုး၊ မိုးသွေး	အဂီးရော	ရဟန်းငယ်	အဟရဘိက္ခာ
မိုးစ	အလာတံ	ရဟန်းပြခွင့်	ဥပသမ္ဒဒါ
မေ့လျှော်ခြင်း	ပမာဒေါ	ရှင်ရဟန်းပြသော	ပုံ့ဖိတာ (၃)
မျက်စိ	အကိုး (နီ)	ရဟန္တာ	အရဟာ
မျက်စိရောဂါ	အကိုးရောဂါ	ရွာတံခါး	ဂါမဒ္ဒိရု
မျက်နှာသစ်ရေ	မှုခေါဒကံ	ရွာတွင်း	အန္တာဂါမံ
မျက်ရည်	အသုံး (နီ)	ရာသီဉာဏ်	ဥတု
များသော		ရောဇိုင်း	သရော
ဥစ္စာရှိသော	မဟာဒ္ဓနာ (၃)	ရောချိုးဆိပ်	နှာနတိထုံး
များသော		ရောလိုင်း	ဦးမိုး (ကြီ+ပုံ)
စည်းစိမ်ရှိသော	မဟာဘဘာဂါ	ရှေ့က	ပုံရတာ (နီ)
မျှောက်	မက္ခာဇ္ဈာ	ရှေ့သွား	
မြတ်သော	အရွှေ့ (၃)	ခေါင်းဆောင်	ပုံ့ပွဲမော
မြတ်သော	ပက္ခိတောာ (၃)	ရောဂါ	ရောဂါ
မြတ်သော	သေဇ္ဈာ (၃)	ရောင်ခြည်တော်	ရထို (ထို+ပုံ)
မြတ်နှီးစရာ		လ	စန္တာ
ကောင်းသူ	မနာပေါ် (၃)	လက်	ဟတ္တာ
မြင်း	အသော	လက်အုပ်	အရှုလို
မြား	ကဏ္ဍာ	လက်ချောင်း	အင်္ဂလို (ကြီ)
မြို့သူမြို့သား	နာဂရော	လက်မောင်း	ဗာဟာ (ကြီ)
မြို့	အဟိ	လက်သစ်	အင်္ဂလိုလံ
မြို့ခိုသူ (တပည့်)	နိသိတကော	လည်ပင်း	ကဏ္ဍာ

လည်ပင်း	ကဇ္ဈာ	သကဒါဂါမိ	သကဒါဂါမိ (ပု)
လည်ပင်း	ဂီဝါ	သက်နှုံး	ကာသာယံ
လမ်း	ဝီထိ (ကြဲ)	သစ်ခက်	သာခါ
လမ်း၊ ကာလ	အဒ္ဓါ	သစ်သား၊ ထင်း	ဒါရု (နါ)
လမ်းခရီးအကြား	အန္တရာမရွှေ့	သစ်သီး	ဖလံ
လမ်းတစ်ဝက်	ဥပမံပထော	သန်လျက်	အသီ (ပု)
လယ်	ခေတ္တာ	သပိတ်သက်နှုံး	ပတ္တိဝိဝံ
လဝက် (၁၅-ရက်)	အမူမာသ	သမင်မ	မိဂါ (ကြဲ)
လင်	သာမိကော	သရက်ပင်	အမွှာ
လာခြင်း	အဘဂမနံ	သဲ	ပါလုကာ (ကြဲ)
လုပ်ငန်းကိစ္စ	ကိစ္စံ	သားချင်း	သလောဟိတာ
လုလင်	မာဏဝါ	သားမယား	ပုတ္တဒါရော
လူဝတ်ကြောင်	ဂိဟီ (ပု)	သားရေ	အဇိန်
လေ	ဝါတော	သားသမီး	ပုတ္တမိတာ
လောက	လောကော	သာဝတ္ထိမြို့	သာဝတ္ထိ
လူည်းသီး	စတ္တာ	သီကြားမင်း	သက္ကာ
ဝက်ဝံ	အဖွော	သီချင်း	ဂိတ်
ဝတ်ကြီးဝတ်ဝယ်	ဝတ္ထပုဂိုဝတ္ထံ	သီလ	သီလံ
ဝန်	ဓုရံ	သီလ၏ တန်ခိုး	သီလတေဇော
ဝန်ခံခြင်း	ပဋိညာ	သီလစကား	သီလကထာ
ဝမ်းပိုက်	ကုစ္စံ (ကြဲ)	သီလပျက်ခြင်း	သီလဝိပတ္တာ
ဝမ်းမြောက်သော		သူကြွယ်	ကုရုံမြှုပ်ကော
စိတ်ရှုံးသော	တူငွေမာနသော (၃)	သူကြွယ်	ဂဟပတိ
ဝမ်းမြောက်ခြင်း	ပါမောင့်	သူဗီး	စောရော
ဝါ	ဝသံ	သူတော်ကောင်း	သပ္ပါရီသော
ဝါဆိုရာ နေ့	ဝသူဗာနာယိက- ဒိဝသော	သူတော်ကောင်း	
ဝိနည်းကိုဆောင်သူ (ဝိနည်းခိုင်)	ဝိနယ်ရော့	တရား	သဒ္ဓမွှာ
		သူဗုဏ်ချင်းမ	သဟာယိကာ
		သေးသော	အကု (၃)

သေခံလိုသော		သုံးဆောင်ခြင်း	ပရီဘောဂါ
စေတနာ	မရကာစေတနာ	သွားဖူးသူ	ဂတုပုံံ့ဗာ
သောက်ရေ	ပါနီယံ	သွားရာအခါ	ဂတာကာလော
သောတာပန်	သောတာပန္နာ	ဟောပြောခြင်း	ကထနံ

ဗုဒ္ဓဓဇ္ဇာမန်ထွေတ် ပိဋက DVD များ

၁။ ပါဌို မြန်မာ ဝိနယ ပိဋက DVD

J။ အမရပူရမြို့၊ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော် အရှင်အနကာဘိဝံသ၏ ပရီယတ္ထိ သာသနာတော် DVD

၃။ တိပိဋက ပါဌို မြန်မာ အဘိဓာန် DVD

၄။ ပိဋကသုံးပုံ ပါဌိုတော် နိသာယ အစုံ DVD

၅။ ပိဋကသုံးပုံ အန္တကထာ နှီကာ နိသာယအစုံ DVD

၆။ iPad ပိဋကသုံးပုံ